ROMAN ISTORIC

DUCESA DE MILANO

MICHAEL ENNIS

iibîiolcra dr brzunar
biblintrra dr haztuar

Crime, minciuni, manipulări ...din culisele curţii de la Milano şi până la misterele Vaticanului, romanul de faţă este un thriller politic, o lectură pasionantă despre iubire şi război, artă şi distrugere.
în acele vremuri luminoase, în plină epocă a Renaşterii, vestea neagră a războiului se apropie. Cele două ducese, Beatrice d'Este şi Isabela de Aragon, care s-au înfruntat până la moarte, au exercitat o autoritate neştirbită. Graţie puterii lor de seducţie şi a uluitorului lor simţ politic, ele au ştiut să întoarcă în favoarea lor situaţiile cele mai disperate. Prin această magnifică frescă istorică ce răsună de zgomotul armelor şi de larma ospeţelor, autorul ne poartă, în cartea întâi a romanului, în lumea lui Leonardo da Vinci şi a lui Lodovico Sforza Maurul. Epic şi bogat, însufleţit de personaje rafinate şi viclene, plin de iubiri pe cât de pătimaşe, pe atât de imprevizibile, acest roman captivează ca o saga ce coboară până la rădăcinile civilizaţiei italiene. Toată pasiunea unei epopei pe care niciun autor, până în prezent, nu a zugrăvit-o cu atâta veridicitate.

ta < Michael Ennis este

născut în Pasadena, I statul California, licenţiat în istorie la _ Universitatea California din Berkley.

I Jurnalist ale cărui articole au apărut în I ziarele *Esquire, Architectural Digest* şi JW *Texas Monthly,* este autorul romanului *Bizanţ.* Locuieşte în Dallas, statul Texas, cu soţia şi cu fiica lui.

ISBN °78-973-724-no4-l ISBN 97B-973-724-

9Ü78 97 3 7II2 4 094 1 7 8 9737112 4 2 2 4 O

Biblioteca de buzunar este
o **marcă.**
Mai bine zis dorim să devină
o marcă,
a excelenţei, pe care o vrem
„înregistrată”,
mai ales în conştiinţa
cititorilor noştri.
Biblioteca de buzunar va
cuprinde cărţi cu teme
diverse – ca-n orice
bibliotecă, fie ea şi „de
buzunar” – legătura dintre
ele rezidând în *valoarea* cărţii
respective,
noutatea subiectului,
reputaţia autorului, şi,
de ce nu, *moda* şi *succesul*
unor noutăţi editoriale
străine pe care le vom
traduce, în dorinţa de a fi
actuali,
în acest sens, veţi găsi,
pentru început,
în **Biblioteca de buzunar,**
cărţi din colecţiile noastre
tradiţionale:
Literatură română contemporană — aduce în

prim-plan atât romancieri consacraţi, cât şi scriitori din noul val.

Literatură universală contemporană — prezintă cititorilor noştri unele dintre cele mai interesante şi de succes creaţii din peisajul literar contemporan universal.

Roman istoric – reconstituie personaje celebre şi evenimente care au marcat istoria omenirii.

Biblioteca de buzunar, ca marcă a editurii ALLFA, vă urează să descoperiţi NOUL FARMEC AL LECTURII

Michael Ennis
DUCHESS OF MILAN
Copyright © 1992

DUCESA DE MILANO
Michael Ennis
Copyright © 2009 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României ENNIS, MICHAEL

Ducesa de Milano / Michael Ennis; trad.: Veronica Şerhănoiu – Bucureşti: ALLFA,

2009
2 vol.
ISBN 978-973-724-094-1
Vol. 1. – ISBN 978-973-724-224-2

I. Şerbănoiu, Veronica (trad.)

94(450)” 14” Ludovic Maurul(0:82-31)
94(450)”14” Beatrice d’Este(0:82-31)

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA.**
Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA.**
Drepturile de distribuţie în străinătate aparţin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside Romania, without the written permission of **ALLFA,** is strictly prohibited.
Copyright © 2009 by **ALLFA.**

Editura **ALLFA:** Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3, sector 6, cod 060512 – Bucureşti Tel : 021 402 26 00 Fax: 021 402 26 10

Departamentul distribuţie: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 34
Comenzi la: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactor: Cosmin Comămescu
Design copertă: Andra Penescu

Michael Ennis

DUCESA DE MILANO

Cartea I

Traducere din limba engleză:
Veronica Şerbănoiu

EDITURAESfflALLFA

Lui Ellen şi
Arielle

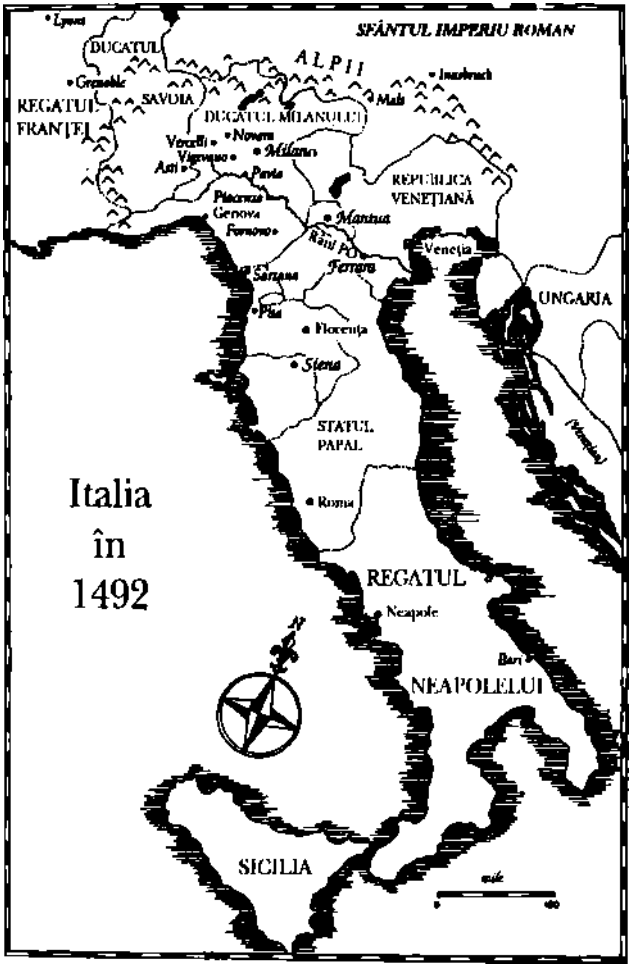

PREFAŢA

Toate istoriile sunt opere de ficţiune. Primii istorici au fost poeţii, iar, până relativ recent, această sarcină a fost lăsată pe seama apologeţilor experţi, a mincinoşilor şi a povestitorilor. Istoricii contemporani se rezumă să aplice prejudecăţile academice moderne la această moştenire atemporală de calomnie, de muşamalizare şi de relaţii publice geopolitice. Reţinând acest avertisment, *Ducesa de Milano* este o operă de ficţiune ce pretinde a fi de o fidelitate neobişnuită faţă de istorie. Personajele şi evenimentele din acest roman, toate fiind reale şi având cu adevărat loc, au fost recreate cu cât mai multă acurateţe pe baza scrisorilor, picturilor, arhivelor şi cercetării la faţa locului. Drama care a rezultat astfel reprezintă răspunsurile oferite de un romancier ia întrebări care i-au determinat pe

istorici să ghicească timp de cinci sute de ani şi să-şi scrie propriile ficţiuni.

Ultimul deceniu al secolului al XV-lea a constituit unul dintre acele momente ale istoriei cele mai marcate de soartă — dar nu deoarece un căpitan genovez pe nume Cristofor Columb a ancorat pe câteva insule caraibiene în 1492. Marinari care dădeau peste insule nemarcate pe hartă, fie pe coasta africană a Oceanului Atlantic, fie puţin spre vest, erau veşti obişnuite pentru cosmopoliţii sfârşitului de secol al XV-lea. Pentru oamenii care au trăit în vremea descoperirii celor două Americi, aceea era Italia renascentistă, în plină culme a puterii sale comerciale şi a splendorii sale culturale, ceea ce semnifica cea mai uluitoare lume nouă. Iar în Italia anilor 1490, istoria a fost iremediabil fragmentată şi rearanjată, aşezată într-un tipar care a determinat soarta naţiunilor, atât în lumea nouă, cât şi în cea veche, până în propriul nostru secol.

În epicentrul acestui seism istoric se afla relaţia dintre două tinere femei: Isabela de Aragon, soţia în vârstă de douăzeci de ani a lui Gian Galeazzo Sforza, duce de Milano, şi Beatrice d'Este, mireasa adolescentă a lui Ludovic Sforza, supranumit „Maurul", Duce de Bari, regent al ducelui de Milano şi cel mai important om într-o perioadă crucială. Dar în timpul acelui deceniu de răscruce, niciun

bărbat nu a reuşit să zguduie pământul aşa cum au facut-o pasiunile Isabelei şi ale Beatricei. înainte ca inimile lor să fie pustiite, vor fi schimbat lumea pentru totdeauna.

LISTA PERSONAJELOR

Personajele principale

ALFONSO DE ARAGON (n. 1448), Mare Duce de Calabria. Tatăl Isabelei de Aragon, fiul lui Ferrante şi moştenitorul Regatului Neapolelui.

BEATRICE D'ESTE (n. 1475), Ducesă de Bari. Soţia lui Lodovico Sforza „Maurul", verişoară de gradul I a Isabelei de Aragon.

BONA DE SA VOIA (n. 1448), Ducesa-mamă de Milano. Mama lui Gian Galeazzo Sforza, Ducele de Milano, mătuşa regelui Franţei, Carol al VIII-lea.

CECILIA GALLERANI (n. 1465), metresa „Maurului" **CAROL AL VIII-LEA** (n. 1470), Regele Franţei. Nepotul Bonei de Savoia, văr de gradul I al Ducelui de Milano.

ELEONORA D'ESTE (n. 1455), Ducesă de Ferrara. Mama Beatricei, fiica lui Ferrante de Aragon.

ERCOLE D'ESTE (n. 1431), Duce de Ferrara. Tatăl Beatricei.

FERRANTE DE ARAGON (n. 1424), Regele atotputernic al Neapolelui. Bunicul matem al Beatricei şi bunicul patem al Isabelei.

GALEAZZO DI SANSEVERINO, denumit totodată şi GALEAZZ (n. 1461): Căpitanul General al armatelor din Milano.

GIAN GALEAZZO SFORZA, denumit şi **GIAN** sau **GIAN GALEAZZO** (n. 1469), Ducele de Milano, soţul Isabelei de Aragon, nepotul Maurului.

ISABELA DE ARAGON (n. 1471), Ducesă de Milano, verişoară de gradul I cu Beatrice, fiica lui Alfonso.

ISABELA D'ESTE, denumită şi **MARCHIZA** sau **BEL** (n. 1474), marchiza de Mantova: sora frumoasei Beatricei, soţia lui Francesco Gonzaga, Căpitanul General al armatelor Veneţiei.

LODOVICO SFORZA, MAURUL (n. 1451), Duce de Bari şi regent al Ducelui de Milano: soţul Beatricei, unchiul lui Gian Galeazzo Sforzza, Ducele de Milano.

Un arbore genealogic ilustrând familiile regale ale Italiei şi ale Franţei în 1491 apare la sfârşitul celui de-al doilea volum al acestei cărţi.

Personaje secundare

Ambrogio da Rosate: medicul principal şi astrologul Curţii de la Milano.

Anne de Beaujeu: sora regelui Carol al VUI-lea şi regenta sa, monarhul *de fado* al Franţei.

Antonello di Sanseverino: Prinţ de Salemo (în exil), unchiul lui Galeazzo di Sanseverino, consilierul lui Carol al VUI-lea.

Bernard Stuart d'Aubigny: Consilier al regelui Carol al VUI-lea, conducător al ambasadei franceze la Milano în 1491.

Bernardino da Corte: Castelan secund la Porta Giovia şi şeful pazei Maurului.

Bianca Sforza (n. 1480): fiica nelegitimă a Maurului.

Bianca Maria Sforza (n. 1473): sora Marelui duce de Milano, fiica Bonei de Savoia, ulterior soţia împăratului Maximilian.

Contele Carlo Belgioioso: Ambasadorul milanez în Franţa.

Francesco Gonzaga: Marchiz de Mantova, Căpitanul General al armatelor Veneţiei, soţul Isabelei d'Este.

Francesco Sforza (n. 1490): Conte de Pavia şi moştenitor al Ducatului de Milano. Fiul Isabelei de Aragon şi al lui Gian Galeazzo Sforza.

Giacomo Trotti: Ambasadorul de Ferrara la Milano.

Girolamo da Tuttavilla: Diplomat de rang înalt la Marea Curte din Milano.

Guillaume de Briconnet: Episcop de St. Malo, ulterior cardinal, consilier principal al regelui Carol al VIII-lea.

Leonardo da Vinci: Inginer şi pictor de geniu al Curţii din Milano, angajat de Maur începând din 1482.

Ludovic de Valois, denumit şi **Ludovic,**

Duce de Orléans: Duce de Orléans, văr al regelui Carol al VIII-lea şi Prinţ de sânge regal. Pretendent la coroana Ducatului de Milano pe baza descendenţei sale din Valentina Visconti.

Maximilian: Arhiduce de Austria, ulterior Sfântul împărat Roman (denumit şi împăratul german).

Polissena Romei: Doamnă de onoare a Beatricei d'Este. **Vincenzo Calmeta:** Secretarul Beatricei, poet.

Personaje decedate

Bianca Maria Sforza, născută Visconti (1424-1468). Mama Maurului, soţia lui Francesco Sforza, fiica nelegitimă a lui Filippo Maria Visconti (a se vedea mai jos).

Filippo Maria Visconti (1389-1447): Ultimul Duce de Milano provenind din familia Visconti, care a domnit în Milano începând din 1227.

Francesco Sforza (1401-1466): Tatăl Maurului, întâiul Duce de Milano provenind din familia Sforza (1450-1466). Faimos condotier – comandant mercenar – aflat în serviciul familiei Visconti; s-a căsătorit cu fiica nelegitimă a lui Filippo Maria Visconti, frumoasa Bianca Maria, şi a pretins titlul de Duce de Milano la moartea lui Filippo Maria, care nu a avut moştenitori legitimi.

Galeazzo Maria Sforza (1444-1476): Fiul cel

mai mare al lui Francesco Sforza, duce de Milano din 1466 până la moartea sa. Fratele Maurului, soţul Bonei de Savoia şi tatăl lui Gian Galeazzo Sforza, ducele de Milano.

PROLOG

Milano, decembrie 1490

— Masaţi-i părţile moi!

Vocea lui Messer Ambrogio da Rosate, medicul principal şi astrologul Curţii din Milano, se auzi şoptită misterios printre buzele pungite de bătrâneţe.

Ducesa de Milano nu auzi indicaţia severă, chiar dacă şedea în scaunul pentru naşteri sub privirea apoasă a lui Messer Ambrogio. Dar îl observă pe medic făcând semn în tăcere cu vârfurile degetelor şi pe moaşă întinzând o mână spre ea, ca o harpie cu gheare materializată din ceaţa întunecată a durerii şi a temerii. în acea clipă, ducesa simţi primul licăr de lumină şi îşi spuse că trebuie să zboare înspre el.

— în lături de lângă mine, *puttana*[I]! Dacă

[I] Pentru explicaţiile cuvintelor a se vedea *Glosarul* de la sfârşitul celui de-al doilea volum

mă mai atingi iarăşi acolo, îţi trântesc un picior în acelaşi loc! îşi auzi ducesa propriul strigăt, venind parcă de departe.

Se gândi că moaşa dădu înapoi nu din pricina vocii ei înăbuşite ci a luminii, o ceaţă aurie, abstractă în care ar putea pluti. Ducesa trase în sus camizolul din lână fină aşezat peste coapse, îşi duse o mână la „părţile moi" întinse, amorţite şi arzânde şi simţi capul umed, neted al copilului.

— Iese! *Al nome d'lddio Gesu*[II]*,* iese!

Se arcui de spate şi împinse atât de puternic încât îşi imagină cum lumina îi absoarbe măruntaiele. Gemu ca posedată şi apoi ţipă:

— Propteşte-ţi spinarea în scaun, căţea băloasă!

Moaşa, împreună cu una dintre doamnele de onoare ale ducesei, se grăbi să proptească scaunul masiv din stejar. Messer Ambrogio îi făcu semn ajutorului său să ridice camizolul ducesei şi se aplecă s-o examineze. Sprâncenele-i sârmoase se ridicară agitate şi se duse iute la uşă, măturând podeaua cu mantia lungă din catifea. Păşi pe hol şi dădu peste şambelanul postat la uşă.

---

al acestei cărţi (n.red.).

[II] În numele Domnului Iisus (în lb.italiană – n.red.).

— Martorii!

Messer Ambrogio luă o gură hulpavă şi întăritoare de aer.

— Adu înapoi martorii! Sunt sigur că de-această dată ducesa va naşte.

în câteva minute vreo şase bărbaţi, toţi funcţionari de rang în mantale grele din damasc sau oficiali în tunici din mătase brodată şi pantaloni strânşi din lână viu colorată priveau la capul însângerat ce se ivea de sub tivul camizolului ducesei. Messer Ambrogio îi făcu semn ajutorului să ridice iarăşi poala astfel încât martorii să

poată jura fără putinţă de tăgadă asupra autenticităţii copilului. Ducesa privi ameninţător în depărtare, peste capetele clătinate pontifical, cu ochi cenuşii verzui strălucind de o lumină interioară.

Capul ieşi la iveală. Transpiraţia curgea în dâre pe chipul ducesei, care îşi încordă grumazul. Moaşa apucă în palme capul şi începu să tragă. Ducesa se enervă şi strigă:

— Nu trage de el, *cacapensieri!*

Moaşa cuprinse capul fără să-l mai mişte, iar ducesa recăzu în starea de reverie. Umerii ieşiră la iveală, iar din două mişcări ritmice, alunecoase, bebeluşul alunecă în mâinile moaşei. în timp ce moaşa ridica nou-născutul cu pielea lucind, martorii îi zăriră sexul şi începură să murmure cu gravitate.

Ducesa îşi miji ochii să privească prin nimbul auriu ce o înconjura. Scrotul umflat, rubiniu al nou-născutului i se păru de nuanţa intensă a nestematelor şlefuite. Un val de emoţie o copleşi şi în minte îi apăru o imagine: zeiţa Fortuna plutind pe lângă ea într-o mantie de lumină, zâmbindu-i cu un surâs mai strălucitor decât soarele şi înmânându-i copilul. Fiul ei. Viitorul duce de Milano.

Moaşa începu să coboare nou-născutul ce urla în cada din porţelan cu apă călduţă aşezată lângă scaunul pentru naşteri. Ducesa se întinse iute şi-l înşfacă.

— Eu l-am făcut! se răsti, cu buza răsfrântă.

îi şterse albeaţa vâscoasă de pe faţă cu poala camizolului. Copilul încetă să plângă, scuipând şi tuşind. Ducesa îşi înălţă privirile spre martori.

— Mi-aţi văzut fiul. Afară acum!

Nobilii schimbară iarăşi murmure, se înclinară şi ieşiră.

Ajutorul lui Messer Ambrogio legă şi tăie cordonul ombilical în vreme ce copilul se afla încă în braţele ducesei. Când ducesa simţi convulsiile postnatale, moaşa se întinse după copil.

— Nu-l atinge!

Moaşa se retrase, cu faţa bucălată roşie de stânjeneală. După o clipă, placenta alunecă şi lovi cu zgomot podeaua. Ajutorul lui Messer Ambrogio ridică membrana pe o tavă de argint.

— Luaţi ce vi se cuvine şi plecaţi.

Messer Ambrogio îi şopti ceva moaşei, se înclină şi îşi conduse asistentul afară din încăpere.

— Ajutaţi-mă să-mi scot camizolul.

Vocea ducesei sună dintr-odată mai calmă, aproape seducătoare, parcă îndemnând un amant. Moaşa şi doamna de companie îi săltară Ducesei peste cap îmbrăcămintea murdară de sudoare şi de sânge. Ducesa îşi masă un sfârc, apoi mângâie obrazul nou-

născutului. Acesta deschise ochii şi capul îi tremură uşor, în căutarea sfârcului.

— înălţimea Voastră... protestă moaşa.

Ochii i se măriră privind la cea mai groaznică imagine a ducesei de Milano: o Madona goală, aşezată într-un jilţ aidoma unui instrument de tortură, cu picioarele desfăcute şi dezvăluind organele genitale însângerate, hrănindu-şi la sân copilul cu acea expresie extaziată şi obosită a unei femei vlăguite de dragoste trupească.

— înălţimea Voastră, aţi avut parte de o naştere extrem de trudnică...

Ducesa nu mai auzi nimic altceva decât o pală uriaşă de vânt şi lumină, purtând-o în depărtări.

— Fiul meu, şopti ea, pipăindu-i căpşorul umed, lipicios. *Gesu,* am născut un Fiu!

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

Epistola Isabelei d'Este da Gonzaga, marchiză de Mantova, adresată cumnatei sale Elisabeta Gonzaga, Ducesă de Urbino. Pavia, 19 ianuarie 1491

Preaiubita mea camaradă, ce îmi lipseşti nespus,

Sora mea Beatrice nu mai este fecioară! S-a petrecut, în cele din urmă, după vreo trei amânări, după toate ameninţările tatei şi, nu în ultimul rând, după călătoria în cele mai îngrozitoare condiţii (am crezut că va trebui să dorm cu băbătia oribilă de Polissena, doamna de onoare a surorii mele, căci îi era atât de rece, iar mie – atât de frig, încât mai că aş fi fost încântată să o fac!). Nunta a avut loc acum trei zile aici, la Pavia, de vreme ce Maurul trebuie să evite orice aluzie cum că s-ar considera duce de Milano. îţi pot spune acum cu siguranţă că, în ciuda numelui sub

care este cunoscut – şi a tuturor glumelor cu care am năpăstuit-o pe biata Beatrice –, Maurul nu este de fapt maur sau vreo altă rasă de negru. Are părul brun, tenul deschis, iar ţinuta sa regală îmi aminteşte de statuia unui împărat roman pe care o au aici. Dar pare mai tânăr decât m-am aşteptat, luându-i în considerare vârsta (aproape patruzeci de ani) şi importanţa pe care toată lumea (inclusiv el însuşi!) i-o acordă. Beatrice e înfricoşată de el! Din fericire, şi-au petrecut amândoi o mare parte a timpului ocupându-se de mine. Am sosit duminică după-amiaza după ce am navigat de la Piacenza (gheaţa mărgineşte toate râurile, iar dimineaţa canalele sunt bocnă pe de-a-ntregul) şi ni s-a permis o zi să ne dezmorţim. Maurul ne-a făcut turul castelului de aici şi pot depune mărturie că tot ce s-a spus despre bogăţia sa este adevărat. Argintăria, majolica, bijuteriile, sticlăria, tapiseriile, cărţile – are un exemplar din *Cântecele lui Roland* în ferecătură de perle şi aur, lucrat Domnul ştie unde (căci nu cred să fie vreun atelier chiar şi în Flandra în stare să-l facă), toate acestea valorează cu siguranţă peste douăzeci de mii de ducaţi. *Per mia fe*| Tocmai mi-am dat seama, scriindu-ţi toate acestea, că nu ştii de colierul trimis de Maur Beatricei (a sosit după plecarea mea de vara trecută – un dar de pace pentru tata, care nu se află aici, în ciuda lui). Cincisprezece perle mari montate în flori de

aur, cu un medalion de rubin înconjurat de perle şi smaralde. Două sute de mii de ducaţi!

În ciuda proaspetei bogăţii, Beatrice a avut parte de tratamentul barbar obişnuit, în pat. Au intrat cu toţii în cameră, făcând zgomot şi trăgând de şnururi ca nişte ţărani cu balele curgându-le şi masturbându-se, făcând o zarvă ca un nor de lăcuste în plină frenezie. Din fericire, Beatricei i-au dat lacrimile abia dimineaţa, moment în care soţul ei plecase deja înapoi la Milano. Nu exagerez! Nu cred să fi fost singur cu ea mai mult de o jumătate de oră! A făcut dovada cearşafului, cu o singură pată unde ar fi putut la fel de bine să fi şi scuipat (deşi Beatrice a confirmat mai târziu că a reuşit să
o penetreze) şi a plecat călare pe când era încă beznă. Mama insistă că-i doar nerăbdător să se asigure că totul va merge bine când ajungem la Milano. Eu una cred că mama păstrează o taină – ştiu că ai ghicit deja.

Mâine vom pleca spre Milano pe canal şi ne aşteptăm să încheiem călătoria duminică dimineaţa. Ducesa de Milano ne va întâmpina într-o biserică din apropierea docurilor, după care ne vom alătura Maurului şi ducelui de Milano şi vom defila cu toţii prin Milano cu toată pompa de rigoare. Ştii că ducesa de Milano ne este verişoară? De fapt, ea şi Beatrice au copilărit împreună în Neapole. Am fost în vizită când eram mici, iar mama a lăsat-o pe Beatrice acolo cu bunicul, a stat vreo opt ani. Mama deja îşi face griji că

ducesa de Milano va vedea o rivală în Beatrice – toată lumea de-aici crede că Maurul plănuieşte să devină duce de Milano. De parcă n-ar fi deja în toate privinţele, în afară de titlu! Se spune că ducele de Milano (pe care încă nu l-am întâlnit) nu face nimic altceva decât să hăituiască cerbi şi să bea ca un călugăr, în vreme ce Maurul conduce statul de parcă ar fi o bancă florentină

- nu îl vezi niciodată fără vreun secretar în preajmă. însă ducele de Milano ar trebui să se simtă mai în siguranţă acum că are un moştenitor. Mititelul are şase săptămâni

- îmi vine să mă înec de invidie chiar în clipa asta, numai gândindu-mă la norocul pe care îl au. Eu am avut iarăşi perioada aceea acum trei săptămâni şi nu-mi voi găsi pacea până nu îmi reîntâlnesc soţul, să încercăm iarăşi.

Parcă au trecut o mie de ani de când m-am bucurat de sărutările şi mângâierile tale. Sper că eşti mai sănătoasă decât erai la ultima epistolă.

Prietena ta adorată şi atât de specială,

Isabela d'Este, *mânu propria*

*

Milano, 21 ianuarie 1491

— Ţipari.

Polissena Romei, doamna de onoare a Beatricei d'Este, proaspăt căsătorita ducesă de Bari, aruncă o privire fugară şi curioasă,

aparând, pe neaşteptate, cu capul aparent chel ca al unui pui de şorecar furios. Fruntea îmbătrânită fusese epilată în coafura demodată timp de-atâţia ani, încât părul renunţase la bătălie şi se făcuse pierdut în adâncimile glugii de văduvă, din velur negru. Ochii fioroşi de indignare ai Polissenei rămaseră fixaţi asupra Beatricei şi asupra Marchizei de Mantova care stătea în spatele surorii sale, aranjând, cu meticulozitate, panglicile ce înconjurau părul gros împletit al miresei, ce-i ajungea până în talie. Polissena i se adresă cu venin în glas mamei Beatricei:

— înălţimea Voastră, ducesa şi marchiza au mâncat ţipari muraţi, iar acum ducesa este constipată. Am avertizat-o pe ducesă la Pavia că mânca prea mulţi, dar bineînţeles că sora sa, marchiza, a încurajat-o să devoreze cât să sature un om în toată firea. Ducesa crede că poate să mănânce atât de greu la cină şi că nu va suferi un blocaj al măruntaielor, doar pentru că apoi va juca tenis. Iar acum ducesa de Bari suferă de constipaţie cronică.

— *Che chiaccheria!*, se răsti marchiza, pe un ton pe măsura vulgarităţii expresiei: „Ce balegă de cal!”

Avea şaisprezece ani şi era deja una dintre frumuseţile celebre ale Italiei: cu buze pline, senzuale, un ten minunat de alb ca laptele şi trandafiriu, un trup ce tindea spre voluptuos şi, drept încoronare a frumuseţii, un nimb

extravagant de cârlionţi blonzi, prinşi într-o plasă bătută cu perle. Purta o haină enormă, bufantă numită *cioppa,* croită în întregime din samur negru, împreună cu un manşon asortat, dintr-o singură blană. Exista o asemănare curioasă între privirea beligerantă, ciudat de vie a samurului mort şi ochii întunecaţi, vioi, ai marchizei.

Netulburată de lipsa de remuşcări a marchizei, bătrâna Polissena îşi răsuci capul de parcă era cât pe ce să admonesteze întregul grup de nuntaşi adunat în piaţeta de lângă doc. Pe margini, câteva sute de nobili din Ferrara, încătuşaţi în armuri ceremoniale din oţel negru, încălecaseră deja şi se aranjau pe contingente sub flamurile de mătase. în interiorul acestui cordon de cavalerie era mare nevoie de ordine. Nobile din Ferrara, învăluite în *cioppe* din brocart şi din blană, cu nestemate şi cu perle azvârlind scântei de gheaţă în plete, trăncăneau cu secretarii şi şambelanii. Capelani în sutane, siliţi să se alăture slugilor, ajutau croitorii şi servitoarele să facă ultime ajustări la coafura şi la toaleta doamnelor. Vreo zece muzicanţi ai ducelui erau adunaţi în jurul a două partituri, în vreme ce rândaşii puneau şeile pe caii înzorzonaţi.

Unchiul lui Beatrice, cardinalul Sigismondo d'Este, sorbi lichior îndulcit dintr-o cupă de argint. Un preot culese linte de pe mantia din

căciula roşie a cardinalului. Un pitic îmbrăcat într-un costum miniatural de armură neagră trecea razant prin mulţime, atingând poalele femeilor şi lătrând ordine de neînţeles.

Eleonora d'Este, ducesă de Ferrara, îşi flutură palma durdulie către maestrul de ceremonii:

— Messer Niccolô! Pune-i în mişcare acum! Ne aşteaptă ducesa de Milano!

Se răsuci, îşi propti palmele pe şoldurile bine învelite şi-şi înfruntă fiica proaspăt căsătorită.

Ignorând semnalul mamei sale, Beatrice continuă să se uite fix la pietrele din pavaj. S-ar fi putut discerne o tragedie feminină în tremuratul uşor al gurii, însă nasul micuţ, în vânt, şi dinţii albi ce păreau să împingă buzele să stea întredeschise îi dădeau un aer copilăros şi oarecum vulgar. Avea cincisprezece ani şi era greu de spus dacă obrajii bucălaţi erau ai unei femei tinere, în pragul obezităţii sau ai unei adolescente ce ar putea într-o bună zi să lepede grăsimea puberă şi să se transforme într-o femeie atrăgătoare.

— Ai tras un plânset zdravăn azi-dimineaţă, zise ducesa Eleonora, atât de zdravăn încât nu-mi pot închipui cum ţi-au mai rămas lacrimi. Orice mireasă varsă astfel de lacrimi. însă acum trebuie să-ţi aminteşti că soţul tău, ca regent al nepotului său, este responsabil pentru soarta milanezilor, şi la fel eşti şi tu.

Dacă prima imagine pe care o percep este a unei femei slabe şi isterice, nu le vei câştiga niciodată încrederea. Iar într-o bună zi, viaţa soţului tău şi libertatea poporului tău s-ar putea să depindă de această încredere. Aşa că astăzi ştiu că nu vei plânge.

Polissena începu să încuviinţeze vehement:

— Dă-i ascultare sfintei tale mame -

— Polissena, interveni marchiza, dacă mai auzim încă o dată povestea mamei îmbărbătând oraşul din logia din grădină, în timp ce tata era pe patul de moarte, ciuma bântuia în oraş, iar armata veneţiană îşi făcuse tabăra în parc, atunci cred că voi începe să plâng şi mai isteric decât a făcut-o Beatrice azi-dimineaţă.

Capul Polissenei se clătină furios.

— Dacă mama ta cea sfântă nu ar fi avut curajul de a sta în faţa poporului ei, cetatea ar fi căzut. în fiecare seară mă rog la Maica Sfântă şi-i mulţumesc pentru că m-a scăpat de veneţieni. Numai la gândul violurilor săvârşite de grecii sălbatici aflaţi în simbria lor... Este un adevărat tribut adus tăriei mamei voastre că voi fetele nu a trebuit să vă faceţi niciodată griji în privinţa ororilor pe care le-am văzut noi.

— Polissena, dacă mercenarii veneţieni ar fi descoperit că răsplata victoriei lor ar fi fost să-ţi batjocorească ţie virtutea, atunci s-ar fi împlântat singuri în lăncii. Oricum, deoarece soţul meu, marchizul, este acum Căpitanul General al armatelor veneţiene, cred că

putem sta liniştite, vremea unor astfel de atrocităţi a apus.

Eleonora abia dacă auzea duelul inevitabil dintre Polissena şi Isabela, războiul cu Veneţia fiind lăsat în urmă de nouă ani, în timp ce mintea îi stăruia asupra unor probleme mai arzătoare, iar dintre acestea erau chiar prea multe. Azi-dimineaţă avusese un vis chiar înainte de trezire, astfel de vise fiind considerate profetice. Din fericire, presupunea ea, pe acesta îl uitase dar se trezise oricum cu o presimţire neagră. Un vis întunecat, învăluit în linţolii negre... Nerozii! Fetele ei o vor îngropa pe ea, aşa cum se şi cuvenea.

însă aici lucrurile nu erau cum trebuie. Eleonora privi spre nord peste zidul cetăţii, un inel masiv de cărămidă roşiatică. Orizontul aparent nemărginit purta dovada măreţiei istoriei oraşului Milano: domuri din marmură albă, ca de gheaţă, în stilul contemporan *all'antica.* Metereze cenuşii, medievale, cu creneluri ca nişte colţi, clopotniţe din cărămidă, vechi de o mie de ani, cu acoperişuri din şindrilă de culoarea piersicii, şiruri impunătoare de coloane corintice antice, bătute de vânturi, un vestigiu al unei epoci când Milano se luptase cu Roma însăşi pentru controlul asupra Imperiului Roman. Milano era de cinci ori mai mare decât Ferrara, domeniile sale uriaşe de o sută de ori mai bogate. însă Milano nu era diferit de

Ferrara, îşi reaminti Eleonora. Nu era atât un stat, cât o singură casă, o casă dependentă de protecţia unei singure familii ducale pentru propria prosperitate, propria supravieţuire. Iar acea casă era bântuită de necazuri.

Eleonora mai aranjă pentru ultima oară bentiţa din satin brodată cu perle care se încrucişa pe mijlocul sprâncenelor înalte, strânse cu încăpăţânare, ale fiicei sale.

— E foarte amabil din partea verişoarei tale să facă gestul de a-ţi ieşi în întâmpinare, zise Eleonora. Este important ca tu şi ducesa de Milano să vă împrieteniţi. Ţi-am spus deja cât de delicată poate fi relaţia voastră...

*

Se transformase în Beatrice a lui Dante, rătăcind prin grădinile paradisului terestru, sigură că nimeni nu o va putea găsi aici. Oriunde privea, zărea copaci şi flori dintre cele mai ieşite din comun: chiparoşi din jad, irişi cu petale de ametist, mere precum rubinele uriaşe. Totul dădea naştere muzicii: florile cântau într-un cor liric de soprane, copacii murmurau precum o orgă. Canarul ei, Gia, care o urmărise pesemne din Ferrara, îi zbură în palmă. Pârâul de la picioare era limpede precum un cer lichid, iar Gia îi spuse că de va bea, va uita tot ce s-a petrecut. Se opri şi îşi făcu palmele căuş.

Vocea mamei pătrunse în grădină precum un vânt rece. Petalele florilor cântătoare

tremurară sub pala amarnică, iar Gia bătu din aripi şi o privi cu teamă. Ascultară împreună, îngrozite, cum vocea mamei se înălţa urlând precum un ciclon, iar copacii se tânguiau, cu ramurile aurite frângându-se. Pârâul se transformase în gheaţă întunecată, putredă. Gia îşi luă zborul în furtună şi dispăru, iar o lapoviţă neagră, usturătoare, îi umplu ochii de lacrimi...

Alfonso, fratele Beatricei, se materializă din ruinele imaginaţiei sale, nemaiavând chipul plin de coşuri al unui puşti de treisprezece ani, ci înfăţişarea unui Caron cu ochi de chihlimbar, venit să o sortească nefericirii eterne. O ridică neatent pe cal, iar ea îi privi coapsa neînsufleţită peste oblâncul şeii femeieşti. Nu-i mai fusese cald de două săptămâni şi da, mâncase prea mulţi ţipari. îşi dorea numai să Fi mâncat destui ca să se sinucidă. O durea gâtul de câte hohote de plâns îşi înăbuşise toată dimineaţa.

— Ţine-te dreaptă în şa, îi ordonă mama, arătându-i postura corectă, zvâcnindu-şi bărbia cărnoasă în sus şi împingându-şi înainte pieptul masiv. Aminteşte-ţi că eşti o Este.

Biserica era la doar două străzi mai încolo. O gardă formată din nobili milanezi aştepta în portalul cu nişă. Soarele pătrundea în interior şi era reflectat de armuri, iluminându-i precum nişte lampioane uriaşe. La baza treptelor, Messer Niccolo o ajută pe Beatrice

să descalece. în naosul cavernos din piatră al bisericii era aproape la fel de rece ca şi afară. Mirosea a zugrăveală proaspătă şi a putregai de la trupurile îngropate sub podea. Sute de lumânări ardeau în altar şi în capela din nava laterală, iluminând coruri de îngeri multicolori şi fresce strălucitoare, noi-nouţe, ale unor vechi martirii. însoţitoarele ducesei de Milano, înfofolite în *cioppe,* aşteptau în faţa altarului. Beatrice nu îşi mai văzuse verişoara de cinci ani însă îi recunoscu într-o clipită silueta înaltă, cu umeri lăţi şi capul uşor plecat. Amintirile îi reveniră în fugă, cu detalii precise, precum miniaturile din cărţile de rugăciuni. Isabela cu un leopard – i se permisese să aibă propriul leopard – ţinut într-o lesă cu zgardă de diamante. Isabela într-o rochie neagră din mătase spaniolă, singura fată purtând perle în păr. Patul extravagant al Isabelei, cu un baldachin din mătase în dungi, decorat pe margini cu canafuri şi mărgele mici din aur, patul pe care Beatrice visase dintotdeauna să se aşeze, râzând şi ţinându-se de mână cu verişoara sa...

Beatrice evadă într-una dintre imaginile complicate. Era atât de micuţă încât nu putea privi peste balcon, ci trebuia să se uite printre balustradele de piatră. Golful Neapolelui strălucea precum un safir uriaş, departe, de-desubtul ei. Peste apă era Vezuviul, vulcanul ei magic, cu un stindard subţire de ceţuri

şerpuind din conul sfărâmat. Nu îi era teamă să stea la o astfel de înălţime dar îi era teamă pentru mama, sora şi frăţiorul ei, pentru că plecaseră undeva unde se întâmplau lucruri rele. Ea rămăsese cu bunicul, care îi dăruise o păpuşă nouă, cu un trusou complet de mireasă. Pielea din porţelan alb a păpuşii era caldă, precum soarele. O chema Bella. Beatrice o aşează pe Bella lângă ea şi îi povesti despre Vezuviu. Dintr-odată, verişorul ei Ferrantino veni în fugă pe balcon, apărând şi dispărând într-un staccato de paşi frenetici. Apoi se întoarse şi o zări pe Isabela. Era atât de înaltă încât soarele îi părea prins în păr. Ţinea în mână o bâtă pentru *palia.* Aceasta fusese sculptată în lemn şi pictată cu Figuri pe care Beatrice nu le putea distinge. îi era greu să zărească faţa Isabelei pentru că aceasta stătea cu spatele la soare. Păşi spre Beatrice, îi ridică păpuşa cea nouă, o aşează pe balustrada lată din piatră şi îi aranjă rochiţa din satin alb peste picioarele ţepene din porţelan...

— Beatrice, du-te la verişoara ta şi întinde-i mâna, şuieră Eleonora.

Şi iat-o dintr-odată pe Isabela, luminată de lumânările care încadrau altarul. îşi purta încă părul castaniu cu cărare pe mijloc şi lăsat lejer pe umeri, după moda napolitană. Dar chipul îi era mai împlinit. Nasul odată ciudat, dominant, cu vârful subţire, lung şi masculin, acum era de o eleganţă izbitoare. Avea mâna

îmbrăcată într-o mănuşă strâmtă din piele. Beatrice îi simţi strânsoarea rece chiar şi prin propria mănuşă. Se gândi că ochii Isabelei aveau exact nuanţa cenuşiu-verzuie şi lucirea misterioasă, opalină, a Golfului Neapolelui înaintea unei furtuni.

Imaginea Isabelei pieri în spatele siluetei masive a Eleonorei.

— Am vin fierbinte, aromat, pentru doamne, spuse Isabela după ce îşi îmbrăţişă mătuşa.

Vocea răguşită era de o melancolie frumoasă, sexuală, de parcă ar fi tânjit după un iubit absent.

O mână poposi în cea a Beatricei, cu o căldură slabă, ca a unei păsări. Fata ce stătea lângă ea părea atât de chinuită şi de frumoasă încât, preţ de o clipă, Beatrice crezu că era o închipuire de-a ei: piele albă de porţelan, buzele strălucitoare precum sucul de zmeură, sprâncene groase, negre şi ochi căprui, ca pătrunşi de febră, strălucind în orbitele adânci

— Mă numesc Bianca, înălţimea Voastră, glăsui fata, cu o voce subţire şi fragilă.

Bianca nu putea să aibă mai mult de zece sau unsprezece ani. O trase de mână şi o conduse în afara cercului doamnelor.

Marchiza o trase pe Eleonora deoparte şi şopti:

— Mama, cine este fata de lângă Beatrice?

— Este bastardul Maurului.

— *Per mia fe,* Mama! Beatrice ştie?

— l-am spus azi-dimineaţă. A... fost împăcată.

— Mama..., marchiza şovăi. Mama, mai e ceva, nu? Ceva ce încă nu i-ai spus...

Eleonora înşfacă manşonul de samur al marchizei de parcă ar fi avut de gând să sugrume animalul deja mort.

— Nu voi permite...

O doamnă milaneză era suficient de-aproape încât să audă, iar Eleonora zâmbi graţios.

Bianca o conduse pe Beatrice la o capelă aflată în transeptul dinspre sud. Umbrele pâlpâiau peste siluete sculptate din marmură ridicând un sarcofag uriaş, alb.

— Bărbatul dinăuntru ne-a fost duce, spuse Bianca, pe un ton gânditor.

îşi ridică privirile spre Beatrice.

— Mi-a murit pasărea. Aş fi preferat să fie îngropată într-o biserică, însă bineînţeles că nu s-a putut. Am îngropat-o într-un sicriu din marmură, sculptat de Ser Domenico. O chema Daria.

Cum nu mai vorbise din noaptea de dinainte, frumoasa Beatrice era acum convinsă că numai acest copil fermecat o putea auzi.

— Când a murit primul meu papagal, l-am învelit în mătase neagră, am aprins lumânări în jurul lui şi i-am dat drumul să plutească pe Po – râul ce traversa Ferrara – într-o galeră

micuţă pe care am pictat-o şi am aurit-o. Poate că încă mai pluteşte pe mare, în vasul său frumos.

— Mama e moartă, nu am văzut-o niciodată. îmi închipui că era foarte frumoasă.

Beatrice îi strânse mâna Biancăi, consolator.

— îmi pare rău pentru mama ta.

— Cred că deja te prefer ducesei de Milano şi, cu siguranţă, te prefer ducesei Bona, ciripi Bianca.

Bona de Savoia era mama rămasă văduvă a ducelui de Milano şi ducesa-mamă de Milano.

Beatrice se aplecă şi o sărută pe Bianca uşor pe obraz. Pe când făcea astfel, aruncă o privire către doamne. Isabela o urmărea. Preţ de o clipă, chipul ducesei de Milano fu în umbră, apoi lumânările îi inundară trăsăturile în lumină. Bertrice îşi aminti de ceva despre ochii verişoarei sale, de acea îngustare şi acea alungite la colţuri. O răsfrângere a buzelor, un fel al ei de a părea amuzată şi furioasă totodată. Amintirea o ademeni pe Beatrice înapoi în timp şi iat-o iarăşi în faţa verişoarei sale, în balcon, sus deasupra Golfului Neapolelui, urmărind de această dată sfârşitul scenei: Isabela netezind rochiţa păpuşii, privind-o astfel mult timp. Apoi bâta de *palia* zvâcni într-un iureş, capul Bellei se făcu fărâme, iar trupul îi căzu peste balustradă. Beatrice o putea zări căzând, rochiţa de satin alb strălucind în soare, fragmente din cap

căzând în mare precum un bulgăre de zăpadă zdrobit, şi o auzea pe Isabela râzând...

Beatrice clipi şi reveni în prezent. însă verişoara sa încă o privea, cu aceeaşi expresie contemplativă neschimbată peste atâţia ani, de parcă şi ea îşi amintea acea zi.

*

„Satana nu l-a dus pe Iisus pe munte să-l ispitească oferindu-i Milano", se gândi Cecilia Gallerani. Se afla, la rândul ei, la înălţime, chiar sub cupola de alamă ridicându-se pe tumul central al castelului Porta Giovia. Briza rece care sufla cu furie pe străzile de dedesubt se transforma în vânt tăios pe acest promontoriu. în spatele ei se întindea castelul, mare cât un târg, cu şanţuri ca nişte râuri, aripile masive cuprinzând curţile vaste, de o severitate dreptunghiulară îndulcită de arcadele cu coloane largi şi ferestrele cu ambrazuri arcuite graţios, din teracotă decolorată de soare.

Spre sud şi spre est se întindea roata uriaşă a cetăţii Milano, mărginită de zidul său ciclopic. Miezul cetăţii era catedrala numită II Duomo, cea mai mare din Italia, cu domul neterminat căscându-se larg, iar restul o dantelărie lucitoare de marmură sculptată, fantastică precum creaţia din zahăr alb a unui cofetar. Cecilia bănui că gloata înghesuită în piaţa din faţa Domului număra o sută de mii

de oameni. Erau învăluiţi în ceaţa albă a propriei respiraţii. Ziua era atât de senină încât puteai zări mierlele zburând roată deasupra mulţimii.

Procesiunea nupţială ajunsese deja în piaţă şi se oprise în faţa Domului în timp ce gărzile îşi croiau o cărare largă prin mulţime. Maurul era clar vizibil precum o siluetă minusculă într-o tunică albă, ca perla, presărată cu aur. Preţ de o clipă Ceciliei i se păru că distinge un punct de lumină scânteind de la diamantul cât bobul de strugure ce atârna mereu pe cuşma din catifea neagră. Fără efort, îşi închipui un portret în mărime naturală a acelei miniaturi din depărtare. Pielea adolescentină, neridată a Maurului era deschisă la culoare, deşi tot restul era întunecat – bucle lungi, de culoare brună, ochi adumbriţi, opaci, sprâncene groase –, iar acest contrast sublinia caracterul chipului la fel de măiestrit precum cărbunele unui artist pe un pergament. Nasul, îngust

şi elegant privit din faţă, coroiat zărit din profil – un nas roman evoca experienţă şi tărie. Gura mică, întunecată, delicată, aproape feminină, sugera sofisticare şi senzualitate. Aceste trăsături schiţate ascuţit puteau părea aproape angelice, contemplate dintr-un anumit unghi sau vultureşti, ameninţătoare dintr-un altul. Astfel, Maurul nu trebuia decât să-şi întoarcă puţin capul pentru a oferi o pleiadă completă a naturii umane.

Cecilia clipi, concentrându-se iarăşi asupra pieţei din depărtare. Lângă Maur călărea ducele de Milano, pe armăsarul său alb, Neptun. După ce mulţimea a fost împinsă în lături, Neptun ieşi din formaţie şi ropoti în faţă. Calul rămase din nou nemişcat, apoi începu o serie de manevre complicate de dresură, ridicându-se în două picioare, descriind cercuri perfecte cu cele din faţă, precum o jucărie mecanică fantastică. Aclamaţiile se înălţară din mulţime şi plutiră pe vântul tăios: „Ducele! Ducele! Ducele!”

Restul cortegiului nupţial se alătură ducelui şi îşi continuă drumul prin piaţă spre *Via degli Armorai'*, o arteră dreaptă şi lată, mărginită de atelierele de arme care îi dădeau numele, care se oprea direct sub turnul central al castelului. Atelierele, cu porticuri în faţă care dădeau spre stradă, păreau vile uriaşe. Spiralele macaralelor din lemn folosite

[1] *It.* Strada Armurierilor (n.trad.).

la ridicarea uriaşelor matriţe de turnătorie se înălţau din curţile deschise. Pentru a sărbători nunta Maurului, ambele laturi ale Via degli Armorai fuseseră flancate, pe toată lungimea lor, de mii de soldaţi-manechini pe cai de lemn, toţi îmbrăcaţi în armură reală. Aurul damaschinat de pe platoşele din oţel strălucitor scânteia în soare. La intervale regulate, boturile acoperite ale tunurilor de asalt din bronz se iveau pe stradă.

Alaiul de nuntă pătrunse pe strada flancată de armuri. Maurul şi ducele de Milano călăreau alături. Primele strigăte, din capătul îndepărtat al arterei, răsunară nedesluşit în vânt. Mâinile Cecilici zvâcniră către faţa albă, bănuind preţ de o clipă o tentativă de asasinat. Dar apoi identifică rapid sursa strigătelor încă slabe. îngrămădită în spatele manechinelor din lemn şi din oţel, ascunsă în umbra porticurilor, se afla adevărata armată de pe Via degli Armorai, zeci de mii de meşteri şi de topitori, îmbrăcaţi în uniforma de lucru: cămăşi murdare din muselină şi şorţuri pătate din piele.

Strigătele retezară vântul, zarva înăbuşită începând să prindă suflu şi formă, ritmic, de parcă armurierii ar fi bătut cele trei silabe cu barosul pe nicovală: „Ma-u-rul! Ma-u-rul! Ma-u-rul!”

înainte ca alaiul de nuntă să treacă de primul atelier, strigătele parcurseseră deja

întreaga lungime a străzii. în câteva clipe, toată întinderea uriaşă a oraşului Milano părea să fi căpătat un singur glas: „Maurul! Maurul! Maurul!” tunară armurierii, iarăşi şi iarăşi. „Maurul! Maurul! Maurul!” Sunetul bubuia în depărtare de parcă strigătele îşi găseau ecou în bolta de un albastru îngheţat a cerului, de parcă baroasele mânuite pe larga Via degli Armorai ar fi zdrobit în bucăţi acel dom de porţelan imaculat, de parcă numele „Maurul” ar fi fost o provocare azvârlită Raiului însuşi.

Bubuitul aspru trezi fătul ce dormea în pântecele Ceciliei. Membre micuţe, nedesluşite o loveau în burtă. îşi strecură o mână în *cioppa* şi o apăsă pe abdomenul umflat.

— Nu te teme, *anima mia,* şopti ea în furtuna ce se ridica din stradă. Ce auzi e numele tatălui tău.

CAPITOLUL 2

Marchiza îşi întinse braţul şi îşi flutură degetele într-un gest de respingere la vederea priveliştii din spatele ferestrei largi, arcuite. Fântâna din mijlocul curţii cu arcade era încă îngheţată. Tufişurile ornamentale tunse cu grijă şi gardurile vii în diverse forme ce o înconjurau aveau şi ele, la rândul lor, o strălucire rece. Pe ramurile moarte şi în copaci fuseseră împletite ghirlande din beteală şi din hârtie şi şuvoaie de panglici. în ciuda decoraţiunilor, tufişurile ornamentale, care primăvara căpătau forme dintre cele mai fanteziste – lei, dragoni, delfini în salt –, aveau o înfăţişare neliniştitoare fără frunze, de parcă ar fi fost fantome osificate. Dincolo de acest peisaj, la capătul îndepărtat al curţii, se înălţa un fundal cum nu se poate mai potrivit: un bastion cenuşiu fără ferestre, cu trei caturi.

— Oribil. Ar fi trebuit să consulte tratatul de arhitectură al lui Alberti înainte de a construi monstruozitatea cu pricina. Cum îi spun, *Rochetta?* Pietroiul. Cât de poetic! Nu cumva ne-a spus Maurul că ducesa-mamă Bona locuieşte acolo? De fapt, chiar e poetic. Pentru numele lui Dumnezeu, mamă, îţi venea să crezi când am văzut-o azi-dimineaţă stând sub portalul castelului precum Cerberul la poarta iadului? Nu ştiam dacă avea de gând să o sărute pe Beatrice sau să o muşte. *Cacasangue,* Mama — aici Eleonora se uită la ea tăios la auzul imprecaţiei –, femeia e văduvă de cincisprezece ani şi, dacă e să mă iau după auzite, n-a prea dat răgaz aştemuturilor să se răcească. Dar uitându-te la ea ai zice că soţul i-a plecat abia ieri din rândul celor vii. Negrul e o culoare care vine atât de bine pe o femeie tânără cu tenul meu, dar efectul se duce pe apa sâmbetei când zgripţuroaicele acestea umblă peste tot în zdrenţele lor de doliu. încep deja să îmi ies din fire că trebuie să spun „Nu, marchizul se află încă printre noi" de fiecare dată când port negru.

Marchiza se opri preţ de o clipă.

— Mama, cred că ai face bine să îi spui lui Beatrice. Eleonora, aşezată într-un scaun rabatabil cu ramă groasă, în stil veneţian, continuă să aranjeze borcanele colorate de cosmetice pe capacul unui cufăr din lemn.

Ignoră cu desăvârşire sugestia abruptă a fiicei sale.

Marchiza surâse răutăcios şi îşi duse palmele la şolduri, în stilul matern.

— Mama, nu te nelinişteşte faptul că Maurului nu pare să-i dea ghes dorinţa de a se culca împreună cu Beatrice?

Elenora tot nu-şi ridică privirea. Vocea îi sună puţin tremurată de tensiune.

— Soţul lui Beatrice dă dovadă de un admirabil control asupra pasiunilor. Nici nu îţi pot enumera câţi miri am văzut îmbolnăvindu-se în toiul ospăţului de nuntă

l>entru că nu-şi puteau ţine în frâu pofta trupească. Să ştii că Ducele de Milano chiar şi-a primejduit viaţa!

— O, mamă, toată lumea din Italia ştie că i-a trebuit ducelui de Milano aproape un an să consume căsătoria. Ăsta da ospăţ de nuntă menit să îmbolnăvească pe cineva – pe mireasă!

— Maurul m-a asigurat că se va ocupa de Beatrice. Astrologul său pregăteşte un program.

— *Per miafe,* mamă! N-am cunoscut nicio femeie să aibă sorţi de izbândă prin metoda aceea! Iar atâta vreme cât Maurul continuă să se culce cu metresa – capul Eleonorei se ridică brusc, involuntar –, cred că astrologul are mai multe şanse decât Beatrice să rămână însărcinat.

Vocea limpede, de soprană a Eleonorei coborî cu o octavă.

— Faci o presupunere care pur şi simplu nu e adevărată!

— Hai, mamă, nu ai mai reuşit să mă minţi de când aveam opt ani, când ai izbutit pentru scurt timp să mă convingi că Signorina[1] Anabella era imposibil să fie grea pentru că nu avea soţ, şi că se ducea la mănăstire pentru că dorea să fie mireasa lui Iisus.

Eleonora ridică o oglindă cu ramă de argint

[1] *It.* Domnişoara (n.trad.).

şi îşi înclină capul de parcă şi-ar fi cercetat imaginea. Privi crunt în gol şi nu spuse nimic.

— Mamă! Aproape că îi poţi mirosi parfumul pe coridoare. Cred că are propriul apartament în castel. Camerele acelea blocate de schele, pe care gazda noastră a regretat atât de graţios că nu ni le poate arăta pentru că

[1] *It.* Domnişoara (n.trad.).

sunt în renovare: atunci când am trecut pe lângă acele camere, ţi-ai înclinat uşor capul spre dreapta. E un tic pe care îl ai atunci când te nelinişteşte ceva.

Camera fu cuprinsă de o nemişcare ca de mormânt. Se auzi ţipătul slab al unei păsări plutind pe lângă fereastra mare cu arcadă ce dădea spre şanţul de apărare de un albastru de oţel. Eleonora cercetă rama gravată a oglinzii. în sfârşit, privindu-şi încă degetele urmărind gravura, spuse:

— Nu cred că sora ta are acelaşi spirit de observaţie. Şi sunt convinsă că pot conta pe tine să înţelegi necesitatea discreţiei în această privinţă.

— Poţi conta pe discreţia mea, dar nu cred că poţi conta pe faptul că Beatrice se va lăsa uşor păcălită. Nici tu, nici tata nu v-aţi dat niciodată seama cât de inteligentă este în realitate. Nu cred că Maestrul Guarino ţi-a spus vreodată, doar ţinea atât de mult la mine – ceea ce-mi aminteşte că trebuie să îi scriu — dar, mamă, erau zile când Beatrice declama mai bine decât mine în timpul lecţiilor de latină.

Marchiza împărtăşi această informaţie cu gravitatea cu care ar fi dezvăluit rolul central jucat de Beatrice în creaţia universului.

— Va afla şi se va simţi trădată. Ştii cât de loială e şi nimic nu o răneşte atât de greu precum trădarea.

— Nu. E prea preocupată acum să se apuce să iscodească după o metresă a cărei existenţă soţul său şi cu mine am fost atenţi să i-o ascundem. Nu. Nu acum. Va afla mai târziu, fireşte, şi vor urma lacrimi şi reproşuri. Dar vor trece. Totul va trece. Dar dacă îi spunem acum, cât timp ne aflăm încă aici, va simţi că are puterea noastră de partea ei şi va forţa nota. Şi nu pot permite să se întâmple aşa ceva.

Eleonora privi în depărtare, Fixând un obiect vizibil doar pentru ea.

Marchiza clătină uşor capul, mai mult pentru sine decât pentru mama sa.

— Mamă, mă duc să o ajut pe Beatrice să îşi despacheteze cuierele. Ai cuvântul meu că nu îi voi spune nimic, chiar de mă va urî şi pe mine cum o să vă deteste pc tine şi pe tata atunci când va afla. Greşeşti, mamă.

După ce marchiza ieşi iute din cameră, Eleonora ridică oglinda în faţa chipului. Imaginea argintată ce-i întoarse privirea avea nişte fălci puternice, albe, aproape vitroase, încadrate de păr întunecat ce încărunţea. Ochii de un verde-marin viu îi erau străini, erau ochii altcuiva. Nu-şi putea regăsi vina în ei.

Apoi, într-o clipă îngrozitoare, faţa din spatele acelor ochi se materîaliză şi se uită la ea batjocoritor. Eleonora o auzi râzând cu dispreţ, spunându-i cardinalului Riario că i s-a

luat de ospăţul în onoarea sa şi privind cum Fiecare bărbat aflat la masa presărată cu aur şi cu argint se străduia să îi audă protestele copilăreşti de parcă ar li primit nişte taine miraculoase ale sufletului său inefabil. Pufni cu dispreţ spre fata care pe-atunci n-avea suflet, ci doar vise de fetiţă. Eleonora avea cum treizeci şi şase de ani. La căsătoria cu ducele Ercole d'Este, cu optsprezece ani în urmă, era cea mai faimoasă frumuseţe a generaţiei sale. Voiajul ei de nuntă de la Neapole la Ferrara se transformase într-o ceremonie religioasă, în Fiecare târg şi sat de pe drum gloate înnebunite se adunaseră să se holbeze la ea de parcă ar Fi fost întruchiparea Fecioarei Maria. Dar fecioara aceasta avusese nevoie de o constituţie aproape de taur pentru a-i dărui ducelui Ercole şase copii pe parcursul primilor şase ani de căsătorie şi primise în schimb un trup pe măsură de bovin. Doar ochii luminoşi, verzi rămăseseră din frumuseţea ei, ochi pe care acum nu-i mai putea înfrunta. Nu din pricină că nu se afla niciun suflet în dosul lor, ci pentru că încă adăposteau un vis.

*

Pe arcadele cu nervuri ale tavanului goneau lumini: lumina vişiniu-chihlimbarie din şemineul masiv de piatră, lumina aurie, dulceagă de la şirurile de lumânări aliniate pe

un cufăr din lemn sculptat aşezat lângă perete, iluminând un portret cu rama aurită, fantoma acestei încăperi – puternicul Galeazzo Maria Sforza, fostul duce de Milano, ucis de jungherele asasinilor în urmă cu cincisprezece ani. Isabela se simţi atrasă ca întotdeauna, şi iarăşi împotriva voinţei sale, de chipul socrului pe care nu îl cunoscuse niciodată. Galeazzo Maria arăta în multe privinţe asemenea fiului şi moştenitorului său, Gian Galeazzo. Grumazul gros şi maxilarul pătrat, arogant, buzele frumoase, sensibile, umerii înguşti şi poziţia aproape efeminată a mâinilor înmănuşate. însă nasul şi ochii nu erau ale lui Gian, nu erau nici măcar omeneşti. Răposatul duce pozase din profil, privind spre rama tabloului, dar chiar şi-aşa ochii mici şi întunecaţi păreau că se răsucesc şi atacă. Nasul era enorm, vulturesc, un plisc plin de cruzime modelat din lut omenesc de un sculptor cu o infinită viziune şi percepţie, pentru a avertiza pe bieţii muritori că mintea unui demon sălăşluia în spatele frunţii înalte, chele. Dar atunci când acel chip era însufleţit, până să apuce să desluşească adevărul îngrozitor, majoritatea oamenilor erau deja pierduţi.

— Cu cine ai fost?

Vocea cu accent franţuzesc pluti ascuţită din umbră.

— Şi să nu-mi spui că nu ai fost cu nimeni,

puttana. Când întârzii în halul ăsta, nu poate să însemne decât un lucru pentru mine: te-ai oprit la prima pereche de mâini alunecoase gata să ţi se rătăcească sub fuste. E un scandal pentru toţi halul în care mergi unde pofteşti fără măcar o singură doamnă de companie care să te slujească. Mi se face silă numai gândindu-mă câţi te-au atins.

Isabela privi prin perdelele de voal negru din jurul patului şi întrezări faţa palidă şi rotundă a ducesei-mame de Milano, Bona de Savoia. Putea distinge ochii bulbucaţi ai soacrei sale rânjind cu o ferocitate de bufniţă chiar şi prin văluri.

— Nu am întârziat, ducesă-mamă, zise Isabela, cu vocea prefăcut de ridicată şi de tensionată. Messer Ambrogio a adăugat un ingredient la poţiunea domniei voastre şi zice că o să vă uşureze picioarele umflate.

— Otravă! lătră ducesa Bona, dar înşfacă iute pocalul cu o mână ca o gheară şi bău preparatul din trei înghiţituri sonore. N-aş avea nevoie de îngrijirile vrăjitorului Maurului dacă n-ar fi trebuit să stau toată dimineaţa la poarta castelului, aşteptând-o pe ţânca aia de Este. Au luat-o încet, nu glumă, pe Via degli Armorai, să se scalde în trădarea porcilor ălora mizerabili. I-am auzit! I-am auzit!

Ducesa pufni cu răutate.

— E scundă şi va fi la fel de grăsană ca maică-sa înainte de a ajunge de vârsta ta. Nici

măcar nu cred că Maurul s-a culcat cu ea la Pavia.

Căpăţâna Bonei se răsuci să-şi confrunte nora.

— La fel cum nu cred că puiul meu Gian s-a înjosit să pătrundă în tine. Nu că asta o va împiedica pe ea mai mult decât te-a oprit pe tine. Aţi fost amândouă crescute de aceiaşi *impicatti* din Neapole şi aţi renunţat la virtute pentru aceeaşi depravare la care până şi diavolului îi e ruşine să fie martor. O să-ţi fure amanţii. E mai ageră ca tine, i-o zăresc în priviri. Le-am spus tuturor chiar în ziua în care ni te-a trimis Satana că nu ai mai mult creier decât un măgar cu spini sub coadă.

— Este uluitor, ducesă-mamă, cât de generoasă poţi fi, zise Isabela. Orice calităţi ai avea, eşti mai mult decât dispusă să le recunoşti în alţii, şi încă din belşug. Eşti cea mai neruşinată stricată pe care am cunoscut-o vreodată şi cu toate acestea tu crezi că oricare altă femeie, fie ea şi o fecioară neîntinată, a avut mai mulţi iubiţi decât o prostituată romană. Eşti cea mai proastă femeie pe care o cunosc, dar nu există nimeni pe care să nu-l iei drept un prost şi mai mare şi pe care să te apuci să-l dăscăleşti de parcă ai fi doctor la Universitatea din Pavia. Eşti o creatură de-a dreptul uluitoare, ducesă-mamă.

De parcă ar fi acceptat atacul atent cadenţat al aprigei Isabelei drept o formă

subtilă de linguşeală, Bona îşi arătă un şir ştirb de dinţi înnegriţi, cadavrul degradat al zâmbetului forţat plin de vino-ncoace cu care îşi flatase pretendenţii în urmă cu trei decenii.

— Da, o să vii în curând la mine să mi te vaieţi de plodul ăla de Este şi nici măcar nu-mi vei mulţumi că te-am avertizat.

— Iar tu, care n-ai mişcat un deget să aperi drepturile soţiei fiului tău în faţa amantei Maurului – o curvă slăbănoagă care-şi închipuie în mintea aia bolnavă că peştele ei e deja duce de Milano, iar ea ducesa lui – tu vei avea şi mai puţin succes în faţa soţiei Maurului.

— De parcă Dumnezeu mi-a lăsat răgaz să vă despart pe voi, două căţele încăierate, când în fiecare zi trebuie să-l împiedic pe Maur să ia tot ce e al lui Gian! Ar fi mai bine dacă târfa de Gallerani v-ar trimite pe tine şi pe mucoasa de Este înapoi în gaura care v-a zămislit pe amândouă. Copilul ei nu ar putea niciodată să fie o ameninţare pentru Gian.

— Pentru Gian? Pentru Gian? Târâtură bătrână şi dezgustătoare!

Tonul Isabelei se ridică ameţitor.

— Gian a fost deja învins. Acum Maurul trebuie să-mi ameninţe copilul, iar ca să o poată face, are nevoie de propriul fiu, trebuie să ofere milanezilor certitudinea propriei succesiuni înainte ca oamenii să îi permită să îl detroneze pe Gian şi să se proclame duce.

Iar eu nu voi renunţa niciodată, nu cum ai făcut tu cu Gian. îl voi învinge pe fiul Maurului, indiferent care dintre cele două căţele – nevasta sau târfa – îi va da un moştenitor.

— Progenitura ta adusă de diavol are tot atâta drept să fie duce de Milano pe cât are odrasla unei târfe şi a unui grăjdar. Ceea ce şi este, fără îndoială.

Isabela privi fix la soacra ei. Când vorbi din nou, tonul era măsurat, aproape intenţionat fără aluzii.

— Doar nu crezi că am avea de ce ne teme dacă Cecilia Gallerani ar da naştere unui băiat, ducesă-mamă? în special de vreme ce Maurul nu pare prea încântat să-şi petreacă timpul însămânţând ogorul noii sale mirese.

— Creier de găină! îi cunosc pe milanezi mai bine decât îi vei cunoaşte tu vreodată. Le-am fost ducesă, o ducesă adevărată. Milanezii nu vor accepta niciodată un bastard drept moştenitor al ducelui lor.

Dinţii negri ai Bonei se iviră iarăşi.

— Dacă avea de gând să-l facă moştenitor pe plodul târfei de Gallerani, de ce a mai avut nevoie de mucoasa de Este?

— Poate, ducesă-mamă, căsătoria Maurului a avut de-a face cu ameninţările ducelui de Ferrara că va asmuţi Veneţia asupra Maurului, acum că ginerele ducelui de Ferrara este Căpitanul General al armatelor

veneţiene. Iar Maurul a fost de acord până la urmă să onoreze contractul nupţial la începutul lui august, cel mai probabil înainte să rămână grea târfa lui, iar el nu putea şti de sarcina ei pe atunci. Şi chiar şi acum, cum poate fi sigur că va fi băiat? Poale, ducesă-mamă, Maurul este precum un om care participă cu doi cai la o cursă de *palio.* îşi dublează sorţii de izbândă. Apoi îşi va pune culorile blazonului pe oricare dintre iepe ajunge prima la sosire.

— Idioato! A încercat deja o dată să se însoare cu târfa de Gallerani şi s-au împotrivit cu toţii.

Isabela înţelese că prin „toţi" soacra sa se gândea la nobilii milanezi de vază, care aveau cel mai mult de pierdut în caz de instabilitate politică.

— Şi în fiecare săptămână Maurul mai ademeneşte unul să-i ciugulească din palmă. N-ai văzut cum tocmai i-a acordat contelui Borromeo o concesiune pentru mătase l'a Mortar a? Va veni ziua în care nimănui nu îi va mai păsa dacă îi convine sau nu ducelui de Ferrara ce mireasă îşi alege Maurul. Şi să nu crezi cumva că Papa nu ar anula căsătoria Maurului. Pentru preţul potrivit, Sfinţia Sa i-ar vinde Maurului până şi virtutea Maicii lui Hristos. Şi dacă Beatrice d'Este nu poate rămâne grea, dă vreun semn că ar avea copil.

Bona pufni.

— Ducesa de Ferrara a turnat câte un plod urlător de câte ori a ciupit-o bărbatu-său de obraz. De-aia şi arată ca o vacă. Ha! Toate cele considerate *bellissima* când sunt fete ajung cel mai repede *grossa* când devin femei.

Ochii Bonei se îngustară precum ochii unei şopârle.

— Ai face bine să te rogi ca târâtura de Gallerani să aibă un fiu, Maurul să tot creadă că ea îi e ducesă, iar bastardul ei moştenitorul lui. Pentru că dacă Beatrice d'Este are un fiu, numai scumpul meu nepot, regele Franţei, ne mai poate salva.

— Dacă nepotul tău trece Alpii cu armata, spuse Isabela obosită, de parcă ar fi repetat un truism, asta va însemna nu numai sfârşitul tuturor ambiţiilor obscene ale Maurului. Va fi sfârşitul Italiei.

Bona rânji ca o nebună.

— Deci îmi spui că ar fi cel mai bine dacă am sprijini-o pe Cecilia Gallerani împotriva Beatricci d'Este? întrebă Isabela pe un ton împăciuitor.

— Ai găsit şi tu în sfârşit grăuntele de raţiune din capul ăla sec. Mai bine să avem două găini care se bat pentru acelaşi cocoş. Dacă o îngenunchez! pe Cecilia Gallerani, mucoasa de Este va deveni următoarea ducesă de Milano.

— Ca de obicei, mi-ai dat mult de gândit, ducesă-mamă.

Isabela îşi înclină capul cu respect.

— Mă voi retrage şi voi cugeta la tot ce mi-ai spus. Somn uşor, ducesă-mamă.

Isabela ridică pocalul, lăsă perdeaua neagră să cadă ca o umbră între ea şi soacra ei şi se răsuci să plece. Dar când trecu pe lângă portretul ducelui asasinat, se opri şi îi întâlni privirea.

CAPITOLUL 3

Fragment din epistola lui Leonardo da Vinci, inginer al Curţii din Milano, adresată exploratorului şi povestitorului internaţional Benedetto Dei. Milano, 22 ianuarie 1491

...Nici măcar nu am parte de linişte să-mi văd de studii, din pricina zarvei şi a agitaţiei pricinuite de ospăţul de nuntă din castel. Cu certitudine cel mai pestriţ şi mai gălăgios eveniment este turnirul, care a început azi-dimineaţă în marea piaţă a Castelului şi care va mai continua încă două zile. O, tumult de fier şi încleştare de oţel! Toată cacofonia asta războinică se petrece chiar sub ferestrele atelierului meu, dis-de-dimineaţă şi până după-amiaza târziu. Şi m-am trezit înainte de crăpatul zorilor ca să îl îmbrac pe frumosul Messer Galeazzo di Sanseverino într-un costum creat de mine, veşmântul unui războinic scit, de o ingeniozitate şi de o născocire minunate. Am supravegheat şi decorarea marii săli pentru balul doamnelor

din această seară. îţi poţi imagina cât de vexat mă simt că am prea puţin timp pentru altceva...

După ce am văzut mireasa, sunt convins că bustul ei sculptat în marmură de un anume Maestro Cristoforo Romano, deşi nu pretindea că îi redă frumuseţea, este totuşi o reprezentare plină de acurateţe. Dar, dragul meu Benedetto, să nu cumva să crezi că ducele de Ferrara a fost sărăcit de dota bietei creaturi. Dimpotrivă, mi s-a spus, din surse demne de încredere, că puternicul duce de Ferrara a reuşit să obţină prin diverse mijloace un profit pe marfa pe care ne-a trimis-o. Prestigiul familiei Este, cea mai veche familie domnitoare din Italia, a fost cumpărat pe bani grei de cei din neamul Sforza, mult mai târziu ajunşi pe scenă. Şi sunt disperaţi să îl aibă. Ah, cetăţi ale Pământului! Ce trăsnete de furie jupiteriană se vor abate asupra noastră când copiii din flori sunt cumpăraţi şi vânduţi pentru a lega strâns iţele oamenilor...

...Benedetto, trebuie să îmi scrii pe loc dacă ai detalii despre tehnicile din topitoriile franceze. Pot doar să speculez că au ajuns la o cale de a elimina impurităţile din bronz şi de a depăşi obstacolul fragilităţii acestuia care până acum a făcut ca artileria grea să fie o povară pentru orice armată hotărâtă să-şi înconjoare rapid duşmanul...

*

— Ai grijă pe unde calci, îi şopti intim cardinalul de Novara însoţitoarei lui, apucând-o de cot ca să o ajute să păşească peste tolba din stofă întinsă pe pardoseala udă din piatră.

— Fii atentă să nu-ţi mânjeşti *cioppa.*

Cardinalul gesticula cu torţa trimiţând umbre ce zburau ca săgeţile de-a lungul zidurilor negre ale pasajului strâmt. Se aflau sub nivelul şanţurilor cu apă, în locul în care pe vremuri fuseseră carcerele din castelul di Porta Giovia. Altă tolbă le bloca calea.

— Sare, a explicat cardinalul în momentul în care şi el şi musafira lui au ocolit obstacolul. în afară de câteva încăperi rezervate... situaţiilor insolite, acest loc se mai foloseşte doar în acest scop. Să depoziteze sarea.

Comerţul cu sare, care era în totalitate monopolizat de statul Milano, era o formă importantă de venit; preţul exorbitant includea şi un impozit substanţial. Cardinalul scoase rapid şi superficial de trei ori aer pe nas, semnul său obişnuit de voioşie.

— Stimabilul, regretatul şi nu îndeajuns deplânsul, duce Galeazzo Maria Sforza se distra de unul singur aducându-şi supuşii aici şi îi bătea în cuie în coşciuge cât încă mai erau vii. Apoi păstra un om de pază până când invitatul lui avea de-adevăratelea nevoie de un

sarcofag, ascultând ţipetele disperate şi zgârieturile acestuia, în tot acest timp descriindu-i cu detalii explicite orgiile cu soţia blestematului muribund şi cum îi sodomizase fiicele. Pe lângă asta, să nu-l pierdem din vedere pe fratele răposatului duce, actualul nostru duce regent, Maurul, care în cinci ani nu a executat pe nimeni pentru nicio crimă, cu excepţia omorului, însă în această perioadă a dublat birul pe sare. Te las pe tine să hotărăşti care tiran e mai îngrozitor.

— Numai ţăranii şi lucrătorii plătesc birul pe sare, speculă fără nicio urmă de ironie Caterina da Borromeo, doamna de onoare a ducesei de Milano.

Avea şaisprezece ani, iar tatăl ei era unul dintre cei mai înstăriţi nobili din Milano.

— Şi fără niciun dubiu ţăranii şi lucrătorii şi-au primit echivalentul celor douăsprezece monezi din aramă în distracţia de la turnirul din această după-amiază, remarcă plăcut cardinalul.

Fusese pe punctul să alunece şi mormăi:

— Şi fără îndoială că fiecare dintre noi a consumat contravaloarea unui ducat din aur de vin.

Cardinalul îşi propti torţa într-o uşă deschisă, cufundând pasajul din piatră umedă într-o întunecime terifiantă. îşi retrase torţa.

— Nu e ceea ce căutam.

După alte câteva explorări, cardinalul

descoperi ceea ce căuta şi o împinse pe Caterina într-o cămăruţă micuţă şi goală, cu excepţia unui cadru circular mare din lemn aşezat în mijlocul podelei înnegrite de mucegai. Cardinalul scoase de sub mantie două lumânări subţiri neîntrebuinţate, le aprinse de la făclie şi fixă cele trei lumini în inelele din fier mâncat de rugină pironite în ziduri. Lumina îl dezvălui pe cardinal drept un bărbat aproape chel, de treizeci şi ceva de ani, cu un ten oacheş şi o bărbie durdulie, apatică. Era cardinal de cinci ani de zile. Oficiul îi fusese cumpărat de tatăl său, conducătorul consiliului informai al nobilimii aflate la putere în Novara, în schimbul concesiunilor comerciale masive pentru Maur. Nobilii îşi înlocuiseră veniturile mărindu-şi impozitele locale şi profitaseră de influenţa lor în Roma. înţelegerea a fost intermediată de fratele Maurului, cardinalul Ascanio Sforza.

— Roata, rosti cardinalul pe un ton batjocoritor incapabil să ascundă în întregime un oarecare zbucium.

Imprimă dispozitivului o mişcare de răsucire uşoară, pe sfert, ca un oftat.

— îmi place să mă gândesc la această roată ca la o subordonată a zeiţei Fortuna, mai degrabă ca la un mecanism uimitor. Când roata asta se învârteşte, poate să facă dintr-un sfânt un eretic şi dintr-un eretic un sfânt.

Se uită la Caterina, ai cărei ochi erau

scăldaţi de o poftă biciuitoare.

— Copila mea, tu spre ce înclini: eşti o eretică sau o sfântă?

Faţa Caterinei părea să oscileze în lumina făcliei, licărind printre generaţii: avea buzele de o luxuriantă inocenţă prepuberă, iar oasele dure ale pometilor păreau să aparţină unei femei de treizeci de ani.

— Aş vrea să întăresc înţelegerea noastră, răspunse cu vocea sigură a unei femei mature.

— Există trei proprietăţi. Venitul total este de două sute de ducaţi pe an. Acestea vor fi încredinţate separat fratelui meu, astfel încât el să poată vinde una sau două dacă va fi nevoie.

Cardinalul dădu din cap.

— Dacă fratele tău este dibaci în tranzacţiile comerciale, copila mea, sunt sigur că îşi va spori aceste venituri în scurt timp.

— Este un idiot care îi va pierde la jocurile de noroc în două săptămâni.

Ochii Caterinei aveau o hotărâre sticloasă.

— Nu-mi voi scoate toate hainele de pe mine, adăugă ea. Este prea frig aici.

— Nici nu mă aştept, şopti cardinalul. Sunt, la urma urmei, un prinţ al Bisericii.

Desfăcu o parte din cordonul de aur al mantiei sale tivite cu hermină.

— Cred că poţi să stai comod pe obadă, îi spuse el râzând. Nu am să te răsucesc.

Caterina se aşeză pe obadă şi se sprijini pe

cadrul înclinat al roţii. Cardinalul îi desfăcu cu delicateţe mâinile şi picioarele şi îi legă încheieturile cu cordonul.

— Micuţa mea martiră încântătoare, murmură el reverenţios. Eşti o viziune a neprihănitei abnegaţii cu mult mai nimerită decât o descoperă cineva în miezul sângelui obscen închegat, imagine preferată de către aceşti pictori moderni, care te forţează să socoteşti fiecare picătură ce ţâşneşte din gâtul retezat al unui sfânt. Cu mult mai agreabilă. îmi imaginez că nu ştiai că am fost un astfel de discipol al tradiţiei, nu-i aşa, copila mea?

Cardinalul se trase şi mai aproape, în timp ce degetele sale planau asupra cârligelor care-i prinseseră *cioppa* Caterinei.

— îmi dai voie să arunc o privire? şopti el.

Caterina răspunse cu un chicot în crescendo.

Cardinalul îi descheie *cioppa* şi îi dădu cu delicateţe deoparte reverele din blană. Caterina era îmbrăcată cu o rochie după tiparul la modă de atunci, numită *camora.* Corsajul strâmt avea o tăietură dreptunghiulară adâncă dezvăluind claviculele proeminente ale Caterinei şi sânii fermi şi ridicaţi, de o mărime impresionantă. Cardinalul suspină admirativ. După câteva momente de contemplare, degetele lui trudeau graţios la încheietorile corsajului; după aceea îi desfăcu corsajul şi lăsă

camizolul să alunece de pe umerii şi de pe sânii Caterinei.

— Ah, expiră el impetuos. îţi sunt sfârcurile tari.

Caterina a chicotit din nou.

Cardinalul păşi înapoi şi îşi ridică veşmântul din catifea lung până la podea. Bâjbâi pentru o clipă, apoi îşi legănă şoldurile într-un ritm ferm. Caterina zâmbi atotcunoscător şi îşi apăsă sfârcurile înălţate către el, aţâţându-1.

Lumina din încăpere se undui şi se intensifică. Brusc ochii Caterinei se măriră de groază, ca şi cum ar fi fost o adevărată victimă pe roată. Cardinalul îi observă reacţia şi încetă să se mai masturbeze.

— Sunteţi un servitor consacrat lui Dumnezeu, Reverenţa Voastră. Văd că practicaţi îndatoririle colegiale chiar şi când absentaţi din Roma.

Cardinalul îşi lăsă roba să cadă, apoi se răsuci şi îşi înclină capul aprobator. Ducesa de Milano stătea în picioare în cadrul uşii precum viziunea cea de pe urmă a unui condamnat. Cardinalul făcu semnul crucii cu o falsă evlavie.

— Aplică-ţi sacramentele în altă parte, Reverenţă. Am treabă cu doamna mea de onoare.

Vocea Isabelei era aspră şi potolită.

Cardinalul ridică din umeri, şi îşi recuperă

una dintre făcliile sale şi plecă. Ducesa de Milano păşi în faţa Caterinei.

— Am nevoie de tine să dai o reprezentaţie şi pentru mine. Diseară, la balul doamnelor în onoarea ducesei de Bari. A sosit vremea să scăpăm de Cecilia Gallerani.

Caterina pufăi dispreţuitoare.

— Eşti nebună.

— Ba va trebui să o faci, târâtură mică, sau o să dau în vileag afacerea ta cu cardinalul.

— Tata ştie deja, scuipă Caterina. El m-a prezentat cardinalului. Are nevoie de un loc pentru idiotul meu frate, Cesare.

— Nu mă refeream la tatăl tău, ci la iubitul tău.

Caterina se gândi să spună: „În cazul tău ar fi la fel”, dar se hotărî că nu voia să moară în locul acesta.

— Lui Messer Bemardino nu-i pasă cu cine altcineva mă culc, îi răspunse cu o voce îmbufnată.

— Nu m-am referit la el. Sau la Galeazz.

Buzele delicate ale Isabelei se răsuciră într-un zâmbet subtil. Se apropie.

— Te-am văzut bând în tribună la turnir. Trebuie să fi fost completamente beată să cobori aici cu perversul ăsta.

Isabela se afla suficient de aproape să-i şoptească Caterinci la ureche.

— Cu adevărat eşti foarte frumuşică. Cea mai atrăgătoare dintre toate doamnele mele.

Nu ştiu de ce te iroseşti.

Buzele Isabelei atinseră obrazul Caterinei. Caterina îşi smuci uşurel capul, iar sânii ei robuşti se legănară.

Sărutările Isabelei se mutară în jos pe gâtul neted al Caterinei, apoi de-a lungul povârnişului pieptului acesteia. Limba ei lovi uşor sfârcul Caterinei, ridicându-l ca un nod strâns. Caterina se înfioră.

— îţi place, nu-i aşa? susură Isabela înfierbântată. Caterina sughiţă şi îşi roti capul cu ochii închişi. Isabela se ridică drept în picioare.

— însă îţi place mai bine cu Madona Giulia, aşa-i?

Ochii Caterinei se deschiseră abrupt. Ştia! Giulia Landrino, o femeie măritată, apropiindu-se de treizeci de ani, era de asemenea una dintre doamnele de companie ale Ducesei – ca şi Caterina provenea dintr-o familie milaneză remarcabilă şi ambiţioasă.

— Când o să-i spun Giuliei în ce fel i-ai înşelat iubirea, îşi va folosi cuţitul cu mai multă dragă inimă decât orice bărbat încornorat. îţi aminteşti de servitoarea aceea care a fost înjunghiată în Săptămâna Mare anul trecut?

Isabela zâmbea văzând spaima din ochii Caterinei.

— Sunt sigură că ştii că şi ea, de altfel, a comis greşeala de a o dezamăgi pe Giulia ta.

Caterina era zdrobită de seria de sughiţuri explozive şi seci. în cele din urmă apărură şi lacrimile. Isabela o dezlegă şi o ajută să se dea jos de pe roată, apoi o luă în braţe şi începu să o mângâie părinteşte pe păr.

— Ai putea foarte bine să mă ucizi tu acum, scânci Caterina cu adevărat îndurerată. Altfel, sunt *finito*[III].

Isabela râse.

— Nu vreau ca tu să o asasinezi pe Cecilia Gallerani şi nici eu nu intenţionez. Tot ceea ce aştept de la tine este să mă ajuţi să ascuţim tăişul altcuiva. Ai nevoie de un complice care să te ajute. Cineva extrem de lesnicios în conversaţie.

Isabela începu să lege corsajul de la *camora* Caterinei.

— Prietena ta, Giulia, are o limbă ascuţită, nu-i aşa?

*

Sala della Palia era cea mai vastă încăpere a castelului di Porta Giovia. Folosită la numeroase banchete de stat, baluri şi partide de tenis, conţinea o sală cu trei etaje, cu bolţile cu nervuri dominate de o galerie cu o balustradă lungă la mezanin. Pentru balul doamnelor, arcade din iederă împletită împodobeau bolţile, formând un enorm umbrar de interior de sub care atârnau

[III] *It.* Terminat(ă) (n.trad.).

candelabre de argint de forma unor roţi. Muzicanţii în tunici aurii cântau la tromboane, iar suflătorii uriaşi, *piff'ari,* se adunaseră la un capăt al sălii. Şirurile de paji în uniforme roşu, alb şi albastru stăteau în picioare de-a lungul pereţilor, ţinând în mâini torţe de ceremonie de forma trompetelor. Făcliile luminau o serie de fresce noi ce ilustrau multiplele victorii ale tatălui Maurului, legendarul *condottiere* – comandantul mercenar – vestitul Francesco Sforza. O procesiune măreaţă de război se deplasa rapid înfăţişând cavaleri călărind impetuos, păduri de suliţe, capitulări elegant reprezentate şi victorii bogat omamen-tate dedicate Fecioarei.

Beatrice stătea în picioare în galeria deschisă de la mezanin, înconjurată de mama ei, de sora ei, de doamnele de onoare şi de ducesa de Milano şi de însoţitorii acesteia. Era eclipsată de verişoara ei din partea surorii necăsătorite a ducelui de Milano, Bianca Maria Sforza, o tânără de şaptesprezece ani de o frumuseţe uimitoare şi în permanenţă zăpăcită. Chiar acum Bianca Maria îşi distrugea efectul înfăţişării sale negricioase, clătinându-şi copilăreşte capul în ritmul muzicii. Totuşi, în aparenţă avea o fire minunată, inocentă. Ea şi Beatrice descoperiseră că au fost instruite de acelaşi profesor de dans, Maestrul Lavagnolo.

Doamnele ducatului erau în schimb

înconjurate probabil de două sute de aristocrate milaneze, variind ca vârstă de la adolescentele ca trestia, împodobite cu bijuterii, până la văduvele împiedicate, pline de podoabe care abia mai puteau sta în picioare fără să le proptească rudele mai tinere. Insă majoritatea femeilor erau înfricoşătoare în frumuseţea lor aspră şi spoită. Feţele lor, acoperite cu ceruză de un alb strălucitor şi cu roşu carmin, păreau fasonate în ceară. Sânii lorceruzaţi, umflaţi de corsajele strâmte ale rochiilor, erau de o rotunjime atât de consistentă că ar fi putut fi modelaţi în tipare. Majoritatea femeilor tinere erau bălaie – fie de la natură, fie decolorate cu suc de lămâie – şi realmente toate îşi purtau părul pieptănat pe spate, cu cărare pe mijloc şi complet netezit cu gumă arabică, excepţie făcând câteva şuviţe cârlionţate după moda veneţiană. Se plimbau precaute în grupuri circulare, buzele carmin, active, cufundându-se în urechile drapate cu bucle. Salbele de smaralde şi plasele de păr din mărgean reflectau lumina în scântei străpungătoare.

— Ştii ce se spune, Mama.

Marchiza şoptea în urechea mamei sale, oglindind atitudinea atâtor multe alte cupluri din galerie.

— În niciun alt loc, mai puţin în Anglia şi în puternicul Imperiu Otoman, căsniciei nu i se acordă o atenţie mai mică ca la Milano. Se

spune că un soţ milanez, pus în faţa faptului inevitabil de a fi încornorat, preferă să-i servească drept peşte soţiei sale, ducând-o la *palazzo-u]* amantului ei cu propria lui trăsură unde o va săruta luându-şi rămas bun în pragul uşii, iar oricine va trece pe stradă îşi va scoate pălăria salutând acest *étalage* al devotamentului conjugal. După aceea, bineînţeles, încornoratul îi va face o vizită metresei sale.

Beatrice nu se putea decide să privească femeile din Milano, ci doar parfumurile lor folosite cu generozitate – cu arome de ambră cenuşie, scorţişoară, mirt şi aloe –, iar picanteria ramurilor de iederă şi brebenel conferea sălii atmosfera sufocantă a unei grădini năpădită de buruieni într-o după-amiază de primăvară înăbuşitoare. Dansatoarele care se învârteau pe pardoseala principală de sub ea erau simple fete de ţăran costumate în veste şi fuste roşii, albe şi albastre. Fervoarea cu care dansau *moresca* spaniolă într-un abandon senzual compensa lipsurile preciziei artistice. Beatrice apăru peste balustrada de marmură, dorindu-şi să poată sări pe pardoseală şi să danseze cu ele. Fusese o perioadă când îi plăcuse să danseze mai mult decât orice altceva, pentru că existase o vreme când crezuse că într-o zi va fi frumoasă, că de fiecare dată când se înălţa pe vârfuri ca răspuns la bagheta maestrului

Lavagnolo va zori ziua când coapsele ei greoaie se vor subţia în nişte picioare suple precum cele din sticlă suflată fierbinte. Acum, însă, când dansa, uita complet de eleganţa lichidă asupra căreia maestrul Lavagnolo insistase şi, ca şi fetele acestea de ţăran, se răsucea şi sărea în mişcări sălbatice, sacadate, pedepsindu-şi picioarele scurte, musculoase, forţându-le să dănţuiască de o manieră cu care erau mai familiarizate.

Muzica încetă, iar fustele dansatoarelor păliră. Fetele se întoarseră la unison spre galerie şi făcură o reverenţă.

— Beatrice, şopti Eleonora, trebuie să le primeşti pe doamne acum.

Pe Beatrice o durea tot trupul de spaimă. Se sili să se întoarcă. Ducesa de Milano o privea fix de sus în jos, nările înguste fremătându-i uşor, ochii cenuşiu-verzui fixându-i-se deasupra oaselor pometţilor ca nişte lacuri alpine reci. Ca-ntr-o stranie reverie, Beatrice recunoscu faţă de sine că aici, la Milano, nu are nicio şansă în plus ca să câştige prietenia frumoasei sale verişoare imperioase, faţă de vremea când era o fetiţă în Neapole. Dar cel puţin aici nu o să se facă de râs cu avansurile sale stângace, neapreciate. îi susţinu privirea Isabelei. „Şi eu te urăsc”, îşi spuse în tăcere ca pe o litanie fortifiantă. „Şi eu te urăsc.”

Ochii aristocratelor din Milano nu erau mai

calzi ca ai Isabelei. Beatrice îşi imaginã cã sunt confecţionaţi din sticlã, ochi siniştri de pãpuşã. Prima oarã când au salutat-o nu a auzit nimic. Le-a vãzut buzele lãcuite şi *camore*-|*e* din brocart metalizat încreţindu-se în reverenţe. A dat din cap cãtre fiecare petiţionar, iarãşi şi iarãşi. Fiecare faţã semãna cu o mascã, nu cu o femeie adevãratã.

Femeia care nu dãdea drumul mâinii lui Beatrice era înaltã, cu un nas ascuţit, acvilin. O broşã în formã de parã era cocoţatã chiar deasupra despicãturii dintre sâni. îi fusese prezentatã drept Giulia Landriano, una dintre doamnele de companie mai în vârstã ale ducesei de Milano.

— ...încântãtoare, nu-i aşa, înãlţimea Voastrã?

Cuvintele începuserã sã pãtrundã în conştiinţa purã a Beatricei şi sã formeze propoziţii. Giulia îi vorbea despre dansatoare.

— Atât de desãvârşit de proaspete şi de simple, chiar nostime. încântãtoare.

Beatrice nu putea sã-şi imagineze cã privirea acerbã a Giuliei ar descoperi vreodatã ceva plãcut.

— Dar tot ce are legãturã cu înãlţimea Voastrã a fost fermecãtor. Rareori vedem o asemenea *dolcezza* pe aici.

Beatrice, deprinsã cu limbajul indirect al curtenilor şi al diplomaţilor, începuse sã desluşeascã şi subînţelesurile vorbelor Giuliei. *Dolcezza* era echivalentul încifrat pentru dulceaţã. Dulce, încântãtor, simplu. Ceea ce

voia să însemne de fapt că Beatrice şi ferraresele fuseseră asemănate cu dansatoarele: provinciale şi vulgare.

— Aduceţi *dolcezza* la Milano, înălţimea Voastră.

Marchiza înaintă jumătate de pas către adversara surorii sale.

— Şi rareori asistăm la o asemenea îndemânare la care am fost martori în această seară, Madona Giulia.

Buzele coapte ale marchizei se contorsionară sarcastice.

— O măiestrie atât de excelent izbutită încât la prima vedere abia dacă îţi dai seama de esenţa mediocră din spatele unei podoabe aşa de extravagante. Ca şi cum ai turna sirop auriu peste foitajul rânced.

Conversaţiile celor din jur se poticniră. Mulţimea se crispă. Giulia îşi înclină capul uşurel, ca şi cum ar fi semnalat că acceptase înteţirea ostilităţilor marchizei.

— Dacă gusturile unora sunt limitate la foitaj, atunci alţii pot fi într-adevăr copleşiţi de giuvaierul pe care-l văd aici.

Giulia îşi dezmierdă vădit diamantul Fixat în lanţul de aur care-i drapa pieptul. Zalele din aur formau o ghirlandă splendidă lucrată în filigran.

— Cunoaşte înălţimea Voastră lucrările maestrului Caradasso?

Aurarul milanez Caradasso del Mundo era renumit pe tot cuprinsul Europei.

— Fireşte, trebuie să poţi plăti pentru o

asemenea iscusinţă ca să-i recunoşti valoarea. Este întrucâtva mai scump decât produsele cofetarului.

Marchiza roşi la aluzia făcută referitor la mijloacele existenţiale relativ modeste ale familiei Este. Doar câţiva dintre nobilii milanezi de rang înalt erau mai înstăriţi decât familia conducătoare a Ferrarei. îşi mângâie colierul din jurul gâtului. Spaţiile dintre perle erau umplute cu rozete complicate din aur.

— Prefer lucrările lui Enrico da Fidele al nostru. Maestrul Enrico este tipul acela de artist care pune accentul pe rafinament, nu pe născocire, presupunând, aşa cum o şi face, că patronii lui sunt capabili să-i completeze creaţiile cu propriile lor farmece.

Giulia dădu scurt din cap spre marchiză, apoi se uită direct la Beatrice. Din poziţia favorabilă în care se afla, lumina răsfrântă a torţelor dădea irişilor şterşi şi înecaţi ai Beatricei o nuanţă aurie.

— Cât de fascinant! Sora ta şi-a păstrat simplitatea-i înnăscută. Dar observ că ducesa de Bari sprijină deja eleganţa milaneză.

Giulia se mai apropie cu un pas şi admiră zalele înflorate din aur, minuţios lucrate, ale pandantivului cu rubin pe care Maurul i-l dăruise Beatricei.

— L-am recunoscut imediat ca fiind lucrarea lui Caradasso al nostru. A confecţionat o piesă chiar cu aceleaşi pandantive pentru Cecilia Gallerani.

Giulia pomenise numele cu destulă

neglijentă, ca apoi să se retragă rapid ca şi cum ar fi fost luată prin surprindere de propria-i voce. Ochii i se dilatară alarmaţi. Făcu o plecăciune instantanee.

— Iertaţi-mă, înălţimea Voastră, rosti grabnic, eu...

în sală conversaţia se stinse cu repeziciune. Marchiza îşi întoarse brusc capul confruntându-se cu mama ei. Eleonorei îi atârnau fălcile, iar privirea-i căpătase o intensitate ce semăna cu smaraldele.

O furnicătură îi străbătu fruntea Beatricei şi apoi răceala conştientizării realităţii îi invadă corpul. Se răsuci spre mama ei.

— Mama? o chestionă cu o voce slabă, fragilă.

Dar deja ştia.

— Mama.

De data aceasta cuvântul nu mai era o întrebare, şi totuşi nu luă forma unei acuzaţii. Beatrice se întoarse spre Giulia.

— Cine este Cecilia Gallerani?

Giulia mai făcu o reverenţă.

— înălţimea Voastră...

Rămăsese cu gura deschisă, însă nu mai rosti niciun cuvânt în plus. Singurele sunete din sală erau túsetele răzleţe, târşâitul colectiv al pantofilor şi foşnetul pulpanelor.

Dintr-un motiv anume Beatrice era atrasă de femeia ce stătea alături de Giulia. Beatrice o întâlnise câteva minute mai devreme şi îşi aducea aminte de ea ca fiind Caterina, una

dintre doamnele de companie ale ducesei Isabela. Se prea putea să aibă şaisprezece ori şaptesprezece ani, cu sânii mari, aproape ca două emisfere perfecte, năvălindu-i peste clavicule. Femeia începu să plângă, umerii goi tresărindu-i ritmic, iar suspinele ei adevărate strigăte în tăcere. Până la urmă ţipă:

— De ce nu-i spune nimeni? Spuneţi-i! E nemilos! Mâinile Caterinei se împreunară implorând patetic.

— Nu-mi vine să cred că nu i-aţi povestit niciuna. – Beatrice.

Eleonora îi strânse cu putere mâna Beatricei, încercând să o tragă după ea.

— Ce să-mi spuneţi? strigă Beatrice, opunându-i rezistenţă mamei sale.

— Spune-mi.

îşi smulse mâna din strânsoarea mamei şi o apucă pe Caterina de umerii subţirei.

— Spune-mi!

Caterina o privi pe Giulia. Suspinele sale deveniseră sughiţuri ritmice. Eleonora puse din nou mâna pe Beatrice.

— Spune-mi!

Caterina vomită cuvintele.

— Cecilia Gallerani este amanta soţului tău! O să dea naştere copilului iui! E înfiorător ce ţi-au făcut cu toţii!

îşi pusese palmele pe genunchi şi bocea cumplit. Pe urmă, cu înfăţişarea descompusă se prăbuşi pe pardoseală.

Instinctul îi spunea Beatricei să se apuce de

ceva înainte de a fi aspirată spre cer ca o pană luată de un uragan. Atmosfera încărcată de miresme devenise brusc înăbuşitoare. Maică-sa o învârti pe loc. O ceaţă întunecoasă începuse să i se aşeze peste ochi. Fugi valvârtej de lângă mama ei şi numai chipul verişoarei sale se mai zărea prin tunelul de lumină ce se îngusta: Isabela cu ochii verzi de pisică şi buzele sale arcuindu-se distrate. Acesta a fost ultimul lucru pe care Beatrice îl văzu înainte ca cercul întunecos să se închidă.

CAPITOLUL 4

— Mama, nu o să doarmă la noapte şi mai mult ca sigur că va refuza să bea vreo înghiţitură din licoarea acestui Messer Ambrogio când se va trezi.

Marchiza se plimba măsurând podeaua micuţului salon care-i unea dormitorul provizoriu cu anticamera surorii sale. Toate aceste încăperi făceau parte din suita permanentă a Beatricei când petrecerea de nuntă s-a terminat. Salonul nu era mobilat în afară de câteva jilţuri şi un dulap smălţuit cu motive heraldice minuţioase; lei, vulturi, clopoţei şi simbolul omniprezent al conducătorilor cetăţii Milano din familia Sforza: o viperă încolăcită, de un albastru sinistru, cu trupul jupuit al unui bărbat în colţi.

— Te-am avertizat că ar trebui să-i spunem. îţi aminteşti foarte clar că ieri am adus în discuţie această chestiune. Mamă, sunt

realmente dezinteresată. Sincer. Sper că nu va zace acolo urzind chiar acum să se răzbune pe amândouă. Este o expertă în arta răzbunării. Îţi aminteşti ce i-a făcut Eugeniei Casella? A fost foarte ingenioasă. Au fost nevoiţi s-o radă complet în cap pe Eugenia. Părul proaspăt crescut avea şi altă culoare, iar după această întâmplare nu au mai putut să i-l împletească în cosiţe...

Marchiza a fost întreruptă de un trosnet al cărui ecou s-a auzit din *guardaroba* Beatricei, o încăpere folosită în mod obişnuit pentru expunerea şi depozitarea îmbrăcămintei şi a obiectelor de valoare, dar care acum era înţesată cu darurile de nuntă.

— Mama, ţi-am spus că Polissena este prea bătrână ca să ne mai fie de vreun folos aici. Mai iute aş pune un centaur beat să umble cu farfuriile în *guardaroba* mea...

Cele două pocnituri repezi care au urmat fuseseră prea riguros orchestrate ca să fie puse pe seama mâinilor damblagite ale unei bătrâne.

— *Per mia fe,* Mama...

Eleonora se ridică din jilţ cu o agilitate surprinzătoare. încă trei trosnete mai răsunară înainte de a ajunge în *guardaroba.* Cioburile de porţelan erau împrăştiate în dezordine pe podea. Cineva ce părea a fi un copil ţâşni ca o săgeată pe lângă zid şi se agăţă de jupele protectoare ale Eleonorei. Era

Fritello, măscăriciul nebunatic al Beatricei. în lumina pâlpâitoare a lămpii faţa Beatricei arăta aproape violet de furie. îndepărtase metodic din suporturile lor de lemn cel puţin două duzini de platouri mari din majolică, elaborat glazurate cu scene mitologice şi religioase şi le stivuise pe capacele celor câtorva cufere din lemn. Cu o mişcare spasmodică, de marionetă, smulse alt platou, îl ridică deasupra capului şi îl izbi de podea. Eleonora traversă peste rămăşiţele platourilor de nuntă care-i scârţâiau sub picioare, îşi apucă fiica de braţul ţeapăn şi o smuci în sus de pe podea ca şi cum ar fi fost într-adevăr o marionetă mare.

— Adu-ţi aminte cine eşti şi ce reprezinţi, şuieră lileonora. Nu eşti o copilă ale cărei toane pot fi ignorate. Tu eşti un simbol al statului, maica statului...

Glasul Beatricei era aşa de domol şi de depravat că o ului vădit pe Eleonora.

— M-ai minţit, Mama.

— Ţi-am ascuns neplăcutul adevăr care este primul şi cel mai considerabil test al căsniciei, pentru că nu am crezut că eşti pregătită să-l accepţi ca femeie şi ca ducesă. Si acum înţeleg că am avut dreptate...

— *înţelegi?* înţelegi! Eu sunt cea care înţelege, Mama! *Eu* înţeleg! *Eu* înţeleg! înţeleg că ai aşezat minciună peste minciună până ai făcut un morman. înţeleg că îmi spui

să mă comport ca o ducesă şi că permiţi să fiu făcută de ruşine în faţa tuturor.

Beatrice se opri şi se bâlbâi fără să scoată un cuvânt, gândindu-se la un blestem inimaginabil.

— Te urăsc, Mama!

Lovitura de palmă trosni violent în cameră, iar capul Beatricei se rostogoli beat.

— Niciodată, în viaţa ta, să nu-i mai spui asta mamei tale. Poţi să mă urăşti un veac şi tot nu ai putea însuma într-o clipă iubirea pe care o am pentru pruncul pe care l-am purtat în pântece. Pruncul pe care l-am purtat – Eleonora tăcu, însă amintirea revenise urlând inoportun.

Cu Alfonso de şase săptămâni sub un braţ, cu micuţa Beatrice încolăcită în jurul gâtului ei, aproape strangulând-o, cu mânuşiţa disperată a Isabelei înlr-a ei, ţipetele copiilor răsunau în pasajul întunecos din piatră precum ale tuturor sufletelor captive în Iad... Dar apoi, ca de fiecare dată, îşi izgoni amintirea acelei lovituri eşuate cu o imagine vioaie, sălbatică: sabia unui călău licărind în soare şi şuvoiul de sânge din gâtul decapitat al nepotului său, Niccolo.

Umerii i se înălţară şi Beatrice se zvârli înainte. Lacrimile îi ţâşniră literalmente din ochi. Eleonora îşi încolăci braţele voluminoase şi liniştitoare în jurul ei.

— Totul se va schimba, copiliţo, murmura

Eleonora în timp ce mângâia părul fiicei sale. îţi promit că aşa va fi. Cu fiecare zi pe tine te va iubi mai mult, iar pe ea mai puţin. îţi promit. Şi eu am cunoscut aceleaşi lacrimi pe care tu le guşti acum şi cu timpul am văzut cum amărăciunea se poate transforma în cea mai inefabilă dulceaţă.

însă Eleonora ştia că nu gustase acest amar aparte. Nu va uita nicicând privirea de pe chipul lui Ercole la prima lui întâlnire, acea figură mândră, arogantă aparent sculptată în gheaţă, ochii aceia duri ca diamantele. *Diamante,* Diamantul, aşa îl numeau oamenii lui. Dur, strălucitor şi rece. Şi totuşi, când faţa aceea a zărit-o pentru prima oară pe a ei... în acea noapte, când el zăcea în braţele ei neprihănite, ochii lui duri ca diamantul au vărsat lacrimi de dorinţă satisfăcută.

Beatrice se smiorcăia sonor.

— Mama, ea când o să nască?

— Asta nu-i grija ta. Dacă copilul trăieşte, nu va fi nimic mai mult decât bastardul unei târfe. Tu eşti soţia Maurului în faţa martorilor lui Dumnezeu, iar fiul tău va fi moştenitorul lui.

— Mama, nu e doar o târfă. Trăieşte aici, în acest castel într-un cortegiu de camere întocmai ca o nevastă. Ni s-a spus că acele încăperi sunt în curs de renovare.

Se lăsă tăcerea.

— Mama..., rosti marchiza ameninţător.

— Isabela! clănţăni Eleonora. închide toate uşile. Spune gărzilor că ducesa de Bari nu va primi pe nimeni în apartamentele ei până când ducesa de Ferrara nu le dă alte indicaţii. După aceea însoţeşte-mă în dormitorul surorii tale.

Eleonora se aşează pe pat şi îi (acu semn Beatricei să stea lângă ea. Beatrice refuză. Marchiza trase după ea uşa de la dormitor, mergând precaută pe lângă Beatrice şi apoi îşi netezi nervoasă jupoanele aşezându-se lângă maică-sa pe pat.

Vocea Eleonorei răsuna fermecătoare şi răspicată.

— Beatrice, Cecilia Gallerani va continua să-şi ocupe rândul ei de camere din acest *castello.* Tatăl tău şi cu mine am fost de acord cu asta ca o condiţie a contractului tău de căsătorie.

Această trădare îi strânse inima Beatricei ca-ntr-un pumn rece. „Tata ştia? Toţi ştiau? M-au vândut ca pe o ibovnică, să fiu un pic mai ceva decât o târfă alunecoasă în haremul dezmăţat al Maurului?”

Eleonora ştia din tăcerea şlefuită a Beatricei cât de dureroasă fusese lovitura.

— Beatrice, Isabela, nu există nicio clipă petrecută în braţele unui bărbat care să depăşească entuziasmul primelor momente când pruncul îţi suge la sân. Şi totuşi este o patimă ciudată, căci ca să ţi-o potoleşti

trebuie să o negi atât de des. Acea negare începe când îţi îndepărtezi copilul de la sfârcul dureros şi-l aşezi în braţele doicii. Şi nu se opreşte niciodată. îţi aduci aminte, draga mea Isabela, când te-am trimis pentru prima oară sub nuiaua maestrului Guarino? Aveai numai trei anişori, prima mea născută. Crezi că nu-mi mai păsa de ciripitul tău de fetiţă ca să te pedepsesc osândindu-te să reciţi în latină? Dumnezeule, sunetul gânguritului tău de copil valora pentru mine cât toate discursurile lui Cicero, Am renunţat la bucuria mea şi... la copilăria ta, astfel încât să devii o femeie care nu se lasă intimidată de niciun spirit inferior sferelor divine. Şi ceea ce odată ne-a provocat suferinţă amândurora, revine acum să ne aducă fericire.

— Ştiu, Mama, rosti marchiza respectuos.

— Beatrice, nu te-am iubit mai puţin nefiind cu noi şi nu te-am scutit niciun pic de durerea de a fi modelată într-o femeie care ar putea să poarte cu fală coroana familiei Este. Crezi că atunci când, în sfârşit te-ai întors acasă din Neapole, inima mea nu mă implora să te ţin de mână zi şi noapte, să mă plimb cu tine cât de lung era Po, ca să-ţi povestesc tot ceea ce nu ţi-am spus toţi anii aceia cât fuseseşi plecată? în fiecare zi când te lăsam în grija preceptorilor tăi, îmi sfâşiam venele durerii ce-mi pulsau în piept. Mă tem mai mult decât dacă aş fi fost un condamnat care

se îndreaptă spre eşafod de momentul în care, două zile de acum încolo, va trebui să te părăsesc. Tu eşti ultima mea fată. Ştii cât de groaznică va fi tăcerea castelului nostru fără ecoul râsetelor unei fete?

Pentru o clipă ochii Eleonorei păreau bântuiţi de liniştea camerelor goale ale fiicelor sale. îşi împinse apoi înainte pieptul ei voluminos acoperit cu brocart şezând izbitor de dreaptă.

— Fetelor, ştiu că nu vă place să ascultaţi poveşti despre războiul cu Veneţia. Eraţi fetiţe mici pe vremea aceea şi nu vă amintiţi şi pentru asta sunt recunoscătoare. Şi Dumnezeu ştie că îi sunt îndatorată că de atunci am trăit vremuri de pace. Motivul pentru care am trăit în această armonie este pentru că tatăl vostru, tatăl meu, Maurul şi Republica Veneţiei au căzut cu toţii la înţelegere că Italia nu va mai supravieţui unui astfel de război. Francezii au devenit prea puternici, prea ambiţioşi. Dacă suntem dezbinaţi de propriile noastre dihonii, aceştia îşi vor trece ostile peste munţi şi războiul ne va distruge pe toţi, unul câte unul. însă această pace de care ne bucurăm este un edificiu fragil şi complex. Are nevoie de o fundaţie puternică pentru a dăinui. Noi, femeile din casa Este, suntem fundaţia. Prin sângele nostru şi cel al copiilor voştri toată Italia va fi unită. Neapole şi Milano şi Ferrara şi

Mantova. Soţul Isabelei este căpitanul general al oştirilor Veneţiei. Florenţa va fi un aliat al oraşului Milano atâta vreme cât va fi Maurul în viaţă. Singura putere însemnată de care ne îndoim este totuşi Roma, însă când Sfântul Părinte moare, şi nu mai e mult până atunci – Eleonora îşi făcu semnul crucii –, unchiul vostru, cardinalul Sigismondo, şi fratele Maurului, cardinalul Ascanio, vor avea capacitatea de a face din viitorul Papă servitorul lor. Toate trei suntem temelia pe care forţa Italiei va fi înălţată. Şi cu toate acestea fundaţia pe care le-o punem la dispoziţie este ca un trepied. Dacă una dintre noi va fi îndepărtată, întreaga structură se va răsturna. Iar din acele ruine Italia nu se va mai înălţa niciodată. Nu atâta timp cât voi sau copiii voştri se vor afla în viaţă.

Beatrice îşi încreţi buzele. în mod cert pricepuse mecanismul istoric de mari proporţii pe care mama ei i-l descrisese; crescuse ascultând tratativele care avuseseră loc la dineurile bunicului şi ale tatălui ei.

— Mama, tu spui că eu sunt unul dintre picioarele acestui trepied şi că nu trebuie să fiu slabă. Cât de puternică aş putea fi când târfa soţului meu este pomenită peste tot, mai puţin cu apelativul de ducesă de Bari?

— Beatrice, a trebuit să facem o alegere dificilă. Altminteri soţul tău nu ar fi consimţit la acest mariaj şi noi am decis că nu va servi niciunui interes dacă contractul ar fi fost

anulat din pricina acestui punct.

— Atunci va trebui să pui gaj pe zestrea mea. Pentru că nu voi locui în acelaşi *castello* cu târfa bărbatului meu.

— Beatrice, tu nu ştii câte greutăţi am întâmpinat ca să încheiem această căsnicie -

— Nu ştiu, Mama? o întrerupse Beatrice cu un scepticism ironic. Eu eram cea care aştepta de fiecare dată când el amâna nunta, întrebându-mă ce era rău la mine. Mă aflam acolo în noaptea în care emisarul Maurului a venit să retracteze contractul. Am văzut chipul tatei.

Şi-l rememoră iarăşi. Fălcile Iui musculoase i se înţepeniseră din pricina furiei, buzele subţiri ca tăişul, ochii negri ucigători.

— Tata l-a făcut să se însoare cu mine. Ştiu asta. Dacă tata îi va cere acum Maurului să-şi mute târfa din locuinţa mea, acest fapt se va petrece.

Eleonora ascultă tonul sfidător al fiicei sale studiindu-i faţa strălucitoare. Dintre toţi copiii, Beatrice fusese cea mai puţin apropiată de Ercole, totuşi semăna cel mai mult cu el. Ca şi sora ei, Isabela, Beatrice avea inteligenţa agilă a lui Ercole şi caracterul practic şi egoist, însă spre deosebire de Bel sau oricare dintre cei patru băieţi (să fi dat Dumnezeu ca fiii ei să fi avut inteligenţa fetelor sale), firea Beatricei poseda şi o latură

emoţională intensă, iraţională, adesea mistică, acelaşi paradox care-l făcea pe Ercole atât de greu de pătruns. Mai ameninţător, cugeta Eleonora, Beatrice îmbina caracterul feroce competitiv al lui Bel cu nechibzuinţa lui Ercole. Ca şi cum Soarta nu ar fi fost suficient de capricioasă, Beatrice părea decisă s-o ia neîndurătoare de coarne.

Acea iubire intensă pentru pericol era ceea ce o tăcuse pc Beatrice o călăreaţă atât de înzestrată; caii ei simţiseră că nu-i era teamă să fie aruncată din şa şi pentru asta o respectau. însă ca o femeie atât de apropiată de pârghiile sorţii, cum s-ar putea să fie ducesa de Bari într-o zi, să nu ţină seama de consecinţe era un blestem. Poate că, recunoscu tristă Eleonora în sinea ei, trăsătura de caracter a Beatricei va întări importanţa Ceciliei Gallerani în această ecuaţie: îndepărtată de soţul ei şi de puterea lui, Beatrice ar fi relativ inofensivă. Adevăratul pericol se va ivi dacă Maurul va ajunge vreodată să o iubească.

— Beatrice, spuse Eleonora cu o fermitate necruţătoare, tatăl tău nu va insista niciodată ca Maurul să o mute pe Cecilia Gallerani din apartamentele ei. Pentru că eu nu-ţi voi sfătui niciodată tatăl să facă cauză comună cu tine în această chestiune, adăugă ea, după o pauză.

— Vreau să vin acasă, Mama, proclamă

Beatrice. Eleonora nu îi răspunse.

— Nu o să trăiesc aici, Mama. O să plec. O să iau bijuteriile pe care mi le-a dat şi o să mă duc la Neapole să-mi vizitez bunicul. Bunelul o să-mi dea un oraş al meu. Cu un zid foarte rezistent.

într-o clipită Beatrice se refugie între acele ziduri, bastioane străvechi din teracotă, acoperite cu iederă de un verde strălucitor şi cu fluturi iridescenţi. Stătea în vârful unui parapet, păzită de păpuşile sale îmbrăcate în *camore* din tafta şi de păsările tropicale cu ciocurile uriaşe din porţelan şi, când Maurul, îngenunchiat departe la parter, o va implora să se întoarcă, păsările îl vor ataca cârâind ocări.

Eleonora oftă în sinea ei, sentimentele sale fiind prea complicate pentru a fi descâlcite: durere, vinovăţie, empatie, uşurare că îndărătnicia fiicei sale degenerase în fantezie. Se ridică în picioare, o îmbrăţişă pe Beatrice şi îi sărută obrajii încă umezi.

— Ştiu că vei rămâne aici şi că ne vei reprezenta cu mândrie, pentru că de fiecare dată ai făcut ceea ce eu şi tatăl tău ţi-am cerut, îi spuse fiicei sale mângâind-o pe păr. Messer Ambrogio ţi-a pregătit o licoare. Bea-o şi vei dormi liniştită toată noaptea. O să vezi cât de bine arată totul când eşti odihnită. Aceste festinuri de nuntă solicită nervii tuturor. Nu au niciun motiv temeinic ca să

continue aşa mult.

Eleonora o sărută din nou pe Beatrice, aruncându-i o privire scurtă marchizei, apoi se îndreptă uşurel spre uşă.

— Mama, nu o să-l las să mă mai atingă vreodată. Nici măcar nu o să-l mai iau de mână.

Eleonora nu se întoarse spre Beatrice; nu voia ca fiica ei să-i vadă zâmbetul crispat întipărit pe chipul ei trist, epuizat.

*

Un ogar patină traversând pardoseala din marmură şi se izbi surd de genunchii Isabelei. Cel de-al doilea câine îşi vârî botul sub jupoanele ei. Pe patul cu baldachin, patru trupuri a căror carne dezgolită strălucea în lumina lămpii se încolăciseră în permutări sexuale ce nu puteau fi imediat descifrate. O femeie gâfâi ascuţit, iar unul dintre câini lătră.

— Văd că ai musafiri.

Gian Galeazzo Sforza, duce de Milano, nu şi-a ridicat privirea când soţia sa a intrat în cameră; acum îi ignoră şi comentariul. Se aplecă înainte în jilţul său şi lovi uşurel cu limba vinul din pocalul din sticlă de Murano. Părul lui fragil, blond platinat, îi măturа gulerul din hermină al capei din satin. Ochii lucioşi se chinuiau să se fixeze pe siluetele goale ale cuplului din faţa şemineului.

Femeia, cam durdulie, stătea în genunchi, cu capul odihnindu-i-se pe braţe, iar sfârcurile îi atingeau uşor zibelina aruncată pe jos. Bărbatul îngenunchiase în spatele ei, pelvisul lui plesnind fesele femeii într-un ritm regulat. Precum Gian şi cuplurile de pe pat, şi cei doi amanţi păreau că uitaseră de ducesa de Milano, probabil chiar unul de altul.

Pocalul alunecă din mâinile lui Gian şi căzu pe covorul persan; piciorul acestuia pocni.

— Du-te să te culci, Gian.

Ducesa părea că dă atenţie cuplurilor împreunate un pic mai mult decât mobilei.

Capul lui Gian ţâşni în sus şi-şi privi soţia, buzele sale erotice contorsionându-se dispreţuitoare. Avea o frumuseţe stranie, sălbatică, în acelaşi timp desăvârşită şi viguroasă. Pielea lui palidă era atât de delicată încât părea translucidă, însă avea obraji lăţi, colţuroşi şi un maxilar puternic.

— Du-te la culcare. Fără nicio îndoială eşti ostenit de povara titlului tău.

Gian ţâşni în picioare, legănându-se ca şi cum s-ar fi prăbuşit pe spate şi, cu acelaşi gest care îi redase echilibrul, îşi învârti braţul într-o mişcare circulară. Pumnul său se opri exact sub urechea Isabelei, pe care o trimise clătinându-se dintr-o parte în alta. Femeia căzu în genunchi. Cuplul care se distra în faţa şemineului se decupla şi ieşi lipăind din încăpere.

Isabela făcu un salt şi goni spre lampa cu ulei aşezată pe aplica spiralată din alamă de lângă pat. Grupul de pe pat începu să se dezlege; o femeie bâjbâia după camizol. Isabela înhăţă lampa şi începu să se îndrepte tiptil spre soţul ei, atacându-l cu fitilul în flăcări în loc de pumnal.

— *Cacapensieril* O să-ţi dau foc la *cazzol* Că nu-ţi foloseşte la nimic.

într-o izbucnire evident artistică, musafirii întârziaţi, iute recunoscuţi ca fiind două femei, un bărbat şi un fecior zvelt, năvăliră de-a valma spre uşă. Gian urmări plecarea partenerilor fără să schiţeze niciun gest. Dar apoi fermitatea chipului său dispăru, ca şi cum oasele şi muşchii maxilarului inferior i se prăbuşiseră. O clipă mai înainte fusese bărbat. Acum era un băieţandru. Se trase înapoi.

Isabela azvârli lampa în şemineu. Globul de sticlă pocni, iar focul se înteţi.

— Vrei să încerci astă seară, Gian? Desia-mi şireturile.

După un moment de ezitare, Gian începu să dezlege şireturile care legau corsajul *camora-ei* nevestei sale, degetele lui elegante transformând bâjbâiala în meşteşug. Isabela îşi trase rochia peste cap şi îşi dădu jos camizolul din mătase. Nu-i rămăsese nicio urmă a proaspetei sarcini, în afară de o uşoară plenitudine a sânilor. Peticul negru

dintre picioare era un triunghi lat ce contrasta cu albeaţa perfectă a coapselor sale.

— Nu ai mai încercat de mult timp, Gian...

Isabela îl ajută pe Gian să-şi desfacă centura, tunica şi pantalonii strâmţi; cămaşa îi tăinuia organele genitale. îl conduse spre zibelina aruncată lângă şemineu.

Timp de o jumătate de oră Isabela a lovit, a lins, a gâfâit, a scâncit, a strâns şi s-a luat la trântă – însă nimic nu a aţâţat pofta vlăguită a soţului ei. Până la urmă l-a lăsat pe Gian să-i sugă la piept până când acesta a adormit.

CAPITOLUL 5

Fumul şi scânteile marilor topitorii de pe Via degli Armorai se revărsau în nori joşi, negri-cenuşii. La capătul bulevardului, linia neterminată a acoperişului Domului erauncrochiuspectral proiectat pe cerul strălucitor. „Vânt prevestitor de zăpadă", a spus fratele ei Alfonso.„Poţi să o miroşi" Beatrice şi-a dat seama că până şi lui Alfonso o să-i ducă dorul.

— Mama, dacă o să ningă din nou, o să pier. Sunt copleşită la gândul că o să merg tot drumul spre Pavia pe vremea asta.

Marchiza îşi ridică privirea spre faţada castelului di Porta Giovia. Imensul tum central dădea impresia că înghiontea pântecul cerului urât, acoperit până la refuz. Alaiul adunat în faţa castelului făcea o gălăgie apreciabilă. Maurul adăugase două sute de soldaţi milanezi contingentului ferrarez. Caii sforăiau şi nechezau, iar vizitii rădvanelor strigau la echipajul lor. Doamnele care le aşteptau pe Marchiză şi pe Eleonora se zgribuliseră în *cioppe*-le lor din blană şi se uitau împrejur posace. Alfonso îşi apăsă obrazul bubos de al Beatricei. Nu o privea, însă îşi luă la revedere

graţios.

Marchiza îşi scoase mâinile din manşonul din blană de samur şi luă mâinile goale ale Beatricei într-ale ei. Ochii i se umpluseră dintr-odată de lacrimi.

— Ţine minte că trebuie să-ţi angajezi un secretar de îndată ce găseşti pe cineva potrivit. Fără îndoială ţi se va propune vreun moş linguşitor, însă în ziua de azi există prea mulţi tineri geniali ca să te înţepeneşti la un *vecchio* ştirb care şi-a petrecut viaţa scriind sonete despre cai de curse şi despre vânători de lupi. Acum, imediat ce îţi vei strânge toţi membrii corului, trebuie să-mi scrii şi să-mi ceri compoziţiile *ă la Flandra* pe care Girolamo da Sestola le-a strâns pentru tata şi pentru mine. Şi, orice s-ar întâmpla, trebuie să-mi scrii o dată la fiecare săptămână, *mânu propria,* iar scrisoarea să-mi fie expediată printr-un mesager special. în această clip mor... Ştii asta, nu-i aşa?

Marchiza o înghiţi pe Beatrice în *cioppa* ei voluminoasă din samur şi o sărută de patru ori pe fiecare obraz.

— Preaiubita mea soră, cea mai deosebită, rosti ea şi apoi se îndepărtă cu spatele ştergându-şi nasul cu manşonul din samur.

— Messer Niccolo dă ordin să pomim la drum, spuse Eleonora apucând mâinile Beatricei.

Ochii ei limpezi erau de un verde atât de

scânteietor că Beatrice şi-a închipuit că ţinea soarele încuiat în ei. „Dacă tu crezi că sora ta e frumoasă”, i s-a spus dintotdeauna, „ar fi trebuit să-ţi vezi mama când era tânără” Beatrice chiar nu putea să-şi aducă aminte de mama ei înainte de Neapole, iar când se întorsese acasă, Eleonora deja îmbătrânise şi lua proporţii.

Elconora aruncă o privire peste capul Beatricei la turnul castelului ce se profila la orizont. Din reflex ridică gulerul din blană la *cioppa* Beatricei.

— Asigură-te că focurile sunt păstrate aprinse în timpul zilei pe toată perioada lunii aprilie, chiar dacă vremea se încălzeşte uşor. Aşa o să scoţi umezeala din ziduri. Doar nu vrei să te îmbolnăveşti în primele luni de căsnicie ca să nu mai ai puterea să porţi primul tău copil. Aceasta este naşterea care te costă de fiecare dată cel mai mult.

O trase pe Beatrice spre ea.

— O să mă întorc când o să ai primul prunc. îţi promit că o să fiu aici pentru asta.

Beatrice se holba amorţită la umărul mamei sale. Mintea îi lucra aşa de încet astăzi. Era ca şi cum zăpada adusă de vânt căzuse deja pe pământ şi îi acoperise gândurile, acoperindu-le într-o tăcere de bumbac. Gândurile care se luptau să străbată prin zăpadă erau unele stranii, chipurile ieşind din viscol brusc la lumină.

— Mama, a murmurat ea, anul acesta în mai, când vor tăia rămurelele, taie una pentru mine.

Ceremonia anuală din prima zi a lunii mai îi reveni în minte cu o vivacitate dureroasă: aproape toată curtea galopa spre câmpurile înmiresmate, bărbaţii erau în armuri, vântul îi sufla în urechi, seva lipicioasă a ramurilor verzi tăiate pe mănuşile ei... Era sigură că în Milano nu tăiau rămurelele în mai.

în timp ce Eleonora o strângea cu putere în braţe, Beatrice simţea că este mai apropiată de mama ei decât fusese vreodată. Poate că de asta a rostit întrebarea interzisă, care surclasa toate celelalte întrebări, precum liturgicul *Kyrie Eleison*[1] prelungit la nesfârşit într-o mesă.

— Mama, de ce m-ai lăsat la Neapole?

— De ce mă întrebi asta după toţi anii ăştia? Şi de ce acum?

Eleonora îi dădu drumul Beatricei şi o îndepărtă de lângă ea. îşi privea fiica cu ochi precauţi.

— Nu e aşa un fapt neobişnuit ca un copil să crească la altă curte. Şi pe vremea aceea tatăl tău avea mulţi duşmani. Ştiam că te vei afla în siguranţă la bunicul tău.

— Dar de ce Isabela şi Alfonso s-au întors cu tine şi eu nu?

— E o întrebare prostească şi nepotrivită. Acum eşti ducesă de Bari, una dintre cele mai

importante femei din Italia. Orice am întreprins tatăl tău şi cu mine în numele tău când erai copil a fost ca să-ţi îndeplineşti cu competenţă îndatoririle pe care acum le ai ca femeie, îi răspunse apăsat Eleonora în timp ce-i înălţa iarăşi gulerul Beatricei. Vei înţelege când vei avea propriii tăi copii. întotdeauna te-am iubit ca pe o fiică a noastră, fie că erai cu noi sau nu. Şi te vom iubi mereu. Acum sărută-mă. Niccolo aşteaptă.

— Te iubesc, Mama, rosti Beatrice, sărutând obrajii cărnoşi, aproape îngheţaţi ai mamei.

însă mama ei se răsuci simplu pe călcâie şi se duse spre cal. încălecă cu uşurinţa unei femei de vârsta şi talia pe jumătatea ei.

Cortegiul se micşora în zare precum refluxul, trompetele sunau, mâini înmănuşate unduiau şi feţele înroşite de vânt zâmbeau eroic, iar vântul cu iz de zăpadă

' *Gr.* Doamne, ai milă! (n.trad.) biciuia flamurile. Curând piaţa mare era goală şi doar Polissena şi câteva gărzi de la castel mai rămăseseră alături de Beatrice. Nu era conştientă de prezenţa lor, nici de primele boabe sticloase de promoroacă. Privi în zare până când Via degli Armorai înghiţi până şi flamurile alaiului mamei sale. într-un sfârşit se întoarse şi privi fix zidurile cenuşii ale noii sale locuinţe. Cele trei turnuri răuvoitoare orientate înspre Via degli Armorai se profilau vinete pe fundalul

cerului fioros. însă mintea istovită a Beatricei se desprinsese de tot ceea ce viitorul îi hărăzea între zidurile de piatră. în schimb, conştiinţa ei amorţită plecase de una singură în pelerinaj în epoca copilăriei sale. Şi acolo, întocmai ca şi poetul Dante ce privea ţintă la înfăţişarea monstruoasă a Satanei în mijlocul Infernului îngheţat, şi-a înfruntat principala temere înspăimântătoare a existenţei sale: Mama o lăsase la Neapole pentru că nu o iubise niciodată?

*

— Buongiorno, signore.

Maurul gesticulă spre jilţurile goale, tapiţate cu velur de culoarea agudei şi brodată cu viperele aurii ale familiei Sforza, apoi se aşează în jilţul său, şi acesta tapiţat, însă cu o spetează masivă, curbată şi picioare şi cotiere groase spiralate şi poleite cu aur. în spatele lui, cei trei secretari şedeau la pupitrele lor înalte, cu partea superioară înclinată, cele trei condeie din pană de gâscă plutind deja de-a lungul foilor de pergament ca nişte păsări antrenate într-un ritual frenetic de împerechere. Peste pardoseala din marmură cu modele fusese întins un covor persan imens; pereţii fuseseră de curând zugrăviţi cu un model cu romburi roşii, albe şi albastre, conturate cu şiruri de vipere de un albastru strălucitor. Două ferestre enorme în arc de cerc dădeau în parcul ducal, însă panorama era întunecată de ploaia rece.

Bărbatul mai mărunţel dintre cei doi careşi ocupaseră locurile în jilţuri în faţa Maurului era contele Cario Belgioioso, ambasadorul milanez în Franţa. Belgioioso era un bărbat robust, cu puţin peste treizeci de ani, tinereţea şi constituţia sa solidă potrivindu-se cu rutina călătoriei transalpine extenuante la care îl supunea funcţia sa. Cel de-al doilea bărbat era *condottiere* Galeazzo di Sanseverino, căpitanul general al armatelor din Milano. Messer Galeazz, cum era cunoscut, arăta ca un Apollo sculptat de antici, fiind tot numai simetrie şi supleţe, şi totuşi impozant în tunica lui brodată ireproşabil croită care îi împodobea umerii şi pieptul absurd de late. Trăsăturile sale erau greceşti, însă mai dulci, mai băieţeşti, având faţa pe care sculptorul florentin Donatello i-o dăruise mlădiosului, tânărului său David. Stătea tolănit cu nonşalanţa unui atlet, cu picioarele îmbrăcate în colanţi azurii din lână, întinzându-şi pentru un moment un picior musculos şi masându-şi tendoanele de la genunchi.

Galeazz şi bărbaţii pe care-i conducea erau, după obiceiul din Italia, soldaţi angajaţi. însă Maurul se încredinţase de o loialitate mai trainică (însă nu mai puţin venală), căsătorindu-l pe Galeazz cu Bianca, fiica lui din flori. Bianca avea doar nouă ani în momentul căsătoriei, însă într-o lume în care

fetele erau în mod curent logodite din copilărie, iar miresele abia ajunse la pubertate deveneau sigiliile de pe tratate, soarta femeilor era pecetluită pe vecie de dragul unei alianţe care ar fi putut dura câteva luni, legătura pripită de dragoste fiind privită mai degrabă drept o bună afacere decât o înşelare a inocenţei.[1] Din fericire, mariajul Biancăi fusese până în acel moment doar unul politic. Nimeni nu se aşteptase ca ea să-şi consume căsnicia sau măcar să trăiască cu soţul ei până când nu împlinea cel puţin cincisprezece ani.

Maurul îşi ridică braţul pentru a pune accentul pe pachetul din pergament sigilat pe care-l ţinea în mână. O camee mare din rubin îi scânteia pe cel de-al treilea deget. Se uita direct la contele Belgioioso. Irisul ochilor săi era format din bucăţi de obsidian[IV] [V].

— Am o scrisoare pentru Maiestatea Sa, Regele Creştin al Franţei.

Maurul vorbea pe un ton scăzut, precaut, degajând siguranţă de sine.

— îi cer Maiestăţii Sale să-l învestească pe

[IV] Căsătoria nu era un act decis de tineri, ci exclusiv de familiile lor. Astfel, Alfonso d'Este, în 1477, abia se născuse când a fost hotărâtă căsătoria lui cu Anna Sforza (care avea 5 ani) (n.red.).

[V] Rocă vulcanică de culoare neagră sau brună-cenuşie, cu înfăţişarea sticlei topite (n.red.)

ducele de Milano cu prerogativele Ducatului de Genova.

Belgioioso trebui să-şi folosească toate abilităţile sale diplomatice pentru a evita să nu-şi trădeze surpriza. Jilţul lui Galeazz scârţâi când acesta se ridică drept în picioare. Multe dintre oraşele-state italiene erau tehnic considerate feude fie ale regelui Franţei, fie ale împăratului german şi, cu toate că aceste relaţii feudale anacronice aveau prea puţin de-a face cu puterea reală a Italiei modeme, conform ritualului, reinvocarea lor putea pecetlui o alianţă între un stat italian şi francezi sau germani. Vastul port al Genovei era cea mai mare feudă a francezilor dintre oraşele aflate sub stăpânire milaneză, prin urmare Maurul făcea un gest prietenos cât se poate de evident.

— Alteţa Voastră..., începu Belgioioso, înţelegând că aşteptau ca el să-şi exprime părerea.

— Vorbeşte cinstit, *signor*.

— Alteţa Voastră, nu înţeleg deloc această iniţiativă. Aţi reuşit realmente să unificaţi toată Italia şi acum riscaţi să frângeţi acele alianţe urmărind o prietenie cu un stat a cărui postură a devenit din ce în ce mai ameninţătoare. Cunoaşteţi la fel de bine ca mine progresele pe care le-au făcut în tehnicile topitoriei. Bronzul lor este de o asemenea calitate că au deja posibilitatea să toarne tunuri suficient de uşoare cât să fie trecute

peste Alpi, însă îndeajuns de puternice să străpungă zidurile groase de şase *braccia.*

Belgioioso făcu o pauză coborându-şi elocvent sprâncenele.

— în prezent, în Italia nu există fortificaţii cu ziduri mai groase de şase *braccia.* Ar trebui să trimitem urgent la Paris un semnal al unităţii italiene, nu un gest independent de conciliere.

Expresia feţei Maurului nu trăda nimic în spatele complexităţii sale înnăscute. Avea treizeci şi nouă de ani, însă bretonul gros, de un negru lucios îl făcea să pară mai tânăr. Ambasadorii care-l vizitau puneau reputaţia abilităţii lui de negociator pe seama calmului imperturbabil şi derutant al chipului său, o indiferenţă care era cu atât mai înfricoşătoare cu cât trăsăturile lui comunicau atât de multe posibilităţi, de la linia neîndurătoare a nasului său roman până la blândeţea gurii sale fine, aproape feminine. Avea o faţă periculos de echivocă, pentru că pe ea chiar şi ccl mai atent observator găsea câte ceva de crezul.

După o pauză meditativă, Maurul vorbi.

— Da. Sigur că sunt conştient de progresul pc care l-au făcut topitoriile francezilor. însă ei sunt cu trei ani în urmă în ceea ce priveşte proiectarea echipajelor capabile să transporte aceste tunuri în siguranţă pe cărările de munte cu pante abrupte. Trei ani..., repetă pe un ton abstract şi distant, în timp ce ochii lui căutară din nou la contele Belgioioso. Ce

părere ai despre starea doamnei de Beaujeu?

Madame de Beaujeu era sora mai mare a regelui francez; în ultimii opt ani condusese Franţa ca regentă a fratelui ei.

— Deţine în continuare controlul. însă aşteaptă un copil în mai.

Belgioioso îşi întinse meditativ mâinile late şi groase.

— Este slăbită. Naşterea s-ar putea să fie dificilă. Dacă Madame va fi privată de capacitatea sa de muncă, cred că facţiunile cele mai belicoase din Paris vor profita de ocazie. încă un motiv în plus din partea noastră ca să fim precauţi.

— Eşti diplomat, conte Belgioioso, şi încă unul foarte bun, aşa că nu e nevoie să-ţi dau cu lecţii în meseria ta. Dar trebuie să-ţi aminteşti că prima îndatorire a unui om de stat şiret este să-şi convingă adversarii că are intenţia să facă un lucru şi să întreprindă un altul.

Maurul îi întinse ambasadorului pachetul sigilat.

— lartă-mă că te trimit departe pe o vreme ca asta, însă ai încredere în mine că se va schimba. Până când o să ajungi la Asti, cred că se va dezgheţa.

Belgioioso se ridică în picioare, primi pachetul, făcu o plecăciune şi ieşi. Galeazz se ridică odată cu ambasadorul, însă Maurul îi ceru să rămână. Galeazz îşi reluă locul lui în jilţ şi se lăsă pe spate, cu degetele

împreunate.

Condeiele secretarilor zgâriau, iar zăpada tăcută năvălea peste ferestre.

— Contele Belgioioso este un bărbat foarte prudent, spuse Maurul, îndemnându-l în aparenţă pe Galeazz să-l dezaprobe.

— Numai că Madame de Beaujeu este o femeie foarte prudentă.

Galeazz vorbea cu o dicţie plină de floricele, plin de sine. Pronunţia numelui francez era ireproşabilă.

— Cred că am avea de câştigat dacă anumite grupări vor câştiga suveranitatea în Paris. Că francezii intenţionează să traverseze Alpii nu înseamnă că obiectivul lor este să ne cucerească.

Nu mai era nevoie ca Galeazz să dezvolte. Alternativa cu care puteau cuceri armata franceză fusese clar insinuată: Neapole. Franţa domnise mai înainte peste Neapole o jumătate de secol, până când francezii au fost evacuaţi de prinţul Spaniei şi de aventurierul soldat Alfonso de Aragon. Pierderea nu a fost doar o simplă pedeapsă pentru mândria franceză. Veniturile anuale din Neapole şi anexele acestuia depăşeau pe cele ale întregului regat al Franţei. Recucerirea Neapolelui era o chestiune valabilă pe agenda oricărui monarh francez, însă acum un grup de nobili italieni, exilaţi de actualul rege al Neapolelui, Ferrante de Aragon, se stabiliseră

la Paris şi începuseră o campanie bine organizată şi finanţată ca să tulbure capetele înfierbântate ale curţii franceze. Conducătorul acestor agitatori italieni era Prinţul de Salemo, Antonello di Sanseverino, surghiunit şi el, care se întâmpla să fie unchiul lui Galeazz.

— Cutezanţa. Asta admir cu cel mai mult la tine, Galeazz.

Maurul îşi permise deodată un zâmbet încordat, dar simpatic.

— Când te inspiră pasiunea, să nu eziţi. Italia are nevoie de mai mulţi bărbaţi ca tine. însă dă voie unei minţi mai precaute să aibă în vedere ceea ce ai sugerat. Mai înainte de toate, acum sunt legat mai mult ca niciodată de casa de Aragon.

Sângele lui Alfonso de Aragon mai curgea încă prin venele multor familii domnitoare de pe tot cuprinsul Italiei: fiul său Ferrante era regele Neapolelui. Dintre nepoţii lui făceau parte Eleonora d'Este, ducesă de Ferrara şi Alfonso de Aragon, duce de Calabria şi moştenitor al tronului Neapolelui. Printre strănepoatele lui se numărau marchiza de Mantova, ducesa de Milano şi proaspăta mireasă a Maurului.

— în al doilea rând, trebuie să-ţi aduci aminte că ilustra noastră ducesă-mamă este mătuşa puternicului rege al Franţei. Şi, la prima vedere, regele Carol al VUI-lea o place pe ducesa Bona.

Maurul făcu o pauză.

— Totuşi, de dragul discuţiei, să presupunem că eu aş dori să-mi trădez familia, iar regele Carol pe a lui. Ce beneficii aş avea dacă i-aş instala pe francezi în Neapole?

întrebarea vicleană fusese rostită deliberat. în timp ce Maurul se bucura de o cordialitate respectuoasă, dacă nu prudentă, cu vârstnicul rege Ferrante, Galeazz ştia că acesta îl dispreţuia pe Alfonso, duce de Calabria, succesorul lui Ferrante. Galeazz se hotărâse să nu contrazică acest subiect, ci să avanseze spre o temă oarecum mai îndrăzneaţă; primise limpede invitaţia.

— înălţimea Voastră, ştiţi că ilustrul nostru duce de Milano nu are niciun supus mai credincios, exceptând domnia voastră, decât căpitanul general al oştilor. însă nu sunt niciorb, nici surd. Oricine poate să vă însoţească pe stradă ca să observe că locuitorii oraşului Milano vă privesc ca pc ducele lor.

înfăţişarea de băieţandru al lui Galeazz era atât de gravă că arăta ridicol – capul umil al lui David pe trupul lui Zeus Olimpianul.

— Mă tem că aceste ovaţii ale poporului ar putea să atingă o asemenea febră încât locuitorii noştri vor insista să vă luaţi în primire titlul de duce de Milano şi, dacă nu consimţim, Milano va fi ameninţat de o insurecţie civilă. Nu aş vrea să fiu pus în situaţia de a ataca locuitorii oraşului doar pentru a le

renega această manifestare de devoţiune faţă de regentul care-i guvernează atât de competent.

Galeazz ridică din umeri, rotindu-şi-i cu graţia ameninţătoare a unei pantere.

— Dar bineînţeles că de vom subscrie acestui gen de cerere publică, regatul Neapolelui ne va declara război. Iar Veneţia, în pofida legăturilor apropiate, foarte probabil se va alătura Neapolelui contra noastră. în acest caz numai francezii ne pot pune la dispoziţie mijloacele prin care vom scăpa.

Toate aceste lucruri fuseseră politicos codificate: Galeazz îi sugera Maurului să confişte titlul de duce de Milano fără niciun imbold din partea maselor.

Ochii impenetrabili ai Maurului nu clipeau.

— Am să pun un bir nou pe sare, deci ar trebui să mă gândesc că singurele ovaţii pe care e posibil să le primesc de la milanezi în lunile ce vor urma vor fi ca să demisionez din postura de regent al ilustrului nostru duce.

Galeazz se lăsă pe spate în jilţul său. Maurul se ridică pe neaşteptate şi se îndreptă spre una dintre ferestre. Zăpada cădea repede şi dens, conferindu-i castelului un aer misterios de mişcare tăcută, ca şi cum cerul se grăbea pe deasupra.

— Galeazz, Soarta este ca femeia. Ca să se bucure cu adevărat de dorinţa unei femei, bărbatul nu trebuie niciodată să o forţeze. Trebuie să o seducă în aşa fel încât ea să i se ofere, chiar dacă ea e cea care-l forţează. Cu

cât femeia este mai formidabilă, cu atât seducţia trebuie să fie mai dureroasă şi mai elaborată. Iar Soarta este cea mai formidabilă dintre femei. Ce ne spune Dante? „Nicio ştiinţă pământeană nu-i poate opri roata să se învârtească. O naţiune triumfă, cealaltă este înfrântă, ambele supunându-se sentinţei sale.”

Se întoarse cu faţa spre Galeazz, ochii nemaifiindu-i duri şi distanţi, ci aşa de deschişi şi de luminoşi încât Galeazz crezu că poate să întrevadă focul ambiţiei arzând adânc în ei.

— Galeazz, eu fac curte Sorţii. Nu ca să o strâng în braţe, răgaz de o clipă dureroasă, să-i miros parfumul persistent care se volatilizează pentru tot restul vieţii şi să o rog să-mi taie calea din nou cum aspiră majoritatea bărbaţilor. Vreau să învinge Soarta, să-i câştig veneraţia, să o fac să se oprească într-o toană implacabilă şi să mi-o supun toată mie. Vreau să fac din Soartă târfa mea.

Ochii Maurului se aprinseră mai mult decât bătaia unei inimi şi apoi devenită instantaneu goi, iar Galeazz simţi că momentul de intimitate trecuse. Se ridică în picioare ca să plece. Maurul abia dacă observă că Galeazz se îndepărta. Se aşezase în jilţul său şi începuse să citească dintr-un morman de documente stivuite pe măsuţa de lângă el. însă după o clipă fu distras de mişcarea de la

uşă. Un bărbat ce trăgea după sine o capă din catifea alunecă imperios în încăpere. înalt şi sfrijit, cu un burdihan pe cale să nască şi cu sprâncene zbârlite, vizitatorul semăna cu un Mefisto comic, un emisar al ursitei.

— Messer Ambrogio.

Maurul se ridică politicos ca să-l întâmpine pe astrologul de la curte.

— Alteţa Voastră, intonă Messer Ambrogio cu vocea lui stranie, suspinând din rărunchi, cred că veţi găsi această seară propice conceperii unui fiu.

*

„Sunt eu! Priveşte-aici, sunt eu, Beatrice.
Cum te-njosişi să urci tu sfânta scară?
Ori nu ştiai că-n rai devii ferice?”[1]

Beatrice îşi ridică privirea din *Purgatoriul* lui Dante, un dar de la mama ei. Paginile, tipărite la Veneţia pe pergament din piele fină de capră, fuseseră legate de artizanii olandezi în damasc roşu. Colţurile şi încuietorile erau încrustate cu perle şi cu aur granulat. Se închipui în ipostaza tizei sale, confruntându-se cu Poetul în timp ce-şi finaliza ascensiunea pe

muntele din Purgatoriu[VI] [VII]. Numai că în viziunea ei Maurul era penitentul pedepsit să privească frumuseţea eternă a femeii pe care o părăsise în această viaţă, inima lui devenind brusc rece ca gheaţa Alpilor, conştientizând cât de dureros se înşelase asupra ei. Lacrimile amare ale remuşcării îi şiroiau pe obraji mărturisind că fusese ispitit de farmecele altei femei...

închipuirea nu-i diminua Beatricei starea de scârbă, închise cartea şi se cuibări pe perna rotofeie proptită de speteaza din ghips ornată. Flăcările din şemineul de partea cealaltă a patului luminau leii din teracotă ce-i susţineau mantoul, clarobscurul tremurător lacându-i să apară cu labele ridicate şi capetele aprige moţăind. Cu părere de rău, fata recunoscu faţă de sine că nu este Beatrice a lui Dante aşteptând să-şi tortureze iubitul aventurier cu frumuseţea ei divină. Era o persoană pe care acum o numeau ducesa de

[VI] Dante, *Purgatoriul,* trad. George Coşbuc, ediţie de Alexandru Bălăci, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1956, p.300 (n.red.).

[VII] Versurile lui Dante exprimă tocmai sensul ironic din vocea Beatricei care-i reproşează lui Dante că a îndrăznii să urce aici, în Purgatoriu, pentru a ajunge în Paradis, când nu e demn de fericirea aceasta, fiind plin de păcate (n.red.).

Bari şi care-şi aştepta soţul. La plecare, Mama o avertizase spunându-i să se aştepte ca el să o cheme în apartamentele lui odată ce balul de nuntă a luat sfârşit, iar la începutul serii Polissena lăsase să se înţeleagă că vizita va avea probabil loc mult mai grabnic.

îşi atingea nelinişti tă cu degetele guleraşul din dantelă al camizolului din lână albă, urând actul tară noimă, mecanic, pe care era acum forţată să-l anticipeze, căci reprezenta dreptul soţului ei de a-i invada după bunul plac apartamentele, trupul, gândurile. îi auzea pe gălăgioşii *cacarelle* zumzăindu-le o serenadă prima dată când a fost cu el, vedea ochii serioşi, negri ca cărbunele, ce păreau că-i refuză imaginea ca şi cum ar fi fost de-adevăratelea o oglindă îmbrăcată în funingine, simţea mirosul parfumului estompat de pe cămaşa lui de noapte. îşi interpretase rolul mai repede. Nu i se păruse mai straniu să-l aibă înăuntrul ei decât în afară, pieptul lui compact apăsând pe al ei, mâna împingându-i fundul în sus. Tot timpul se gândise că nu semănau cu Tristan şi cu Isolda, privind fix la pătratele vagi aurii de pe tavanul de deasupra creştetului ei; acel gând banal şi stăruitor torsese la nesfârşit în acompaniamentul suflătorilor din hol. Aceasta era realitatea.

însă realitatea era încă şi mai rea. Cecilia Gallerani, din pricina căreia el amânase nunta

de două ori şi până la urmă încercase să anuleze şi contractul de căsătorie, Cecilia Gallerani care-i furase toate incantaţiile magice ale iubirii, Cecilia Gallerani care pusese la cale să o umilească fără cruţare, ea era duşmanca ei. Beatrice ticluise deja o mie de căi ingenioase ca să se răzbune pe Cecilia Gallerani, însă mama o avertizase că tatăl ei o va trimite la mănăstire dacă o să rostească sau o să facă ceva. Ba mai mult, sora ei o îndemnase să fie precaută, sfătuind-o pe Beatrice să aştepte, să-şi întărească poziţia la curte şi să profite de slăbiciunea Ceciliei Gallerani. Fireşte că pentru sora ei era uşor să vorbească. Soţul lui Bel îi trimisese scrisori de dragoste de când avea zece ani. Şi în timp ce procedase pe sub ascuns şi îşi făcuse calcule, Bel i-a sugerat să apeleze la o trăsătură de caracter a Beatricei, aceea de a nu face vreo imprudenţă.

Beatrice cercetă păpuşa din porţelan în mărime naturală ce stătea pe cufărul din lemn vopsit în culori aprinse aşezat la capătul patului. într-adevăr, cel mai dramatic lucru pe care-l putea face era să nu facă nimic. Absolut nimic. Nu va mânca, nu va bea, nu-şi va părăsi aşternutul. Va sta culcată acolo, nemişcată ca şi păpuşa ei, descămându-se până va muri, chiar dacă toţi ceilalţi vor sta pe lângă patul ei formând un cor tragic implorând-o să trăiască. Vedea mulţimile numeroase jelind-o la catafalcul negru şi imens, faţa ei palidă aureolată de lumina a o mie de lumânări, atât

de frumoasă în somnul ei etern că inima îngheţată a Maurului va fi străbătută de agonie şi de mişcare...

Două bătăi rapide în uşă fură urmate de intrarea Polissenei. Traversă încăperea cu paşi mici şi furioşi, tălpile din lemn păcănind pe pardoseala din marmură.

— Vine înălţimea Sa.

Polissena smulse violent păpuşa de pe cufăr. Picioarele din porţelan i se bălăbăneau ca şi cum ar fi vrut să o lovească protestând.

— Nu o să ai nevoie de ea în noaptea aceasta, croncăni Polissena. O să ai o companie adecvată. Aminteşte-ţi ce ţi-a spus maica ta cea sfântă şi o să-l vedem mai des pe ducele de Bari. Nu înseamnă nimic că nu a fost satisfăcut de tine prima dată. E un lucru pe care trebuie să-l înveţi, întocmai cum călăreşti un cal. Am văzut mai mulţi bărbaţi cu experienţa Alteţei Sale înamorându-se de fete de vârsta ta pe care nu le-ar mai fi părăsit pentru nimic în lume.

Capul Polissenei se bâţâia dojenitor.

— Acum o să gândeşti că este penibil, însă îţi vei fortifica părţile femeieşti astfel încât naşterile nu vor fi aşa dificile. Durerea pe care o plăteşti în această seară este o monedă care nu ţi se va cere înapoi mai târziu.

Tropăind prin cameră, Polissena îndesă păpuşa şi cărţile Beatricei în cufăr, verifică dacă mucamiţa din alamă atârna pe perete din lampa cu ulei şi se asigură că ulciorul din majolică de pe măsuţă e plin cu apă. La sfârşit

reveni lângă pat şi se luptă să-i tragă Beatricei camizolul peste cap. Beatrice se supuse ţeapănă, însă se uita feroce la călăul ei.

— Eşti soţia lui, îi explică Polissena. Dacă îţi este jenă, trage-ţi cuvertura peste tine.

îi zâmbi ştirb.

— însă pot să-ţi spun că vederea sânilor tăi goi o să-l pună pe Alteţa Sa la treabă mai repede.

Saboţii Polissenei păcăneau spre ieşire. Lăsă uşa întredeschisă. Beatrice îşi trase cuvertura până la gât. Simţea gustul amar şi sec al fricii, iar inima parcă voia să-i explodeze în urechi.

— înălţimea Sa, ducele de Bari, anunţă Polissena revenind.

Făcu o reverenţă oficială schimonosită de artrită, apoi închise uşa în urma ei.

— *Cara esposa,* spuse Maurul grandios, ca şi cum ar fi avut o audienţă în public.

Era îmbrăcat cu o tunică din brocart azuriu cu auriu şi pantaloni strâmţi albaştri. Mâinile lui legănau un pacheţel din catifea verde-auriu reiată. Se aşeză pe pat şi despături o *camora* cu o croială şi o broderie somptuoasă.

— Această stofa a sosit de la Genova acum două zile. Nu cred că am mai văzut vreodată o *riccio sopra riccio* atât de splendidă. Le-am pus pe cusătoresele noastre la treabă ca să ţi-o pot face cadou în această seară, ca un semn al satisfacţiei ce o simt la complimentele

remarcabile pe care le primesc într-una la adresa ta. Remarci, mă grăbesc să adaug, pe care le-am transmis ambasadorului tatălui tău.

— Cusătoresele tale au făcut din această stofă o *camora* şi pentru Cecilia Gallerani?

Vorbele i-au ieşit din gură automat, precum declamaţiile în latină pe care Beatrice le memorase pe când era o copiliţă.

În înfăţişarea Maurului nu se citea nicio schimbare perceptibilă. După o clipă îşi întoarse capul foarte lent spre Beatrice, privirea sa insistentă şi opacă înregistrând o schimbare minusculă.

— Draga mea, cred că trebuie să ne înţelegem în privinţa Madonei Cecilia. Când un bărbat aşteaptă să se căsătorească atât de mult timp ca mine, este firesc să se distreze cu -

— Are un copil cu tine!

— Mă tem că este o consecinţă inevitabilă a unei astfel de distracţii. Ştiu că şi tu ai un frate şi o soră vitregă. Stima pe care părinţii tăi le-au arătat-o acestor copii face onoare casei d’Este.

Cei doi bastarzi ai lui Ercole d’Este fuseseră crescuţi la un loc cu progeniturile lui legitime. Sora vitregă a Beatricei, Lucreţia, îi era aproape la fel de dragă ca şi sora ei bună, Isabela.

— îmi place să cred că şi noi, cei din

venerabila familie Sforza, vom da dovadă de indulgenţă faţă de cele care ne poartă sângele în pântece, chiar dacă ele nu vor avea nicicând drepturile progeniturilor născute cu aprobarea Domnului. Acum înţelegi de ce nu o pot da afară pe Madona Cecilia din apartamentele ei? După ce se va naşte copilul Ceciliei vom stabili, cu siguranţă, o altă rânduială pentru ea şi pruncul ei.

Mintea Beatricei se agita controversată. Fanteziile ei copilăreşti de reabilitare îi ordonau să respingă întru totul aceste absurdităţi (aşa cum o îmboldea şi un instinct cu mult mai puternic de care abia de era conştientă că îl avea). Din moment ce soţul ei nu reuşise să o convingă că Cecilia nu exista, acum pretindea că aceasta era cu totul trecătoare. însă tânăra femeie care se chinuia să-şi statornicească căsnicia observă că tot ceea ce tocmai el îi spusese era rezonabil, logic, chiar onorabil. O atitudine de negociator talentat, probabil, dar ce era căsnicia dacă nu negociere? Şi în spatele comportamentului său exista ceva imperturbabil, detaşat ca un fermecător zălog ce o făcea să vrea cu disperare să-l creadă, ca şi cum dacă i-ar fi dat crezare ar fi putut să audă cuvintele pe care îşi dorea cu ardoare ca iubitul ei să i le spună...

— *Carrissima,* îi spuse el atingându-i obrazul.

Se strecură mai aproape de ea, iar cu degetul mare îi contura graţios conturul maxilarului. Părul îi licărea în lumina şemineului.

— *Carissima sposa',* îi murmură în ureche.

Pe obrazul ei buzele lui erau uscate şi catifelate precum mătasea caldă. Inima ei ticăia. A împins-o delicat peste perne şi s-a întins lângă ea. Buzele lui se jucau domol cu ale ei, iar capul ei devenise atât de uşor încât îşi imagină că plutea.

— Mi-e teamă că prima oară te-am grăbit, *amatissima,* murmură el, mângâindu-i claviculele cu degete fierbinţi şi netede.

Şi cuvintele. Ii şoptea cuvintele pe care întotdeauna visase să le audă, vorbe pe care Tristan i le rostise preaiubitei lui Isolda, iar Petrarca i le-a scris Laurei, cuvinte care i se prelingeau prin minte precum râuri de aur scânteietor topit. *Amore, amore, amare...*

Cu vârful degetului îi dezmierda sfârcurile şi un tremur îi înfioră tot trupul când ajunse sub cuvertură şi îi mângâie coapsele. Limba lui îi alinta urechea.

— Vreau să-mi faci un fiu, murmură el înfierbântat.

în acelaşi fel în care identifica o notă discordantă într-o odaie plină de lire şi flaute, Beatrice auzi neînsemnata, însă pentru ea inconfundabila, schimbare din timbrul vocal al soţului ei. Când şi-a dat seama de acest lucru a fost ca şi cum o rafală îngheţată ar fi suflat prin cameră: „Ceea ce tocmai mi-a spus este

adevărata lui dorinţă. Restul a fost o minciună.”

El se lipi nerăbdător de ea în pofida încordării bruşte a femeii, sărutul lui fiind atât de agresiv că o clipă ea nu mai putu să respire. O ţintuise cu toată greutatea dând

' *It.* Preaiubita mea soţie (n.trad.). la o parte învelitoarea şi îşi strecură mâna cu forţa în crăpătura ei. Ea se luptă cu braţul liber şi i-l propti în bărbie. El îi pipăia grosolan organele genitale, iar ea îşi înfipse unghiile în obrazul lui şi trase cu putere.

Maurul se clătină şi îşi apăsă înnebunit faţa cu mâna. După o clipă şi-o îndepărtă şi îşi examină degetele. Era prima oară când Beatrice vedea o mină onestă pe chipul soţului ei. îşi privea fix vârfurile degetelor ca şi cum ar fi fost acoperite cu sânge. Dar nu exista nici măcar o picătură de sânge. Beatrice îi lăsase doar nişte urme pe faţă.

— L-am avertizat pe tatăl tău că eşti prea necoaptă pentru îndatoririle care se aşteaptă de la tine.

Maurul se ridicase în picioare şi o privea de sus. Trase adânc aer în piept, apoi îl expiră zgomotos pe nas.

— Tot ceea ce o să-ţi cer este să salvezi aparenţele lăsând impresia unei soţii adecvate, de dragul familie tale şi a milanezilor. Dacă eşti de acord cu asta, putem uita complet de seara asta, ca şi de posibilitatea repetării sale.

Beatrice se simţea ca şi cum se sufoca cu o piatră rece, îşi dădu rapid consimţământul încuviinţând din cap, sperând că el o să plece înainte ca ea să înceapă să plângă, închise ochii, iar lacrimile binefăcătoare i se revărsau pe obraji. Când deschise ochii din nou, el plecase.

*

— îi e foame, înălţimea Voastră.

Doica se uita mândră în ochii lucioşi ai micuţului Francesco Sforza, succesorul în vârstă de şase săptămâni al Milanoului. Francesco sugea hulpav, guriţa lui turtindu-se de areola smeadă, iar maxilarul îi fremăta.

— îmi place, spuse Isabela, care stătea pe un scăunel simplu din lemn lângă bebeluşul ei şi doica acestuia. Voiam să-l mai fi alăptat. Dar bineînţeles că Messer Ambrogio şi ducesa-mamă nici nu au vrut să audă.

— Aveţi multe lucruri pentru care să vă faceţi griji, înălţimea Voastră. Micuţul mă sleicşte sugând. O să fie un bărbat pe cinste. Nu-i aşa, *bello pufino?* Te bucură şi numai coborând privirea şi văzându-l, Alteţa Voastră. E aşa drăgălaş.

— Şi mie îmi place să-l privesc. Nu mă plictisesc niciodată să mă uit la el.

Isabela îşi ridică rapid privirea. O bătrână intrase în odaia copilului şi făcu o reverenţă în faţa ducesei.

— înălţimea Voastră, spuse bătrâna apăsat,

Cecilia Gallerani îşi ocupă în continuare apartamentele.

— Nu mă aşteptam la nicio schimbare, spuse Isabela alene.

Bătrâna îşi mişcă gura scofâlcită.

— Seara trecută ducele de Bari a vizitat apartamentele soţiei lui. Nu a stat cu ea mai mult de câteva minute.

Isabela îşi luă copilul în braţe, îl sprijini de umăr şi îl bătu uşor pe spate. Ferestrele din spatele ei se deschideau în Piazza d'Armi, curtea principală cea mare a castelului. Soarele pătrunsese printr-o spărtură în stratul subţire de nori cenuşii. Câmpul cu zăpadă scânteietoare reflecta o lumină aşa de intensă că din locul bătrânei ducesa de Milano părea o siluetă întunecată înconjurată de o aureolă de un alb orbitor.

— Nu există nicio cale să-l faci pe bărbat să regrete un rămăşag pe care totuşi trebuie să-l facă. însă acum Maurul a ales, a spus Isabela. Iar Soarta nu cunoaşte o încântare mai mare decât atunci când îşi bate joc de alegerile noastre.

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL 6

Castelul Luvru, Paris, februarie 1491

— Tenez'l

Friptura pârjolită de clapon a prinţului de Salemo îşi luă miraculos zborul pe o traiectorie circulară, monotonă şi ateriză în mijlocului patului regelui Franţei. Cocoşul prăjit, decapitat, cu picioarele la locul lor şi cu aripile desfăcute zăcea pe cearceaful din satin roşu ca o emblemă heraldică bizară. Antonello di Sanseverino, prinţ de Salemo, se uită în talerul său din cositor brusc rămas gol şi apoi, cu o eleganţă saturniană, îşi întoarse capul spre regele Franţei. Antonello avea aproape şaptezeci de ani, iar părul alb şi-l pieptăna spre spate dezvelind o frunte înaltă şi înnegrită ca urmare a traiului petrecut sub soarele din sudul Italiei. însă trăsăturile sale fin modelate şi pieptul ca de taur mărturiseau înclinaţia ereditară a bărbaţilor din familia

Sanseverino de a-şi menţine până la

[1] Fr.„Uite!” Anunţul care să făcea tradiţional în momentul în care mingea de tenis era pusă în joc – şi de aici originea termenului „tenis” (n.trad.).

capăt înfăţişarea plăcută şi sănătatea robustă. Se spunea că la o înmormântare a celor din casa Sanseverino, cel mai chipeş bărbat de faţă era întotdeauna mortul.

— Când spun *„Tenez”* înseamnă că vreau să pun mingea în joc, *monseigneur.* Sper că nu îl consideraţi un afront.

Maiestatea Sa, regele Franţei Carol al VUI-lea, ţinea în sus racheta de tenis şi ridică din umeri apologetic, gest realmente insesizabil dacă nu ar fi existat căptuşeala îmbelşugată a vestonului său din catifea roz.

— Ei bine, Maiestatea Voastră, dacă ţinteaţi la claponul meu, vă puteţi felicita pentru o minge cu adevărat grozavă.

Carol emise un sunet scurt ca o gâscă mânioasă, pe care l-ar fi prelungit în gâgâitul unui cârd întreg dacă ar fi considerat împunsătura prinţului Antonello cu adevărat amuzantă. Regele se îndreptă spre pat, dând la iveală picioarele-i fusiforme, copilăreşti, împodobite cu pantalonii strâmţi la modă, în nouă culori, şi tălpile mărite până la proporţii absurde de condurii după ultima modă franţuzească, cu vârfurile enorme, teşite în formă de scoică. Spatele cocoşat imita conturul proeminenţei stomacului, capul era supradimensionat, ochii mari neclari şi apoşi,

nasul o protuberanţă osoasă enormă. Barba sa roşcată şi necizelată îi creştea până în nări şi până jos spre gât, însă refuza să-i acopere obrajii palizi şi bărbia prăbuşită.

Această colecţie de adversităţi se aşezase pe marginea patului, alăturându-se metresei din acea săptămână – o prostituată pariziană îmbrăcată, remarcă Antonello pentru sine, cu genul de costum anacronic insipid pe care franţuzoaicele încă îl preferau: mâneci mari precum corturile şi bonete din în ridicate ca nişte coame şi smocuri brăzdate cu împletituri din mătase. Antonello îi aruncă depravatei o privire suficient cât să vadă mâna Maiestăţii Sale dispărând sub fustele ei unduitoare. Prostituata chicoti, iar Antonello se uită pe geam, stimulat mai degrabă de plictiseală decât de modestie – regele îi arătase deja fotografii nud ale depravatei, într-o poziţie care te invita la raporturi sexuale *d'arrière'.* întotdeauna Maiestatea Sa păstra pe lângă el câţiva artişti însărcinaţi să realizeze desene de acest fel ale tuturor cuceririlor sale.

Un şlep cu marfă acoperit cu o prelată cafeniu-murdar era purtat de curent pe Sena, la rândul ei murdară, având o culoare spălăcită din pricina excrementelor şi a cerului înnorat. De partea cealaltă a fluviului, zeci de fortăreţe medievale zimţate zgâriau ceaţa, iar turnurile arămii, cu crucifixe şi giruete pe acoperişuri, se profilau ca lăncile unei oştiri gigantice. „Parisul este un oraş urât", reflectă Antonello, cu o climă urâtă,

într-o ţară urâtă populată cu mârşavi barbari *oltramontani,* care dispreţuiau îmbăiatul la fel de zeloşi cum respingeau învăţătura. Luna trecută mersese cu regele la Amboise şi pe drum e posibil să se fi întâlnit cu vreo mie de ţărani fără locuinţe, obidiţi vrednici de milă care nu posedau nimic altceva decât sacii cafenii din iută cu care-şi acopereau trupurile şi se considerau norocoşi dacă mâncau o coajă de pâine neagră de două ori pe săptămână. în ziua aceea plouase şi drumul fusese acoperit cu noroi de culoarea excrementelor, noroi care acoperise membrele goale ale ţăranilor asortându-se cu nuanţa murdară a costumelor din saci ale acestora; cu toţii arătau ca nişte *caca* ambulanţi, scârnăvii pe două picioare bălăcindu-se prin cloaca care era Franţa... „De-aş fi în Neapole astăzi", cugeta Antonello, „cu golful de culoarea ochilor

[1] *Fr. arrière* – dos, partea dinapoi; din spate (n.red.).

Eleonorei de Aragon şi lămâii căţăraţi pe dealuri... Mi-aş da viaţa să fiu în Neapole."

Antonello se ridică în picioare. Era aşa de înalt încât coloanele din alamă ale patului regal îi ajungeau la nas.

— Maiestatea Voastră, tocmai mi-a trecut prin minte că aţi realizat emblema împăratului german.

Arătă cu degetul spre claponul pârjolit care semăna, într-adevăr, cu versiunea decapitată şi distorsionată a vulturului negru imperial ce reprezenta simbolul vechiului Sfânt Imperiu

Roman, acum nemaifiind nici sfânt şi nici roman şi numindu-se simplu Germania.

— Remarcabil!

Maiestatea Sa îşi retrase braţul de sub jupoanele metresei sale şi ţâşni în picioare. Stătea deasupra claponului, cu buzele uscăţive şi nasul proeminent, ca şi cum ar fi examinat capul vorbitor al unui sfânt decapitat.

— Observi ce am făcut, bunul meu prinţ: am dat naştere unei proroci! Fără doar şi poate! Este într-adevăr o prorocire! Simbolul va conduce mulţimea noastră de creştini împotriva otomanilor păgâni ca să eliberăm Constantinopolul de sub jugul sultanului! O, Roland şi Olivier, înviaţi şi trăiţi din nou, cavaleri prea creştini! Păgânii ucigaşi aşteaptă răzbunarea noastră sfântă!

Carol se învârtea ca şi cum flutura o sabie în aer, apoi, brusc, se opri.

— Nu sunt sigur că vreau ca acesta să fie semnul meu, a spus el. La urma urmei este emblema *lui.*

Carol se referea la Maximilian, arhiduce de Austria şi succesor iminent al părintelui său slăbit, împărat al Sfântului Imperiu. în ceea ce-l privea pe Carol, numai prezenţa lui Maximilian şi a hoardelor sale care pândeau la graniţele Franţei îl împiedicaseră să împrumute armata franceză ultimei mari Cruciade.

— Cred că vrea să însemne, Maiestatea Voastră, că în curând îi veţi pune pe germani la fript.

— Da. Neîndoios. Şi apoi vom fi liberi pentru aventura noastră creştină!

Carol scotoci frenetic prin încăpere – pe podea erau aruncate în dezordine rachete de tenis, cravaşe, săbii, săgeţi, archebuze – până când dădu peste una dintre lăncile sale mătăhăloase de turnir.

— Vom călări alături de toţi paladinii cei mai grozavi ai creştinătăţii! strigă Carol în timp ce-şi pregătea încărcătura.

Se năpusti peste pat şi înjunghie ca un expert claponul.

— Ei bine, se pare că sunteţi deja la jumătatea drumului spre Constanţinopol, Maiestatea Voastră. Dar, fireşte, trebuie să cuceriţi întâi Neapole. Va fi punctul vostru de atac al fortăreţelor otomane. Aţi vrea să vedeţi hărţile?

— Hărţile? Da, da, hărţile.

Cu o mişcare indiferentă a braţului său masiv, Antonello mătură talerele din cositor aruncându-le pe podea. Desfăşură două pergamente pe masă. Unul era harta Neapolelui, celălalt un plan mai detaliat al castelului Nuovo, fortăreaţa enormă, invincibilă de pe ţărmul mării. Antonello nu mai trebuia să-i aducă aminte lui Carol de interesul lor reciproc faţă de cel de-al treilea oraş mare al Europei, depăşit ca mărime şi bogăţie, dacă nu şi ca splendoare şi rafinament, numai de Veneţia şi de Milano. Regele Franţei moştenise rivalitatea naţiunii sale veche de jumătate de secol cu casa de

Aragon, care-i smulsese Franţei oraşul Neapole, în timp ce prinţul Antonello avea o socoteală mai recentă de clarificat cu Ferrante de Aragon, actualul rege al oraşului, care-l surghiunise pe Antonello şi-i confiscasc vastele moşii din sudul Italiei.

Carol mormăi admirativ deasupra planurilor de invazie, iar Antonello nu se putu abţine să cugete că atunci când Maiestatea Sa se apleca asupra unei hărţi de campanie era un titan al genului. Cu aceleaşi biruri care făcuseră din Franţa cloaca împuţită a unei naţiuni el construise cea mai magnifică maşinărie militară din Europa: o armată neclintită, disponibilă în această clipă, cu o loialitate de netăgăduit – spre deosebire de bandele de mercenari pe care le angajau prinţii italieni — o oştire fermă cu cavaleri de elită, o infanterie antrenată şi, cel mai important dintre toate, tunuri. Francezii abia dacă puteau să fabrice pâine comestibilă, însă fabricau tunuri de parcă comandau turnătoria zeului Vulcan. Tunurile suficient de uşoare să fie transportate peste Alpi erau totuşi destul de puternice ca să dărâme chiar şi zidurile castelului Nuovo din Neapole. Antonello credea că tunurile franţuzeşti vor schimba harta Europei. Şi intenţiona ca şi el să fie un beneficiar al acestor schimbări.

— *Monseigneurs'.*

Vocea răsună aspră şi oarecum ascuţită. Carol dădu drumul suliţei de turnir cu un dangăt zgomotos. Scheletul claponului tras în

ţeapă se prăbuşi brusc din vârf. Antonello rulă iute hărţile.

Femeia ce păşise în încăpere precum o adiere cu o autoritate implacabilă era un pic mai înaltă decât regele şi îmbrăcată restrictiv după noua modă italiană: cu o rochie din mătase neagră cu mâneci strâmte, ce contrastau cu marele corsaj cu decolteu în formă de pătrat din catifea albă. Pieptănătura spre spate ce-i dezgolea fruntea dădea la iveală o ţeastă ascuţită de văduvă ascunsă sub o bonetă neagră ca o glugă, tivită cu şiruri duble de perle. Faţa ei subţire şi acră avea ca semn distinctiv un nas ca o spadă, atât de puţin acoperit cu ţesut că părea un os descărnat. Buzele-i pline i se modelaseră permanent ţuguiate de nelinişte. în pofida rochiei sale ajustate pe corp, trebuia să priveşti cu atenţie ca să-ţi dai seama că era însărcinată în luna a şasea.

— Madame, rosti prinţul Antonello.

Se ridică în picioare şi făcu o plecăciune adâncă. Ana, Madame de Beaujeu, sau simplu „Madame", cum era cunoscută de-a lungul şi de-a latul Franţei, scruta *mis-en-scene* cu ochi cinici, pătrunzători. Când tatăl ei, regele Ludovic al Xl-lea, răposase cu opt ani înainte, Madame i-a smuls necruţătoare mamei sale, Charlotte de Savoia, titlul de regentă a fratelui ei atunci în vârstă de treisprezece ani. Premiul Madamei fusese cadavrul virtual al unei naţiuni şi, totuşi, în pofida tuturor inconvenientelor, ea a resuscitat Franţa înapoi

la viaţă, mutând acea armată splendidă (singura moştenire de adevărată valoare a tatălui ei) dintr-un capăt al ţării în celălalt, ciomăgind lord arţăgos după lord, sau provincie rebelă după provincie, ca să i se supună orbeşte.

Madame îl îndepărtă pe Antonello cu o mişcare rapidă a privirii ei de gheaţă. în timp ce întreaga „campanie" a Neapolelui ar putea să-i înflăcăreze pe acei pierde-vară de la curte care citeau basme demodate cu cavaleri şi visau la cuceriri măreţe – fratele ei, regele, fiind exemplul cel mai însemnat – e posibil ca într-o zi aceasta să constituie şi pârghia negocierilor cu italienii, de aceea tolera prezenţa lui Antonello.

— *Monseigneur,* i se adresă fratelui ei, am o scrisoare de la Maur.

— Maurul! Maurul! Maurul! scheună Carol.

O secreţie considerabilă i se scurse din nas.

— E adevărat! în fiecare zi singurul lucru pe care-l aud de la ambasadori este Maurul. De la ambasadorul Veneţiei şi de la cel al Romei şi de la musiu ăsta din Neapole, nimic altceva decât Maurul! Sincer! De ce trebuie ca totul să se învârtească în jurul Maurului?

— Pentru că, *monseigneur,* Maurul a izbutit să-şi perfecteze alianţa cu casa de Este din Ferrara şi acum se află în poziţia de a unifica toată Italia după o politică comună. Pe mine mă priveşte să stabilesc dacă, după asta, Maurul va aduce Italia într-o alianţă cu noi împotriva germanilor sau se va alătura

acestora contra noastră.

Madame îşi roti brusc capul ca să-l înfrunte pe prinţul Antonello.

— Sunteţi familiarizat cu evenimentele de la curtea din Milano. Cum evaluaţi intenţiile Maurului, *monseigneur?*

De fapt, Madame ştia absolut tot ce cunoştea şi Antonello, pentru că, deşi nepotul lui Antonello, Galeazzo di Sanseverino, era căpitanul general al oştirilor din Milano, Madame interceptase toate scrisorile lui Galeazz către unchiul său, însă niciuna nu dezvăluise vreun secret de stat. Totuşi exista posibilitatea ca Galeazz să fi folosit un cod.

— Când vine vorba să-şi ascundă intenţiile, niciun om nu este mai abil decât Maurul. Antonello zâmbi sardonic.

Madame îşi ridică sprâncenele grele, deja înalte şi necruţătoare.

— Maurul ne-a scris să întrebe dacă fratele meu este de acord cu învestirea ducelui de Milano cu prerogativele ducatului de Genova.

Buzele pungite ale Madamei se relaxară uşor, prefăcute.

— E curios, nu-i aşa, Monsenior Antonello, că atunci când Maurul pune o singură întrebare, se impun o duzină de răspunsuri? Cu această întrebare Maurul mă avertizează că la fel de uşor ar putea să se întoarcă către împăratul german şi să ceară pentru nepotul său învestirea formală cu prerogativele oraşului Milano, care este o feudă imperială. Poate că intenţionează să procedeze în acest

fel chiar dacă sunt de acord. Sau probabil că îşi doreşte sincer prietenia noastră şi plănuieşte să ne solicite ajutorul ca să zdrobească Neapole şi să uzurpeze titlul nepotului său. Şi după ce îşi vede treaba făcută, Maurul ar putea apoi să-l invite pe împăratul german să-/ învestească acesta drept noul duce de Milano, întorcând toată Italia contra armatei noastre, cât aceasta este încă mobilizată în Neapole, în vreme ce germanii înarmaţi mărşăluiesc concomitent spre Paris. Sau probabil Maurul şi-a propus doar să aducă pacea în Europa şi să se folosească de tezaurul său considerabil ca să configureze harta continentului după bunu-i plac.

Se opri şi ochii-i aspri licăriră.

— Adevărata întrebare nu este în ce măsură Maurul plănuieşte să ne amăgească, ci în ce măsură vrea să se amăgească singur.

— *Monseigneur,* am intenţia să deliberez asupra acestei chestiuni o perioadă mai îndelungată, glăsui Madame, repezindu-şi privirea fixă spre fratele ei uluit. Când voi schiţa un răspuns pentru Maurul, mă aştept, bineînţeles, ca să îl semnaţi.

Cu aceasta, Madame se răsuci subit pe călcâie şi ieşi din cameră.

Maiestatea Sa, Regele Creştin, îşi recuperă suliţa şi înghionti accidental carcasa claponului. în cele din urmă îşi ridică privirea îmbufnată spre prinţul Antonello.

— Poate că îl putem determina pe Maur să se intereseze de Cruciada noastră, mormăi el,

apoi se duse spre pat şi-şi cufundă capul supradimensionat cu faţa în poala metresei.

CAPITOLUL 7

Extras dintr-o epistolă a POLLISSENEI ROMEI, matroană de onoare a Ducesei de Bari, către ELEONORA d'ESTE, Ducesă de Ferrara. Milano, 2 martie 1491

...Soţul ei îi acordă o afecţiune şi o bunăvoinţă supremă şi nu a precupeţit niciun efort ca să-i pună la dispoziţie distracţii şi petreceri. Astăzi, Messer Galeazz a dus-o să pescuiască pe Cussago... Nimeni nu a auzit de sfârşitul acoladelor acordate stilului de echitaţie al fiicei dumneavoastră, înălţimea Voastră...

Extras din epistola lui GIACOMO TROTTI, ambasadorul ferrarez la curtea din Milano, către ERCOLE d'ESTE, Duce de Ferrara. Milano, 10 marte 1491

...Cu ocazia vizitelor în apartamentele femeii pe nume Gallerani, el păşeşte la fel de neruşinat ca şi cum s-ar îndrepta spre Dom în duminica Paştelui. Situaţia se află sub control în prezent, însă am temeri grozave legate de ceea ce ar putea să urmeze odată ce copilul e

născut. îl bănuiesc pe Maur că plănuieşte să-şi boteze bastardul în public şi cu această ocazie să recunoască copilul ca fiind al lui. Există, de asemenea, posibilitatea ca fiica domniei voastre să dea naştere unui incident sub ochii întregii asistenţe. Deşi câteodată pare melancolică, izbucnirile sale capricioase sunt bruşte şi violente. L-a zgâriat pe bietul Fritello, măscăriciul. Compania fiicei Maurului îi mai uşurează deznădejdea, însă fata e prea plăpândă ca să călărească sau să o însoţească pe Madona Beatrice în multele sale expediţii. Ducele şi ducesa de Milano se află în Pavia de la începutul lunii februarie, însă Madona Beatrice va pleca acolo mâine. Nici de la aceste relaţii nu ne putem aştepta la cordialitate...

Maurul nu are niciun răspuns de la francezi...

*

Pavia, 11 martie 1491

Clopotniţele şi cupola Certosa di Pavia se înălţau deasupra copacilor, ca nişte ornamente traforate din conuri de cărămidă trandafirie şi coloane din marmură albă, în contrast cu cerul de un albastru incandescent. Un drum străjuit de plopi ducea drept către imensa mănăstire cartusiană, în plin proces de construcţie după un secol de cheltuieli exagerate. Drumul avea consistenţa lutului,

amintind de săptămâna încheiată cu ploi torenţiale.

Beatrice îşi peria pulpana rochiei din brocart stropită cu noroi azvârlit de caii doamnelor sale de companie ce treceau pe lângă ea la trap. Descotorosindu-se de ducesa lor extrem de indezirabilă, cele zece tinere se regrupară într-o gaşcă chicotitoare de hoinare bârfitoare. Beatrice ajunsese să-şi privească doamnele sale milaneze de onoare drept cea mai insuportabilă povară a vieţii conjugale. Deşi doamnele erau soţiile şi fiicele celor mai trufaşi şi puternici nobili milanezi, cel mai ades nu erau decât cu puţin mai mult decât nişte prostituate plătite excesiv şi trimise la curte ca să promoveze interesele familiei, oferindu-şi trupurile în schimbul favorurilor şi funcţiilor. Nu numai că nu o slujeau pe Beatrice (avea un echipaj de paji şi de cameriste în acest scop), dar îşi afişau deschis dispreţul faţă de micuţa ducesă *forestiera* al cărei soţ nici măcar nu se culca cu ea. Beatrice era fericită că o ocoleau. Nu se simţea niciodată mai singură ca atunci când era înconjurată de doamnele ei de companie. Intr-adevăr, întregul ritual legat de noul ei statut de ducesă de Bari era cea mai plictisitoare şi absurdă rutină pe care şi-o putea imagina. Unica funcţie a tuturor acestor activităţi menite să o distreze, şi-a dat seama Beatrice, era să o distragă de la realitatea

faţiş de limpede că nimănui de la curte nu-i păsa cu adevărat dacă era fericită sau nu.

Un cor de râsete feminine guturale erupse în spatele ei, urmat de o altă rafală de noroi căci doamnele ducesei de Milano porniseră la atac, cu trunchiurile din brocart înclinate înainte, jupoanele fluturând peste crupele cailor şi cu bonetele din catifea aşezate jovial pe o parte. După ce o împroşcară pe Beatrice, doamnele ducesei de Milano continuará să le depăşească pe doamnele de companie ale Beatricei împestriţându-le şi pe ele cu mocirlă. Urmă o întrecere: cele două grupuri de doamne începură să galopeze pe cât de iute le permitea fundaţia primejdioasă şi postura incomodă, călărind pe o parte a şeii.

Beatrice, cu picioarele spânzurând deasupra umărului stâng al calului, privi în dreapta. Ducesa de Milano venise alături. Isabela căută spre ea cu o maliţiozitate plină de ură, ca şi cum ar fi învinuit-o pe Beatrice de proasta creştere a doamnelor sale. O pată de noroi îi mânjise obrazul înroşit de vânt.

Cuvintele pe care Beatrice ar fi vrut să le urle în gura mare îi clocoteau în urechi. „Şi eu te urăsc! Şi eu te urăsc! Vă urăsc pe toate! Cu excepţia Biancăi şi a dulcii Bianca Maria, îi urăsc pe toţi locuitorii din Milano!” Fără ca să-şi dea seama de la început ce face, îşi flutură cravaşa şi dădu o lovitură zdravănă crupei calului. Bestia se clătină luând-o la galop, însă

Beatrice şedea cu o deosebită pricepere în şa, asigurându-se cu mâinile puternice şi picioarele robuste. Se apropie grabnic de doamnele ei în ciuda vitezei acestora. Când ajunse chiar lângă ultima femeie din grup, îşi balansă braţul drept într-un arc câinos şi o apucă curmeziş de umeri răsturnând-o peste crupa calului. Cu mâinile şi picioarele îndoite, femeia ateriză în mocirlă ca o pasăre cu penajul mătăsos doborâtă din înalturi.

Perfecţionându-şi rapid tehnica, Beatrice mai trânti în noroi încă două dintre doamnele ei de companie înainte de a le pune în gardă. Doamnele de companie ale ducesei de Milano priviseră în urmă şi începuseră să şfichiuiască cu cravaşele ca să scape de atacul ameninţător al Beatricei. Beatrice lovea cu cravaşa, ajungându-le din urmă. Fu luată prin surprindere când o călăreaţă o prinse din urmă: Isabela, scăpărând ca vântul.

Beatrice atacă chiar şi mai furioasă şi o ajunse din urmă pe Isabela chiar când sosiră la şirurile gemene ale doamnelor de companie ale ducesei de Milano. Cele două ducese îşi împărţiră instinctiv trofeele, fiecare bubuind de pământ câte un şir ce gonea frenetic. încă patru doamne se alăturară tovarăşelor lor în mocirlă.

Lăsându-şi în urmă supusele scâncind şi zvârcolindu-se, ducesele îşi continuară călătoria pe drum în jos una lângă alta, mărind

viteză şi plesnind din cravaşe până când caii au început să facă spume. Calul Beatricei se împletici şi simţi imediat că acesta fie ar fi patinat şi ar fi răsturnat-o în mocirlă, fie s-ar fi împiedicat şi ar fi azvârlit-o de pe el. însă numai o mână divină ar fi putut în acel moment să o facă să încetinească. Vântul îi năvălea pe lângă urechi, iar membrele îi pulsau din pricina efortului. Mânia se transformase în altceva înăuntrul ei, ageră, pişcătoare. într-o clipă chiar şi-ar fi luat zborul.

Isabela a fost prima care a încetinit. Cu părere de rău, Beatrice trase delicat de frâiele calului şi cele două animale mergeau la trap unul lângă altul. Beatrice îşi asculta calul gâfâind şi dintr-odată îşi dădu seama cât de greu hăpăia aer în piept, înghiţituri reci de eter victorios, eliberator.

Isabela dădu roată şi se opri în faţa Beatricei. îşi pierduse boneta în urmărire, iar părul ei şaten-roşcat era un talmeş-balmeş de borangic arămiu, solar. Dădu din cap spre Beatrice, uimită ca şi cum o statuie din teracota a Fecioarei i-ar fi făcut brusc cu ochiul.

— Mi-a făcut plăcere să călăresc cu dumneavoastră, înălţimea Voastră, spuse Isabela.

*

Extras din epistola lui LEONARDO DA VINCI, inginer al curţii din Milano, către

călătorul şi povestitorul BENEDETTO DEI.
Milano, 28 martie 1491

.. .Cunoscându-vă înclinaţia şi dorinţa de a vă ţine la curent cu evenimentele de la curtea noastră, dar şi ca să aflaţi despre feluritele afilieri care prin greutatea lor ar putea să provoace evenimente triste, daţi-mi voie să vă furnizez observaţiile mele despre ducesele de Milano şi de Bari. Nu pierdeţi din vedere, dacă doriţi, dragul meu Benedetto, zilele şi anii când cărturari precum Fra Pacioli şi Maestro Vincenzo nu se devotau studiului adevăratei ştiinţe şi mecanismelor splendide ale naturii, căci acestea nu erau slujbele lor autentice, fiind în schimb dirijaţi spre educarea progeniturilor familiilor domnitoare ale statelor noastre italiene. Un spirit care ar fi putut să prevadă cauzele şi dispozitivele naturii este cu încăpăţânare condamnat să iniţieze un copil abia ieşit din scutece în oratoria lui Cicero sau versurile marelui Virgiliu. în numeroase cazuri de felul acesta, copiii nu au dobândit niciodată suficiente cunoştinţe despre limba Romei antice cât să converseze cu osemintele acestei rase demult apuse, care zac descompunându-se sub pă-mânt; cu toate acestea, bărbaţii de ştiinţă au fost veşnic momiţi de la cursul firesc al învăţăturii, adică al naturii. Iar acei copii care au inteligenţa de a deveni instruiţi în aceste

discursuri antice, ei ce sunt? Aceşti înspăimântători copii minune sunt împinşi la sindrofiile de la curte să-şi recite ce au învăţat cu vocea de soprano anormală pentru un copil, spre uimirea tuturor, şi, cu toate acestea, discursul lor nu solicită cu mult mai mult facultatea raţiunii divine decât sunetul pendulei unui ceas mecanic care anunţă orele. O, idolatri ai textelor antice! Să nu credeţi că deplâng această depravare şi irosire pentru că nu sunt un om al literelor, ci ştiu în schimb că sunt unul care trudeşte neîncetat în lumina adevărului.

Apoi ţineţi cont, scumpul meu Bencdetto, cum ducesele de Bari şi de Milano au născut ştiinţa în care atât de mulţi cărturari şi-au irosit forţele. Nu trece o zi fără ca aceste tinere să nu încalece pe spinările armăsarilor iuţi, însoţite de fiecare dată de un alai pe care oricine l-ar găsi mai potrivit în suita unui despot oriental. Credeţi că se folosesc de parcurile şi pădurile noastre nemărginite ca să studieze creaţiile infinite ale naturii? Nu! Aceste ducese aleargă prin ele întrecându-se asiduu, aruncându-se ca frunza-n vânt precum călăreţii într-un *palio*. Şi când nefericitele lor animale sunt epuizate de aceste urmăriri, mai sus-amintitele ducese se apucă de relaxanta activitate îndoielnică numită tenis, iar după ce întrebuinţează un butoiaş de mingi, convoacă bărbaţi versaţi în cele mai fine sonorităţi muzicale să le acompanieze la dans. Şi, în tot

acest timp, printre pomenitele ducese nu se aude nicio vorbă în latină sau în graiul oamenilor vii. Dacă între ele există prietenie, ori cealaltă alternativă, o rivalitate ce se manifestă deopotrivă distinct, nu pot să discern...

CAPITOLUL 8

Milano, aprilie 1491

— înălţimea Sa, anunţă şambelanul şoptind reverenţios, ca şi cum ar fi pătruns nepoftit într-un loc sfânt.

Făcu o plecăciune fluidă şi ieşi cu paşi tăcuţi. Secretarul aşezat alături de patul Ceciliei Gallerani îşi strânse tocurile şi călimara şi părăsi încăperea.

Maurul se îndreptă direct spre fereastra spaţioasă şi arcuită ce dădea spre parcul ducal. în pădurea de pini, de ulmi şi de stejari se lăsase întunericul, cerul asfinţitului fiind de un albastru intens. Vârfurile Alpilor erau o bandă trandafirie slab serală dincolo de orizont. Tăcut, Maurul stătu cu mâinile la spate vreme îndelungată, ţinând strâns în ele un pergament înfăşurat. O pecete aurie de forma unei monezi ataşată de un şnur purpuriu atâma din document.

în cele din urmă, Maurul se întoarse cu faţa spre pat. Coloanele din alamă susţineau baldachinul din stofă aurie încărcată. Cuvertura din satin alb era decorată cu o broderie albă, aplicată, înfăţişând o idilă medievală.

Cecilia era un studiu similar în alb pe alb, înfăşurată într-un camizol din mătase ivorie, cu faţa-i şi cu mâinile palide aproape fosforescente în lumina estompată. Râsul ei era diafan, muzical.

— Cred că ai primit răspunsul de la regele Franţei, *amante.* Vrei să mi-l împărtăşeşti?

Maurul se aşează pe pat şi îi înmâna Ceciliei pergamentul. Ochii ei cenuşii cu tentă aurie parcurseră rapid textul, apoi se opri şi se retrase într-un abis contemplativ.

— Prin urmare, au fost de acord cu învestitura. Soarta ţi-a dat un semn, *amante.*

— începutul a fost făcut. Acum trebuie să aşteptăm, spuse Maurul împletindu-şi degetele cu ale Ceciliei.

Cecilia se întoarse şi îl sărută. Avea buze subţiri şi o gură mică şi delicată, iar pentru ea sărulatul nu era o modalitate preferată de exprimare. însă acest sărut transmitea o superioritate curioasă. Apoi dusă a fost, balansându-şi abdomenul umflat ca să-şi propulseze restul trupului încă suplu, ridicându-se cu un efort brusc, aproape vehement.

— Mă scol cât de des pot, adăugă zădărnicind protestele iubitului său. Când Messer Ambrogio o să fie însărcinat cu primul lui copil, o să fac tot ce-mi prescrie.

Se îndreptă spre tabloul cu ramă strălucitoare ce atârna pe peretele din faţa

ferestrei.

— Uite cât de mult m-am schimbat.

Portretul era de acum zece ani. Cecilia îi pozase lui Leonardo da Vinci doar la câteva luni după ce acesta sosise în Milano, prezentându-se cu un memoriu din zece puncte ce-i lăuda abilităţile de inginer de armată. Abia la ultimul punct Leonardo adăugase: „Pot să reproduc prin desen tot ceea ce poate fi pictat, întocmai ca oricare alt maestru, oricare ar fi acesta.” Cecilia îl considera pe Leonardo un pictor foarte bun. Maurul nu era la fel de sigur. Considera că portretul pe care i-l făcuse Ceciliei părea sfrijit, cocoşat şi plângăreţ. Leonardo îi aşezase hermina în braţe, iar Cecilia mângâia blana cenuşie şi catifelată a animalului cu degetele sale extraordinar de lungi, mlădioase. Maurul se plictisise de glumele pe care i le sugera hermina. Cecilia simţea că artistul îi captase forţa, presimţirea şi îndoiala. Ştia că ea o să rămână cu tabloul când nu o să-l mai aibă pe Maur.

Cercetându-şi imaginea ca şi cum şi-ar fi analizat o soră de care fusese separată vreme de un deceniu, Cecilia rosti apreciativ:

— Aveam şaisprezece ani când a fost pictat. Nu eram atât de încântătoare ca fată, cât calitatea de fecioară mă făcea fermecătoare. Şi că te iubeam. Orice fată are *g razia.* E născută cu asta. Natura nc-o oferă fără

echivoc şi ne-o ia înapoi inexorabil.

Se întoarse şi zâmbi – un zâmbet cald şi trist, pe care fata plăpândă, cu părul buclat, din portret nu l-ar fi putut etala.

— Mi-ar plăcea să stau cu tine în această seară, îi spuse Maurul, ca şi cum ar fi presupus că femeia avea nevoie de o confirmare a farmecelor sale.

— Ce drăguţ din partea la, *amante.* Dar te voi ţine treaz toată noaptea. Nu-mi mai găsesc deloc locul.

îşi aşează palmele uşurel pe abdomen.

— Doar nu ai îndoieli legate de copil?

— Oh, nu, *amante.* Nu-ţi pot descrie bucuria pe care mi-a adus-o. Să nu te gândeşti nicicând la asta.

— Am presupus şi că veştile mele te vor bucura. în schimb se pare că au fost sursa melancoliei tale.

Cccilia zâmbi din nou, iar ochii îi străluceau. Se întoarse spre pat şi cuprinse chipul Maurului în palme, degetele sale elegante încadrându-i maxilarul.

— Veştile tale mi-au produs o mare bucurie. Doamne, Lodovico, suntem pe punctul de a ne realiza visul pe care l-am purtat întotdeauna adânc în sufletul meu. Dar poate că visele sunt precum bebeluşii în pântec. Ca să-i aducem pe lume trebuie de fapt să-i dăm afară. De aceea cu fiecare naştere există o despărţire. Probabil că la asta mă gândeam.

*

— Glo-ri-a în ex-cel-sis De-o.

— Et în ter-ra pax ho-mi-ni-bus bo-nae vo-lun-ta-tis[VIII].

Refrenele alternante ale corului palatului ducal se împrăştiau prin străvechea bazilică Sfântul Ambrozie. Glasurile cântăreţilor pe mai multe voci erau acompaniate de un al treilea cor, un zumzăit asiduu de bârfe întrerupt de strigăte ocazionale de felicitare – în fapt scânceli răutăcioase – şi de ţipetele ascuţite ale vreunei duzini de maimuţe de companie, cele eliberate din lesă căţărându-se printre strane ca nişte demoni mititei costumaţi. Printre participanţii la liturghia din această dimineaţă se numărau ducesele de Milano şi de Bari, doamnele lor de onoare, servitoarele şi diverşi curteni, ca şi un alai de cocote, de cartofori şi de feluriţi oportunişti care veniseră să se amestece printre demnitarii de vază ai cetăţii Milano. Din această mulţime de câteva sute de persoane, probabil mai puţin de două duzini au îngenunchiat şi au ascultat slujba. Restul se grupase în clici şoptitoare sau în cupluri petrecăreţe. Câteva doamne de la curte hoinăreau de colo colo, privind stăruitor la capelele din navă sau clefăind o prăjiturică din

[VIII] „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace şi între oameni bună voire” (în lb.lalină – n.trad.).

foitaj de la micul dejun, aşteptând să fie agăţate. Cripta de sub altar era un punct preferat de întâlnire, căci clientul putea să obţină pe furiş un eşantion din marfă înainte de a remite toţi banii. însă uneori întreaga tranzacţie putea fi dusă până la capăt chiar deasupra cavoului din marmură albă al Sfântului Ambrozie, marele episcop milanez care ridicase bazilica cu un secol în urmă.

— Priveşte, îi făcu Isabela semn din cap Beatricei. Caterina şi Giulia se tocmesc cu o *meretrice.* Nu-mi imaginez ce au în cap. Probabil ca să-şi completeze *menage-u*| intenţionează să se strecoare în criptă şi să-l învie pe Sfântul Ambrozie.

Beatrice zâmbi simţind doar o nelinişte trecătoare faţă de impoliteţea verişoarei sale. Isabela moştenise, în mod cert, convingerile tatălui ei, Alfonso, duce de Calabria, care nici măcar o singură dată în viaţă nu se prefăcuse că participă la slujbă, iar de două ori îl asediase pe Papă în Roma. Crescută în atmosfera coruptă din Neapole, la întoarcerea ei în Ferrara Beatrice fusese tulburată de pietatea rezervată, dar totuşi înflăcărată, a mamei sale şi de misticismul aproape fanatic al tatălui. Până la urmă a ajuns la un compromis, recunoscându-L pe Dumnezeu drept o versiune supranaturală a unui senior secular. Omul îi datora o supunere superficială în propria Lui casă, însă altfel nu

era nevoit să se gândească prea mult la El.

O bătrână îşi făcu brusc apariţia lângă Isabela. Imediat Beatrice o recunoscu pe *vechhia* ca fiind Lucia, una dintre femeile care îngrijeau de fiul Isabelei, Francesco. Pelerina din lână a Luciei fusese împroşcată de ploaie. După câte se părea tocmai sosise de la castel. Beatrice nu putu să distingă nimic pe gingiile ştirbe ale Luciei. După o clipă Isabela şuieră:

— Eşti sigură?

— Plecăm, zise Isabela spălând putina şi apucând-o strâns pe Beatrice de braţ.

Beatrice şovăi, dar Isabela o smuci de braţ.

— Trebuie să plecăm acum. S-a petrecut ceva.

Beatrice dezbătu pe moment pretenţiile contradictorii ale lui Dumnezeu şi ale ducesei de Milano şi, întrucât ducesa de Milano îi vorbise, dădu curs invitaţiei acesteia.

Piaţeta din faţa bisericii, încadrată de o arcadă, sclipea umezită de burniţă. Pâlcurile de cartofori, mulţi dintre ei bărbaţi tineri îmbrăcaţi cu veste scurte peste pantalonii strâmţi şi înalţi până în talie ce le reliefau conturul feselor, nu se deranjară să-şi mute zarurile şi cărţile de tarot sub porticurile acoperite. îşi întinseseră dezinvolţi cergile peste dalele de piatră murdare. Un felcer îşi aşezase ghereta sub unul dintre porticuri, atrăgând o mulţime de privitori pătimaşi, unul dintre ei ajutându-l să ţină capul pacientului.

Felcerul îşi flutură cleştii ameninţători din fier şi audienţa chicoti apreciativ.

Isabela trase o bucată de stofa neagră ieftină din *cioppa* şi o rupse pe din două. Ii înmână una lui Beatrice, iar pe cealaltă şi-o legă peste cap. în Neapole eşarfa era un obiect folosit de toate femeile să te apere de ploaie, însă milanezele nu-l considerau un veşmânt respectabil.

— Toată lumea o să ştie că suntem *forestiere,* zise Isabela. N-o să vezi nicio milaneză mergând prin ploaie. Le e teamă că apa o să le spele feţele pe care şi le fardează în fiecare dimineaţă.

Un urlet înfiorător veni din portic. Felcerul ridicase în aer trofeul ca să se minuneze gloata: un molar însângerat stătea înţepenit în cleşte.

Beatrice şi Isabela păşiră în burniţă. Un cartofor tânăr puse ochii pe ele, îşi înşfacă prohabul căptuşit şi le strigă:

— Ei, cucoană, vrei o bucată din ăsta?

— Eh, *cacastecchil* strigă Isabela. Scula ta nu poate să intre nici într-o gaură de cheie! Se întoarse spre Beatrice şi îi spuse cu dezgust infestat cu o anume satisfacţie:

— Crede că suntem *meretrice* pentru că suntem două femei bine îmbrăcate care se plimbă singure.

Străzile care duceau la castel erau străjuite cu *palazzi* cu trei şi cu patru caturi. Primul cat

era de obicei un pasaj deschis ce adăpostea una sau două prăvălii: într-o parfumerie flacoanele din sticlă colorată sclipeau; în prăvălia unui cofetar erau expuse forme din zahăr caramelizat cu castele şi dragoni şi cavaleri călări; prăvălia unui olar era plină cu oale din majolică, graffiti şi ceramică. Un giuvaiergiu domnea peste porticul lui dintr-un jilţ enorm, căptuşit, cu pocalurile, cu relicvariile şi cu platourile moarate împrăştiate dinaintea lui precum un sultan otoman ce-şi etala comoara. Lanţurile ce atârnau între coloanele pasajelor ţineau departe de prăvălii orătăniile şi câinii mari. Pisicile şi câinii mai mici erau capturaţi de ucenicii negustorilor şi azvârliţi la intervale regulate în stradă.

Nori negri şi deşi se adunaseră la orizont, spre răsărit, prevestind o ploaie şi mai apăsătoare, iar o rafală puternică de vânt aduse un amestec ciudat de miresme: de parfum, de gunoaie şi de fecale umane. *Bravi,* bătăuşi tineri angajaţi de negustori să supravegheze strada, se sprijineau aroganţi de coloane, cu hangerele vârâte la cingătorile pieptarelor grosolane. Dacă alţi bărbaţi tineri îmbrăcaţi în acelaşi fel zăboveau un moment prea îndelungat în faţa mărfurilor, aceşti *bravi* îi îndepărtau cu înjurături. Când Beatrice şi Isabela traversară, au rânjit privindu-le lacom. Dacă presupusele *meretrice* nu ar fi fost atât

de bine îmbrăcate, şi ele la rândul lor ar fi fost uşuite sau poate li s-ar fi cerut să-şi ofere serviciile în schimbul privilegiului de a face comerţ ambulant pe această stradă.

Echipajele pe patru roţi cu perdeluţe din mătase la geamuri fuseseră parcate în faţa unei prăvălii cu ţesături scumpe. Jumătate de duzină de nobile în *camore* elegante, însoţite de doi paznici, se îngrămădiră în jurul tejghelei, în timp ce proprietarul şi ucenicii lui le prezentau valurile de *velluto allucciolato,* o catifea mătăsoasă cu cerculeţe minuscule din fire argintii şi aurii ţesute în urzeală. Rafturile erau ticsite cu bucăţi groase din damasc satinat, brocart de lamé şi tafta genoveză, pânză de Reims, mătase sandal din China, ciorapi mătăsoşi din Damasc, o duzină de brocarturi diferite, înzorzonate cu modele variind de la porumbei la lei.

O femeie tânără se aşezase lângă un lanţ, împopoţonată vulgar, însă cu haine scumpe, într-o orgie de velur multicoloră, pândind precaută apropierea celor două *meretrice.*

— Târâturi *forestiere,* bodogăni ea. De ce nu vă întoarceţi la Roma sau în Germania sau oriunde se poartă ştergare pe cap. încetaţi să mai împrăştiaţi bolile voastre străine printre bărbaţii noştri.

Pumnul Isabelei ţâşni cu degetul mare ivit printre primele două degete, semnul vulgar al actului sexual.

— Orice bărbat care s-a tăvălit cu tine a

contactat deja o boală.

— Dispăreţi de pe strada noastră sau îi pun pe băieţii noştri să vă mături cu restul gunoaielor.

— Vreau să cumpăr nişte *velluto controtagliato,* îi spuse Isabela Beatricei.

Femeia îi făcu semn ucenicului să nu dea la o parte lanţul. Isabela îşi strânse jupoanele şi păşi peste el. O altă tânără, îmbrăcată identic şi semănând oarecum cu prima, ieşi din spatele tejghelei şi îi ţinu calea Isabelei.

— Ieşi din prăvălia noastră, *puttana.*

— Crezi că ducaţii mei nu sunt făcuţi din aur, eh? gesticulă Isabela spre milaneze. Intreabă-le pe doamnele acestea. Soţii şi părinţii lor sunt cei mai buni clienţi ai mei, replică ea asumându-şi batjocoritoare rolul. Bărbaţii decenţi ca aceştia nu-şi înşeală târfele cu bănuţi din aramă poleiţi cu aur, deşi probabil că aşa procedează bărbaţii cu care vă culcaţi voi.

Prima femeie se întoarse spre Beatrice.

— Tu şi cu fleandura ta de prietenă tocmai o să vă culcaţi cu temnicerul.

Inşfăcă, cu putere, o mătură şi o strânse ameninţător de-a curmezişul pieptului.

— *Cacapensieri,* clănţăni Beatrice. Dacă faci un pas spre mine, coada aia de mătură o să fie viitorul tău ibovnic.

Unul dintre paznici se apropie de Isabela care-l privi feroce o clipă, apoi păşi înapoi peste lanţ.

— Nu avem timp să ne reglăm conturile cu

târfuliţele acestea, îi spuse Beatricei. Amândouă trebuie să ne reglăm conturile cu trenţele de frunte din Milano.

înainte ca Beatrice să descifreze această aluzie fină, Isabela începuse să izbească cu piciorul în mizeria de pe stradă azvârlind-o pe pardoseala din marmură a prăvăliei îngrijit măturată. Paznicul trecu peste lanţ, dar Isabela o apucă pe Beatrice de mână şi o tuliră în sus pe stradă.

După ce străbătură un cvartal, ducesele se uitară în urmă şi văzură că paznicul nu-şi mai continuase urmărirea. Isabela o apucă strâns pe Beatrice după umeri. Pieptul i se ridicase puţin, iar ochii verzi-cenuşi aveau acea opalescenţă prevestitoare de furtună. Pentru prima oară, Beatrice simţi că ochii aceia nu se uitau doar la ea, ci prin ea.

— Soţul tău a primit consimţământul regelui Franţei de a-mi învesti bărbatul cu prerogativele ducatului de Genova. înţelegi ce înseamnă asta?

Fiori de beţie coborâră pe şira Beatricei. Până acum, în prietenia ei neaşteptată cu Isabela se mulţumise cu rolul în mare parte mut de adversară pe terenul de tenis sau tovarăşă de călărie. Numai fiind lângă verişoara ei şi părea să capete ceva din siguranţa de sine pe care o admira atât de mult la Isabela; tratând-o politicos, aceasta îşi răscumpărase întrucâtva toate barbariile din copilărie. însă acum Isabela era părtaşă la o

nouă specie de prietenie, aceea dintre femei şi nu dintre două copile, un viitor al conspiraţiilor şoptite şi al intrigilor de adulţi.

— înseamnă că soţul meu are de gând să facă casă bună cu francezii, răspunse Beatrice încrezătoare.

— Ştii de ce ar face asta?

— Vrea să-i împăciuiască. Mama spune că Franţa a poftit întotdeauna la Italia. Ori soţul meu îşi doreşte să-l năimească pe regele Franţei în maniera în care l-a angajat şi pe Messer Galeazz.

Ochii alungiţi, ca de pisică, ai Isabelei se dilatară uşor, surprinsă de ascuţimea Beatricei.

— Atunci cred că înţelegi şi ce foloase i-ar putea găsi soţul tău armatei franceze. Dacă ar fi vrut să-mi uzurpeze soţul, în două săptămâni tata şi-ar fi adus oastea *lui* la porţile oraşului Milano.

Beatrice simţea o înţepătură de spaimă ori de câte ori îşi amintea de unchiul ei, Alfonso, de faţa lui buhăită şi oacheşă, aproape vânătă de furie. Şi-ar fi pălmuit şi şi-ar fi lovit cu piciorul servitorii Ia cea mai mică greşeală, însă Alfonso era într-adevăr un *condottiere* grozav. Mai avea încă în imagine festivităţile în cinstea victoriei sale asupra otomanilor la Taranto – artificiile trase de pe corăbiile din golf şi bărbaţii oacheşi aduşi în lanţuri în sala de banchet...

— Dar dacă regele Franţei ar vrea să atace Neapole, continuă Isabela, tata ar fi împiedicat să protejeze dreptul din naştere al nepotului său.

Nevrând ca verişoara ei să creadă nici măcar o clipă că ea a conspirat la un asemenea plan, Beatrice trânti primul argument calmant care-i venise în minte.

— Dar soţul tău este cel care va fi învestit cu prerogativele Genovei. Asta nu-i va conferi lui putere şi nu soţului meu?

— Nu ăsta este prilejul favorabil pe care această învestitură îl reprezintă.

Isabela strâmbă din nas indiferentă.

— Soarta ne-a oferit şansa de a scăpa de Cecilia Gallerani pentru totdeauna.

Beatrice îşi smuci capul spre spate. Nu-i mai păsa că Cecilia Gallerani furase cuvintele magice de aur pe care cândva visase să le audă de la un bărbat. însă Cecilia Gallerani o făcuse ţinta zeflemelilor şi pentru aceasta Beatrice o ura atât de mult încât numai numele acesteia era ca o lamă încinsă înfiptă în stomac. Nu îşi imaginase nicio clipă că duşmănia faţă de Cecilia Gallerani era un alt lucru pe care ea şi Isabela îl împărţeau.

— De ce eşti surprinsă? o întrebă Isabela ascuţit. Căţeaua aia arogantă şi răbdătoare mi-a făcut de ruşine curtea mai multă vreme decât pe a ta.

O strânse cu putere pe Beatrice de umeri, ca şi cum ar fi vrut să întărească alianţa lor.

— Soarta este cea mai capricioasă căţea. Când îţi sare în faţă, trebuie să o pui la pământ, căci după toate probabilităţile n-o săţi mai taie calea niciodată.

Ochii Isabelei se îngustară feroce.

— Ai de gând să te lupţi cu Soarta ca să scapi de Cecilia Gallerani?

Beatrice dădu din cap învoindu-se fără rezerve. Nu va risca pedeapsa grabnică a Sorţii ca să-i răpească Ceciliei Gallerani iubirea bărbatului ei. Dar ca să câştige dragostea verişoarei sale, decise femeia, va urmări Soarta până în fundul Iadului.

*

— Poftiţi, Messer Giacomo.

Giacomo Trotti, ambasadorul ferrarez la Milano, era un bărbat suplu, chel, cu ochi blajini şi obosiţi şi un nas mare şi scârbos coroiat. în ciuda invitaţiei, ezită o secundă, aparent intimidat de strălucirea tezaurului vistieriei Maurului sub flăcările lămpii. Baniţe pline cu ducaţi din aur, îngrămădiţi precum măslinele în presa de ulei, ocupau mare parte din suprafaţa podelei. într-un colţ ducaţii din argint împrăştiaţi fuseseră stivuiţi până la jumătatea distanţei până la tavanul încasetat. Pe lângă pereţi erau aliniate credenţuri pe care erau expuse o piramidă instabilă din obiecte de altar din aur cu pietre nestemate, crucifixuri, pocal uri, tăviţe şi vaze. Rânduri de poliţe din lemn susţineau sute de tăvi din aur gofrat, argint gravat şi porţelanuri din

majolică cu detalii încâlcite.

Maurul stătea în picioare în faţa unui credenţ, cercetând arhitectura în miniatură a unei racle în formă de templu. Uşile minuscule, încadrate de pilaştri şi arce din aur masiv, erau nişte plăci ivorii decorate cu scene din viaţa lui Hristos. Se răsuci spre Trotti. Zâmbetul său era crispat, aproape nefericit, liniştindu-l pe Trotti imediat. Acesta ştia că dacă Maurul intenţiona să ocupe o poziţie serioasă de negociator, faţa i-ar fi fost o mască implacabilă.

— Aveţi vreo idee despre ce este vorba, Messer Giacomo?

— Am fost informat de ducesa de Bari că doreşte să fiu prezent, Alteţa Voastră.

De fapt, Trotti fusese de acord cu cererea Beatricei cu reţineri temeinice. Pe de-o parte, considera situaţia ce o privea pe Cecilia Gallerani o înjosire prea mare pentru Ferrara şi salutase ocazia de a-şi manifesta protestul. însă Beatrice refuzase să-i dea lui Trotti vreun indiciu despre ce fel de protest avea să facă. A avertizat-o că o izbucnire capricioasă nu va face altceva decât să înrăutăţească lucrurile, însă dată fiind îndărătnicia şi temperamentul focos al Beatricei, se putea aştepta la ce e mai rău.

— Ei bine, trebuie să transmiteţi ducelui şi ducesei de Ferrara cât de sincer mă străduiesc să mă asigur că fiica lor este fericită aici. Dacă doriţi, secretarul meu şef, Messer Bartolommeo, vă va furniza o listă cu

balurile, cu spectacolele de teatru şi cu vânătorile pe care le-am pus în scenă pentru a o distra. Şi când nu pot să am grijă de Beatrice, l-am delegat pe Messer Galeazz ca să verifice că nu este neglijată. Dacă doriţi, pot să-i cer lui Galeazz să vă dicteze spre examinare itinerarul remarcabil al excursiilor în care el a însoţit-o.

Maurul îi înmână neglijent lui Trotti un rubin dreptunghiular enorm.

— V-am cerut şi ţie şi Beatricei să vă întâlniţi aici cu mine pentru că plănuiesc să i-l dau împreună cu alte pietre pe care şi le va alege singură. Un mijlocitor care nu a dezvăluit numele clientului mi-a oferit două sute de mii de ducaţi pentru el, îi povesti Maurul lui Trotti examinând piatra de mărimea degetului mare.

Suma reprezenta de trei ori mai mult decât venitul anual din Ferrara.

— Am considerat că este totuşi puţin.

Trotti îl complimentă în tăcere pe Maur pentru măiestria cu care deja îşi susţinuse poziţia: „Am recompensat din belşug casa de Este pentru alianţa noastră şi voi continua să procedez în aceeaşi manieră atâta timp cât voi fi lăsat să-mi conduc casa după cum doresc.”

— Ah, iat-o şi pe încântătoarea mea soţie.

Beatrice mergea atât de ţeapănă în *camora* ei strâmtă şi scânteietoare, încât ar fi putut fi confundată cu o păpuşă mecanică. îşi ţinea mâinile strânse în faţa trupului ca să le împiedice tremuratul. Capul i se mişca în

gesturi instantanee, nervoase. Maurul o sărută uşurel pe obraz.

— *Tante bellezza*[IX]*,* rosti Maurul.

Se întoarse spre Trotti.

— îi puteţi spune, de asemenea, ducelui şi ducesei de Ferrara că fiica lor se face mai frumoasă cu fiecare zi petrecută cu noi. Şi că, bineînţeles, este cea mai
desăvârşită amazoană din Milano. Sunt nespus de mândru şi de încântat de toate lucrurile splendide care mi se povestesc în permanenţă despre ea.

Se aşternu tăcerea. Maurul îi zâmbi Beatricei atât de convingător, încât dorea să se creadă ceea ce afirmase, însă ea cunoştea prea bine timbrul minciunilor sale. Trotti îşi drese vocea, îndemnând-o să-şi prezinte intenţiile. Stomacul Beatricei se agita în spasme groaznice. Se vedea somată să plece acasă dizgraţiată, înfierată de părinţi şi apoi împinsă din urmă pe un drum în beznă spre mănăstire. Odată dispărută înăuntrul arcadelor tăcute, întunecoase, nu va mai fi văzută niciodată...

Când începu să vorbească, glasul îi tremura, însă îşi impuse să continue, gândindu-se că nu va mai putea să dea ochii din nou cu verişoara ei dacă nu va vorbi.

— Nu am de gând să-mi însoţesc soţul la învestirea ducelui de Milano cu prerogativele ducatului de Genova şi nu voi fi prezentă nici la primirea ambasadorilor francezi. Eu... eu nu

---

[IX] Câtă frumuseţe (în Ib.italiană – n.trad.).

simt că îmi reprezint soţul sau familia Este atâta timp cât sunt făcută de ocară de onoarea pe care soţul meu i-o arată doar metresei sale. Prezenţa ostentativă a Ceciliei Gallerani în acest castel este obiectul batjocurii legăturilor matrimoniale care unesc casele de Este şi Sforza.

Trotti îşi reprimă reacţia. Trebuia să admire curajul Beatricei şi să-i cinstească inteligenţa. Identificase punctul adecvat de atac. Din nefericire îşi supraestimase enorm propria-i forţă subestimând-o pe cea a adversarului său. Maurul putea să contracareze cu o duzină de expediente pentru a se opune refuzului soţiei sale de a participa la ceremonii. Cu toate acestea. Maurul va avea de suferit de pe urma oricărei suspiciuni ce ar apărea printre trimişii francezilor privind absenţa soţiei lui. Ferrara era cuiul Italiei unite a Maurului. Trotti decise că dezastrul poate fi preîntâmpinat şi că acum mişcarea firească era să-l forţeze pe Maur să facă o concesie şi măcar să-i permită Beatricei să-şi facă o retragere demnă.

— înălţimea Voastră, interveni Trotti cu delicateţe, poate că a venit vremea să-i găsiţi altundeva o locuinţă Madonei Cecilia.

Trotti ridică din umeri, semnalând în limbajul diplomatic că se referea la o locuinţă temporară, cel puţin până după învestitură. Nu era nevoie să mai adauge că Maurul putea să viziteze după pofta inimii noua locuinţă.

— Femeia în chestiune este în prezent în

recluziune, întrucât aşteaptă naşterea iminentă a copilului.

Faţa Maurului era impenetrabilă, iar ochii negri ca două mărgele.

— Nu prea cred că mutarea din apartamentele sale în această perioadă va avea un impact favorabil asupra vreuneia dintre casele Sforza sau d'Este. Cu atât mai mult, solii francezi vor fi scandalizaţi de indiferenţa noastră faţă de mila creştinească.

Trotti blestemă în gând. Acum va trebui să se retragă şi el sau să-l cheme pe ducele Ercole să-l ajute să câştige un favor neînsemnat. îşi dorea să nu fi fost niciodată implicat în această chestiune copilărească...

— Cred că eu, şi nu ducele de Bari, sunt responsabilă de ceea ce reprezintă actele caritabile în acest palat. Eu sunt stăpâna aici.

Renunţând la eticheta diplomatică, Trotti se roti cu faţa spre uşă. Ducesa de Milano înaintase dintr-un salt ca o maşină de atac, cu umeri lăţi şi drepţi, cu coatele îndoite şi degetele apăsate graţios pe talia ei subţire şi înaltă. Era înveşmântată cu o *camora* din satin negru de Neapole, despicată pe umeri, dând la iveală două umflături albe ale camizolului din mătase. O bentiţă subţire din satin negru îi ţinea strâns fruntea, iar un şirag de mărgele din onix îi încercuia gâtul.

— L-am informat pe ambasadorul tatălui meu că ducesa de Milano va absenta şi ea de la ceremoniile de învestitură, i se adresă Isabela direct Maurului.

Trotti arunca acum priviri fugare şi mai respectuoase celor două tinere ducese. Acum o clipă Maurul opusese rezistenţă unei tinere mirese nemulţumite. Acum trebuia să facă faţă unui incident internaţional în devenire. Maurul nu ar fi putut niciodată să justifice absenţa ambelor ducese de la învestitură, ca şi lipsa unei însoţitoare la spectacolele de teatru şi la banchete. Existau îndoieli chiar şi în ceea ce-I privea pe ducele de Milano că va supravieţui unei săptămâni de distracţii fără să aibă soţia la îndemână ca să-l supravegheze constant. Dacă Maurul dorea ca francezii să-l considere omul de fier al Italiei, va trebui să le cedeze acestor două fetişcane.

Maurul îi zâmbi amiabil Isabelei.

— înţeleg că până şi un act caritabil poate fi interpretat drept un atac. Este şi dorinţa voastră, înălţimea Voastră, să i se ceară Madonei Cecilia să-şi părăsească apartamentele din acest *castellol*

Isabela aprobă reverenţios din cap.

Maurul ridică în lumină un diamant multifaţetat de mărimea unui ou de prihor, cercetându-i cu atenţie refracţiile strălucitoare, prismatice.

— Atunci mă voi ocupa ca Madona Cecilia să fie mutată degrabă în locuinţa din Palazo del Verme.

Trotti se chinui să-şi ascundă jignirea, recunoscând, în acelaşi timp, sclipirea necruţătoare de negociator a Maurului. Maurul putea fi atât de formal şi dc împăciu-

itor încât uneori uitai că era posibil ca în curând să fie stăpânul întregii Europe. Palazzo del Verme era cea mai mare locuinţă privată din Milano. Neocupat timp un an de zile, imensul palat medieval ce dădea cu faţa spre Piazza del Duomo fusese renovat recent după ce fusese achiziţionat de un cumpărător misterios. Acum Trotti îşi dădu seama că Maurul urzise dintotdeauna să o mute pe Cecilia acolo, unde ar Ti putut să-şi desfăşoare relaţia şi, în acelaşi timp, să domolească criticile cărora le dăduse naştere prezenţa ei la castel. Astfel le va da satisfacţie celor două persoane care contau în această afacere: Cecilia Gallerani şi Ducele Ercole d'Esle. Cât despre cele două ducese, ar fi fost mai înţelept să —

— Pretenţiile nu ne sunt satisfăcute pc deplin.

Alarmat de vocea de tenor stăruitoare, cu totul necaracteristică Beatricei, timp de o clipă, Trotti avu impresia că a auzit ceva din vocea tatălui ei – vocea hotărâtă, oţelită a ducelui Ercole, ca şi fragila lui şoaptă fanatică. Ce ar mai putea câştiga Beatrice acum...?

— E puţin probabil să considerăm un act generos, continuă Beatrice, abandonul Madonei Cecilia şi al bastardului acesteia fără să ne asigurăm că sunt corespunzător întreţinuţi şi feriţi de scandal. Insistăm ca mila domniei tale să se prelungească dincolo de simpla plasare expeditivă a unui acoperiş

deasupra capului Madonei Cecilia.

Maurul îşi studie soţia curios, ca şi cum nu o mai auzise vorbind până atunci. Chiar şi ducesa de Milano îşi semeţi capul întrebătoare. Trotti, deducând că Beatrice nu discutase nici măcar cu ducesa de Milano ceea ce urma să propună acum, asculta cu o fascinaţie înspăimântată.

— Insistăm ca Madonei Cecilia să i se facă rost de un soţ, se oferi Beatrice.

Chipul Maurului se goli. Răsucea iar şi iar uluitorul diamant între degetele sale lungi şi graţioase, ca şi cum ar fi fost profund hipnotizat de imaginea ameţitoare, uşor spectrală, pe care o ţinea în palmă.

„Foarte bine", se gândea Trotti, rezistând impulsului de a da aprobator din cap spre Beatrice. Cum Trotti se considera mai întâi de toate un Este, îl traversă chiar un val de mândrie filială. „Micuţa Ducesă a aruncat o minge interesantă în joc", reflectă el. Bineînţeles că în Milano mariajele de convenienţă erau mult mai obişnuite decât cuplurile din dragoste: un bărbat îşi căsătorea amanta cu fiul său, ca să şi-o ţină aproape fără să dea naştere la suspiciuni sau îşi căsătorea vreo servitoare cu care întreţinea relaţii sexuale cu unul dintre rândaşi, ca nevastă-sa să nu o arunce afară din casă. Variaţiunile pe această temă erau nesfârşite. însă Trotti se întreba dacă Maurul putea să o trateze cu aşa cinism pe Cecilia. Cu siguranţă va inventa

ceva isteţ, dar cel puţin Beatrice ridicase o pretenţie pe care Maurul n-o putea ocoli superficial.

Decizând că interesele Ferrarei pot fi servite numai sprijinind energic iniţiativa Beatricei, Trotti adăugă:

— Ah, înălţimea Voastră, aceasta este realmente cea mai omenoasă şi mai nedureroasă soluţie a unei probleme grave care, trebuie să o spun, cu tot respectul, continuă să arunce o umbră peste relaţiile dintre Milano şi Ferrara. Intenţionez să expediez prin curier rapid o scrisoare ducelui Ercole în care voi elogia judecata dreaptă a fiicei sale, mărinimia şi iubirea sa creştină. Sunt încredinţat că ducele Ercole va considera revendicarea ducesei de Bari la fel de chibzuită ca şi mine.

Maurul mai răsuci încă o dată diamantul. Uriaşa nestemată captă o rază de lumină şi licări în culorile curcubeului. Bărbatul nu scoase niciun cuvânt.

CAPITOLUL 9

Cecilia Gallerani privea pe geam peste şanţurile cu apă. Parcul din spatele lor revenea la viaţă cu fninze de smarald strălucitor. Spre nordul îndepărtat, Alpii înfofoliseră orizontul într-o panglică zdrenţăroasă din satin alb, sub un cer de un albastru cobalt perfect.

— Contele Bergamini a fost de acord cu toate condiţiile mele, spuse Maurul uşurel stând cu doi paşi în urma Ceciliei. Mă încredinţează că această căsătorie nu-i poate aduce decât onoare familiei sale şi că ne va găzdui în orice fel posibil. A fost chiar de acord să plătească pentru o parte din renovările de la Palazzo del Verme. Şi nu e nevoie să-ţi spun că mi-a oferit promisiunea lui inviolabilă că nu îţi va impune niciun fel de pretenţie conjugală...

— Şi să mă văduvească de o asemenea aventură minunată?

Cecilia se întoarse cu faţa spre Maur.

— Până la urmă, *amante,* tu eşti singurul bărbat cu care m-am culcat vreodată. Când soţul meu va sta peste mine, mă voi bucura de toate plăcerile adulterului şi, totuşi, păcatul

meu va fi sancţionat de taina sfântă a căsătoriei.

Maurul închise ochii.

— Ce vrei să fac?

— Intr-adevăr, *amante,* uneori mă faci să mă întreb dacă m-ai cunoscut vreodată cu adevărat.

Cecilia se opri şi aruncă o privire fugară portretului de pe peretele opus.

— Sau m-am schimbat atât de mult încât nu mă mai recunosc nici eu?

Ridică din umerii înguşti, ca şi cum răspunsul nu ar fi avut nicio consecinţă.

— Vreau ca tu să trimiţi tatălui meu contractele ca să-şi dea consimţământul. Intenţionez să mă mărit cu contele Bergamini şi să trăiesc cu el şi cu copilul meu în Palazzo del Vreme. S-ar putea să mă culc sau nu cu contele, după bunu-mi plac. însă sub nicio formă nu o să-i pun coarne. Ar fi nevrednic faţă de tine şi iubirea care a fost între noi.

— Te încredinţez că va fi doar un aranjament temporar. După învestire -

— După învestire va exista o altă ocazie de pe urma căreia soţia ta o să-ţi mai stoarcă asemenea concesii. Şi după asta va veni alta...

— Foarte bine. îţi voi spune ceea ce în mod evident insişti să auzi.

Maurul făcu o pauză şi-şi împinse bărbia înainte.

— Nu voi merge până la capăt cu

investitura. Voi abdica din poziţia mea de regent al ducelui de Milano. Putem merge împreună la Bari.

Bari era minusculul ducat din sudul Italiei pe care Maurul îl moştenise la moartea unuia dintre fraţii lui mai mari.

Umerii Ceciliei înţepeniră.

— Cât de uşor ne-ar fi fost vara trecută. Dacă aş fi ştiut de acest copil vara trecută, nu m-aş fi supus niciodată ducelui Ercole. Maurul îşi aşează mâna pe abdomenul umflat al Ceciliei.

— Aş fi abdicat atunci. Te-aş fi făcut ducesă de Bari.

— Te cred, *amante,* pe cuvânt că te cred. Iar eu nu ţi-aş fi permis să abdici.

Vocea Ceciliei avea o stridenţă cursivă, precum corzile unei lire ciupite cu sălbăticie.

— Tu nu vezi, Lodovico, că nu am vrut niciodată să fiu ducesă de Bari? Metresa ducelui de Milano, da, asta am vrut mereu să fiu, cel puţin din acest motiv am dorit asta pentru tine mai mult decât orice altceva. Duce de Milano, *amante,* duce de Milano. Vezi tu, cunosc adevărul care te-a călăuzit atâta vreme, adevărul pe care tu încă nu ţi-l poţi mărturisi, prostuţul meu, minunatule, fermecătorule/anciuZ/o. Ştii care-i adevărul? Ştii?

Maurul nu-i răspunse. Cecilia se apropie de el şi îi atinse obrazul cu blândeţe.

— Adevărul este, *amante,* că Beatrice te poate face duce de Milano, iar eu nu pot. Alături de mine eşti doar un biet uzurpator cu târfa şi cu bastardul tău. Cu Beatrice d'Este şi cu viitorul ei copil reprezinţi o dinastie. *Amante,* tot timpul, chiar şi acum, Beatrice a fost aliatul, şi nu inamicul, meu.

Chipul Maurului era în totalitate cufundat în gânduri, cu o mină ieşită din comun. Era ca şi cum ar fi urmărit un apocalips imaginar ce se derula în capul său.

— Alegerile noastre pot deveni nişte stăpâni nemiloşi, nu-i aşa, *amante?*

întrebarea nu emana nicio urmă de amărăciune, ci doar un sentiment de căinţă împărtăşit. Cecilia se îndreptă din nou spre fereastră şi timp de câteva clipe privi afară pe deasupra peisajului însufleţit. Maurul se pierduse în sine însuşi.

Când, în cele din urmă, Cecilia vorbi, vocea-i era acută şi clară.

— Trăim nişte timpuri deosebite, nu-i aşa, *amante?* Nu-i mai aşteptăm nici pe zei, nici pe Dumnezeu. înaintăm mai repede chiar şi decât au putut visa vreodată zeii. Este o perioadă *al'nuovo,* ceva nou, în fiecare zi. Un stil nou de pictură, o nouă arhitectură, o poezie inedită, o muzică nouă. Insule noi departe de Africa... nu trece un an sau doi fără să fie descoperit ca un teritoriu nou. Cereale noi, maşinării noi... priveşte obiectele pe care Leonardo le-a desenat. Este era lucrurilor inedite, o eră care

se reinventează fără oprire şi ceea ce avem azi mâine va dispărea. Trăim o eră care se oferă clipei. Nu mai privim viaţa prin prisma scenei morţii, o călătorie spre întunericul etern, ci prin cea a momentului prezent în lumina raţiunii.

Cecilia se răsuci.

— Ceea ce face ca pasiunea şi tinereţea să fie atât de extraordinare este faptul că sunt efemere, că-ţi alunecă printre degete precum un val. Poţi să ţii în mâini pe cineva, cu adevărat să-l ţii, doar pentru un moment din clipa care-ţi este viaţa. Când acea clipă s-a sfârşit, nu poţi să stai lângă marea întunecoasă chemându-l înapoi. Poţi doar să-i preţuieşti amintirea. Nu voi mai vedea nicicând acea strălucire din ochii tăi, *amante.* Cu mult timp în urmă, înainte ca Beatrice să fi pus piciorul aici, am ştiut că ziua aceasta o să vină. însă de fiecare dată când voi privi în ochii acestui bebeluş îmi voi aminti această strălucire şi o voi preţui. Clipa mea a trecut. Clipa următoare aparţine Beatricei. Şi ţie.

Maurul scutură din cap, iar gâtul îi zvâcni. Până la urmă rosti:

— Nu pot să suport să mă gândesc la tine...

— Cu un alt bărbat?

Faţa Ceciliei devenise imobilă ca trăsăturile unui bust din marmură.

— M-aş mărita şi cu diavolul dacă consider că o să te ajute să devii duce de Milano.

Se holbă la el concentrată şi apoi, fară să-şi ridice poalele rochiei, alergă spre el şi-l cuprinse în braţe înlr-o îmbrăţişare dureroasă.

— Duce de Milano! Duce de Milano! Tu trebuie să ocupi acest loc, *amantei* Ia-1! Ia-1! Ia-1!

Maurul nu putea să o privească în ochi. Se autoapăra bolborosind realmente automat.

— Ştii mai bine decât oricine ce trebuie să se întâmple înainte...

Cu o mişcare săgetătoare rigidă, Cecilia îl pălmui ferm pe obraz.

— Galeazzo Maria este mort, Lodovico. Fratele tău e mort.

Vocea ei avea o inflexiune alintătoare, narcotică, ca şi cum convingea un copil ce se trezise dintr-un coşmar.

— Am să smulg lespezile de pe mormântul lui şi am să-i îmbrăţişez chiar eu cadavrul dacă de asta e nevoie drept dovadă. E oale şi ulcele, la fel cum a făcut şi el din alţi oameni. Spiritul lui ticălos nu trăieşte în idiotul ăla. Nu se va ridica din mormânt să te stranguleze cu mâinile lui de schelet dacă-i detronezi Ţiul vrednic de milă.

Insă atât de mare era puterea leşului care se ridica din adâncurile ochilor Maurului, încât teroarea îi aşternu o pojghiţă de smalţ negru peste irisul întunecat. Broboane de sudoare i se iviră pe frunte, iar pieptul lui puternic se căznea să respire rapid şi

superficial.

— Lodovico!

Cecilia îl înşfacă de fălci.

— Ascultă-mă!

După ce privirea rătăcită îi dispăru, femeia îşi coborî vocea într-o şoaptă.

— Nu mai trăieşte, Lodovico. înţelegi?

Maurul înghiţi şi respiraţia îi reveni la normal.

— Ştii că fratele meu a lăsat în urmă mai mult decât spiritul său macabru.

— Lodovico! Bona de Savoia din Franţa nu este diferită de Bona Sforza din Milano. E o tolbă de oase zbârcită şi slabă de minte care nu a putut să convingă armata franceză să mărşăluiască în jurul unei grămezi de bălegar, cu atât mai puţin să traverseze Alpii. Oastea franceză va veni în Italia doar la invitaţia Maurului. Ştii că e adevărat. Cât despre soţia fiului fratelui tău...

— Ducesa de Milano şi-a făcut acum mijlocitoare din această... *Beatrice* a ta, explodă Maurul, ca un copil mâniat de moartea unuia dintre părinţi.

Cecilia nu se putu abţine. începu să râdă frumos, ca un clinchet de clopoţei şi de fluiere, cu o uşoară tentă ironică.

— Beatrice e soţia cu care *tu* te-ai însurat, *amico,* nu vreo boală pe care ţi-am transmis-o *eu.*

Maurul o privi pe Cecilia cu o uimire

ofensată. Şi apoi zâmbi, lent, bosumflat.

Zâmbetul slab şi dureros era o dovadă clară pentru Cecilia că Maurul se putea împăca cu moartea inevitabilă a iubirii lor şi i se luă o piatră de pe inimă.

— Lodovico, adu-ţi aminte de asta. Beatrice *a ta a* dovedit deja că este mult prea isteaţă ca să fie vreme îndelungată manipulată de căţeaua aia oportunistă, malonestă. O să descopere singură adevărul şi va fi mult mai eficient decât dacă ar încerca cineva să o avertizeze în legătură cu verişoara ei. Şi, când Beatrice se va întoarce împotriva ducesei de Milano, atunci va fi momentul tău. Să nu uiţi niciodată asta, Lodovico, pentru că eu nu-ţi voi putea fi mereu aproape să-ţi amintesc.

Cecilia îşi ridică mâinile şi îşi strânse pumnii cu tărie, ca şi cum ar fi găsit ceva important în aer şi nu voia să-l scape.

— Acela va fi momentul pe care Soarta ţi-l va dărui!

Extras din epistola lui GIACOMO TROTTI, ambasadorul ferrarez la curtea din Milano, către ERCOLE D'ESTE, Duce de Ferrara. Milano, 20 aprilie 1491

Scumpe Alteţă şi multilustre lord Duce,

Vă veţi alina amarul aflând că ieri Cecilia Gallerani a fost mutată din apartamentele ei

din castelul di Porta Giovia şi instalată în Palazzo del Verme, aşteptând naşterea copilului său. Am analizat personal contractele de căsătorie, semnate şi parafate de contele Bergamini şi de către contele Gallerani. Şi, ca nu cumva să gândiţi că Maurul trage de timp până când se va termina cu învestitura, lăsaţi-mă să vă asigur că afişează o atât de neruşinată afectare, încât nu pot decât să presupun că este autentică. Timp de şase zile s-a închis în apartamentele sale private, cu obloanele coborâte în timpul zilei şi lămpile neaprinse până la lăsarea serii. Cei care l-au văzut îl descriu ca pe un bărbat atât de afectat de doliu, că abia mai poate să scoată o vorbă. Nu am nicio îndoială că ne putem aştepta să-şi revină la timp să-i întâmpine pe trimişii francezi, care trebuie să sosească aici, ni s-a spus, într-o săptămână sau două...

*

în timpul perioadei de izolare autoimpuse, Maurul rătăcise prin încăperile în beznă precum o fantomă ce plutea în liniştea profundă. Credea că durerea n-o să-l părăsească niciodată, dar că până la urmă trupul său o să renunţe la durere.

După o vreme a descoperit că se afla în compania altor fantome – a tatălui şi a mamei lui, a mamei Biancăi, a fratelui său cel mai mic, Ottaviano. La început nişte prezenţe

pasagere, în timp au început să devină la fel de veridice ca şi trupurile pe care le uitase. Nu le putea da lor explicaţii, însă o vreme, faptul că îi distrăgeau atenţia a fost bine-venit.

În cea de-a şaptea zi uşa îşi făcu apariţia – nu un portal metaforic şi nici conturul obscur al uşilor duble pe care le zăvorâse cu şapte zile mai înainte. Această uşă era atât de vie încât îi putea mirosi stejarul mucegăit, îi vedea vipera din alamă, simbol al neamului Sforza, ţintuită în lemnul înnegrit. Şi ştia că de partea cealaltă se afla fratele lui mai mare, Galeazzo Maria, pe deplin întrupat, aşteptându-1.

Esenţa acestuia revenise la el cu o iuţeală glacială. Stătea holbându-se la uşă, cu picioarele amorţite şi cu inima zvâcnindu-i şi, ca într-o epifanie îngrozitoare, a realizat ce însemna cu adevărat absenţa Ceciliei. Ea fusese paznicul porţii, santinela care ţinuse aceste amintiri sigilate înăuntru. Numai ea îl împiedicase să deschidă uşa şi să i se alăture fratelui de partea cealaltă.

Acum era liber să păşească înăuntru şi prăpastia înnegurată a posibilităţii i se căsca înainte. Braţele îi dârdâiau, iar obrajii i se contractau spasmotic şi o fracţiune de secundă a îmbrăţişat impulsul nebun de a se arunca, ca să pună capăt tratativelor pe care mâhnirea i le pretindea. Apoi şi-a dat seama că simpla traversare a pragului nu era

suficientă, odată ajuns înăuntru va trebui să-şi privească din nou fratele în ochi. Numai frica aceea primitivă, mai puternică chiar şi decât frica de moarte, îl pironi pe loc.

Se mai uită încă o clipă la uşă.

— Eu nu sunt ca tine, a şoptit spart. Nu sunt un monstru.

Maurul îşi apăsă palmele pe ochii dureroşi. Uşa se făcuse nevăzută. Se duse la uşile duble ale dormitorului său, îi dădu ordine şambelanului ce aştepta afară să aprindă toate lămpile din apartamentele sale şi trimise după secretari.

*

Beatrice se ţâra prin beznă, împresurată de răceala şi de putregaiul pietrei igrasioase, ţinându-se după gemete şi ţipete. în cele din urmă găsi locul şi trase cu ochiul printr-o găurică mică din zidul gros, probabil scobită acolo de vreun soţ sau de vreun ibovnic gelos. Zărea desluşit în camera înţesată de moaşe şi de doctori. Femeia care urla stătea în scaunul pentru naşteri. Scaunul din stejar masiv sălta cadenţat pe podea sub forţa spasmelor sale.

Scaunul pentru naşteri se roti, pe neaşteptate, cu faţa spre Beatrice. Ştia că femeia din scaun era Cecilia Gallerani, deşi până atunci nu o mai văzuse niciodată. Sângele ţâşnea dintre picioarele Ceciliei şi aceasta îşi băgă mâna înăuntru scoţând afară

o creatură cu membre vinete şi vâscoase, cu faţa de păpuşă şi o ţeastă deformată. Braţele femeii zvâcniră în afară şi ţineau obiectul oribil chiar în faţa Beatricei.

Cecilia trecu grabnic prin perete. Stătea în picioare alături de Beatrice în băltoaca propriului sânge. Ochii ei – însă acum erau ochii Isabelei – luminau tot coridorul. Arătă cu degetul spre buricul Beatricei şi dintr-odată abdomenul acesteia se umflă grotesc. Beatrice simţea un lichid apos scurgându-i-se printre picioare şi privea înspăimântată la torentul stacojiu ce erupea din ea. Cecilia râdea, cu capul dat pe spate şi cu dinţii ca nişte colţi.

— Mama! striga Beatrice. Mama…

Beatrice se ridică în capul oaselor în pat. îi era straşnic de frig. Cărbunii din şemineu păreau inadmisibil de departe, precum felinarul unui călător întrezărit pe un deal la distanţă. îşi amintea visul ca şi cum ar fi fost aievea. Se întreba dacă chiar strigase „mama” şi dacă o auzise cineva.

îşi aşează palmele peste pântece. E posibil ca sămânţa să-i fi fost deja plantată? Sora ei îi spusese că e nevoie de mai multe încercări şi că stelele erau un biet ghid pentru izbândă. Mama îi povestise că se poate întâmpla de prima dată şi că adesea stelele erau de nădejde. Părerea generală a servitoarelor de la bucătăria din Ferrara, principala sursă de educaţie sexuală din locuinţa Este, era aceea

că întotdeauna este posibil, în afară de cazul când te afli în acea perioadă a lunii, însă niciun bărbat decent nu te-ar vrea atunci. Necazul îi venise regulat din momentul în care o avusese prima oară, cu doi ani în urmă, însă de la tratativele legate de mariajul ei din vara trecută a avut o singură scurgere care nu figura în orar. Prin urmare cum putea spune dacă... se afla înăuntrul ei acum? Vara trecută începuse şi să vomite, chiar şi când nu era bolnavă. Aşa că singurul indiciu sigur era greutatea. Atâta timp cât nu luase în greutate...

Un răpăit estompat de paşi veni din anticamera zăvorâtă. Beatrice se ascunse sub plapumă şi se rugă să fie mântuită. După o lungă perioadă de timp recunoscu în sinea ei că poate îşi imaginase sunetul. însă frica nu o părăsise, lăsându-i un gust cleios în gură. îşi dădu seama că preţul înfrângerii Ceciliei Gallerani trebuia în continuare plătit. într-o noapte, la fel de inevitabil precum mişcarea circulară a roţii norocului, el o să sosească.

CAPITOLUL 10

Vigevano, 28 aprilie 1491

Leonardo da Vinci stătea în picioare pe coama răsăritului ce înainta progresiv şi deodată flutură din braţ către valea râului Ticino, gestul lui fiind atât de elegant şi plin de importanţă că ar fi putut fi asemănat cu un zeu ce stropea peisajul cu pulbere solară. însă ceea ce Leonardo adusese de fapt văii Ticino era apa. Peste tot existau mărturii ale acestui miracol: în reţeaua vastă de canale argintii ce traversau provincia; în cea mai fină ţesătură din fire de tort ce marca cărările miriadelor de rigole pentru irigat. Alimentate prin intermediul ecluzelor ce se închideau şi se deschideau după o orchestraţie complexă, sutele de câmpuri împărţite cu precizie creau o cuvertură din petece de o varietate lucitoare. Majoritatea se tolăneau complet inundate, ca nişte oglinzi în care se reflecta cerul azuriu al dimineţii cârpăcit cu nori de după ploaie; acele câmpuri unde capetele ierbii începuseră să iasă la suprafaţă de sub păturile netede de apă aveau o iridescenţă aproape ca a brocartului, galbenă ca lămâia. Altele erau covoare groase, albastre-verzui, de

grâu, orz, orez şi lucemă ce foşneau în vânt. Câteva câmpii se întindeau galben-cafenii, cu solul mat, bej, de o extraordinară fertilitate.

Bernard Stuart d'Aubigny, căpetenia înaltei ambasade a Franţei la Milano şi mandatar al Maiestăţii Sale Regele Creştin Carol al VUI-lea, veni lângă Leonardo, însoţit de Maur şi de traducătorul expediţiei, căpitanul general al armatelor din Milano, Galeazzo di Sanseverino. D'Aubigny avea puţin peste treizeci de ani şi era un bărbat de talie medie, cu o barbă roşcată deasă şi ochi albaştri strălucitori.

Mâna mare şi puternică a lui Leonardo fâlfâia din încheietură înlr-un gest unduitor, ca şi cum le-ar fi arătat ceva dincolo de orizont. Cu bărbia înainte şi claia de păr cărunt pieptănat spre spate dezgolindu-i fruntea înaltă dădea impresia că opune rezistenţă unei vijelii cosmice. Vocea sa acută şi melodioasă amplifica miracolul. După ce Leonardo rostea două sau trei propoziţii, Galeazz îi traducea cuvintele în propria-i cadenţă poetică.

— ...râul Ticino, două leghe distanţă. Propun ca de-a lungul malurilor să se construiască zece oraşe separate, fiecare dintre aceste comunităţi să se limiteze la exact cinci mii de aşezăminte ce cuprind nu mai mult de treizeci de mii de locuitori. Fiecare closet se va goli într-o conductă subterană care va fi apoi preluată de un canal şi

deversată în râu şi de aici în mare. În plus, vom pune la dispoziţie closete pentru toată lumea ca să ne asigurăm că obiceiul acesta dezgustător al urinării şi al defecaţiei în public va fi descurajat. Fumul hornurilor care văduveşte atât de mult oraşul nostru de lumină şi ne contaminează fiecare răsuflare va fi escamotat de un sistem revoluţionar de capace, acţionate prin transmisia focului de sub ele care vor propulsa vaporii nocivi deasupra în atmosferă-

— Ah, da, maestre Leonardo, fie-mi iertat, interveni Maurul. Trebuie să pomim imediat la drum dacă vrem să facem un tur prin Vigevano înainte de lăsarea întunericului. Vigevano era un oraş antic de pe vremea romanilor, situat la două duzini de mile vest de Milano, recent renăscut sub egida Maurului. Maurul i se adresă lui d'Aubigny. Am preluat vechiul forum roman şi i-am redat cel mai nou stil *all'antica,* iar maestrul Bramante, a cărui operă aţi văzut-o în Milano şi care nu are pereche în evocarea gloriei strămunilor, ne construieşte un turn.

Alaiul încălecă şi înaintă prin soare. Nenumărate clădiri largi se întindeau spre vest, peste orizont, acoperişurile din ţiglă roşie lucind ca flăcările în lumina după-amiezei târzii. O lăptărie cilindrică din cărămidă înălţându-se ca donjonul unui castel franţuzesc, forma piesa centrală a

complexului. Strada care ducea la lăptărie se aglomerase de căruţe trase de boi încărcate cu urne de argilă. Vizitatorii îşi petrecuseră deja mare parte din după-amiază plimbându-se prin vasta fermă numită Sforzesca – experimentul privat al Maurului în tehnicile agricole avansate.

D'Aubigny călărea în tăcere, mângâindu-şi barba meditativ. Fusese pregătit, cel puţin în teorie, pentru Milano. Dar ca să-l şi vadă în cele din urmă? Poate că Parisul fusese cel mai grozav oraş al Europei acum două sau trei secole, o epocă de aur care se manifesta încă prin splendidele catedrale cu pereţi din sticlă, precum Notre Dame şi Sainte Chapelle. Dar în timp ce mai bine de o sută de ani de războaie neîntrerupte cu englezii înfrânseseră nobilii provinciali şi sporiseră colosal puterea relativă a regilor francezi, spiritul şi cultura populaţiei fuseseră zdrobite, iar capitala se afla în acelaşi declin evident ca şi în provinciile răvăşite. Trândavul, incestuosul, frivolul Paris se alăturase Babilonului, Atenei, Romei, Alexandriei, Constantinopolului, această litanie de titani doborâţi. Parisul se afla pe moarte de două sute de ani. Aparţinea altor vremuri. Iar Milano constituia viitorul. Parisul era întortocheat, dezordonat, purulent. Milano era curat, cu bulevarde largi şi pavate, cu rânduri drepte de pasaje adăpostind prăvălii şi *piazze* spaţioase. în acest oraş d'Aubigny

văzuse un spital la fel de vast cât castelul Luvru, construit după stilul italian modern, chibzuit şi elegant. Era acceptat oricine avea nevoie de tratament; spitalul avea paturi pentru o mie cinci sute de pacienţi şi i se povestise despre un alt asemenea spital caritabil, aproape la fel de mare, situat în altă parte în oraş. Deosebit de tulburător era şi angajamentul milanezilor faţă de distrugere. Via degli Armorai, cu şirurile sale de turnătorii zăngănitoare, l-a cutremurat fără exagerare pe d'Aubigny până în măduva oaselor.

însă, după minunăţiile din Milano, d'Aubigny se aşteptase să vadă provincia strangulată de slujbaşii ce strângeau birurile, preţul pe care Franţa-l plătise cu câmpiile sale posomorâte şi pustiite şi ţărănimea brutalizată. în loc de asta, un oraş cu comerţ agricol la un nivel nemaiauzit niciunde în Europa. D'Aubigny analiza rândurile de grajduri cu două caturi care mărşăluiau la orizont, spre nord. Vacile şi caii erau hrăniţi în staule, cu baloturi din fân depozitate în podul de la al doilea etaj. D'Aubigny credea că doar în această după-amiază îi fuseseră prezentate aici mai multe cirezi şi turme decât văzuse la un loc în Franţa în cinci ani de zile. Lucrătorii erau găzduiţi în şirurile de case văruite în alb, cu acoperişuri din ţiglă şi erau îmbrăcaţi cu tunici din pânză de în curată, jambiere albe nepătate şi ghete înalte din piele până la

glezna; pentru d'Aubigny, obişnuit cum era cu zdrenţele murdare şi picioarele goale acoperite cu o crustă de noroi ale ţărănimii franceze, acesta era poate cea mai grozavă minunăţie din Milano.

Şi, cu toate acestea, dacă-l ascultai pe Maur sau pe toţi funcţionarii statului său, acesta era doar începutul. Maurul. Acum două zile păruse doar un alt călător pe aleile istoriei, un nume rostit pe scurt, în timp ce acela ce-l purta cutreiera de la stadiul anonim la uitare. însă acum era evident că Maurul era mai mult decât un simplu pelerin în căutarea altarului instabil al notorietăţii. Era un arhitect al căilor istoriei, un om care-şi va croi singur propriul drum prin veacurile vremii.

Cortegiul format din şaizeci de secretari, diplomaţi şi oşteni se îndrepta spre nord. Drumul principal spre oraşul Vigevano era mocirlos de la ploaie, iar traficul de după-amiază al căruţelor lăsase făgaşe adânci, încetinind caii care înaintau prudent. D'Aubigny îi aruncă o privire fugară Maurului, princiar şi totuşi impasibil, cu nasul mândru al cezarului şi ochii de un negru arzător. „Cine eşti?" se întrebă d'Aubigny. „Eşti cel mai abil mincinos al creştinătăţii şi, cu toate acestea, toată lumea vrea să creadă în vorbele tale. Nu ne vorbeşti decât de pace, dar fabricile tale de armament nu urlă decât: «Război! Război! Război!» Spui că eşti supusul umil al ducelui de Milano, însă ceea ce mi-ai arătat astăzi este o ambiţie care va stăpâni lumea."

D’Aubigny lăsă frâiele să-i cadă şi îi dădu voie calului să o apuce singur pe o cale prin şanţuri şi noroi. Probabil că Madame de Beaujeu o să nască înainte ca el să se întoarcă la Paris, îşi zicea îngrijorat în sinea lui. Nu se aştepta la prăbuşirea autorităţii acesteia pe durata lăuziei; soţul Madamei, Pierre de Beaujeu, era cu siguranţă apt să controleze diferitele grupări ce încercau să-l înşele pe rege în absenţa ei. însă riscurile erau tot mai mari. Madame era prea bătrână – în etate de treizeci de ani – ca să dea naştere primului său copil; naşterea, chiar dacă ar fi decurs normal, i-ar fi putut zdruncina sănătatea. Şi, chiar în cele mai bune circumstanţe, e verosimil ca maternitatea să tocească tăişul ascuţit al temperamentului Madamei. în timp, grupările războinice vor câştiga autoritate asupra regelui mult prea dornic să se îmbarce într-o aventură ostăşească; în ultimele câteva luni acestea deja îşi promovaseră semnificativ cauza. Dar poate că ceea ce era inevitabil nu era indezirabil. D’Aubigny privi pe deasupra tablei de şah cu câmpiile irigate plate, de un verde strălucitor. Aici erau mai multe de câştigat decât îşi imaginau aventurierii din Paris, bogăţia şi resursele construirii unei naţiuni franceze care va domina omenirea timp de secole.

în calitate de curtean cu rangul cel mai înalt ce ţinea în mâini şi prietenia regelui şi încrederea Madamei, d’Aubigny ştia că sfatul lui ar putea pune în mişcare pietrele de hotar

ale destinului. însă care să fie acest sfat? O Franţă muribundă ar putea să renască pe aceste câmpii proaspete. Şi Italia ar putea fi, de asemenea, cripta Franţei.

— Ah, Messer Bernard Sluart, priviţi în faţă, îi indică cu degetul Maurul. Tocmai puteţi zări clopotniţa turnului maestrului Bramante.

Alpii, cu dinţi ascuţiţi şi presăraţi cu o purpură prăfuită, se întindeau de-a lungul întregului orizont precum zidurile unui oraş mitic. într-un sfârşit, d'Aubigny văzu crucea imensă din bronz, micşorată din pricina distanţei până la un crucifix minuscul ce lucea în soare şi părea că arde în masivul Alpilor. Fără să se gândească, d'Aubigny îşi mişcă mâna rapid de-a latul pieptului, schiţând peste propria-i came acel simbol în flăcări al morţii, al învierii şi al Judecăţii de Apoi.

CAPITOLUL 11

Milano, 30 aprilie 1491

— Maria, nu o arunca spre Beatrice!

Mingea ţâşni în sus spre bolţile cavernoase din Sala della Palia şi se pierdu o secundă în umbra celor trei caturi de deasupra. Jupoanele unduitoare ale Beatricei îi ascundeau picioarele ce goneau furios când trecu în fugă pe lângă fiica Maurului, Bianca. Tălpile ei goale frânară. Oprindu-se brusc, ea întinse paleta la timp ca să salveze fereastra din stânga ei. Mingea se propti în corzi şi se năpusti către sora ducelui de Milano, Bianca Maria, care se aruncă la podea, scăpând de întâlnirea dureroasă cu sfera din lână bine presată, învelită în piele tare.

— Bianca Maria, răbufni Isabela, ţi-am spus să nu o arunci spre Beatrice.

Bianca Maria rămăsese întinsă pe podea.

— Nu am trimis-o spre ea. Ea nu era acolo când am lovit mingea. Bătea în podea cu paleta. Hai să nu mai jucăm. Nu contează cine e partenera Beatricei – ea va câştiga mereu. Aleargă la fel de repede ca un bărbat.

— Bianca Maria, spuse Isabela exasperată, acum o jumătate de oră te plângeai că nu ai cu

cine să joci tenis la vila mamei tale din Abbiategrasso.

— Nu am cu cine să joc în Abbiategrasso, susţinu Bianca.

în mod limpede înţelesese că totuşi cumnata ei îi punea la îndoială sinceritatea şi nu raza de atenţie.

— Ce ai făcut în Abbiategrasso, Maria? întrebă dulce Bianca.

— *Niente,* răspunse Bianca Maria, în continuare pe spate, cu buzele încreţite într-un surâs erotic, ca şi cum ar fi reformulat cuvântul.

Niente, niente, niente. Niciodată nu ai nimic de făcut în Abbiategrasso. Se ridică în şezut.

— Vreau un şoim. Dacă aş avea un şoim, aş putea vâna bâtlani cu el. I-aş lua un capişon din aur cu un panaş de păun.

Bianca Maria se încruntă şi îşi mototoli jupoanele între picioare, privind peste membrele sale lungi, splendide.

— Nici aici nu e nimic de făcut, spuse irevocabil.

— Dacă te găseşte maică-ta cu picioarele aşa, o să ai ceva de făcut.

Isabela renunţă la jocul de tenis şi se aşează pe podea lângă cumnata ei.

Bianca Maria mişcă tăcut din gură ca un peşte, imitându-şi mama.

— Ca-ca. Pu-pu.

Privea încordată în neant în căutarea unei inspiraţii complementare.

— Chiar îmi doresc un soţ, concluzionă la fel de neglijent ca şi cum se hotărâse să comande o prăjitură la micul dejun.

Medită la această alegere o vreme, apoi zâmbi cu un entuziasm radios.

— Vreau o maimuţă! Acum toată lumea are o maimuţă. I-aş cumpăra o pălăriuţă...şi un flaut...şi o tobiţă şi o oglinjoară ca să se poată uita în ea!

Isabela îşi puse braţul în jurul umerilor cumnatei sale şi o sărută pe obraz.

— Mâine, după învestitură, vom merge cu toţii să cinăm cu ambasadorii francezi, îi spuse răbdătoare. Iar după cină va avea loc o reprezentaţie de teatru.

— Ca-ca. Pu-pu.

Beatrice îşi interzisese să se gândească cum va supravieţui unei seri întregi în compania soţului ei. Datorită activităţilor febrile legate de sosirea ambasadorilor Franţei, se întâlnise cu Maurul numai de patru ori de la plecarea Ceciliei. Prima oară, ochii lui opaci din pricina mâhnirii o evitaseră. Dar mai târziu se uitase direct spre ea, nedestăinuind niciun simţământ, ca şi cum propriile-i trăsături pe de-a-ntregul golite erau o oglindă care-i dovedeau numai ei şi nimănui altcuiva că soţia lui încetase să mai existe.

— Fetelor!

Vocea răsună strident prin Sala della Palia. Bianca Mari a făcu imediat o faţă de peşte. Ducesa-mamă Bona răpăia pe pardoseală, bătând din palme ca o ţărancă ce gonea un iepure de câmp din grădină.

— Fetelor! Astea-s maniere de care vizitatorii noştri or să ne blameze doamnele de la curte!

Privi în jos la Isabela şi la Bianca Maria holbându-se scârbită.

— Pe vremea mea o domnişoară nu-i permitea fundului său să atingă nimic altceva decât o salteluţă sau o perniţă din catifea. Şi de ce m-oi mai fi întrebând eu de ce fiica mea încearcă să mănânce pe jos şi toate vă petreceţi mai multe ore decât un curtean în grajd, când văd ce exemplu vă oferă ducesa de Milano? Dumnezeu ar fi trebuit să vă dea unor copile de ţigani, fetelor, şi atunci aţi fi putut să vă odihniţi toată noaptea spinările pe gunoaie şi să călăriţi cât e ziulica de lungă pe spinarea neînşeuată a unui catâr.

Bona bătu iarăşi din palme.

— Bianca Maria şi Bianca, întârziaţi la ora de latină!

Bianca Maria se ridică ascultătoare. Bianca se uită rugătoare la Beatrice. Beatrice îşi lipi buzele de urechea Biancăi şi îi spuse: „Ştii că trebuie să studiezi latina, *carissima.* Când o să termini o să te învăţ un cântecel deocheat despre o bătrânică şi flăcăul care a fost nevoit

să-i pătrundă şalele-i bătrâne şi ţepene.” Obrajii roşii strălucitori i se umflară brusc abţinându-sc să nu râdă. La scurt timp după asasinarea ducelui Galeazzo Maria, văduva lui îşi găsise alinare cu unul dintre tinerii care tăia carnea la masa ducală. Bona i-a surghiunit rapid pe toţi sfătuitorii de încredere ai soţului ei care îndrăzniseră să se opună acestei legături. Până la urmă sculptorul în came şi-a luat tălpăşiţa, furând mare parte din giuvaierurile Bonei şi lăsă în urmă un vid de putere, umplut cu lăcomie de Maur.

Ducesa Bona le izgoni pe cele două fete cu câte-un bobârnac. Bianca o sărută fericită pe Beatrice pe amândoi obrajii şi o luă pe Bianca Maria de mână. Bona mai zăbovi un moment, privind fix cu maliţiozitate francă la Isabela, care rămăsese sfidătoare aşezată pe jos. îşi abătu privirea spre Beatrice, ca şi cum ar fi adăugat: „Ştim adevăratul motiv din pricina căruia fetele astea au devenit degenerate spiritual.” Bona se răsuci pe călcâie. Imediat ce se întoarse cu spatele, Isabela făcu spre ea un gest obscen cu degetul.

— Ia uită-te la ea! spuse Isabela când ecourile furioase ale paşilor ducesei-mame dispăruseră de tot. Cred că ar trebui să-i scriem Sanctităţii Sale şi să-l informăm că francezii au înviat-o pe ducesa-mamă. Lucia a zis că azi-dimincaţă treanţa bătrână a stat două ore în bucătărie, povestindu-le

bucătărilor ce mănâncă şi ce nu un francez şi cum îi place să i se prepare un fel de mâncare. Nu ştie să buchisească două cuvinte în latină, iar cu două săptămâni în urmă nici măcar nu-i păsa dacă fiica ei vorbeşte latină, însă acum aleargă după elevi pentru maestrul Vincenzo. Ducesa-mamă nu mai are minte nici să-şi amintească că nu ea i-a invitat pe francezi la curtea din Milano. Au venit aici la porunca Maurului.

Beatrice îşi muşcă buza inferioară cu dinţii. Nu putea să sufere toată problema aceasta cu francezii şi ambiţia soţului ei. Toate argumentele şi speculaţiile se prefăcuseră într-un complex înnebunitor, un labirint cu ziduri înnegrite ce-i distrăgeau complet atenţia de la strălucitorul ei obiectiv central: iubirea verişoarei sale. însă îi era teamă că dacă ignora această problemă, Isabela îşi va închipui că îi trece cu vederea uneltirile soţului ei.

— Chiar crezi că le va cere francezilor să atace fără întârziere Neapole? întrebă ea îmbufnată.

— Ar fi un tâmpit. Francezii sunt la fel de interesaţi de Milano ca de Neapole. Ducele de Orléans pretinde că Milano este al lui pentru că stră-străbunica lui era o Visconti.

Visconti fusese dinastia domnitoare din Milano înaintea familiei Sforza.

— Şi ducele de Orléans are aşa o influenţă

asupra regelui, încât Madame de Beaujeu a trebuit să-l ţină sub cheie în ultimii patru ani. însă facţiunea din Paris ce-l sprijină pe ducele de Orléans este şi acum puternică. Acesta e un alt lucru pe care şi soţul tău şi ducesa-mamă se pare că-l uită.

Isabela puse pe neaşteptate mâna pe mingea de tenis şi o trimise izbind-o nimicitor de un perete din Salla della Palia. Se întoarse şi ura de pe chipul ei o făcu pe Béatrice să se tragă instinctiv înapoi. O clipă Béatrice îl avu în faţă pe tatăl Isabelei.

— Nişte tâmpiţi. Toţi, rosti Isabela. Dacă francezii mărşăluiesc peste munţi, n-o să mai rămână nimic pentru nimeni.

Lovi aerul cu paleta.

— *Nientel*

*

— Spune-le că veţi avea femeia mai târziu.

Bernard Stuart d'Aubigny îi făcu semn mai tânărului său mesager, Jean Roux de Visque, ca să se îndepărteze de uşa întredeschisă. într-o italiană nefinisată, de Visque transmise mesajul cuiva aflat dincolo de uşă. Urmară râsete feminine.

De Visque închise uşa.

— Italience, comentă laudativ, clătinându-şi capul hirsut. O târfă italiancă este la fel de rafinată ca o ducesă franceză. Şi până şi ducesele lor se îmbracă precum târfele. Cum

se numeşte rochia aia? *Gamora?* Dacă mergi la măcelăria unui german şi nu găseşti atâta came la vedere.

— Trebuie să ţineţi minte asta şi pentru Maiestatea Sa, răspunse d'Aubigny hohotind.

Apoi, veselia i se scurse de pe faţă la fel de rapid ca şi cum ar fi păşit în umbră.

— M-am hotărât ce să le spun la Paris.

Şi de Visque se domoli pe dată. Veni mai aproape. Triluri italieneşti se puteau auzi de afară, de cealaltă parte a uşii. D'Aubigny îl trase tainic pe de Visque într-un colţ al încăperii şi închise uşa după ei. Cei doi bărbaţi se aşezară pe o băncuţă lăcuită ascunsă de cealaltă parte a grinzii din armătură de forma unei pleoape. Pereţii erau zugrăviţi cu însemnele în roşu-alb-albastru ale familiei Sforza.

D'Aubigny cercetă una dintre viperele Sforza.

— Franţa e pe moarte, spuse el categoric. Dacă unui muribund i se oferă un medicament care fie l-ar slava, fie i-ar grăbi moartea, abia de se mai află în primejdie înghiţindu-1.

— Gândim la unison, aproape că şopti de Visque.

— S-ar putea să fim în opoziţie cu judecata Madamei.

De Visque îşi mângâie barba scurtă şi neagră şi dădu aprobator din cap.

— Prima oară trebuie să convingem Parisul

să pună lucrurile la punct cu germanii. Nu putem să plecăm nicăieri, cu germanii care aşteaptă ca oastea noastră să părăsească ţara, aşa încât ei să mărşăluiască spre Paris.

— Şi dacă Maurul are de gând să cumpere serviciile armatei germane?

— Cu atât mai mult avem motiv să încheiem socotelile cu germanii. Apoi, ar trebui să susţinem eliberarea imediată a lui Ludovic, duce de Orléans, din turnul de la Bourges. Ducele de Orléans nu numai că va aţâţa pasiunile la Paris, ci chiar va oferi oricărei expediţii italiene un obiectiv secund: Milano. Acesta este esenţial, pentru că nu putem să ne retragem cu spatele din Milano dacă atacăm Neapole.

— Dar ducesa-mamă Bona? Este mătuşa Maiestăţii Sale, iar ducele de Milano este vărul Maiestăţii Sale. Crezi că Maiestatea Sa va sancţiona un atac asupra familiei sale?

— Uiţi că Ludovic este şi el vărul Maiestăţii Sale. Vărul favorit al Maiestăţii Sale. Şi nu cred că vărul italian al Maiestăţii Sale va fi duce de Milano, odată ce vom traversa munţii. Intr-adevăr, putem să o punem la socoteală şi pe ducesa-mamă Bona ca să ne ofere pretextul să mărşăluim spre Milano. Ne va conjura să-i salvăm fiul de unchiul care complotează să-i uzurpeze tronul. Şi, odată ce ne vom fi atins scopul, ducesa-mamă şi fiul ei vor fi predaţi armatei.

— Şi dacă veneţienii le vin în ajutor milanezilor? Beatrice d'Este este cumnata căpitanului general al Veneţiei. Puţin probabil să nădăjduim să-i biruim şi pe milanezi şi pe veneţieni.

— Nu cred că Veneţia va avea vreodată încredere în Maur, spuse d'Aubigny încreţindu-şi buzele meditativ. Totuşi... voi cere permisiunea să vorbesc cu soţia Maurului. Poate că o să divulge ceva din neatenţie. Da, acesta este punctul slab fundamental al teoriilor noastre. Nu ştim ce va face Veneţia.

— îmi trece prin minte că şi Maurul are un punct slab esenţial. Să presupunem că obiectivul lui primar este să devină duce de Milano. Se aşteaptă prea puţin să domine Europa, dacă nu-şi poate stăpâni în legalitate propriul său stal. Dar încă nu are niciun moştenitor. Milanezii nu au uitat cei trei ani de haos sângeros la care au fost supuşi când ultimul duce Visconti a răposat fără un moştenitor legitim. Acum, că actualul duce are un moştenitor, e greu de crezut că milanezii vor încuraja un uzurpator care nu le poate promite stabilitatea oferită de o succesiune legitimă.

— Sunt încredinţat că Maurul plănuieşte ca soţia lui să-i ofere un moştenitor.

— Un bărbat îi oferă soţiei sale asta – de Visque făcu o mişcare obscenă cu pumnul –

căci e tot ce-şi doreşte şi el. Insă numai Dumnezeu îi poate dărui un fiu.

— Atunci ar trebui să-l rugăm pe Dumnezeu să-i refuze Maurului un fiu, până când vom proiecta carele care să ne transporte tunurile peste munţi. Căci, dacă Maurul zămisleşte un moştenitor înainte ca noi să avem mijloacele pentru a-l opri, va îngropa Franţa.

De Visque îşi frecă barba şi se holbă paralizat la viperele Sforza de pe perete. în cele din urmă păru să izgonească viziunea clătinând din cap.

— Ei bine, spuse el, dată fiind eventualitatea că s-ar putea să nu ne mai întoarcem, bănuiesc că ar trebui să mă folosesc de prilejul de a mă culca cu o italiancă.

D'Aubigny zâmbi nemilos şi se ridică în picioare.

— Şi trebuie să o seduc pe ducesa-mamă Bona.

*

— Du-te de aici, Hermes.

Ogarul continuă să adulmece poalele Isabelei, iar ea îl bătu peste bot.

— Să-i cer şambelanului să dea câinele afară, înălţimea Voastră?

Giovanna da Maino, una dintre cele mai bătrâne doamne de companie de la curte – şi singura suficient de inventivă ca să o manipuleze pc ducesa-mamă – se uită cu

solicitudine la Isabela. Chipul plictisit, cu trăsături abrupte, al Giovannei, masculinizat şi îmbătrânit, ascundea intenţii bune, dacă nu o conduită tandră; o femeie gingaşă nu ar fi supravieţuit la această curte vreme de patruzeci de ani.

— Hermes este câinele cu cele mai proaste maniere pe care Gian l-a avut vreodată şi acesta nu-i puţin lucru, spuse Isabela încercând să-şi domolească agitaţia din voce.

Aştepta în anticamera soacrei sale cel puţin de o jumătate de oră, în timp ce Bona se închisese înăuntru cu Gian şi Bernard Stuart d'Aubigny. Deşi faptul că o făcea să aştepte era o insultă deliberată, avea sentimentul unei jigniri mult mai redutabile, o teamă mai deznădăjduită decât orice nelinişte faţă de propria-i persoană, înăuntru discutau despre copilaşul ei, Francesco. Nu numai în sensul că tot ce avea legătură cu viitorul statului îl privea şi pe fiul ei, ci la modul personal. Simţise cuvintele lor ca nişte ţurţuri de gheaţă implântaţi direct în fiinţa ei.

Hermes patina dând ocol încăperii, înnebunit inexplicabil, ca apoi să adulmece picioarele Isabelei. Uşa dormitorului Bonei se deschise, iar Giovanna se năpusti înăuntru. O clipă mai târziu se întoarse şi se înclină politicos.

— înălţimea Voastră, Alteţa Sa vă primeşte acum.

Ducesa-mamă stătea în şezut în patul ei,

îmbrăcată într-o rochie neagră, cu gâtul înalt de proporţii pătratice ce-i făcea chipul să pară aproape absurd de rotund, ca şi cum ar fi fost desenat de unul dintre pictorii florentini moderni, un artist atât de obsedat de cercuri şi sfere că
impusese forma geometrică oricărui obiect însufleţit, însă trăsăturile Bonei mai păstraseră, până în prezent, nişte vestigii neobservate ale frumuseţii sale. Pielea ei, deşi prea abundent ceruzată, părea mai netedă, iar privirea vigilentă şi concentrată. Isabela era aproape gata să cedeze şi să admită că un bărbat a iubit-o cândva pe bătrâna asta, însă chiar atunci Bona zâmbi („De ce?" se întrebă Isabela. „Se bucură?"), iar dinţii înnegriţi îi distruseră iluzia.

Gian se întinsese pe pat lângă mama lui, proptindu-se într-un cot. Mângâia cu degetele un pocal plin pc jumătate cu vin roşu. Fălcile lui colţuroase aveau o mină furioasă, însă în loc să sugereze hotărâre bărbătească, atitudinea sa era un capriciu de băieţandru.

Îmbrăcat într-o tunică franţuzească cu umerii lăţi şi strânsă în talie, Messer Bernard Stuart d'Aubigny stătea un pas mai încolo de pat. Solul francez se înclină adânc, fluturându-şi mâna fără graţie, şi spuse într-o italiană realmente de nerecunoscut:

— Alteţa Voastră...

Isabela aruncă o privire portretului de pe

peretele, din faţă. Din locul unde se afla, ochii haini, negru-cărbune, ai lui Galeazzo Maria Sforza priveau fix direct către ea.

Bona îi aruncă o căutătură aspră Isabelei, cu o vrajbă atât de intensă încât aveai impresia că spiritul ticălos al soţului ei decedat rânjea din orbitele sale goale.

— L-am întrebat pe Gian dacă poate să jure în faţa lui Dumnezeu, a lui Messer Bernard Stuart şi a mea că s-a culcat cu tine.

împrăştiind vin peste cuvertura din satin când ţâşni în picioare, Gian se uită o clipă la soţia lui, cu nările dilatate, apoi trecu ţanţoş pe lângă ea. Ochii Isabelei se contractaseră puţin la colţuri. Gian se opri, se răsuci şi se întoarse din nou cu faţa spre soţia lui.

— Gian, mai bine i-ai spune mamei tale şi lui Messer Bernard Stuart adevărul pe care Domnul deja îl cunoaşte, îi spuse Isabela cu răceală.

Fruntea palidă a lui Gian se coloră viu în roşu aprins.

— Sunt bărbat! ţipă el. Bineînţeles că am aranjat-o pe căţeaua asta! Vreţi să ştiţi în ce fel? Precum un câine! Am pus-o să se dezbrace în pielea goală şi să stea pe calul meu şi i-am făcut felul pe spatele calului meu!

Isabela se întoarse către duccsa-mamă cu un zâmbet sfios, aproape beatic.

Mâinile Bonei tremurau de furie.

— Te-a lăsat să-l prosteşti doar pentru că o

puttana ca tine nu-şi va găsi odihnă până când nu îi va avea pe toţi grăjdarii...

— Nu m-am culcat niciodată cu băieţii care feliază camea la masa bărbatului meu.

— *Puttana'. Forestiera* abjectă! Să o insulţi astfel pe ducesa-mamă în faţa ambasadorului Maiestăţii Sale, Regele Creştin! Dumnezeu m-a blestemat în ziua când le-a adus pe lume! Eşti o nenorocită, ca toţi împieliţaţii de Aragoni care ţi-au zămislit seminţia! Mi-ai înşelat băiatul, însă plodul tău nenorocit nu va ajunge niciodată duce de Milano!

Isabela făcu un pas în faţă şi se înălţă peste miniaturala-i soacră.

— Prostovană bătrână şi vrednică de milă! Copilul meu e singurul temei pentru care Maurul nu e deja duce de Milano. Ai împărţit deja ceea ce îi revenea lui Gian.

— Jură în faţa mea, a lui Dumnezeu şi a lui Messer Bemard Stuart că tu eşti singurul cu care s-a culcat târfa asta, îi ceru Bona fiului său.

Gian azvârli pocalul de perete.

— Opreşte-te, mamă, şopti el cu vocea sugrumată.

— Nu-ţi dai seama că Gian ar omorî cu mâinile lui orice bărbat care doar m-ar atinge?

Isabela clătină dispreţuitoare din cap spre Bona.

Bona căzu brusc şi se strânse, rochia încreţindu-i-se ca o orhidee neagră ofilită.

— Gian nu poate să-ţi ucidă tatăl, veni replica fără vehemenţă. El a fost primul tău iubit.

— Nu vezi ce faci, ducesă-mamă? zâmbi mărinimos Isabela, cu vocea blândă, maternă. în încercarea ta de a-l separa pe Gian de soţia şi de Hui său, faci jocul Maurului. Crezi că poţi să le oferi francezilor Neapole, în schimbul ajutorului lor de a-l distruge pe Maur. însă dacă francezii străbat munţii, nu vor fi satisfăcuţi doar cu Neapole. Or să vrea şi Milano.

Dinţii înnegriţi îşi făcură rapid apariţia, iar orhideea neagră renăscu. Vocea stridentă a Bonei cântă triumfătoare.

— Messer Bemard Stuart m-a informat în această seară că Maiestatea Sa, dragul meu nepot Carol, garantează cu toată puterea Franţei onorurile cu care îl învesteşte pe Gian mâine.

— Pune chezăşie Genova? La urma urmei, Gian este învestit cu privilegiile Genovei. Dar Milano? Milano este o feudă imperială şi nu poate fi garantată decât de împăratul german.

— Dă-mi voie să-ţi explic într-un limbaj pe care poţi să-l înţelegi, *uccelliaccia.* Maiestatea Sa nu-i va permite niciodată Maurului să devină duce de Milano. Niciodată. Niciodată. Niciodată.

Isabela privi iscoditor la Bona şi apoi la d'Aubigny. Era sigură că solul francez nu

pricepea câtuşi de puţin italiană, deci orice înţelegere – dacă într-adevăr fusese vreuna – la care picaseră de acord Bona şi d'Aubigny ar fi putut fi cu greu verificată. Dădu uşor din cap spre d'Aubigny, pe care continuă să-l privească în timp ce i se adresă Bonei.

— îţi mulţumesc, ducesă-mamă. Spune-i lui Messer Bemard Stuart că suntem recunoscători pentru garanţiile Maiestăţii Sale. Şi că-i urăm noapte bună.

Isabela merse spre Gian şi îi perie uşurel părul lins şi blond de pe frunte.

— Frumosul meu soţ, îi şopti ea, şi după acea, înainte de a-l conduce pe Gian afară din cameră, mai privi încă o dată la Bona ce stătea singură în pat.

CAPITOLUL 12

Milano, 1 mai 1491

Investitura lui Gian Galeazzo Sforza, duce de Milano, cu privilegiile ducatului de Genova avu loc în aer liber, chiar în faţa porticului principal al Domului. Pilaştrii din lemn smălţuit şi umbrarul din damasc purpuriu intens, brodat cu porumbei, lei, viperele Sforza şi crinii franţuzeşti, creau o veritabilă verandă. Maurul şi Gian, costumaţi în *vestiti* identice, lungi până la pământ, din brocart alb de Lyon stropit cu aur şi tivit cu samur negru la gulere şi la manşete, îngenunchiaseră pios înaintea arhiepiscopului de Milano şi a lui Bernard Stuart d'Aubigny, care, în vederea acestei ceremonii, va fi considerat rege al Franţei. Un funcţionar francez într-o mantie din mătase pe care o îmbrăcase în pripă stătea în picioare lângă Messer Bernard Stuart şi examina Diploma de învestire, un

pergament tălmăcit pe de-a-nlregul. Până în această dimineaţă nimeni nu ţinuse seamă că d'Aubigny, ca majoritatea nobililor francezi, nu ştia să citească în latină şi că va cere un traducător.

Femeile din familiile ducale îngenunchiară pe treptele Domului, cozile lungi ale *cioppe-]or* revărsându-se peste piatra albă. Reprezentanţii familiilor nobiliare din Milano stăteau înşiruiţi pe băncile aşezate în faţa treptelor. în piaţeta din spate, cu beretele îndepărtate reverenţios, şedeau zeci de mii de localnici milanezi, participanţi la fel de numeroşi ca la procesiunea de cununie a Maurului. Gloata era atât de tăcută, că până pe Via degli Armorai puteai auzi fâlfâind flamurile de pe acoperişul neterminat al Domului, ca şi cadenţa ezitantă a vocii lui d'Aubigny în timp ce repeta ceea ce funcţionarul îi indica să spună, propoziţie cu propoziţie.

— Cât crezi că va mai dura? murmură Isabela. Ai crede că descrie fiecare casă şi prăvălie în parte din Genova.

— De aş fi ştiut că Messer Bemard Stuart nu ştie să citească, aş fi cerut mai degrabă o saltea să dorm decât o pemuţă să îngenunchez, şopti Beatrice drept răspuns.

Aruncă o privire tinerei Bianca Maria care îngenunchease alături de ea pe trepte. Straniu, Bianca Maria era atentă şi absorbită

de ceremonia fără sfârşit, ochii ei catifelaţi şi visători la fel de neşovăielnici precum căutătura aprigă a ducesei-mamă Bona, care îngenunchiase ca o statuie din lemn la stânga fiicei sale.

Ochii Bonei aruncară săgeţi otrăvitoare celor două ducese. Scose un sunet înăbuşit din gât, după cât se părea intenţionând să semene cu o admonestare ca să le oprească din şuşotit. Ambasadorul francez înălţă sceptrul din fildeş, crestat cu un crin auriu, suficient de sus încât mulţimea amuţită din piaţetă să-l poată vedea, îl aşează în mâna lui Gian, apoi scoase o sabie încrustată cu odoare şi o aşează pe umărul lui Gian. Cei doi duci şi d'Aubigny înaintau solemn spre partea din faţă a verandei.

D'Aubigny se plantă hotărât între Gian şi Maur. Le împreună mâinile, după care le ridică deasupra capetelor. Demnitarii aşezaţi chiar în faţa scărilor se ridicară la unison. La acest semnal, mulţimea tăcută erupse în strigăte asurzitoare: „Duce! Duce! Duce!" D'Aubigny rânji cu o satisfacţie binevoitoare, dezgolindu-şi dinţii încovoiaţi în spatele bărbii dese şi roşcate.

Primele câteva refrene de „Maurul!" veniră de la câteva grupuri de bărbaţi, probabil armurieri, care regizaseră din timp această demonstraţie. La început strigătele lor erau nedesluşite şi depărtate, printre aclamaţiile

tunătoare în cinstea ducelui de Milano. însă armurierii loviră iar şi iar, cu fiecare promisiune cucerind de partea lor voci noi, iar strigătele de „Duce” îşi pierdură importanţa în reprezentaţie. Când cele două forţe au ajuns la acelaşi volum, făcură o pauză ca să se echilibreze. Apoi balansul se înclină cu o pripeală nepământeană şi strigătele de „Maurul! Maurul! Maurul!” din o sută de mii de guri se rostogoliră peste Piazza del Duomo ca o canonadă compactă. D’Aubigny continua să ţină sus mâinile strânse ale celor doi duci, însă nu i mai se zăreau dinţii zimţaţi.

*

— Acum, că toate s-au întâmplat după cum ne-am dorit amândoi, prietene, să ne întoarcem pe pământul nostru natal! se auzi o voce dramatică experimentată pe sub bolţile sălii della Palia.

Menaechmus din Epidamnus îşi aşează braţul în jurul geamănului său de mult pierdut, Menaechmus din Siracuza, şi intonă cu o voce de bariton şi făloasă de actor:

— Frăţioare, voi face orice vei dori! O să scot la mezat tot ce am. între timp, hai să mergem înăuntru!

Menaechmus din Epidamnus făcu un semn spre „locuinţa” lui, o căsuţă din lemn ridicată în partea stângă a scenei. Zugrăvită cu un model ce imita piatra, căsuţa nu avea niciun

perete pe partea orientată spre publicul aşezat în Sala della Palia, fără să împiedice publicul să privească în interior. în spatele casei, pe pereţii scenei fusese pictat minuţios un peisaj în perspectivă ce reprezenta un port străvechi la Marea Adriatică, după cum fusese imaginat de Leonardo da Vinci. Arcadele iluzorii se retrăgeau către un arc ceremonial, dincolo de care licăreau apele azurii ale portului din Epidamnus şi scăpărau galerele ce pluteau ancorate. Decorul era atât de uimitor încât îţi puteai imagina actorii cutreierând pe sub arcade sau îmbarcându-se într-una din corăbiile din depărtări.

Gemenii Menaechmus intrară în casă; fură urmaţi de sclavul lui Menaechmus din Siracuza, Messenio, care mergea după ei cu o smucitură de bufon a braţului atrăgând chicote plictisite de veselie din partea spectatorilor.

— Ştiţi ce mi-ar plăcea, domnilor? întrebă interesat Messenio pe tonul lui obişnuit de plângăreţ inoportun. Daţi-mi voie să fac strigările la mezat!

— îţi dau voie.

Menaechmus din Epidamnus făcu o plecăciune fluturând din mână.

Messenio îşi frecă avid palmele, apoi îi lăsă pe gemeni să se bucure de întâlnirea lor fericită şi alergă înapoi pe uliţa închipuită. Se opri, reflectând încă o dată teatral, şi se

întoarse cu faţa spre public.

— De azi într-o săptămână scoatem la mezat bunurile lui Menaechmus! începu să psalmodieze ca un *telal*[1]. Scoatem la vânzare sclavi, obiecte din gospodărie, pământ, construcţii, de toate! De vânzare! Vom primi tot ce veţi dori să ne daţi, vindem la preţul vostru dacă ne plătiţi cu bani lichizi, dacă doriţi pe credit, vă oferim la preţul nostru! De vânzare! Vă oferim chiar şi o soţie, nu prea consumată, dacă e dornic cineva să liciteze.

Messenio îşi duse mâinile căluş la gură şi se aplecă spre public.

— Nu-mi vine să cred că acest obiect valorează un bănuţ de aramă, rosti el cu o *sotto voce* sarcastică, secretă, spre hazul mărinimos al majorităţii bărbaţilor şi a multor dintre femeile în vârstă prezente. Acum, publicule – făcând o grandioasă reverenţă din braţ – rămas-bun, dar mai întâi despărţiţi-vă de noi în aplauze puternice!

Cortina din damasc roşu cu alb căzu în faţa lui Messenio, tamburinele zornăiau, oboaiele şi lăutele interpretau săltăreţ, iar cântăreţii ducali în straie roşii cu albastru adăugară un cor la final. Când muzica se isprăvi, cele câteva mii de spectatori, aşezaţi pe rândurile de băncuţe dispuse ca într-un amfiteatru, se ridicară în picioare şi aplaudară, mai puţin din entuziasm faţă de farsa dezlânată şi mai mult din dorinţa de a-şi pune din nou sângele în

mişcare.

Beatrice, stând chiar în faţa scenei cu alaiul ducal, se sculă dintr-o dorinţă şi mai fervent: să scape de Maur. Stomacul o durea din pricina efortului de a se stăpâni, îi stătuse alături pe tot parcursul nesfârşitului banchet al

' *Telal* — negustor ambulant, persoană care făcea strigările la un mezat (n.red.).

statului şi apoi a interminabilei comedii misogine (avusese loc o scenă extrem de jenantă, în care socrul lui Menaechmus din Siracuza îşi ridiculizase propria fiică pentru că se plânsese de metresa soţului acesteia).

Pe tot parcursul serii Maurul fusese curtenitor cu soţia lui, deşi nu cu efuziunea sfidătoare pe care o afişase în primele zile ale căsătoriei lor; pusese simplu în scenă un spectacol adecvat, ireproşabil, pentru trimişii francezi. însă, în spatele manierelor domoale ale soţului său, dintr-odată Beatrice simţise ceva nou, ceva care se agita sub calmul de gheaţă al duşmăniei sale, ceva atât de terifiant încât orice contact întâmplător cu el, cea mai mică atingere a coaielor, o făceau să vibreze. Ce dorea? Ce dorea de la ea?

— ...înălţimea Voastră?

Beatrice ridică privirea şi dădu cu ochii de Galeazzo di Sanseverino cercetând-o ca un Apollo îngrijorat. Capul mare al lui Galeazz, încoronat de bucle blonde, era cu mult mai

înalt decât al ei şi îi era incomod să se uite în sus la el. Ea recuperă din zbor întrebarea. O întrebase dacă îi plăcuse reprezentaţia. Beatrice zâmbi forţat, apoi observă uşurată că soţul ei dispăruse.

— Cred că Plaut e un pic cam idiot, Galeazz. Presupun că nu mă pot bucura de o piesă de teatru când toate personajele sunt doar nişte nătărăi. Ai vrea să mergi la un supeu şi să descoperi că toţi ceilalţi meseni sunt nişte măscărici? îţi piere pofta pe dată.

Galeazz o examină pe Beatrice o clipă, ochii lui albaştrii glaciali clipind concentraţi.

— Mai bine m-aş ocupa de oaspeţi. După ce trimişii Maiestăţii Sale vor pleca, o să facem o plimbare lungă călare şi vom decide dacă îl preferăm sau nu pe Terence lui Plaut.

Se înclină elegant şi se retrase lângă Jean Roux de Visque. Bărbaţii începură o conversaţie animată în franceză.

Isabela observă că Beatrice stătea singură şi îşi croi drum spre ea prin alaiul ducal. Când trecu pe lângă Messer Galeazz acesta îi făcu un semn sugestiv, iar cotul lui o izbi puternic în braţ. Se întoarse, obrajii săi netezi şi copilăreşti roşiră, şi îşi ceru generos scuze, plecându-se. Ochii Isabelei se îngustară şi nu aşteptă ca el să termine.

— Te simţi bine? întrebă Isabela când ajunse lângă Beatrice.

îşi aşeză palma pe fruntea verişoarei sale.

— S-ar putea să fii bolnavă. Tot scandalul

acesta cu desfătarea francezilor a mers prea departe pentru sănătatea oricui.

O apucă pe Beatrice de mână.

— Eu o să-mi cer scuze de la francezi şi o să mă duc la culcare. Cred că şi tu ar trebui să procedezi la fel.

— Eu... încă nu am voie să plec, spuse Beatrice. Soţul meu mi-a cerut să rămân şi să stau de vorbă cu Messer Bemard Stuart d'Aubigny. Cred că mi-a venit şi mie rândul să fiu cercetată ca o gâsculiţă pe taraba măcelarului.

— Ai dreptate, murmură calm Isabela în urechea Beatricei. Nu-mi plac niciun pic francezii aceştia. Se uită la noi ca şi cum am fi nişte iepe în ţarcul de prăsilă. Şi din moment ce nu-şi permit să cumpere, presupun că sunt interesaţi doar să fure. Dacă Messer Bernard Stuart îţi va cere să-ţi vadă dinţii, demonstrează-i că sunt sănătoşi muşcându-l de vârful nasului său diform.

Beatrice râse îmbrăţişând-o şi sărutând-o de noapte bună pe Isabela. Urmărind-o pe Isabela unduindu-se prin mulţime, Beatrice simţi că cineva se afla în spatele ei. Se întoarse. Stomacul i se crispa dureros.

— Trimisul Maiestăţii Sale ar dori să vorbească acum cu tine, zise Maurul pe un ton iară inflexiuni.

O apucă pe Beatrice de cot şi o conduse spre Messer Bemard Stuart şi spre

traducătorul acestuia, un cărturar tânăr, ciupit de vărsat, de la Universitatea din Pavia. Maurul se scuză şi o lăsă pe Beatrice în compania celor doi bărbaţi necunoscuţi. Schimbară primele cuvinte despre reprezentaţie şi dansatoarele sumar costumate care evoluaseră în timpul pauzelor. Beatrice îşi dădu toată silinţa să-i explice lui d'Aubigny cum muzica de dans progresase metric, prin *sextet*[X], de la *bassa danz.a* lentă la *moresca* trepidantă.

într-un târziu d'Aubigny îşi focaliză atenţia asupra Beatricei.

— Sunteţi atât de drăgălaşă şi de tânără, înălţimea Voastră, şi cu toate că ducesa de Milano ne-a urat acum noapte bună, domnia voastră sunteţi regina acestei curţi măreţe. Nu e o responsabilitate prea mare?

„Ceea ce încerci să faci este la fel de evident ca nasu-ţi gheboşat pe chip", gândi Beatrice. „Crezi că o să permit unui barbar pistruiat să bage intrigi între mine şi verişoara mea?" Beatrice îl privi pe d'Aubigny direct în ochi.

— Iertaţi-mă, messer, însă nu mă voi considera niciodată regina acestei curţi. Voi fi o biată înlocuitoare a preaiubitei mele

[X] *Sextet* – ansamblu compus din şase persoane (instrumentişti sau cântăreţi) care execută împreună o piesă muzicală; muzica scrisă pentru un astfel de ansamblu (n.red.).

verişoare şi prietene, ducesa de Milano.

După ce răspunsul i-a fost tălmăcit, Beatrice observă că purtarea implacabilă a lui d'Aubigny fusese uşor tulburată de o tresărire a sprâncenelor sale cu vârfurile roşcate. Se bucură nespus de acest mic triumf şi aşteptă cu nerăbdare următoarea lui întrebare.

— Da, mi s-a spus că domnia voastră şi ducesa de Milano aţi devenit bune prietene. Sunteţi la fel de apropiată şi de sora domniei voastre?

— Sora mea este jumătatea mea. „Dar de ce", se întrebă Beatrice, „îl interesează pe francez relaţia mea cu sora mea?"

— Fără îndoială este norocoasă să aibă o soră atât de devotată. Şi bineînţeles toată lumea a auzit că soţul ei, marchizul de Mantova, se consideră cel mai norocos bărbat din toată creştinătatea cu o aşa splendidă soţie. Imediat după soţul domniei voastre, desigur.

— Nu mă îndoiesc că până şi soţul meu iubit e de acord că marchizul de Mantova este cel mai norocos bărbat dintre creştini, Messer Bernard Stuart.

D'Aubigny privi în jos la adolescenta ducesă de Bari. Poate că francezii nu erau aşa de experţi precum gazdele lor în meşteşugul înşelătoriei diplomatice, însă înţelegeau arta romantismului. Atenţia cordială pe care Maurul o afişa faţă de soţia lui nu-l păcălise

pe d'Aubigny. Surprinzătorul comentariu mucalit al micuţei ducese de Bari nu făcu decât să confirme ceea ce deja suspectase. „Ducesa de Bari ar putea fi", se întreba d'Aubigny, „o sabie în mâinile francezilor?"

— Numai ca să nu mă contrazic cu înălţimea Voastră voi consimţi că soţul surorii voastre este mai norocos decât ducele de Bari. Şi neîndoios că marchizul de Mantova nu se poate considera un bărbat cu şansă, căci este nevoit să petreacă aşa de mult timp departe de soţia lui, cum sunt sigur că responsabilităţile de Căpitan General al Veneţiei i-o pretind. Chiar dacă îşi petrece timpul într-un oraş aşa încântător cum e Veneţia. Aţi fost vreodată în vizită acolo, înălţimea Voastră?

Acum Beatrice înţelesese obiectivul digresiunii lui Messer Bemard Stuart. Veneţia. Fireşte. Când Leul din piaţa San Marco rage, toată omenirea tremură.

— Messer Bernard Stuart, spuse Beatrice la repezeală, ce doriţi să ştiţi despre Veneţia?

D'Aubigny aproape că se înecă de uimire. Privind sclipirea inteligentă a ochilor întunecaţi ai Beatricei îşi dădu seama unde mai văzuse acest fel de acuitate neobosită: la Madame de Beaujeu când avea optsprezece sau douăzeci de ani, înainte ca puterea să-i Fi oferit energiei sale necruţătoare şi inteligenţei ascuţite un miez asupra căruia să

se concentreze. Acest copil precoce era în mod clar un tăiş pe care trebuia să-l mânuieşti cu atenţie.

— De fapt am sentimentul că înălţimea Voastră cunoaşte mai multe despre Veneţia decât intenţionează să destăinuie, îi spuse el, aşa că voi fi suficient de prudent ca să nu întreb.

Pentru o clipă, Beatrice fu încântată că l-a devansat aşa uşor pe Messer Bemard Stuart. Apoi realiză greşeala pe care o făcuse. Ar fi trebuit să-l lase să continue şi să afle de ce francezii erau atât de disperaţi să audă discuţii în legătură cu Veneţia. Data viitoare când va intra în joc o să-şi aducă aminte de asta.

D'Aubigny se refugie în obişnuita flecăreală diplomatică. După o serie de observaţii goale despre frumuseţea italiencelor, Beatrice îşi pierdu interesul şi privirea sa începu să rătăcească. îl remarcă pe Bemardino da Corte, ajutorul de castelan de la Porta Giovia şi pe căpetenia gărzilor Maurului, stând în picioare în colţul stâng al scenei. Bemardino dădu semnalul apropiindu-şi degetul de buze. Maurul îşi făcu grabnic apariţia lângă acesta, ca şi cum ar fi aşteptat un mesaj urgent. Bemardino îi şoptea Maurului ceva la ureche. Mesajul fusese scurt, iar solul se depărtă grabnic. Maurul rămăsese privind ţintă cu ochi opaci, lipsiţi de viaţă, la cortina din

damasc. Un muşchi mic de la baza maxilarului zvâcni de câteva ori.

— ... m-aţi convins, continuă d'Aubigny prin intermediul tălmaciului său, că italiencele sunt cele mai remarcabile creaturi de pe pământ. Maiestatea Sa Regele Creştinătăţii va Ti fascinat.

D'Aubigny se înclină şi îşi luă zborul.

Beatrice se întoarse şi dădu peste Maur chiar lângă ea. Ochii lui erau din nou vii, negri obsidian şi străbătuţi de o ferocitate de nebun. O strânse cu putere de braţ, încât îi dădură lacrimile.

— A sosit timpul ca ducesa de Bari să le spună noapte bună tuturor, i se adresă cu o voce acidă printre dinţii încleştaţi. Urează fiecăruia în parte noapte bună, Beatrice, şi du-te la culcare. Dar să nu adormi, căci visul pe care-l vei avea în această noapte va fi visul meu.

*

— Gian?

Isabela se ridicase în şezut şi strângea cuvertura peste sânii goi. Cărbunii incandescenţi din cămin împrăştiau o strălucire portocalie peste pardoseala din marmură năpădind încăperea cu siluete întunecate, nedesluşite.

— Gian, credeam că nu te simţi bine. Vino aici şi-ţi voi masa uşor tâmplele.

O umbră distinctă se prăbuşi peste portocaliul lucios al pardoselii. Isabela îşi ţinu răsuflarea.

— îmi chem gărzile, spuse cu o voce joasă, tremurătoare.

— Nu o vei face de dragul lui Francesco.

— Nu te apropia. Ce doreşti?

— Ştii ce am vrut mereu. Vezi cum te privesc, dar nu ai de unde să ştii că de câte ori mă gândesc la tine trupul meu e o flacără. Dorinţa asta nu se va potoli în veci. Niciodată.

— Sentimentele-ţi sunt la fel de naive precum vorbele. Pleacă.

— Te iubesc.

— Tu... iubeşti? Tu nu eşti în stare să te iubeşti nici măcar pe tine. Numai reflectarea ta. Ceea ce vezi oglindindu-se în feţele lor. Majoritatea feţelor lor. Şi ei te iubesc doar pentru că nu te cunosc.

Intrusul îşi urmă umbra până la marginea patului şi căzu în genunchi, cufundându-şi capul în aşternuturi implorând.

— Te rog, implora într-o şoaptă aspră, excesiv de dramatică, te rog, măcar cuprinde-mi mâna în ale tale. Te rog, de dragul fiului nostru.

— Fiul meu! şuieră Isabela. Fiul meu! Nu va fi niciodată fiul nimănui decât al meu! Eu sunt tatăl şi mama lui. În secunda în care l-am simţit înăuntrul meu nu am mai vrut niciodată să te ating. El este fiul meu!

Intrusul îşi ridică încetişor capul şi apoi izbucni ca o fantomă răzbunătoare smulgându-i oghealul de pe ea şi ţintuind-o pe Isabela sub silueta lui uriaşă, musculoasă. Ea se zvârcoli protestând, luptându-se să-şi elibereze braţele ca să-l izgonească. Apoi întregul trup i se zgudui ca şi cum ar fi fost lovit de un tunet. Smulse cu frenezie pantalonii strâmţi ai atacatorului său şi îi rupse cămaşa din olandă. îşi apăsă lacomă şoldurile de el, iar gura i-o luă cu asalt pe a lui, în timp ce picioarele îi încercuiseră spatele. Ii zgâria fesele tari cu unghiile, trupul cutremurându-i-se încă o dată când o penetră. îl împinse înapoi şi îl făcu să se aşeze în fund şi să o proptească de coapsele lui.

— Muşcă-mi sânii! îi comandă răsuflând repede, isteric.

Se legăna, gemea şi-l înhăţa cu ambele mâini de părul bălai bogat trăgând atât de tare încât ochii lui albaştri, incandescenţi de durere, se distingeau siniştri în întuneric.

Bărbatul atinse îndată apogeul şi gemu ca şi cum ar fi fost rănit de moarte. în acel moment Isabela îi dădu până la urmă ceea ce îşi dorea cu adevărat, dovada că el exista pentru ea: numele lui, doar numele lui. îi rosti numele mârâind în timp ce coapsele lui umflate o ridicară, iar ea îşi vârî degetul în anusul lui. El o ţinu suspendată, rigid din pricină că-şi dăduse drumul, iar femeia se

cutremură de talazul imprecis de spermă din adâncurile ei şi simţi că aceasta a înălţat-o spre lumină. Şi apoi fu purtată fără efort de propriile-i aripi, aripi la fel de întinse precum baldachinul auriu de deasupra ei, şi după ce strânse toată lumina, tot sensul universului în anvergura enormă a aripilor sale, îi bolborosi numele din nou. La sfârşit doar pentru ea singură, căci se avântase deasupra orizontului infinit, zise: „Fă-mi încă un copil, Galeazz."

*

Dar dacă iubirea ta pentru cea mai înaltă
Sferă Ţi-a înturnat spre înalluri dorinţa
Inima nu-ţi va cunoaşte nicicând o asemenea temere.

Beatrice îşi închise volumul *Purgatoriului* lui Dante. După atâtea ore nu trecuse de fapt de această pagină, iar acum, aşa cum se aşteptase, el se afla aici.

Maurul se bălăbănea uşor. Deja îşi dăduse jos *vestito.* Când ajunse la marginea patului, îşi dezbrăcă pieptarul şi pantalonii strâmţi cu mişcări spasmodice şi stând în picioare deasupra ei în cămaşa largă din olandă. Pieptul i se ridica şi cobora şi îi auzea respiraţia ordinară. Până atunci respiraţia nu-i mirosise niciodată a vin, iar mireasma leşioasă care ajunsese până la ea îi stârni frica.

Glasul venea din adâncurile pieptului.

— Madona Cecilia Gallerani a dat naştere unui bebeluş sănătos în această seară.

Se opri şi un spasm îi pulsă prin tâmplă şi obraz.

— Un fiu.

Cuvintele i-au aspirat pe dată sufletul. Nu mai avea nici măcar voinţa şi nici energia de a-şi feri capul de ura infinită din privirea soţului ei. „Ajută-mă Doamne” îşi auzi conştiinţa invocând ca un motoraş, însă cuvintele dispăruseră, un ţipăt îndepărtat purtat de o adiere stridentă. Nimeni, cu atât mai puţin Dumnezeu, nu o mai asculta.

Bărbatul nu se mai obosi să sufle în lampă. Aruncă oghealul într-o parte şi o încălecă. îi trase camizolul peste sâni, iar el îşi scoase cămaşa şi îşi apăsă pieptul greoi peste al ei până când Beatrice crezu că se sufocă. Duhoarea stătută de vin o făcu să-şi pună mâna la nas. Se opuse un moment penetraţiei lui pripite, încercând cu muşchii de care nu fusese conştientă că-i are să dea afară lucrul ce se îmboldea în ea. însă el se războia cu sălbăticie.

începuse să cadă, plonjând înlr-o beznă înspăimântătoare, solitară, risipită de Mama şi de Tata şi de toţi cei care credea că o iubeau, azvârlită de lipsa ei de vlagă şi de înjosire. Atacatorul ei era singura prezenţă vie în acest univers înnegurat şi într-un delir de durere şi înjosire îşi imagină că s-ar putea

elibera numai dacă o să strige implorându-l să se oprească...

Nu. Nu o să-l lase să-i ia şi ultima fărâmă de demnitate. îşi muşcă buzele de durere, reţinându-şi hohotele. Şi apoi, într-un moment de limpezime admirabilă văzu că durerea nu e osânda, ci salvarea ei, căci doar atunci când sufletul acceptă durerea se poate înălţa din abis să acceadă la mântuire. „Voi suferi, însă nu-l voi lăsa să-mi audă strigătul", îşi spunea iar şi iar. „Voi suferi, dar nu voi striga."

El se apropiase de apogeu, însă ea nu ştia asta. Ştia doar că durerea, salvatorul ei, se retrăgea pe culmile în flăcări de unde coborâse, însă lăsase în urmă o rămăşiţă de putere, o linişte în sufletul său. Maurul o privea feroce, cu umerii săltaţi şi pieptul puternic, iar ea îi întâlni ochii cu voinţa inimii sale de duritatea diamantului. „Te-am învins", gândea în tăcere înveninată, „şi ţi-am furat victoria. Şi când pruncul tău va începe să crească în mine, îl voi învinge şi pe el, şi te voi prăda şi de victoria asta."

CAPITOLUL 13

Paris, iunie 1491

Leagănul se balansa în tăcere, singurul sunet Fiind tuşea convulsivă a bebeluşului ca o prezenţă fantomatică în beznă.

— *Maman* este aici. Mama este aici, murmura cu duioşie Madame de Beaujeu. Mama este aici.

Uşa scârţâi precum târâitul delicat al unui greier. Condurii târşâiau pe podea. Lumina care provenea din încăperea de alături ilumină faţa Madamei. Nu era încântată că fusese deranjată.

— Vizitatorul nepoftit, o doamnă de companie bine îmbrăcată, îi şopti Madamei la ureche.

— Iertaţi-mă, înălţimea Voastră. Este foarte urgent. Soţul domniei voastre vrea să vă vorbească negreşit.

Pietre de Beaujeu aştepta în anticameră. Era un bărbat mărunţel, cu un nas mare, o bărbie cu o despicătură adâncă şi ochi afecluoşi şi inteligenţi.

— Cred că o să doarmă o vreme, spuse Madame, ca şi cum această ştire ar fi avut

prioritate faţă de orice criză.

Fiica ei, Suzanne, era un bebeluş rahitic şi în primele trei săptămâni de existenţă se părea că plămânii ei care se zbăteau nu-i puteau susţine trupul zbârcit. însă în ultimele zile Suzanne începuse să ia în greutate, iar culoarea sa albăstruie se estompase. Cu toate acestea Madame rămăsese neîntrerupt vigilentă, dormind şi mâncând în continuare lângă leagănul copilului.

Pierre îi oferi soţiei un zâmbet evocator.

— E vânjoasă ca şi mama ei. Vrea să trăiască. O să trăiască. Putem să-i mulţumim lui Dumnezeu.

Gura i se încordă.

— Ieri dimineaţă Bernard Stuart d'Aubigny a sosit la Bourges şi a ordonat, în numele fratelui tău, ca ducele de Orléans să fie eliberat din turn. Ludovic a fost dus la Pont de Baragon, unde s-a întâlnit cu fratele tău. Cred că mai este vreme să-i arestăm pe de Vesc şi pe episcopul de Mountabon înainte să sosească aici şi să-şi dea întâlnire cu Ludovic şi cu fratele tău.

Etienne de Vesc şi episcopul de Mountabon erau cei mai puternici susţinători ai ducelui de Orléans cărora li se permitea să apară la curte. Madame nu lăsă să i se citească nimic pe chipul epuizat. Totuşi, ochii săi amenin-ţători dădeau impresia că frunzăreau prin mii de calcule. Pe urmă totul se opri şi apucă mâinile lui Pierre.

— Nu, nu, spuse domol. A venit vremea. E timpul, îşi trase soţul în braţele sale.

— Tu şi cu mine nu suntem în pericol. Dumnezeu ne-a dat-o cu o mână pe Suzanne şi cu alta l-a eliberat pe Ludovic. Dacă acesta este târgul pe care El ni-l propune, atunci suntem binecuvântaţi că este atât de generos.

Madame îşi aşează capul pe umărul lui Pierre. Pentru prima oară de la vârsta de cincisprezece ani, îşi îngădui să plângă.

PARTEA A TREIA

CAPITOLUL 14

Neapole, 25 decembrie 1491

— Vreau să ştiu de ce am fost aduşi aici.

întrebarea fusese rostită cu o voce răguşită, disperată. Temnicerul îl izbi în nas cu mânerul cuţitului pe interpelator. Prizonierul se prăbuşi pe pietrele murdare ca un muşuroi nemişcat; cu mantia jegoasă, părul încâlcit şi membrele slăbite, arăta un pic mai bine decât un morman de zdrenţe şi oase deshumate dintr-un mormânt făcut în pripă.

Prizonierii care mai rămăseseră, o ceată dezordonată de aproximativ treizeci de bărbaţi, ripostară la atac cu rugăciuni şoptite. Arătau deja ca nişte spectre ale unor morţi: cu feţe albe şi sfrijite şi guri pungile şi ştirbe. Fuseseră aduşi din Neapole în insula Ischia, la şase ore depărtare cu barca, în ajunul Crăciunului trecut. Unii se gândeau că vor fi eliberaţi; poate că fuseseră răscumpărări de

francezi. însă doar schimbaseră temniţele renumitului castel Sant'Elmo cu celulele la fel de jalnice ale unei fortăreţe străvechi, părăsite.

Un alt prizonier îşi adună toată puterea şi curajul ca să întrebe:

— De ce suntem aici?

Temnicerul care îl lovise pe primul prizonier păşi înainte căutând vinovatul. însă superiorul său, un bărbat cu privirea gravă înfăşurat într-o pelerină din lână fină, îl trase înapoi.

— Sunteţi oaspeţii casei de Aragon, spuse nepăsător bărbatul cu pelerina din lână. Ironia nu sună complet falsă în audienţa amorţită de inaniţie.

Majoritatea acestor bărbaţi erau nobili napoletani importanţi, cu o lungă istorie de rezistenţă, uneori violentă, împotriva domnitorilor aragonezi din Neapole. Mulţi erau fiii nobililor care îi susţinuseră activ pe francezii ce-şi revendicaseră drepturile asupra Neapolelui cu o generaţie înainte. Cu cinci ani în urmă, Ferrante de Aragon, rege al Neapolelui, încheiase pace cu nobilii rebeli. Ca să pecetluiască înţelegerea, Ferrante aranjase ca nepoata lui să se căsătorească cu unul dintre oponenţii săi principali şi îi invitase pe restul răzvrătirilor la un banchet de oficiere în marele hol al castelului Nuovo. (Un nobil de seamă refuzase invitaţia.

Antonello di Sanseverino, prinţul de Salemo, răspunsese printr-un bileţel care spunea: „Vrabia bătrână nu zboară în cuşcă” şi apoi se refugiase la Paris.) La scurt timp după ce fusese servit al patrulea fel de mâncare, Ferrante ordonase ca uşile să fie zăvorâte; oaspeţii fuseseră succint arestaţi şi încarceraţi, iar averile confiscate. Femeile şi copiii au fost până la urmă puşi în libertate, însă nobilii au petrecut anii ce au urmat în carcerele subterane din subsolul castelului Sânt’Elmo. Nu li s-a dat voie să întreţină nicio legătură cu lumea din afară. Marea parte a familiilor acestora i-au crezut deja morţi.

— Facă-se voia Ta, spuse una dintre fantome. Astăzi îl vom vedea pe Iisus.

Frica se răspândi rapid şi îi contamină pe toţi prizonierii. Işi dădură seama că vor Fi ucişi acolo, unde cadavrele le pot fi tăinuite. Semnele de întrebare neliniştite şi murmurele disperate formară un cor frenetic, haotic. Câţiva bărbaţi repetau fără încetare numele sfinţilor. Până la urmă un prizonier izbucni:

— Dumnezeu ne e martor că v-am cerut să ne aduceţi un preot!

-— Diavolul să vă privească murind, îi răspunse bărbatul cu pelerina din lână.

Se întoarse şi-i făcu semn unui temnicer să deschidă uşa joasă din lemn. Un curent de aer rece se strecură în cameră, iar vântul gemea prin culoarul din capătul opus. Bărbatul cu

pelerina din lână îşi feri capul şi se făcu nevăzut. O clipă mai târziu şuierul vântului se amplifică devenind un ţipăt fremătător, ca şi cum afară ar fi urlat un ciclon.

Proiectată, după câte s-ar fi părut, de rafala înfricoşătoare, o siluetă ghemuită, aproape dezgolită, intră pe uşă. Un negru impozant costumat doar cu o pânză înfăşurată în jurul şalelor, cu umerii şi braţele vânjoase scânteind de ploaie stătea drept în picioare. într-o mână ducea un ciocan de potcovar, capătul conic fiind ascuţit ca o ţepuşă.

Când temnicerii împinseră de la spate grupul de prizonieri, încăperea răsună de sunete de protest şi rugăciuni. Doi temniceri scoaseră un bărbat în faţă. Prizonierul era înalt, cu un nas proeminent care părea cât jumătate din faţa lui descărnată. Ochii febrili cercetau trăsăturile impasibile ale negrului. Cu o mişcare rapidă, negrul izbi faţa prizonierului cu capătul ascuţit al ciocanului, apoi o spintecă din nou înainte ca sunetul de pepene despicat să poată fi sesizat. Din scobitura grotescă ţâşni sângele de un roşu stacojiu, strălucitor, în contrast cu pielea de un alb veşted, iar bărbatul se prăbuşi ca un sac gol.

Temnicerii fură nevoiţi să apuce cea de-a doua victimă de părul lung şi slinos. Acesta scuipă, facându-l pe negru să rateze, şi urlă:

— Blestemaţi fie diavolii de Aragoni până

când fiii tuturor bastarzilor vor arde în iad! Blestemat fie ticălosul de Ferrante, fiu de târfă! Blestemat fie Alfonso! – Ţepuşa plonjă în orbită.

în câteva minute toţi prizonierii zăceau într-o movilă de zdrenţe şi membre scheletice, pătaţi cu sânge închegat şi limfa cenuşiu-gălbuie, câteva clipe înainte fiind amintiri şi speranţă. Vântul vuia. Bărbatul cu pelerina de lână reveni în încăpere şi se furişă în spatele călăului. Negrul nu îl auzise şi privirea îi străluci de uimire când bărbatul cu pelerina din lână îl înşfacă şi îi tăie beregata rapid şi cu îndemânare.

*

Vijelia se apropia din est mugind neîntrerupt, gonind valurile acoperite cu clăbuci de-a lungul marelui Golf Neapole. Undele se rostogoleau izbindu-se de cheiul din beton al portului şi plesneau în aripa solidă a castelului Nuovo îndreptată cu faţa spre mare. Alfonso de Aragon, duce de Calabria, moştenitor al tronului Neapolelui, stătea în picioare la fereastra situată mult deasupra apei şi privea spuma fosforescentă care plutea spre el. Niciun locuitor din Neapole nu-şi aducea aminte de o asemenea furtună. Se dezlănţuise imediat după miezul nopţii şi acum, în mijlocul dimineţii de Crăciun, era la fel de întuneric ca la amurg.

— S-a isprăvit, şopti Alfonso.

Se depărtă de la fereastră. Nu purta nimic pe el decât două inele mari, unul cu safire şi diamante ferecate în aur, celălalt cu o montură în rubin. Coapsele sale erau groase şi vânjoase, un postament necesar pentru pântecele vast şi umerii plini de muşchi. O claie de păr negru şi cârlionţat îi acoperea ceafa şi îi ascundea toată fruntea lăsată goală mai puţin decât grosimea unui deget. Fălcile sale rotunde erau robuste, dar totuşi ferme, sugerând şi indolenţă şi forţă brută. Gura lui Alfonso era însă rafinată, delicată, ca şi cum ar fi fost conturată de rostiri poetice neîncetate, iar ochii săi exagerat de afectaţi de strabism – o afecţiune congenitală – îl făceau să arate ca şi cum ar fi fost întotdeauna lăcrimoşi.

— Ce părere ai despre ele?

Alfonso adresase această întrebare unei femei tinere cu trupul senzual şi sfârcuri mari, întunecoase, şi păr lung negru, bogat ondulat. Stătea într-un pat cu baldachin presărat cu perne din mătase brodată, examinând un teanc de reproduceri arhitecturale. Câteva dintre desenele mari erau planuri detaliate ale unui oraş întreg redat la scară fidelă.

Femeia îşi ridică privirea.

— Care este cuvântul? întrebă retoric. *Simmetria.* Toate seamănă între ele. Prea multă simetrie.

— în asta constă frumuseţea. *Simmetria. Regala.* Crezi că putem să promulgăm un decret ca napolitanilor să nu li se mai permită să-şi golească ţucalele în stradă? însă dacă toate străzile se vor întinde în linie dreaptă de pe coline şi până la mare, de fiecare dată când va ploua, rahatul va fi spălat.

— Deci asta le spui tu arhitecţilor? Ca mai înainte de toate să ia în seamă rahatul?

Umerii vânjoşi ai lui Alfonso tresăriră uşurel, un reflex al veseliei.

— *Belleza,* doar pentru că te-ai dovedit a fi o specialistă în meseria ta asta nu înseamnă că eşti pregătită să-i instruieşti pe aceşti maeştri în meseria lor.

— Dacă aş fi la fel de inventivă în meseria mea cum sunt aceşti maeştri într-a lor, m-aş culca cu ţărani şi cu slugoi.

Alfonso îngenunche pe pat şi îi prezentă penisul.

— Hai să vedem ce fel de *invenzione* ai pentru el.

Femeia râse şi îl pocni pe Alfonso peste coapsa vânjoasă. Când penisul lui Alfonso începu să se întărească, ea îl privi cu ochi albaştri provocatori şi un zâmbet confuz.

Femeia se întoarse, tresărind. Uşile duble din capătul camerei zdrăngăniră. Doi bărbaţi, unul subţirel şi costumat somptuos, celălalt rotofei şi gătit cu o extravaganţă grotească, păşiră impasibili în dormitor.

Slăbănogul intonă:

— Înălţimea Voastră, Maiestatea Sa, tatăl vostru.

Alfonso îi făcu semn femeii cu o mişcare uşoară din cap. Ea strânse desenele cu dibăcie, se ridică complet goală şi făcu o plimbare până la uşă, fesele sale durdulii tremurând sub mişcarea nepăsătoare. Făcu o reverenţă regelui Neapolelui şi dispăru pe uşă. Slăbănogul, care era şambelanul regelui, se înclină şi se retrase închizând uşile în urma lui.

Ferrante de Aragon, regele Neapolelui, merse spre ferestre şi privi marea care ţipa. Era imaginea parodiantă a fiului său la bătrâneţe: umerii cândva musculoşi se atrofiaseră, abdomenul era un burdihan umflat, maxilarele i se lăsaseră aproape înghiţindu-i gâtul. Caracterul efeminat al gurii lui Alfonso era mult mai pronunţat la tatăl său. Părul sur al lui Ferrante îi încadra chipul în bucle minuţios modelate şi îşi încrucişase mâinile albe şi rotofeie peste piept. Cu talia sa imensă încorsetată într-o tunică albastru-pal brodată cu modele florale luxuriante, umerii gârboviţi încununaţi cu un colier masiv din ciorchini de fructe aurii, regele Neapolelui semăna cu o caricatură a unui măscărici de la curte sau a unui homosexual îmbătrânit. Avea însă un dram de putere şi inteligenţă care lipsea trăsăturilor mai vânjoase ale fiului său.

Nasul agresiv, cizelat, al lui Ferrante dădea impresia că-i ţâşnea din frunte, flancat de ochi verzi prudenţi, versaţi, înspăimântător de alerţi. Se întoarse de la fereastră, privirea sa adresând o întrebare.

— I-am mutat noaptea trecută.

Vocea lui Alfonso era profundă ca unui bas, însă glasul său era straniu de paşnic, aproape o şoaptă.

— Am dat ordinul. în mod evident nu vom primi de veste de la Ischia cel puţin o zi sau două.

Ferrante dădu din cap aproape imperceptibil. Apoi ochii săi dădură să se înţeleagă că a schimbat subiectul.

— Ai vorbit cu Camillo?

Camillo de Scorziatis era un trimis napolitan care tocmai se întorsese din Milano.

— De ce? întrebă Alfonso irascibil, alăturându-se tatălui său la fereastră. Nu va face altceva decât să-ţi confirme opiniile.

— Poate pentru că opiniile mele sunt juste.

Ferrante chicoti delicat.

— Ştii că el spune că fiica ta şi Beatrice au devenit *amice.* M-am gândit că s-ar putea ca lucrurile să se petreacă aşa. Amândouă au fost nişte copile înzestrate. Atât de aparte.

— Şi tu îţi închipui că prietenia dintre două fete îl nelinişteşte pe Maur? Dacă Maurul îşi bagă cocoşelul în Maica Domnului, Ea nu-i va influenţa politica. însă după cum stau

lucrurile, Beatrice îi este mai puţin soţie Maurului decât îi este soţ ducele de Milano fiicei mele.

Ferrante se răsuci către fiul său, cu buzele pungite.

— Aş spune că acesta este unul dintre avantajele situaţiei *de fado.* Camillo zice că Maurul se culcă cu ea o dată pe lună, la data calculată de astrologul său. Cu atât mai bine că Beatrice şi Maurul nu sunt aşa apropiaţi, fiind prea puţin probabil că vor concepe un moştenitor. Sau nu eşti de acord?

— Poate că ar trebui să dai mai multă atenţie la ce se întâmplă în Paris şi mai puţin cui se culcă cu cine la Milano.

Alfonso îşi învârti căpăţâna masivă şi îşi înfruntă tatăl.

— Sosesc. întrebarea nu este dacă, ci când.

— Vor sosi *dacă* vor putea să-şi aducă tunurile peste munţi şi *dacă* Maurul îi invită. Sunt în continuare incapabili să-şi realizeze primul ţel şi cred că pe al doilea cu atât mai puţin. în prezent cea mai zgomotoasă agitaţie din Paris sunt efuziunile susţinătorilor lui Ludovic, care vor să atace Milano şi nu Neapole. Maurul are cele mai bune urechi din Europa. El aude aceste voci. Ştie că gâtu-i este pe acelaşi butuc cu al nostru.

— Capul Maurului este prea mare ca să împartă vreun butuc cu cineva. Ne-a mai trădat o dată. Ne va trăda din nou.

Alfonso se referea la războiul cu Veneţia de acum opt ani, când Maurul negociase o pace separată fără ca măcar să-şi consulte aliaţii napolitani.

— A fost o decizie înţeleaptă din partea lui. Nici mie nu mi-a plăcut mai mult decât ţie, însă a făcut ce era indicat. Ce era mai bine pentru statul şi supuşii lui. Am mai multă încredere într-un mârşav isteţ decât într-un onest prost. Iar Maurul este prea isteţ ca să-i lase pe francezi să traverseze munţii.

— Şi dacă duce tratative pentru o înţelegere secretă cu veneţienii? Nu va mai fi nevoie să se teamă de francezi.

Ferrante privi spre mare şi clătină din cap.

— Conducerea Veneţiei va permite Maurului să unifice toată Italia, însă Serenisima Republică nu-i va permite niciodată să devină duce de Milano, rosti acesta blând. Singurul aliat adevărat al Maurului este o himeră, aceeaşi bestie imaginară pe care ţi-ai pus în cap şi tu să o urmăreşti. Puterea lui nu constă în ceea ce este capabil să realizeze – deşi este într-adevăr competent –, ci de ceea ce s-ar putea teme alţii că el ar putea să înfăptuiască.

O rafală monstruoasă mugi izbindu-se de fereastră. Un ochi de geam se crăpă zăngănind sonor; o clipă mai târziu explodă'înăuntru, iar ploaia rece urlă prin deschizătură. Bărbaţii se împleticiră înapoi

alarmaţi. Apoi vântul se domoli devenind un şuier sinistru, iar Ferrante începu să chicotească. însă Alfonso de Aragon, învingătorul otomanilor la Taranto, bărbatul care mărşăluise de două ori cu armatele pe sub porţile Romei, se holba la sticla fărâmiţată pe podea cu chipul robust ca o mască a terorii.

CAPITOLUL 15

Milano, aprilie 1492

— *Elefante,* Francesco. E-le-fant.

Isabela arătă cu degetul spre elefant. Legat de picior de una dintre coloanele ce înconjurau curtea menajeriei Maurului, animalul fâşâi nepăsător cu trompa peste dalele de piatră presărate cu paie.

Beatrice îl ţinea în braţe pe fiul Isabelei, Francesco. Băieţelul în vârstă de şaisprezece luni era înfăşat complet de la brâu în jos, însă era îmbrăcat cu o cămăşuţă albă din mătase şi o vestuţă din brocart brodată cu fir de aur.

— *Elefante,* spuse Beatrice. *Elefante.*

— Della, îi scăpă lui Francesco oarecum supărat.

Un leu mărăi. Amândouă ducesele tresăriră şi se răsuciră spre cuşca aflată imediat în spatele lor. Leul începuse să ragă cu atâta forţă că puteau să-i miroasă respiraţia împuţită de came de hoit de la jumătate de duzină de paşi. Francesco urla în gura mare, apoi începu să plângă isteric, faţa sa înroşindu-se rapid formând un contrast izbitor cu părul său fin, aproape transparent. Elefantul mergea cu paşi apăsaţi şi sforăia,

păsările tropicale din cuşti cârâiau, iar maimuţele începuseră să ţipe. Ducesele şi *vecchia* lui Francesco, Lucia, goneau de-a lungul ogrăzii şi ieşiră din menajerie prin intrarea de un alb strălucitor a peristilului.

Francesco continuă să plângă şi afară, protestul său zelos acoperind până şi zarva din menajerie. Isabela îl înhăţă din braţele Beatricei, îl sărută înflăcărată şi îi mângâie părul mătăsos. Neizbutind să-l calmeze i-l pasă Luciei, care nu avu nici ea mai mulţi sorţi de izbândă.

— E obosit, spuse Isabela.

Le făcu semn vizitiilor să-i aducă trăsura.

— Las-o pe Angela să-i dea să mănânce, îi zise ferm Luciei. Apoi aşează-l în pat.

îşi sărută ţâncul care tot mai urla şi îi susură la ureche, apoi o sprijini pe Lucia să urce în burta poleită a *carrozza-ei* cu patru roţi.

— Să nu te întorci, îi ordonă vizitiului. înălţimea Sa şi cu mine o să luăm caii.

Grajdurile ducelui de Milano se găseau la o aruncătură de băţ de menajerie. înconjurat de pini, stejari şi ulmi de un verde crud, complexul de grajduri semăna cu un *palazzo* vast în stilul *all'antica.* Parterul era îngrădit de un portic din coloane din marmură albă şi arce clasice. Boxele cailor erau cele mai civilizate clădiri de acest fel din toată Europa, ca să nu mai vorbim dc rasele care le populau.

Coloanele acoperite cu ghirlande complicate din piatră cioplită susţineau cupola cu nervuri şi fresce superbe cu cai decorau pereţii. Ducele de Milano presupusese că aşa cum locatarii umani ai castelului se bucurau de picturile strămoşilor lor glorioşi, la fel şi caii lui vor fi inspiraţi de imaginile campionilor cabalini. Sistemul de canalizare era cel mai avansat din câte se puteau găsi: apa venea pe ţeavă în fiecare boxă şi o reţea de canale din argilă îndepărta excrementele cailor.

Rândaşii în uniforme înşeuară şi înhămată grabnic caii duceselor. Beatrice şi Isabela călăreau spre nord prin parcul ducal. După-amiaza se încălzise şi îşi îndemnară caii până se umplură de clăbuci, copacii zburând în urma lor ca nişte pete verzi.

— Hai să facem un ocol întorcându-ne spre lac, zise Isabela când se hotărâseră în cele din urmă să-şi potolească caii.

Maurul construise un Iac artificial lângă grajduri şi lângă menajerie.

— Putem să le scoatem şeile şi să-i adăpăm acolo.

Peisajul din parc ce înconjura lacul nu era locuit, cu excepţia unui mănunchi de lebede albe în capătul din nord. Meşterii care instalau în jurul perimetrului lacului o balustradă din marmură se pare că fuseseră trimişi altundeva. Caii băură din lac, iar Beatrice şi Isabela sorbiră dintr-o fântână

etajată, proaspăt croită în marmură. Aşternută un valtrap pe iarbă şi se întinseră una lângă alta, mijind la soare. Caii păşteau liniştiţi.

Isabela întoarse capul spre Beatrice.

— La soare se vede nuanţa roşcată a părului tău. Şi al meu e la fel. E sângele nostru spaniol. însă îmi place textura părului tău, atât de închis la rădăcină, cu acest nimb roşcat transparent. E aşa de frumos.

— Nu sunt frumoasă, Iş.

Iş era o poreclă din copilărie pe care ducesele o reactualizaseră, pronunţia spaniolă de ţânc a monogramei latine a Isabelei, IX.

— Tu eşti frumoasă, să ştii, draga mea!

— Ar fi drăguţ să-mi aud soţul spunându-mi asta. Am picioarele prea scurte ca să capăt genul acesta de compliment de la el.

— Poate că Gian se va schimba. Mama mi-a scris că mariajul este precum o lăută. Nu trebuie să faci o tragedie dacă la început nu cântă cum se cuvine. Zi de zi trebuie să-i acordezi coardele ca să obţii armonia. Cel puţin aşa spune Mama.

— Gian nu este o lăută, spuse Isabela sec. Este un *cacarella.*

Cu ajutorul pumnului făcu acel gest obscen de masturbare. Beatrice râdea strident, provocând-o şi pe verişoara sa să izbucnească întocmai. Ducesele se înghesuită una în alta şi se luară în braţe.

Rămaseră îmbrăţişate şi după ce încetară să râdă. Isabela privea concentrată în ochii Beatricei.

— Te-ai întrebat vreodată cum te-ai simţi dacă ai face asta cu un bărbat? susură ea. Nu mă refer la pat, unde-şi îndeplinesc rapid scopul, ci la modul cum stăm noi acum. Să ţii pe cineva strâns în braţe fără să îţi doreşti asta, chiar dacă mai târziu asta faci.

Pentru o clipă Beatrice nu-şi putu imagina că-şi dorea altceva mai mult decât apropierea de care se bucura cu Isabela. Dar bineînţeles că şi-a amintit. Nopţile acelea catifelate, sufocante de la Villa Belriguardo de pe râul Po, când stătea trează şi o asculta pe sora ei vitregă Lucrezia fantazând despre viitorul ei soţ, nopţi în care sora sa citise din scrisorile logodnicului ei, înfrumuseţându-i declaraţiile pătimaşe de dragoste cu viziuni anticipative ale modului cum vor face dragoste. O sută de nopţi, o mie de nopţi când Beatrice citise şi recitise toate marile poveşti de iubire la lumina pâlpâitoare a unei lămpi cu petrol, memorând cuvintele lui Rolando şi Tristan şi Petrarca pe care le auzea din nou în întuneric, simţind mâna caldă a unui cavaler curtenitor sau a unui poet pătimaş într-a ei, după care adormea cu aceste vorbe scânteindu-i în minte ca artificiile.

— Vorbe, murmură Beatrice. Vreau un bărbat care să-mi facă declaraţii.

— Eu vreau un bărbat care doar să mă sărute. Nu cum sărută bărbaţii, ci aşa...

Buzele Isabelei le atingeau uşor pe ale Beatricei, la fel de moi precum propria-i respiraţie. Sărutările se deplasau într-o procesiune infinitezimală de la un colţ al gurii Beatricei la celălalt. Nu avu nicio clipă senzaţia de presiune, doar de căldură şi de o catifelare perfectă.

Capul Beatricei zumzăia, surprinzând-o şi alarmând-o. însă fu straniu decepţionată când verişoara ei se opri.

— Oh, Doamne, spuse Isabela.

Oftă şi-şi lăsă capul să-i cadă pe spate.

— Când îl sărut pe Gian e ca şi cum mi-aş cufunda capul într-un butoiaş de vin plin cu ţipari muraţi.

Se răsuci spre Beatrice.

— O să-ţi spun cum e să te culci cu Gian dacă îmi povesteşti acelaşi lucru despre Maur.

Ducesele râdeau din răsputeri.

— O să încep cu prima, anunţă Isabela. Gian nu poate să facă nimic dacă nu a băut considerabil, iar dacă bea prea mult nu mai poate să facă nimic. La început e cel mai atras de sânii mei, ceea ce îmi place. Ador să mi se sugă sânii. îi place să mă vadă goală puşcă, aşa că întotdeauna lăsăm o lampă aprinsă sau o facem în timpul zilei. Dacă pot să-l iau prin surprindere şi să nu-i dau timp să se gândească la asta, e posibil să fie foarte

excitat. Odată am fost în stare să-l conving s-o facem când ieşiserăm să călărim. Atunci îmi place cel mai mult, când Gian se... excită.

Beatrice îşi aminti că cel puţin unul dintre visele ei din copilărie se împlinise: nu şedea pe patul ei lângă Iş, aşa cum visase în Neapole, însă iat-o discutând aici cu verişoara ei la fel de intim ca şi cu o soră.

— Şi soţul meu bea un piculeţ, spuse ea. întotdeauna îl miros. însă el niciodată... e ca şi cum îmi administrează unul dintre leacurile lui Messer Ambrogio. O dată pe lună îmi trimite vorbă să-l aştept. Nu vorbeşte niciodată, îmi ridică camizolul şi îşi ridică şi cămaşa lui şi se apucă de treabă. Ştiu că o să isprăvească mai repede dacă mă relaxez, aşa că mă gândesc la lucruri care îmi plac. Mă prefac că plutesc pe râul Po într-o după-amiază de vară, iar muzicanţii cântă, arunc petale în apă şi le număr. Nu durează foarte mult.

— îţi place vreodată?

— Nu mă mai simt prost. Ştiu că încearcă să nu mă rănească.

— Vrei un copil?

întrebarea o sperie atât de mult pe Beatrice că se ridică drept în şezut. Jocul Isabelei era înşelător: viclean, murdar. însă Beatrice îşi zise că Isabela îşi ascundea doar o grijă de înţeles, o grijă pe care o împărţeau amândouă. Dacă îi va dărui Maurului un moştenitor, totul

se va schimba. Dacă... Frica îi dădu brusc o stare de greaţă şi se luptă cu adevărul pe care-l ascundea. Glasu-i era strident şi nesigur.

— Iş... Iş, ţie nu ţi-a fost frică când ai născut?

Isabela se ridică în şezut, îşi trase volanul rochiei până la genunchi şi îşi mângâie picioarele albe şi subţirele. Ochii i se mişcau straniu: se îngustară, licăreau. Şi trecu. îşi scuturâ capul.

— Te-ai îngrozi dacă ai asculta toate gogomăniile pe care ţi le spun babele – cum că dacă vezi o şopârlă pe pervazul ferestrei în ziua concepţiei, o să ai un monstru cu coadă de şopârlă şi că ar fi trebuit să înveţi asta în ajunul Crăciunului dacă vrei ca hemoragia să ţi se oprească: „lisus a fost născut în noaptea de Crăciun şi în noaptea de Crăciun a fost pierdut. în noaptea de Crăciun a înviat din nou. Sângele să-ţi stea în vene, aşa cum sângele lui Hristos a stat într-ale lui." De parcă ţi-ai putea aminti să rosteşti asta când sângerezi de moarte.

Buzele Isabelei se răsuciră sarcastic.

— Ştii că atunci când eşti ducesă trebuie ca martorii să fie prezenţi, nu-i aşa? îi cheamă înăuntru imediat după ce te pun în scaunul pentru naşteri. Şi stai acolo cu ei toţi chiorându-se între picioarele tale, ca să fie siguri că nu-i amăgeşti şi scoţi din băiţă nou-

născutul vreunei târfe. Messer Ambrogio m-a scos din pat şi m-a aşezat în scaunul pentru naşteri chiar dacă îi spusesem că nu eram nici pe departe gata. Asta m-a obosit mai mult decât naşterea – să mă ridic din pat, să stau acolo o oră, să mă întind când copilul nu venea, iar să mă ridic... fără întrerupere.

Isabela clătină din cap dispreţuitoare.

— Chiar dacă nu ai purta un copil în pântec, toate acele îndeletniciri le obosesc. Ai avut vreodată o febră atât de mare că până şi oasele te dureau? Aşa mă simţeam. Ca şi cum o otravă îmi curgea prin vene. Ca şi cum aş fi avut o ghiulea fierbinte înăuntrul meu, apăsându-mi pe şira spinării. Şi când pruncul a început să iasă, am crezut că dacă o să mă uit în jos o să-mi văd maţele zvârlind afară din mine.

Isabela se opri, se încruntă şi articulă câteva cuvinte mute.

— Am găsit o cale să mă eliberez de durere, rosti în cele din urmă. O lumină. Puteam zbura către ea. Toto – Toto era numele de alint al micuţului Francesco pentru Beatrice, iar maică-sa îl adoptase şi ea – era... Am simţit că am aripi uriaşe şi că pot zbura şi cu fiecare bătaie a aripilor mă ridicam deasupra tuturor şi totuşi, în acelaşi timp, îmi împingeam copilul în lumină. Şi dintr-odată eram liberă, mă aflam deasupra tuturor, plutind în lumină, iar bebeluşul meu era cu mine. Şi, când am văzut faţa copilaşului meu pentru prima oară,

am ştiut că nu era copilul Domnului sau al tatălui său, ci era doar al meu. Voinţa mea, puterea mea, o putere pe care nimeni altcineva nu ar fi putut să o aibă, îi dăduse viaţă.

Isabela îşi ghemuise strâns picioarele.

— Abia aştept să mai fac un copil.

Beatrice privea fix în direcţia lacului. Două lebede alunecau pe apă ca nişte statui din marmură albă aşezate pe un cearşaf de lapislázuli.

— Iş, tu crezi că în interiorul nostru există lucruri pe care întreaga noastră fiinţă le cunoaşte, deşi le tăinuieşte minţilor noastre pentru că nu le-am putea îndura cunoaşterea continuând să trăim?

— Te referi la o premoniţie? Mai bine nu ai vorbi aşa. Vrăjitoarele încă se mai ard pe ruguri în ţară[XI]. Şi în Florenţa!

— Nu, sunt serioasă, Iş. Nu vorbesc despre o viziune pe care ar putea să o aibă o sfântă. Mă refer la un lucru pe care mintea îl ascunde, o... prevestire care scapă ochiului. însă rămâne în minţile noastre ca... ca o pictură ce aşteaptă să fie dezvelită şi, dacă ne apropiem prea mult ca să îndepărtăm draperia de pe tablou, restul fiinţei noastre

[XI] În Italia şi în Peninsula Iberică, unde Inchiziţia a fost atât de activă, procesele contra vrăjitoriei au dus doar la 300 de execuţii capitale (n.red.).

trebuie să ne avertizeze de pericol. Crezi că e posibil aşa ceva?

— Da. Nu am de gând să râd de tine. Da. Cred că înţeleg ce spui. Vorbeşti de o intuiţie lăuntrică, pe care...

Propria intuiţie a Isabelei zbura spre ea ca un corb croncănitor şi o izgoni.

— Este o ameninţare ce ţi-a fost sădită în suflet din ziua în care ai venit pe lume, însă nu poţi vedea lucrul de care te temi, ci doar îl percepi când te apropii de el.

— Iş, îţi aminteşti când Giovanna... a murit?

Beatrice se cufundă în adâncimile insondabile ale fricii. Giovanna fusese una din doamnele de companie care o escortase pe cea de-a doua soţie a bunicului lor, şi ea tot o Giovanna.

— Tu îţi aduci aminte? Eu aveam cam zece ani atunci şi nu mă lăsau niciunde în preajma ei. însă am auzit poveştile. Tu cum ai aflat?

— Iş, am văzut. îţi promit că nu mint. Nu trebuia să mă atlu acolo, însă am ştiut unde să mă ascund. Se târâse într-unul din pasajele strâmte din piatră – construite ca să faciliteze fugile, iscodirea şi legăturile clandestine – care înfrumuseţa zidurile groase ale castelului Nuovo din Neapole. l-am văzut... i-am văzut scoţând copilul.

— Pentru Dumnezeu. S-a petrecut cu adevărat... cum au spus?

Pe măsură ce Beatrice continua, greaţa şi o

senzaţie de fierbinţeală, de ameţeală, se năpusti asupra ei.

— Da, am văzut, Iş. Nu au putut să-i scoată capul, aşa că au trebuit să... Iş, am auzit. Şi desluşi din nou: pârâitul lichid al ţestei copilului, dispus irevocabil curmeziş în pelvis, ce fusese spart cu bisturiul chirurgului, în speranţa că cel puţin mama să fie salvată. Chirurgul s-a folosit de un cârlig ca să tragă copilul afară. Capul lui era...

Vedea şi acum oribilitatea pe care o scoseseră din Giovanna, craniul terciuit şi membrele sale, membre vâscoase, ca ale unei caracatiţe într-o cange.

— Iş, am văzut-o şi pe Giovanna murind.

Acum imaginile o copleşiseră, succedându-se în secvenţe rapide, de coşmar. Timp de câteva zile Giovanna dăduse impresia că se înzdrăvenea. Apoi infecţia începuse să i se răspândească în tot organismul, o cangrenă îngrozitoare, un gaz care i-a putrezit organele interne, umflând-o grotesc.

— Iş, arăta ca o băşică plină cu apă. Se făcea din ce în ce mai mare. Ţipa tot timpul.

Ţipetele o înjunghiară din nou pe Beatrice, ca un cuţit ce-i fărâmiţa oasele.

— Când în cele din urmă a răposat, puroiul i-a ţâşnit pe nas şi pe gură şi după asta s-a umflat şi mai tare. Nu mi-a venit să cred că nu a pocnit.

— Ăsta-i un soi de întâmplare care se poate

petrece o dată la zece ani.

Isabela scutură din cap insistent.

— îmi amintesc că una dintre babomiţe spunea că sărmana Giovanna era atât de strâmtă în şolduri încât era o minune că putea urina, cu atât mai puţin posibil să treacă un copil.

Spaima Beatricei nu se diminuase. Stomacul i se contracta, iar fierbinţeala o acaparase ca un gaz fierbinte; îşi imagina că o să se umfle ca Giovanna, apoi o să explodeze. Adevărul păru să ţâşnească din ea.

— Iş, ştiu că o să mor dacă o să am un copil. Copilul o să mă omoare. Cunosc asta la fel de bine cum ştiu că dacă îmi tai degetul o să sângerez.

Isabela îşi făcu din reflex semnul crucii.

— Toto, eşti...?

— Nu. Nu, Iş, ştiu că nu sunt.

Cadenţa Beatricei era frenetică.

— Nu vreau să fiu vreodată. Nu vreau să am copilul lui nicicând. Francesco este singurul copil pe care-l vreau. îţi promit, Iş.

Beatrice se cutremură hohotind. Avea strania impresie că tocmai îşi trădase mama. Şi că mama ei meritase să fie trădată.

— Oh, draga mea, murmură Isabela şi o cuprinse pe Beatrice în braţele sale.

CAPITOLUL 16

Epistola ISABELEI D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova, către ELEONORA D'ESTE, ducesă de Ferrara. Pavia, 1 august 1492

Multilustra şi scumpa mea doamnă mamă,

Ieri am ajuns în siguranţă în Pavia şi m-am întâlnit la docuri cu Beatrice şi ducesa de Milano, după care am fost condusă prin oraş până la porţile castelului. Acolo am fost primită de Maur şi de toţi ambasadorii care sunt aici şi am fost anunţată de două duzini de gornişti. Nu ţi-ar fi venit să le crezi pe Beatrice şi ducesa de Milano! Fost-au Roland şi Olivier mai devotaţi unul altuia? Au nume de alint şi ochiade secrete şi realmente îşi completează reciproc propoziţiile. împreună cu *puttino* ducesei de Milano, formează o gingaşă familie. Maurul îi acordă Beatricei tot respectul şi cordialitatea din lume. Şi, mamă, *guardaroba* Beatricei nu e cu nimic mai prejos decât un spectacol! După socotelile mele are şaizeci şi trei de *camore* şi asta numai aici la

castelul din Pavia – mi-a spus că are chiar mai multe în Vigevano, ca să nu mai pomenim de Milano. Le-am cercetat, şi jur pe Brâul Fecioarei că niciuna n-a fost confecţionată din material care să Fi valorat mai puţin de douăzeci de ducaţi cotul! Şi n-am vreme să ţin socoteală tuturor cărţilor pe care şi le-a comandat. Acum ştiu de ce trebuie să aştepţi aşa de mult până dai de un pergament Fin din piele de capră în Veneţia! Cât priveşte relaţiile conjugale dintre Beatrice şi Maurul, încă nu sunt dumerită. Nu sunt semne că ar avea un copil, dar asta nu spune nimic – uite cât ne-am străduit Francesco şi cu mine. (Perioada aceea a fost joia trecută. Când îmi vine, trebuie să mă forţez să nu cad pradă deznădejdii. Nu renunţ la *puttino,* mamă.) în acelaşi fel, nici ducesa de Milano nu are nimic de arătat de pe urma strădaniilor sale recente.

Veştile aici sunt toate despre alegerea noului Papă şi se zice că rezultatul se datorează în întregime sforilor trase de fratele Maurului, cardinalul Ascanio, care se aude că va Fi noul vice-cancelar papal. Toţi marii ambasadori se află aici – al Milanoului, Neapolelui, Florenţei şi, cum ştii, Messer Giacomo, care mă imploră să-ţi transmit urările lui de bine. Desigur că discuţiile nu vor începe serios decât după ce va sosi Tata. îl aşteptăm să ni se alăture la Vigevano joia asta

– trepidăm cu toţii în aşteptare. Cred că toată lumea de aici, inclusiv Maurul, îşi dă seama că trebuie să se ajungă la o înţelegere dacă vrem să-i ţinem pe francezi dincolo de munţi.

Mâine mergem la vânătoare, iar în Vigevano vom ajunge miercuri. Abia aştept să văd toate lucrările pe care maestrul Donato Bramante le-a făurit aici.

Pe cât de multă bucurie simt că în cele din urmă îmi voi vedea din nou singura mea soră şi ştiind că tata va fi în curând aici, pe atât lipsa ta este ca o umbră peste cele mai voioase clipe.

Fiica ta adorată şi cea căreia îi este dor de înălţimea Voastră,

Isabela d'Este da Gonzaga, *mânu propria.*

*

Pavia, 2 august 1492

— Ştiu că se apropie.

Marchiza îşi iţi uşurel capul. Cu pana de păun fixată cu o peruzea în boneta din catifea albastră, semănă pentru o clipă cu o pasăre tropicală iscoditoare.

— Ii aud.

Arătă cu degetul spre hotarul pădurii de plopi şi pini, cam la o azvârlitură de săgeată depărtare peste pajiştea povâmită.

— Ogarii ducelui de Milano sunt acolo.

Exact acolo.

O duzină de pavilioane din prelată albă punctau peisajul buruienos, adăpostind cortegiul de vânătoare de soarele zăpăcitor de august; o pergolă arcuită graţios ţesută din crenguţe tinere de pin ţinea umbră marchizei, duceselor de Milano şi Bari şi câtorva doamne de companie. Ambele ducese mijeau ochii în lumina soarelui. Isabela nu-şi mai pusese nimic peste *camora,* iar soarele îi înroşise umerii, gest pe care-l repetă şi Beatrice o clipă mai târziu.

— Noi tot nu-i auzim, spuse Beatrice.

— Nu am avut întotdeauna un auz mai bun decât al tău? ripostă marchiza.

— Ba da, da, aşa e, răspunse Beatrice încolăcindu-şi braţele în jurul surorii sale şi sărutând-o pe gât şi pe ureche. Mă voi recunoaşte învinsă în faţa superiorităţii tale absolute pentru simplu motiv că sunt aşa de bucuroasă că te afli aici. însă dacă ai auzul aşa ascuţit, aş dori să ne spui ce discută soţul meu şi ambasadorii.

Marchiza se chiori intenţionat o secundă în pavilionul adiacent, ca şi cum ar fi putut cu adevărat să descifreze zumzăitul silenţios al celor din grup. în vestele lor scurte de vânătoare din brocart şi pantaloni strâmţi în culori strălucitoare, cei patru bărbaţi –

Maurul, Giacomo Trotti şi ambasadorii Neapolelui şi Florenţei – semănau cu nişte *condottieri* ce dezbăteau o campanie. Ochii negri ai Maurului licăreau de la un ascultător la altul, mâinile sale mişcându-se cu fandări încrezătoare, didactice.

— Vă voi spune întocmai ce se discută, se hazardă marchiza. Cu regele Franţei sedus la picioarele ducelui de Orléans şi ale prinţului de Salemo, niciun italian nu se mai află în siguranţă. Cred că este o binecuvântare că francezii îşi fac intenţiile cunoscute. Dacă le arătăm *oltramontani-*|*or* că suntem uniţi împotriva lor, aceştia vor rămâne pe la casele lor. Slavă Domnului că noul Papă nu este un simpatizant al francezilor.

— *Tu* poţi să-i mulţumeşti Domnului pentru alegerea cardinalului Borgia, preaiubita mea soră, spuse Beatrice, dar noul Papă trebuie să-i mulţumească mai degrabă cardinalului Ascanio.

Ducesele pufăiră sarcastic. Se zvonea pretutindeni că nou alesul Alexandru al VI-lea[XII] – fostul cardinal Rodrigo Borgia-îşi

[XII] Spaniol de origine, Rodrigo de Borja, devenit papa Alexandru al VI-lea Borgia (1492-1503), printr-un notoriu act de sintonie care a indignat întreaga lume catolică (a fost ales papă cumpărându-i pe cardinali); şi-a concentrat toate preocupările asupra

asigurase voturile plătindu-l generos pe fratele Maurului.

— Surioara mea a devenit completamente o studioasă în arta guvernării. Sau cel puţin în ultimele bârfe de la Roma. *Per mia fe!* Priviţi!

Marchiza arătă cu degetul spre hotarul copacilor.

O căprioară cu burta albă înainta în salturi pe sub păduricea deasă de la marginea codrului, urmată de un cerb tânăr. O clipă mai târziu patru sau cinci ogari ţâşniră din pădurice urmărindu-i.

— Căprioară! strigă Isabela înnebunită. Chemaţi câinii înapoi!

Ca şi cum i-ar fi executat comanda, doi paznici de vânătoare săriră în picioare din codru. Pocnind din bice şi urlând comenzi, au apucat ogarii de zgardă într-un cerc de lătrături. Căprioara şi căpriorul ei au luat-o la goană peste un deluşor spre est.

— Uite şi cerbul! anunţă marchiza cu o emoţie acută.

---

promovării poziţiei şi intereselor celor patru fii ai săi, extinderii şi consolidării statutului papal, chiar prin trădări şi crime oribile. Maniac sexual, amator al jocurilor de noroc, complet indiferent la problemele credinţei, papa Alexandru al VI-lea a delapidat sume imense pentru a crea o armată puternică, ca şi pentru nesfârşitele banchete şi orgii de la curtea sa (n.red.).

Un mascul mare şi puternic sălta spre vest pe lângă linia de hotar a copacilor, atrăgând după sine o jumătate de duzină de ogari istoviţi şi un călăreţ pe un armăsar alb imens.

Doamnele din pavilioanele dimprejur vibrară într-o cor spontan de recunoaştere:

— Galeazz! Galeazz!

Până şi ambasadorii se abătură de la discuţia lor. Galeazz depăşi iute câinii, ba chiar se trase cu cerbul mai aproape de coama dealului, îşi fixă suliţa – călărea atât de curgător că trunchiul şi capul îi rămăseseră nemişcate ca ale unei statui ecvestre – şi înjunghie animalul exact în spatele umărului. Pârâiaşe de sânge se scurgeau peste abdomenul cerbului, apoi acesta se împiedică şi căzu. Doamnele ţipau entuziasmate.

— Ai crede că Galeazz tocmai v-a înţepat doamnele de companie, se adresă marchiza duceselor cu buzele de o senzualitate ascunsă ţuguiate. Poate că îşi aduc aminte de ziua când chiar a făcut-o.

Un paznic zbieră de la marginea codrului.

— Porc mistreţ!

Beatrice îşi strânse pumnii şi se învârtea repede dintr-o parte în alta parcă ar fi fost ghidată de un mecanism de ceasornic care o luase razna.

— Trebuie să ne luăm caii. Trebuie să ne alăturăm urmăririi. Trebuie! Iş! Bel! E musai să mergem acolo după mistreţ!

Beatrice strigă rândaşilor să le aducă caii. Dar apoi făcu brusc cale întoarsă şi o privi pe Isabela de parcă făcuse o gafă. Isabela i-a răspuns simplu clătinând abia perceptibil din cap.

Rândaşii în costume roş-alb-albastru aduseseră caii doamnelor şi începuseră să strângă chingile şeilor. Maurul aruncă o privire acestei îndeletniciri, îşi întrerupse pe neaşteptate discuţia şi se îndreptă cu paşi mari spre pergola din crenguţe de pin. Le privi pe cele trei femei şi până la urmă i se adresă marchizei.

— Cu mult timp în urmă am renunţat să le mai avertizez pe ducesele de Milano şi de Bari. Nu ai cum să le convingi să aibă grijă de fericirea lor, cu atât mai puţin de uzanţele impuse de sexul şi de rangul lor. Sunt atât de hotărâte să se mutileze singure că majoritatea gentilomilor de la curtea mea nu ar călări cu ele.

Maurul îşi recitase plângerea cu un zâmbet bonom, însă vocea lui tăia cu o inflexiune irascibilă.

— îmi dau seama că nu am niciun fel de influenţă asupra duceselor, dar mă rog ca măcar domnia ta să stai pe loc şi să mă scuteşti de mânia soţului tău în cazul în care ţi se întâmplă ceva.

— Poţi să mă ajuţi să mă urc în şa, înălţimea Voastră, îi replică marchiza,

urmându-şi cererea cu un râs neruşinat.

— Atunci domnii aceştia şi cu mine vă vor însoţi.

Maurul făcu semn spre ambasadorii şi funcţionarii de stat din pavilioanele adiacente. Dar imediat ce ducesele şi marchiza se aşezară în şa, o luară la galop cu poalele rochilor fluturând. Marchiza îşi pierdu boneta împănată şi strigă după cineva să i-o ridice. Gentilomii împărţiră ordine la repezeală pajilor şi rândaşilor.

Codrul le înghiţi pe cele trei femei. Păduricea, înţesată cu ferigă, viţă-de-vie şi mărgăritar, înfrâna caii care mergeau la pas.

— Priviţi, şopti Beatrice.

Exact în faţa lor, două rânduri de stejari uriaşi, cu crengile împletite sus pe boltă, ţineau umbră unei poieni. Suliţe plăpânde de lumină solară curgeau din umbrarul compact. Femeile ţineau caii de frăie şi pentru o clipă fură reduse la tăcere de frumuseţea parcului natural. Tufişurile din apropiere foşniră.

— Cred că ar trebui să aşteptăm restul cortegiului, spuse marchiza.

— Voi două aşteptaţi, murmură Beatrice. Eu intru înăuntru.

îşi înghionti calul cu cravaşa şi se cufundă în poiana acoperită cu un covor din iarbă. Fragmente argintii de lumină îi marmorau *camora* din brocart.

— E frumos, strigă ea. Trebuie să intraţi şi

voi.

Isabela îşi împunse calul în coaste şi se îndreptă spre îngrăditura de copaci. Marchiza rămăsese în urmă, cu bărbia ridicată ca şi cum ar fi ascultat ceva. Tufişurile fâşâiră.

— Beatrice! ţipă Isabela atât de tare încât se întrebă dacă nu şi-a sfâşiat gâtul.

O creatură vânjoasă, ţepoasă, de culoare cafeniu-murdar ţâşnise dintre copacii din dreapta ei, uriaşă cât un taur, cu ochii roşii diavoleşti fixaţi asupra Beatricei.

Calul Beatricei se cabra înnebunit. Femeia se schimonosi şi trase cu sălbăticie de frâie reuşind cumva să rămână în poziţia sa instabilă, picioarele zburându-i drept în afară ca şi cum ar fi fost o marionetă aşezată pe dosul său din lemn. Vierul veni exact sub picioarele ei şi cu colţii îi sfâşia tivul juponului voluminos.

În afară de unica observaţie detaşată că Beatrice va fi ucisă, mintea Isabelei era complet goală, scena din faţa ochilor săi jucându-se în cadenţa lentă, tăcută, a unui vis: braţul Beatricei învelit în mătase se ridica la nesfârşit lovind cu cravaşa noada calului său isteric; calul, cu ochii măriţi, se răsuci într-un sfârşit, trupul său fiind acum un scut pentru picioarele Beatricei; vierul, cu mult mai agil, se balansa pe copitele sale afurisite, plecându-şi căpăţâna.

Vierul atacă sub coastele calului, la unison

cu o trosnitură dezgustătoare. Şi apoi, în loc să treacă pe sub abdomen, se ridică, umerii săi vânjoşi ridicându-i complet de la sol pe Beatrice şi calul acesteia, ca un Hercule grotesc, necizelat care-i purta în spate. „Beatrice va fi omorâtă”, repeta într-una mintea Isabelei.

— Nu! urlă Isabela.

Işi biciuia calul încercând să forţeze animalul înnebunit spre vier, în efortul de a crea o diversiune în atac. Ţipă din nou, cu gâtul ca o rană vie, însă calul său abia se bâţâi şi descrise un cerc inutil. Când reveni din nou în poziţia iniţială, îi zări pe Beatrice şi calul său bălăngănindu-se în balans pe spatele vierului. Işi dădu seama că Beatrice o să fie ucisă nu de vier, ci de propriul său cai când acesta o va rostogoli de pe el şi o va zdrobi. Nu putea decât să privească complet îngrozită cum Beatrice începuse să alunece aproape graţioasă de pe şa, cât pe ce să cadă sub abdomenul foarte convex al calului. însă în ochii negri şi duri ai Beatricei nu se citea teama. Era aţâţată.

Membrele prăbuşite de marionetă ale Beatricei au tresărit cumva ţepene, de parcă corzile care le controlau fuseseră întinse de o mână miraculoasă. Se trase înapoi în şa şi stătea dreaptă, postura sa fiind corect de surprinzătoare ca şi cum calul său păşise doar peste un pârâiaş mic. Dinţii săi sclipiră

trăgând cu putere de hăţuri. Calul se împletici dând cu crupa de pământ, iar vierul se vânzoli eliberându-se de povara din spate şi începu un nou atac.

Un fel de lăstun celibatar străfulgera pe sub umbrar, urmat de un sfârâit şi de apariţia aproape supranaturală a două săgeţi ce se înfipseră în spinarea întinsă a vierului. Un vârf de lance sclipi în lumina soarelui, însoţit de o figură gigantică pe un cal alb la fel de mare şi de voinic. Vierul scoase un guiţat tânguios când suliţa lui Galeazz îi străpunse pieptul. îşi scutură capul zeflemitor, făcu câţiva paşi şi se prăbuşi în genunchi. Vierul clipi din ochii săi roşii, iar sângele-i ţâşni pe gură.

Un alt cal şi călăreţul său năvăliră în poiană: Gian, călare pe propriul său armăsar alb, Neptun. Cinci sau şase dintre ogarii lui Gian se azvârliră printre picioarele cailor, chefnăind nebuneşte. Favoriţii bipezi ai lui Gian veneau chiar în urma lui, cu şoimii de vânătoare glugaţi pe încheieturile mâinilor ţipând şi fâlfâind din aripi. Galeazz o ajutase deja pe Beatrice să descalece. Rândaşii *per pedes* alergară să le ajute pe Isabela şi pe marchiză să coboare din şei. Cele două femei fugiră spre Beatrice şi o sufocară în braţele lor. Şi mai mulţi cai şi călăraşi aclamând se îngrămădiră în poiană, completând cu cioltarele lor din mătase multicoloră şi pieptarele de călărie hărmălaia luxuriantă. Maurul

descălecă şi-şi apucă zdravăn nevasta de umeri, de parcă voia să se convingă că preţioasa sa marfă nu fusese deteriorată. Beatrice râse, dezvelindu-şi dinţii ca nişte colţi. O secundă păru că hărmălaia câinilor şi a cailor ce-ţi asurzea urechile era sunetul râsului ei.

Maurul privea ţintă la peticul roşu sclipitor cu sângele vierului. Părea îngheţat, cu ochii săi ficşi şi negri ca un centru nemişcat în tot acest vacarm şi agitaţie. Apoi toată faţa lui se recompuse. Cozile ochilor i se zbăteau, iar maxilarul i se contractă şi i se mişcă, ca şi cum ar fi trecut pe furiş printr-o serie de patimi nebuneşti suprimate. Un pic mai târziu, chipul îi era gol şi impasibil ca de obicei. Cacofonia animalului se atenua brusc. Maurul se întoarse şi se adresă grupului.

— Dacă mai aveam nevoie de vreo dovadă că ducesele de Milano şi de Bari au luat nepăsătoare peste picior zeiţa Fortuna...

— Am luptat în turnir cu zeiţa Fortuna, anunţă bucuroasă Beatrice pe un ton înalt, metalic, iar Messer Galeazz s-a întrecut cu vierul şi amândoi am ieşit învingători!

— Am văzut bărbaţi de două ori mai mari decât tine ucişi de vieri pe jumătate cât ăsta, ducesa mea, replică Galeazz încruntându-se.

Beatrice făcu o grimasă.

— Dar nu de asta vânăm, ca să cunoaştem gloria şi pericolele războiului fără să dăm foc colibelor ţăranilor şi să le siluim nevestele?

— Nu am văzut niciodată nimic să semene cu asta, se entuziasmă Gian, umblând vesel cu paşi mari spre centrul grupului, cu profilul său de desfrânat şi părul său platinat pieptănat spre spate, marele arbitru al vânătorii.

— Ducesa de Bari călărea un cal care şi acesta, la rândul lui, încălecase pe spinarea unui vier şi nu numai că a rămas în şa, dar ţinuta sa a fost impecabilă tot timpul.

— Oh, Dumnezeule bun, strigă marchiza. Să mă ajute cineva.

Bărbaţii se răsuciră pe călcâie. Marchiza se străduia să susţină trupul inert al ducesei de Milano, care se prăbuşise, palidă ca un cadavru, în braţele ei.

CAPITOLUL 17

Francesco lipăi spre patul mamei sale cu paşi mărunţi încrezători şi goi.

— Ba-ba, spuse el întinzând mâna.

Femeile mai în vârstă de la curte remarcaseră adesea că semăna cu tatăl său, cu părul său fin şi platinat şi buzele strălucitoare.

— Bab-ba bolnavă.

— Bab-ba e bine şi e fericită că băieţelul ei cel frumos este aici, spuse Beatrice.

Ridică băieţelul în braţe şi îl sărută înainte de a-l aşeza în braţele Isabelei.

Isabela se sprijinea de pernele aşezate pe tăblia patului sculptată în ghips. O viperă Sforza poleită cu aur plutea ameninţător deasupra capului. îi susură micuţului Francesco la ureche şi apoi îl sărută zgomotos pe gât până când acesta începu să se zbată şi să chicotească.

— Te simţi suficient de bine ca să iei cina cu noi? întrebă Beatrice.

Se aşeză pe pat şi îşi puse mâna pe fruntea verişoarei sale.

— Sunt moartă de foame.

Isabela părea că-şi revenise complet de pe

urma leşinului. Pometii săi înalţi şi lăţi deveniseră roşii strălucitori de la soarele din timpul zilei, iar ochii ca jadul şlefuit.

Beatrice se ridică când auzi bătaia în uşă.

— Sora mea vrea să treacă pe la tine, explică ea.

— M-ai speriat de moarte, înălţimea Voastră, spuse marchiza, ca o adiere spre patul Isabelei şi făcând o faţă amuzantă spre Francesco.

— însă oricare ar fi maladia de care suferi, cu siguranţă îţi prieşte.

Privirea care trecu de la Beatrice la Isabela nu fusese suficient de subtilă ca să-i scape marchizei.

— Ce se petrece cu voi două – insistă marchiza, apoi găsi răspunsul la întrebare. Spune-mi că nu eşti! scăpă spre Isabela. Spune-mi că nu eşti! Sunt înfuriată pe voi. Chiar sunt. Pur şi simplu mă îmbolnăveşti de invidie. Doamne, Beatrice, cum poţi s-o suporţi?

Vocea marchizei chiar avea o inflexiune furioasă. Câte luni are?

— Bănuiesc că puţin peste trei luni, spuse Isabela, ochii săi lucind mândri.

— *Per mia fe*!

Marchiza suspină.

— Eu mi-aş fi îndrumat deja cioplitorii în piatră ca să ridice un arc de triumf prichindelului meu. De ce păstrezi secretul?

— Nu vreau să suport prelegerile acide ale lui Messer Ambrogio. Tot ceea ce îmi prescrie este „repaus la pat, repaus la pat, repaus la pal". Asla-i problema cu toţi doctorii bătrâni. Cred că nu suntem mai sănătoase decât ei. E pur şi simplu absurd că presupun că sarcina este o boală mortală.

— Sunt aşa de mulţumită să te aud spunând asta, înălţimea Ta. Dumnezeu ştie că îmi fac griji pentru cineva plăpând cum e cumnata mea, Elisabeta, însă pentru o femeie la fel de puternică cum e înălţimea Ta sau eu, cicăleala neîndurătoare a doctorilor şi a *vecchie-lor* ne ameninţă cel mai serios sănătatea. *Cacasangue,* dacă Beatrice o să rămână vreodată grea, or să o audă pe bătrâna Polissena până la Londra.

— Nu ştii ce înseamnă croncănitul unei *vecchia* dacă nu ai auzil-o pe mama-soacră procitind o femeie însărcinată, spuse Isabela. Comparativ cu ducesa-mamă, admonestările Polissenei sunt tot la fel de încântătoare precum cântările maestrului Cristoforo. Femeia abia poate să se mai dea jos din pat, însă când dă un vânt poate să mâne un galion de la Genova până în extremitatea Africii.

Marchiza râse cu răutate. Beatrice se dădu un pas înapoi de lângă pat.

— Vreau să mă întind înainte de cină, spuse ea.

Marchiza se întinse şi-l duse cu zăhărelul

pe Francesco să-l ia în braţe.

— Nu-mi vine să cred. Vorbiţi la unison, i-aţi dăruit micuţului ăstuia drăgălaş două mame şi văd că atunci când una dintre voi stă la pat şi cealaltă trebuie să se întindă.

Marchiza atinse cu limba vârful nasului lui Francesco şi vorbi cu el.

— Acum mă aştept ca nătânga ta mamă să-mi spună că bleaga de Beatrice o să se aşeze lângă ea în scaunul pentru naşteri.

*

Omniprezenţii paji tricolori se precipitară ca să strângă rămăşiţele celui de-al cincilea fel de mâncare, care fusese compus din clapon în sos de pătrunjel garnisit cu petale, tipar fript în sos galben, păstrăv în sos argintiu, piftie în forma coifului familiei Sforza şi toţi fazanii acoperiţi cu penajul original meticulos reconstruit, şi cu orbitele îndesate cu safire micuţe. Cupe din argint gravat, solniţe din aur sub forma zeilor romani şi cuţite şi furculiţe cu mânere nichelate fuseseră cu dexteritate apucate de pe faţa de masă din olandă, şi ea la rându-i luată pe sus şi schimbată. Cu al doilea val de agitaţie pajii au adus desertul: aluaturi, tarte, migdale şi portocale învelite într-o crustă din sirop auriu solidificat şi miriade de *confetti* – figurine din zahăr caramelizat printre care aflai păsări, creaturi mitologice şi un castel întreg înconjurat de cavaleri şi echipament de

asediu. Un vin gros, dulce ca mierea, fu turnat în pocalele din sticlă de Murano împodobite cu coiful Sforza.

Maurul făcu semn din cap maestrului corului ducal, care-şi conduse contingentul în hol. Pajii umblau de colo colo după cântăreţi şi închiseră ermetic uşile după ei. Din cei şaizeci de invitaţi care cinaseră în această seară, Maurul îşi invitase doar soţia, pe ducele şi ducesa de Milano, pe marchiză şi pe Messer Galeazz să rămână la desert.

— Această scrisoare a sosit azi de la Roma. E scrisă de noul vice-cancelar papal, spuse Maurul zâmbind încordat.

— Fratele meu, Ascanio, aplaudă Galeazz cu entuziasm, acompaniat de Gian, îndemnându-le şi pe cele trei femei să-şi ofere aplauzele lor discrete.

— Vreau să împart vorbele lui Ascanio cu apropiaţii familiei mele.

Maurul dădu citire contabilităţii promisiunilor extravagante pe care Papa Alexandru i le făcuse. în afară de noul oficiu, care-i dădea lui Ascanio dreptul de a supraveghea toate proprietăţile bisericii, recunoscătorul Papă Borgia îi prezentase un *palazzo* în Roma, complet mobilat cu obiecte de artă şi antichităţi ce reprezentau o avere şi îi semnase transferul proprietăţii unui orăşel însemnat de pe teritoriul papal din nordul Romei.

Gian dădu pe gât vinul şi zâmbi afectat de plăcere pe tot parcursul recitării, ca şi cum el însuşi dobândise aceste recompense; unchiul său, cardinalul Ascanio, era ruda sa preferată.

Dicţia curgătoare a Maurului nu se modifică când începu pasajul următor: „Sfinţia Sa mi-a vorbit apoi despre tine, fratele meu, cu o grozavă admiraţie şi a afirmat că politica sa infailibilă va consta în menţinerea relaţiilor calde care există deja între el şi ducele de Bari. Sanctitatea Sa mi-a povestit că îl consideră pe Maur cel mai însemnat bărbat din toată Italia şi că doreşte să se consulte cu tine în orice problemă de importanţă, fie că prosperitatea Milanoului este sau nu implicată direct. în încheiere a spus că singurul lui regret este că înălţimea Voastră nu poate împărţi scaunul pontifical cu el.”

Beatrice privea printre Gian şi Maur, ultimul stând în picioare impasibil, dominându-i cu nasul ascuţit şi vulturesc, cu tenul înnegrit de soare; primul roşu de beat, clătinându-şi capul cu o aroganţă de măscărici. Soţul ei nu menţionase nimic despre ducele de Milano. Nici măcar nu pomenise de pretextul diplomatic uzual că tot acest panegiric fusese ţinut în numele ilustrului lor suveran. Tensiunea o înţepa urzicător în stomac. îşi imploră în tăcere soţul să spună ceva despre Gian.

Când Maurul puse pergamentul jos,

Galeazz aplaudă din nou, iar Gian lovi cu palma tăblia mesei, bâţâind vehement din cap, expresia simplă de mulţumire de sine distorsionându-i trăsăturile.

— Acum Papa este *capelanul*[XIII] meu, spuse Maurul.

Ridică pocalul şi zâmbi nepăsându-i de gluma sa evidentă, însă prăpastia înfricoşătoare din ochii săi era singurul adevăr de pe chipul său.

— împăratul german va fi generalul meu, conducătorii Veneţiei intendenţii mei, iar regele Franţei mesagerul meu.

Galeazz râse ca şi cum voia doar să-l înveselească pe Maur, însă Gian se strâmba chicotind strident, lovind cu pocalul în masă şi pătând faţa de masă albă. Ochii Isabelei se îngustară până când semănă cu o pisică ce privea fix în vânt.

Picioarele jilţului scârţâiră pe pardoseala din marmură. Beatrice fugi spre uşi, ciocăni după paj şi se strecură afară când tăbliile masive se întredeschiseră. O clipă mai târziu, Isabela o urmă.

*

— Dă-i-o uneia dintre servitoarele tale, spuse calm Isabela azvârlind pe podea *cantora* pe care Beatrice o îmbrăcase la supeu.

XIII *Capelan* – preot al unei capele catolice (ajutor al parohului unei biserici) (n.red.).

Rochia fusese mânjită cu voma Beatricei. Se întinsese pe un pat de gălbenele din curtea castelului înainte de a da afară toate cele cinci feluri de mâncare de la ospăţul din această seară.

Isabela se aşeză pe pat. Beatrice se băgase sub cuverturi, cu capul proptit de o pernă din satin.

— Nu e vina ta, draga mea.

— Am crezut că situaţia se îmbunătăţise, Iş. Am crezut că se hotărâse să accepte lucrurile aşa cum sunt. De ce nu vă lasă în pace pe tine şi pe Francesco?

— Nu poate să facă nimic acum. Toată lumea ştie că trebuie să fim uniţi împotriva francezilor, spuse Isabela mângâind-o pe Beatrice pe păr.

— Nu pot să cred că a spus ceea ce a spus despre Veneţia cu sora mea acolo.

— De asta a şi zis-o. Ştie că va ajunge direct la conducerea Serenisimei Republici. Are nevoie de veneţieni să se alăture alianţei împotriva francezilor, însă trebuie să le arate că acum se simte destul de puternic pentru a-i insulta. Joacă dur.

Beatrice îşi încreţi buzele, arătând pentru o clipă mai serioasă şi mai bătrână.

— Iş, jur că ţi-aş fi spus dacă aş fi avut şi cel mai vag indiciu că soţul meu avea de gând să facă ceva... Aş fi venit la tine în secunda în care aş B bănuit.

— Ştiu, scumpo. Asta este cea mai uriaşă alinare pe care Francesco şi cu mine o avem.

Isabela mângâie obrazul Beatricei cu degetul ei.

— Ştii la fel de bine ca oricine că nu am avut niciodată o *amica* adevărată de când am crescut. întotdeauna am avut amici.

Râse afectuos amintindu-şi.

— Fratele meu, Ferrantino, era cel mai bun prieten al meu. Nu am avut o soră, iar mama mea..., spuse, cu tristeţe, Isabela, scuturând din cap.

Beatrice înţelesese propoziţia neisprăvită. Iş îşi urâse întotdeauna mama. îşi aduse aminte de un supeu în familie când Iş, cu faţa roşie ca vinul de Sicilia, udase la maică-sa şi izbucnise în lacrimi. însă atunci metresa tatălui ei stătea de obicei cu ei la masă: Iş, care întotdeauna îşi venerase tatăl în pofida a tot ce se întâmplase, părea să-şi învinovăţească mama pentru infidelitatea acestuia.

— Apoi am venit aici şi Bona, *la vecchia meretrice cacapensieri*[XIV], mi-a devenit soacră.

Buza superioară a Beatricei se încreţi.

— O iubesc pe Bianca Mana, însă mai mult din milă decât din prietenie. Niciodată în viaţa mea nu m-am simţit destul de apropiată de o altă femeie cât să am încredere în ea.

Isabela îşi lipi fruntea de a Beatricei.

— însă acum am încredere în tine.

— Şi eu te iubesc, Iş.

— Cred că trebuie să dormim.

[XIV] O băbăciune de târfă prostovană (în lb.italiană – n.trad.).

Isabela o sărută pe Beatrice şi se ridică.

— Trebuie să ne odihnim dacă o să ne punem din nou sănătatea în pericol mâine.

Făcu o faţă lungă, mohorâtă.

— Repaus la pat, repaus la pat, imitându-l zeflemisitor pe Messer Ambrogio, mergând spre uşă cu o mimă convingătoare, folosind călcătura lungă, îngâmfată, a acestuia.

Beatrice tresări la bufnitura uşii grele ce se închisese în urma ei. încercase să se agaţe de căldura persistentă a apropierii verişoarei sale cât de mult putuse. însă răceala din miezul fiinţei sale începu să se dezvolte, o răcoare palpabilă care o făcu să-şi strângă braţele în jurul trunchiului. încercă să-şi contracte toţi muşchii, ţinându-şi atât de încordată respiraţia încât oricând ar fi putut să-şi sfărâme toate măruntaiele. Se încordă şi culoarea i se accentuă. Până la urmă îşi dădu drumul respirând exploziv, aproape ca un suspin. Rămase înfrântă un moment îndelungat, apoi alunecă de sub aşternuturi ca un somnambul în transă. Stătea în picioare lângă pat şi cu o încetineală ca de vis îşi trase camizolul peste cap. îşi privi în fine pântecul. Mâinile îi tremurau. îşi aşeză degetele pe abdomen şi apăsă dureros de tare, ţinându-şi respiraţia, încercând să-şi tragă cu putere pântecul spre şiră.

întotdeauna crezuse şi se temuse, că într-o zi o să fie la fel de grasă ca mama ei, că într-o dimineaţă o să se trezească şi o să descopere că are o talie ca o damigeană de vin.

Activitatea ei fizică constantă — călăritul de fiecare zi, dansul şi tenisul – o scăpaseră de stratul de grăsime al fiziculuisău adolescentin. Braţele sale erau slabe, aproape sinuoase, coapsele tari ca ale unei sculpturi din lemn. însă pântecele îi crescuse. îl apăsă din nou, simţind stratul fibrös, extensibil. în ultima lună îl negase zi de zi, îl atacase, călărind şi mai nesăbuită, dansând şi mai frenetic, încercând să determine grăsimea răzvrătită să se contracte.

Şi sânii îi crescuseră. îşi atinse cu degetele sfârcurile mărite, apoi îşi făcu mâna cupă şi cuprinse carnea delicată, dureroasă. O clipă mai târziu simţi durerea şi în uter. Nimic nu era în regulă cu trupul ei. Intestinele sale avuseseră colici şi se blocaseră de săptămâni de zile; uneori simţea cum nişte mâini pizmaşe lucrau înăuntrul ei, răsucindu-i şi mutându-i viscerele. Transpira de trei ori mai des decât înainte. De câte ori ea şi Iş ieşeau să călărească şi Iş trebuia să meargă în spatele unui copac şi să-şi ridice poalele rochiei, făcea şi ea la fel. Şi
bineînţeles că de trei dăţi nu mai avusese sorocul, însă asta se mai întâmplase şi mai înainte...

Beatrice îşi regăsi volumul său cu *Purgatoriul* lui Dante. Se aşeză pe pat şi începu să răsfoiască rapid printre paginile catifelate din piele de ied. Când a ajuns la

Cântul XXV[1], degetele sale încetiniră, urmărind cu atenţie cuvintele. Dante, însoţit de virtuosul poet păgân, Virgil, şi de creştinul Statius, tocmai începuseră să escaladeze muntele din Purgatoriu, iar Statius îi oferea curiosului Dante o explicaţie ştiinţifică despre originile sufletului omului[XV] [XVI] [XVII]. După cele narate de Statius, un copil abia conceput nu era încă un suflet omenesc, ci o creatură primitivă – jumătate animal, jumătate plantă,

---

[XV] E vorba de Cântul XXV din *Purgatoriul* lui Dante: Urcarea la cel de-al şaptelea ocol. Zămislirea fiinţei omeneşti. Cel de-al şaptelea ocol: desfrânarea. Exemple de castitate (Dante, *Purgatoriul,* trad. de G.Coşbuc, comentariu de Al. Bălăci, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1956, p.244) (n.red.).

[XVI] Dante:,,Dar vreau ca darul tău sfârşit să prindă: / E Staţiu-aici, şi-l chem şi-l rog acu/ pe rană-ţi plaslru-alinălor să-ntindă", ed.cit., p.246 (n.red.).

[XVII] Staţiu:,,Activa parte, viaţă devenită, / ca-n plante e, cu diferenţa stării/ că-n plante e pe drum, şi-n om sosită//Lucreaz-apoi atât, ca fungul mării, / mişcându-se simţind, şi-organizează/ puteri căror sămânţă li-e lucrării.// Se-nlinde-acum virtutea, se-ntrămează/ acea ce dintr-al tatei sânge vine/ prin care firea membre le formează...", ed.cit., p.248 (n.red.).

precum „un burete de mare”. Această fiinţă fetală se putea mişca şi simţea, însă nu avea un ţel mai înalt. Numai când creierul fătului se forma complet, în câteva luni de sarcină, Dumnezeu îşi va privi binevoitor creaţia şi va sufla peste el dându-i un suflet nou, viu, capabil să-şi contemple minunea propriei sale existenţe’.

Citi pasajul o dată şi încă o dată, până când o durură ochii de la lampa ce pâlpâia. O creatură marină. Pe jumătate animal, pe jumătate buruiană. Nu mai putea tăgădui. O ştia, luptase contra ei prea multe nopţi şi prea multe zile agonizante. Creatura se afla în ea, o tumoare animalică, ţepoasă şi înăbuşitoare. Se afla în ea de mult timp cât să se cunoască, să-şi contemple ţelul îngrozitor... Nu conta. Această creatură nu va avea niciodată un suflet omenesc. Conceput fără dragoste, croit din sângele unui bărbat care ameninţase tot ceea ce ea iubea, obiectul va deveni şi mai monstruos. O va ucide, desigur, apoi o va ucide pe Iş şi, în cele din urmă, cârceii săi hidoşi se vor întinde şi-l vor distruge pe micuţul Francesco.

Beatrice duse cartea în cabinetul său şi deschise cufărul din lemn de la capătul patului. Mirosul apei de trandafiri împrăştiată peste haine era greţos de dulce. Cuţitul său de vânătoare zăcea deasupra unui morman de camizole împachetate. închise cufărul şi se

întinse pe pat. Cu mâna dreaptă apucă strâns cuţitul aşa încât mânerul fleuron din aur se proiecta din fundul pumnului său. Lovi cu cuţitul în abdomenul ei gol. Prima lovitură a fost de probă, însă îşi cără la lovituri iar şi iar care creşteau rapid în sălbăticie până când pielea o ardea, iar intestinele o dureau surd. O dată şi încă o dată până când a crezut că-şi va pierde cunoştinţa din pricina durerii şi se va trezi spre victoria sa şi înfrângerea soţului său...

Un firicel de raţiune văzu înlr-un sfârşit inutilitatea acestui gest şi îi secătui vehemenţa din braţ. Renunţă cu o izbucnire ratată, îngropând lama cuţitului în saltea. îşi apăsă o pernă peste faţă şi urlă până când îşi imagină că va fi sufocată de propria-i turbare supraîncinsă. Şi apoi plânse. încercase săptămâni de zile să distrugă creatura, recunoscu în sinea sa, însă curajul inuman al acesteia o biruise. în curând va avea un suflet, îşi va cunoaşte propriu-i scop şi va începe să ucidă.

Beatrice zăcu cu faţa în jos vreme îndelungată, cu gândurile învolburate bâzâindu-i afurisit în urechi, precum o duzină de tromboane care cântau la nesfârşit aceeaşi notă discordantă. Când nu mai putu să suporte, se îndreptă spre fereastra uriaşă cu arcadă ce dădea spre Pavia şi izbi cu pumnii în obloane. Oraşul se întindea înaintea ei sub pătrarul lunii. Crestăturile turnurilor subţiri şi

dreptunghiulare se ridicau ca tulpinile unei păduri geometrice spectrale. Făcliile licăreau în vârfurile plate ale unor turnuri, probabil ca să ghideze călătorii, din moment ce rolul iniţial de apărare al turnurilor din cărămidă, fiecare reprezentând câte-o familie nobiliară, fusese cu mult timp în urmă subminat de ducii de Milano. Beatrice auzi strigăte nedesluşite din vecinătatea universităţii, însă zgomotul, mai mult fantomatic decât aievea, părea să accentueze singurătatea oraşului cufundat în beznă.

îşi dezlipi faţa de geam. Propria-i reflecţie o privea fix, o fantomă pâlpâind peste farurile învăpăiate. Ochii săi erau orbite negre cu o scânteie de foc în mijloc.

„Trebuie să moară”, îşi spuse, „chiar dacă mor odată cu el”

CAPITOLUL 18

Bucătăria castelului Visconteo din Pavia era o fabrică de mâncare enormă, cu două caturi, înţesată cu zeci de bucătari, servitoare şi măcelari, ca şi un trafic continuu de potcovari împărţiţi pe categorii, lachei, rândaşi, paznici de vânătoare, secretari şi majordomi urmărind obţinerea unor hatâruri, şi culinare şi sexuale, de la ajutoarele de bucătărese, printre prepararea felurilor de mâncare. Pereţii bucătăriei erau complet acoperiţi până la grinzile din tavan cu ustensile şi provizii: sute de vase din majolică şi tăvi cositorite gofrate aşezate în şir pe rafturile superioare; următorul rând de rafturi era plin cu căni din porţelan şi din sticlă, cu sfeşnice şi pocale. Iar sub dulapurile din stejar erau depozitate vesela şi tacâmurile din argint strălucitor, platouri cu ouă, butelii cu vin, coşuri cu fructe, lăzi cu claponi croncănitori. Vatra cu hotă era la fel de mare cât un bordei; fochiştii pompau în foalele masive din piele şi învârteau proţapii angrenaţi de roţi dinţate pe care erau înfipţi pui sfârâitori. Mese lungi ocupau mijlocul încăperii, la care femeile se înghesuiseră să felieze fructe, să întindă

aluatul de plăcinte sau să jumulească claponii. într-un colţ, la o măsuţă, doi majordomi împachetau meticulos şerveţele albe din olandă în sute de pliseuri minuscule, transformându-le în cozi de păuni izbitor de reale.

în centrul atenţiei se afla Scappi, măcelarul, un bărbat micuţ cu antebraţe proeminente şi o voce zgomotoasă de muzicant. Scappi apucă metodic un clapon de la ajutorul său, îi despică iute căpăţâna şi pasă corpul amputat care zvâcnea din picioare altui ajutor, care lăsă sângele să se scurgă într-o umă din lut înainte de a trimite leşul decapitat pentru jumulit slujnicelor.

— Un bărbat s-a dus la preot ca să-şi mărturisească păcatele, povestea Scappi, ridicând vocea ca şi cum toate persoanele din bucătărie îl ascultau pe el; în mare parte asta şi făceau. îi mărturisi părintelui că a furat de la un om, însă bărbatul în cauză îi furase în schimb ceva şi mai valoros. Aşa că preotul i-a răspuns: „Un păcat îl şterge pe celălalt. Eşti absolvit.” Drept urmare bărbatul continuă şi i-a povestit preotului cum bătuse un alt bărbat cu un ciomag, iar acesta îl lovi şi el. „Un păcat îl şterge pe celălalt”, îi spuse preotul. „Eşti absolvit.” Povestea se repetă de câteva ori, bărbatul relatându-şi păcatele şi cum fuseseră răsplătite cu aceeaşi monedă, iar preotul îl ierta de fiecare dată.

Scappi apucă strâns un clapon care se zbătea de gât şi îşi agită satârul.

— Aşa că până la urmă păcătosul spuse: „Nu mi-a mai rămas decât un singur păcat, însă îmi provoacă cea mai adâncă ruşine, căci am păcătuit împotriva ta, Părinte.” Bărbatul aproape că era prea jenat ca să mai vorbească de această jignire, însă preotul îl tot îndemna să îşi facă confesiunea până la capăt. în cele din urmă bărbatul se supuse. „Părinte”, zise el, „m-am culcat cu sora ta.”

Satârul făcu un zgomot surd pe tocător, iar vocea lui Scappi mai urcă o notă.

— La asta preotul replică: „Nu-ţi face griji, fiul meu. Ca şi în cazul păcatelor tale anterioare, unul îl curăţă pe celălalt. Eu m-am culcat cu sora ta de zeci de ori. Eşti iertat.”

Bucătăria răsuna de râsete, ţipete, mieunături şi vorbe de duh rostite în continuare despre preoţii obsedaţi sexual. Beatrice auzise toată năzbâtia din hol şi aşteptă până când râsetele se potoliră, ştiind că apariţia ei va domoli imediat spiritele. Cutreiera ca de obicei, aşa cum putea, prin uşa deschisă care ducea la sala de mese. Căldura, produsă de focul enorm şi aţâţată de vremea înăbuşitoare, aproape că o făcură să se înece. Prezenţa ei reduse rapid la tăcere zeflemeaua. Toate femeile făcură o plecăciune, iar bărbaţii îngenunchiară.

Beatrice le făcu semn din mâini în felul în

care o văzuse pe maică-sa făcând de nenumărate ori, însemnând că toată lumea trebuie să o ignore şi să-şi vadă de treabă. Conversaţia se însufleţi, însă cu precauţie. Hoinări printr-un grup de bucătărese care spălau păstrăvi proaspeţi şi puneau la saramură ţipari vii în damigene de vin – cinci femei care variau de la adolescente la femei trupeşe de vârsta mamei sale. Broboanele de transpiraţie curgeau pe chipurile lor şi le udaseră bluzele din olandă. Făcură din nou o reverenţă la apropierea ei.

Cercetând un hârdău pe jumătate plin cu ţipari negri leneşi, Beatrice rosti:

— Ser Scrappi este o persoană spirituală.

Bucătăresele încuviinţară respectuos din cap şi îşi văzură de treabă, însă Beatrice punea rămăşag că erau impresionate că ştia chiar şi numele unui servitor de la bucătărie. Cea mai în vârstă femeie, cu pieptul său impresionant împingând în şorţul din muselină, îi aruncă o privire când spintecă burta păstrăvului. Avea un nas bont şi o mustaţă deslușită.

— Nu ştiu de ce toată lumea e aşa ofensată de excesele preoţilor, spuse Beatrice cu prefăcătorie. Aţi auzit, nu-i aşa, că s-a dus vestea despre asemenea scandaluri până la Tatăl Ceresc care a trimis imediat un înger ca să facă cercetări. îngerul a ales un preot cunoscut pentru păcătoşenia lui – poate chiar

preotul despre care Ser Scappi ne-a istorisit – şi a poposit în faţa lui când cina în refectoriu, cerându-i să facă dovada oricărei fapte bune pe care a întreprins-o ce i-ar putea compensa multele sale greşeli. Ei bine, preotul ăsta fiind un om isteţ, i-a spus îngerului: „Vino, îţi voi arăta miriadele de acte de binefacere pe care le-am săvârşit în acest orăşel.” Şi astfel îl conduse pe înger pe străzi şi se opri într-un grup de cartofori ce jucau barbut în piaţetă. După ce cartofori l-au salutat pe preot ireverenţios, preotul i-a informat că domnul de lângă el era un înger al Domnului şi i-a întrebat dacă ar putea ei să-i povestească îngerului despre mărinimiile preotului lor. Escrocii şi-au scos imediat bonetele, iar unul dintre ei rosti: „Părinte, pot să jur înaintea lui Dumnezeu că niciun om nu ne-a dat mai mulţi ducaţi de aur decât dumneata.”

Bucătăreasa trupeşă pufni în râs şi dădu aprobator din cap.

— Apoi preotul îl duse pe înger la negustorul de vin din orăşel, la măcelar, la negustorul de postavuri şi de fiecare dată le puse aceeaşi întrebare şi primi acelaşi răspuns: „Părinte, niciun om nu ne-a dat atâtea monezi din cupru şi ducaţi ca domnia ta.”

De data asta toate slujnicele reacţionară zâmbind superior.

— îngerul ţinu o socoteală precisă

puzderiei de acte de caritate, iar când preotul merse prin oraş, îngerul îi aduse la cunoştinţă că, deşi însemnate erau binefacerile sale, tot trebuia să-şi ispăşească păcatele. Şi că, dată fiind situaţia, preotul nesupus să nu se aştepte la nicio reducere a severităţii pedepsei lui Dumnezeu. în loc să-şi ridice mâinile la cer şi să implore să fie iertat de chinurile Iadului, preotul zâmbi şi zise: „Ah, Mărite, mi-am lăsat la urmă cea mai importantă lucrare a mea' ' îşi conduse grabnic îngerul la lupanarul oraşului, unde o găsi pe femeia care conducea stabilimentul. *Meretrice* ascultă întrebarea preotului şi după aceea arătă cu degetul spre palatul imens în care se desfăşura negoţul ei. „Nu numai că ne furnizezi pâinea şi ouăle şi claponii cu care hrănim o duzină de tinere, Părinte, dar le-ai construit şi un acoperiş deasupra capetelor." Şi cu asta îngerul fu atât de mişcat de compasiunea preotului, că îşi luă zborul imediat şi îl lăsă pe preot să-şi îndeplinească vocaţia ca şi până atunci.

Bucătăreasa corpolentă îşi puse mâinile cărnoase în şolduri şi râse pe înfundate, făcându-i din ochi Beatricei.

— Ei bine, înălţimea Voastră, trebuie să fie zeci de asemenea preoţi aici, în Pavia, pentru că avem o duzină de lupanare bune.

— Care-i cel mai mare? întrebă Beatrice. Femeia o privi curioasă. Am auzit din întâmplare că ambasadorul Papei l-a iscodit

pe soţul meu, explică Beatrice cu un zâmbet afectat.

Femeile râseră. Roma avea o populaţie extrem de numeroasă de prostituate, nu în mică parte datorită concentrării ridicate de preoţi din oraşul sfânt.

— Al sarazinilor este cel mai mare, răspunse râzând o femeie tânără, poate cu zece ani mai în vârstă decât Beatrice; faţa ei de altminteri plăcută era stricată de o pată violetă din naştere ce-i acoperea obrazul şi ochiul, în fiecare seară se bat în stradă. Toţi studenţii de la universitate merg acolo.

— îmi imaginez că un ambasador ar prefera un stabiliment mai distins, spuse Beatrice alene. Mă întreb unde s-ar putea duce dacă doreşte să nu fie observat?

Femeia trupeşă râse.

— Santa Margareta. Mănăstirea sfântă de lângă San Teodoro. *Tutte meretrice*[XVIII].

Beatrice vârî un deget în hârdăul cu ţipari. O apucă de mânecă pe femeia cu semnul din naştere şi îi spuse celei dolofane:

— Spune-i supraveghetorului că ducesa de Bari a luat-o pe această *signorina* de la treaba ei pentru o clipă.

O conduse pe servitoarea uimită la o *guardaroba* învecinată cu bucătăria. închise uşa. încăperea mirosea a făină.

[XVIII] Toate sunt nişte târfe (în 1b. italiană – n.lrad.).

— Vreau să joc o festă cuiva, îi zise Beatrice. Am nevoie de hainele tale. în schimb poţi să păstrezi *cantora* mea.

Femeia aprobă din cap, ţeapănă de uimire. *Camora* Beatricei brodată cu fir de aur valora mai mult decât ar fi putut să câştige într-o viaţă; constituia, de asemenea, o zestre satisfăcătoare cu care să-şi cumpere un soţ destul de bun.

— Şi o să-ţi mai cer o favoare, spuse Béatrice, dezlegându-şi corsetul *camora-ei.* Trebuie să-mi spui cum să dau de mănăstirea Santa Margareta.

*

Noul dom din Pavia, la care se construia de patru ani, fusese deja ridicat până la nivelul lucarnei, însă exteriorul din cărămidă fără ornamente era încă întemniţat într-o schelărie din lemn. Zidarii cu busturile goale munceau la rândul de loji, umplând aerul pârjolilor al după-amiezei târzii cu praf, strigăte şi dangăte de mistrii.

Piaţeta din faţa faţadei de vest a bisericii era dominată de o statuie ecvestră din bronz enormă numită Regisole. Béatrice stătea în picioare sub statuia antică, despre care unii credeau că este a unui împărat roman sau a unui rege got, şi privea peste acoperişurile din sud, o întindere de coame din ţiglă roşie întrerupte din când în când de hornuri din

cărămidă construite asemănător cu nişte case minuscule. Şi-a localizat următorul punct de reper, cupola bisericii San Teodoro, trei şiruri de colonade octogonale ce descreşteau constant, aşezate una în vârful celeilalte. Până acum nu avusese probleme să-şi croiască calea. Străzile principale ale Paviei se supuneau unei reţele sistematice stabilite de constructorii romani cu două veacuri înainte de naşterea lui Hristos.

Ieşind din piaţetă, Béatrice intră pe o străduţă îngustă pietruită. Câţiva câini costelivi se furişau pe lângă ziduri. Clădirile cu trei şi patru caturi erau înghesuite una într-alta, formând un singur canion din cărămidă. Din loc în loc, strada forma un tunel direct pe sub anexele alipite clădirilor de pe fiecare parte. Bolţile umbroase din cărămidă ascundeau surprize dezgustătoare – un porc negru şi mare râma în gunoi, un şobolan gonea de colo-colo, un lucrător neras se uşura. Strada începuse să se răsucească şi să cotească. În ciuda căldurii sufocante, Beatrice îşi legase şalul jerpelit din lână al bucătăresei în jurul umerilor.

Strada coti brusc lângă un zid înalt din cărămidă. Beatrice îşi dădu seama că era deja pierdută.

— *Meretrice,* bodogăni o voce din cadrul unei uşi întunecate.

O bătrână cu părul alb dădu din cap spre

ea, cu un burduf de vin în braţe. Un bărbos, cu un buboi uriaş ce-i erupsese pe o parte a feţei, stătea pe un prag, împărţind o bucăţică de pâine cu doi băieţei; alături de el o femeie, dezgolită până la brâu, dădea să sugă unui bebeluş rahitic. Un alt copilaş, gol şi murdar, se agăţase de poalele femeii. Femeia ridică privirea spre Beatrice, ochii săi obosiţi fiind terifiant de goi. Trei băieţi zvârleau săgeţi în urma ei; ultimul o Iovi pe Beatrice în coapsă cu un beţigaş. O podidiră lacrimile şi pentru o secundă copleşitoare îşi dori să fie acasă. Nu mai fusese niciodată singură într-un oraş.

Se sili să vireze după colţul următor şi intră într-un pasaj întunecat al străzii. Ceea ce văzu o făcu să i se înmoaie picioarele: un bebeluş mort într-un morman de zdrenţe. Voia să fugă, însă membrele nu-i dădeau ascultare şi îl mai privi o dată. Se păcălise, iar oroarea i se domoli numai parţial. Cadavrul în descompunere era o maimuţă, un animal de companie pe care cineva îl jupuise şi îl azvârlise în stradă.

Când ieşi la lumina soarelui clipi din ochi şi văzu reperul pe care i se spusese să-l caute: o nişă din stuc, acoperită cu un fronton micuţ şi triunghiular, ce părea că odată găzduise o sculptură în relief a Fecioarei; tot ceea ce mai rămăsese din ea era capul unei figurine mici. Mai în jos pe stradă se afla o pereche de porţi din lemn bătute-n cuie ale unui grajd. Imediat

de partea cealaltă a grajdului se găsea intrarea, întocmai cum îi fusese descrisă, un arc din cărămidă tăioasă încadrat de o singură bandă de rozete din teracotă.

Uşa mare din lemn avea o deschizătură mai mică, dar niciun grilaj de privit. Beatrice bătu şi aşteptă. Auzi în sfârşit vocea unei femei.

— Ce vrei?

— Vreau să mă întâlnesc cu maica stareţă.

Niciun răspuns. Beatrice aşteptă, panica bubuindu-i în urechi, până când uşiţa se deschise. Ezită înainte să păşească înăuntru.

încăperea era rece, mirosind a mucegai, bezna era atât de groasă încât nu putea să identifice nimic decât o altă uşă în dreapta ei.

— Ce doreşti? Deşi nici această voce nu avea trup, era diferită de prima, atât de bătrână şi plăpândă că semăna cu un duh. Ce vrei?

Pe peretele din stânga se mişcă ceva. Beatrice privi mai aproape. Printr-un lambriu micuţ din lemn era o crăpătură şi vocea se prelingea afară din ea.

— Ce doreşti?

— Vreau să o văd pe maica stareţă.

Lambriul se învârti devenind spatele unei plăci rotative din lemn. Beatrice nu putuse să obţină monezi din aur fără să ridice suspiciuni — toate cumpărăturile sale se făceau cu bilete de credit – aşa că luase cu ea nişte giuvaieruri mici. Aşeză cerceii cloisonne pe pervazul din

lemn, iar rotativa reveni înapoi în perete.

Uşa din dreapta se deschise brusc. Lumina năvăli înăuntru, dând la iveală anticamera goală, acoperită cu gips. Beatrice intră în holul din partea cealaltă. O curte cu o verdeaţă incandescentă se putea zări printr-o fereastră din stânga; o măicuţă în costum lung şi cenuşiu îngrijea rondurile de flori. Drept înainte se afla capela mănăstirii. Prin uşa deschisă se putea zări mobila aurită a altarului, o pictură proaspăt zugrăvită şi crenguţe de flori viu colorate.

Chiar imediat după fereastră, un hol pe jumătate slab luminat îi făcea cu ochiul. Beatrice traversă şirurile de chilii ale măicuţelor, fiecare având o singură fereastră cu zăbrele din fier. La capătul holului aştepta o femeie. Era tânără şi nu era îmbrăcată decât cu un camizol din mătase descheiat aproape până la buric; sfârcurile i se iţeau prin materialul diafan. Pielea sa de un alb atrăgător şi buzele pline, puternic colorate, îi aminteau Beatricei de Madona lui Botticelli[XIX].

[XIX] Operă de tinereţe a lui Sandro Botticelli (Alessandro di Mariano Filipepi, 1445-1510), *Madona cu pruncul şi doi îngeri* (1469), poartă însemnele sincerităţii şi ale realismului. Frumuseţea şi graţia Figurilor create de Botticelli, precizia liniilor şi redarea mişcării fac din lucrarea aceasta o operă ce simbolizează pictura Renaşterii italiene (n.red.).

Femeia o conduse pe Beatrice pe lângă un alt şir de chilii, însă acestea miroseau a parfum, iar zăbrelele din fier erau acoperite cu perdele din damasc. Din spatele unei uşi răzbătu râsul unei femei. Se deschise o altă uşă şi o femeie goală, cu sânii rotofei legănându-i-se, păşi în hol şi trecu mai departe nonşalantă; un bărbat o strigă din încăpere cerând vin. Beatrice fu întrucâtva alarmată când îşi dădu seama că se afla de fapt într-un bordel, însă locaţia acestui negoţ nu era cu nimic ieşită din comun. Mănăstirile erau gropi de gunoi pentru prisosul de fete ai căror taţi nu doreau sau nu puteau să le asigure o zestre, iar mai mult de jumătate din cele câteva măicuţe din orice mănăstire aveau mai degrabă impulsuri carnale decât devoţiunea castă cerută de la o mireasă a lui Hristos. Unele mănăstiri funcţionau realmente făţiş ca bordeluri. O activitate prosperă ca aceasta era obişnuită, permiţându-le tuturor călugăriţelor să ducă o existenţă mai tihnită.

Femeia în camizol se opri şi descuie o uşă de la capătul lungii sihăstrii. îi făcu semn Beatricei să intre. Camera era luminată de o lampă cu ulei cu un miros dulce agăţată de o consolă montată în perete. Crenguţe cu flori în vaze de porţelan fuseseră dispuse pe podeaua de sub o icoană înrămată a Sfintei Fecioare, o pictură veche, în stil bizantin cu un fundal auriu neted. Singura mobilă era un

scaunel aşezat sub un grilaj de lemn încastrat în peretele opus. Femeia îi făcu semn Beatricei să ia loc, apoi părăsi încăperea şi închise uşa.

Cineva tuşi în spatele grilajului.

— *Ifiori,* intonă o voce stridentă.

O clipă Beatrice fu luată prin surprindere şi crezu că Polissena stătea dincolo de zid.

— Florile, repetă vocea.

Gura Beatricei era închisă de spaimă.

— Sunt frumoase, spuse ea, cu vocea tremurătoare.

— Eu sunt maica stareţă. Ce doreşti?

— Vreau să fac ceva cu un copil.

Trecu vreme îndelungată Iară niciun răspuns. Linişte funebră. Beatrice îşi apăsă palmele din reflex pe abdomen.

— Vreau să ştiu cum să scap de un copil.

— Eşti căsătorită?

— Da, şopti Beatrice.

— Atunci fa copilul. Spune-i bărbatului tău că e al lui.

— Nu.

— Atunci pleacă şi naşte-1. Plăteşte o familie să-l ia. Dacă e un bebeluş drăgălaş s-ar putea să te plătească pe tine cineva.

— Nu pot să nasc acest copil.

Urmă o altă pauză lungă.

— Este foarte periculos. Pentru fiecare femeie care-şi leapădă copilul şi rămâne în viaţă, mor două. Şi chiar dacă tu trăieşti, s-ar

putea să fii aşa de bolnavă că nu-ţi vei mai părăsi patul niciodată. înţelegi?

Vocea bătrânei părea că răzbate dintr-o grotă.

Beatrice şovăi.

— Da.

— Folosim vimanţ şi cetină de jnepeni. Se întrebuinţează de pe vremea lui Hipocrat şi Plinius cel Bătrân, spuse maica-stareţă. Le plantăm la noi în curte. De asta ştim cu precizie cât de puternice sunt. Dar dacă doza nu este de-ajuns, nu face decât să vlăguiască femeia. Copilul se dezvoltă şi ea încearcă din nou şi astfel doza următoare de obicei o ucide înainte de a putea să lepede copilul. Cel mai bine este să iei o doză puternică de prima dată.

Tăcere. Beatrice îşi asculta inima bufnind şi auzi o şoaptă slabă dincolo de grilaj. Gânduri nebuneşti i se învolburau prin cap; o văzu pe Bianca îngenunchind lângă catafalcul ei încadrat de lumânări.

Beatrice aproape că sări alarmată de pe scăunel când uşa se deschise şi femeia în camizol intră. îi înmână Beatricei o fiolă micuţă albastră ca cele folosite pentru parfum.

Vocea din spatele grilajului o făcu pe Beatrice să tresalte din nou.

— Goleşte toată fiola într-o cupă cu vin şi bea-o imediat. Vinul te va împiedica s-o

vomiţi. O să vomiţi mai târziu, fireşte, însă până atunci substanţa va fi trecut deja la treabă.

Tăcere. Fiola din mâna Beatricei era la fel de rece ca fierul îngheţat, la fel de grea ca o nicovală. Stomacul o sâcâia.

Vocea maicii-stareţe era un suflu trist, o uşă ce se închide, zăvorând tot ceea ce rămăsese în spatele ei.

— Fie ca bunul Dumnezeu să te ierte şi să aibă milă de sufletul tău.

Femeia în camizol o escortă pe Beatrice până la capelă, însă o părăsi la uşă, ca şi cum se aşteptau de la ea să se roage. Beatrice păşi înăuntru, vrăjită de lumina multicoloră ce se infiltra prin ferestrele cu vitralii. Altarul mare, compus din trei lambriuri, fusese deschis dând la iveală o scenă a naşterii pictată meticulos în stilul realist modem. Florile îngrămădite lângă altar emanară brusc o mireasmă îmbietoare.

Lespezile proaspăt tăiate în marmură formau pardoseala ca o cuvertură din petice; inscripţiile gravate clar destăinuiau că majoritatea trupurilor înhumate sub ele fuseseră surori din mănăstire. Beatrice păşi fermecată peste cripte, o ordine bizară reslaurându-se în universul său. Mai mult decât în existenţa lui Dumnezeu, credea în sistemul de recompense şi pedepse ale Acestuia, armoniul vast, cu multe straturi, sferic,

descris de Dante cu detalii atât de vii. în timp ce privea luminile ameţitoare ce se jucau peste numele morţilor, auzi muzica acelor sfere gigantice, o orgă imensă dintr-o catedrală interpretând notele eterice din aur pur. Nu era o criminală. Dacă sufletul monstrului nu se formase, nu păcătuia mai grav decât un vânzător de peşte napolitan ce-şi etala coşniţa cu caracatiţe moarte. (Revăzu din nou moartea bebeluşului Giovannei...) Nu dorea să moară, aşa că nu vedea cum ar putea fi pedepsită în Pădurea Ucigaşilor, trupul său transformat într-un copac sfâşiat la nesfârşit de harpii care ţipau. Şi dacă nu va distruge progenitura nefastă a soţului său, ar putea foarte bine să fie acuzată de trădare de către neamurile ei şi să-şi petreacă eternitatea în lacul negru şi îngheţat din Cocitus, în al nouălea şi ultimul cerc din Iad. Poale că pentru trădarea ei de departe mai uşoară va fi condamnată să aştepte secole sub stâncile pleşuve înainte de intrarea în Purgatoriu. Insă cândva, în zorii amari şi singuratici ai unei zile, i se va permite să-şi înceapă ascensiunea spre sfera cea mai înaltă.

Beatrice îngenunchie pe pardoseala tare şi rece şi îşi împreună mâinile recunoscătoare. Acum mai avea nevoie numai de o ultimă dispensă. Nu, nu o iertare de păcate, ci doar un martor al tragediei sale şi al triumfului final. Şi de azi în două zile martorul era aşteptat să sosească.

— Tata, murmură ea, privind fix în lumina inefabilă, însă nu Domnului Paradisului se adresase ea.

— Tata va fi aici joi, şopti pentru sine.

CAPITOLUL 19

Vigevano, 5 august 1492

Marchiza îşi ridică japonul *camora-ei* în rafala puternică a vântului din est.

— Asta-i o modalitate bună de a te răcori, îi spuse Beatricei. întrucât suntem aşa de sus, nu aş crede că cineva mi s-ar uita sub rochie. îţi aminteşti când am pus mâna pe Diodato hoinărind pe sub tribuna centrală la turnir, bucurându-se de privelişte?

Beatrice şi marchiza stăteau în picioare pe platforma de supraveghere aşezată exact sub cupola din alamă a turnului maestrului Bramante, având sub comandă o panoramă fără piedici a oraşului Vigevano şi a câmpiilor înconjurătoare. Centrul oraşului, care în perioada medievală fusese distrus din ordinul Imperiului Roman până ajunsese un pâlc întâmplător de locuinţe roşii-ruginii, fusese complet ras de pe faţa pământului şi reconstruit în anii trecuţi. Tumul lui Bramante încorona un castel poligonal, proiectat tot de acesta, mare cât mai multe orăşele la un loc. Curtea imensă a castelului avea deja înfăţişarea unui dedal dichisit cu dibăcie; un pavilion din lemn construit în stilul clasic,

desenat de Leonardo da Vinci, fusese construit în centrul complicatului labirint din garduri vii, ronduri de flori şi poteci acoperite cu pietriş. însă mândria principală a oraşului era falnicul forum roman vechi reconstruit de Bramante. Piaţeta lungă şi dreptunghiulară era încadrată de o arcadă pe trei caturi ce încorpora repertoriul curent al lui Bramante, format din motive clasice simple şi elegante: arcuri rotunjite, coloane cu capiteluri ionice, şiruri de oberlihturi.

La noua poruncă a Maurului periferia oraşului fusese dărâmată, acolo unde acoperişurile din ţiglă roşie erau risipite într-o neorânduială medievală. însă dincolo de zidurile oraşului reîncepea geometria impecabilă. Sistemul de canale şi conducte de irigaţii formau o reţea argintie ce se întindea pe zeci de kilometri în toate direcţiile; duzini de complexe fermiere şi clopotniţe ale bisericilor satelor pictau regiunile rurale precum piesele pe o imensă tablă de şah verde. Spre sud şi spre est,<procesiunea ordonată a câmpurilor cu cereale pălea grabnic în depărtare. Spre nord şi spre vest, zidul uriaş al Alpilor se stabilise la orizont. Coroana acoperită cu zăpadă strălucea roz şi catifelată în soarele dimineţii.

Beatrice simţea vântul ca un aspirator puternic ce o purta pe deasupra peisajului. însă tot ceea ce vedea din unghiul său foarte

înalt era fiola albastră din cufărul de la piciorul patului său, aşteptând-o ca un destin inevitabil. Două zile se avântase spre culmi şi se scufundase, de la viziuni grandioase de martiraj până la frica intensă, înăbuşitoare. Cu toate acestea nu se îndoia că o va face. Trebuia să fie noaptea, când va fi sigură că toată lumea va fi prezentă în castel. Apoi să bea de fapt dintr-o înghiţitură fiola va fi la fel de simplu ca şi cum ar sări din acest turn, ca să zboare purtată de vânt.

— Beatrice! Spune-mi că-i vezi!

Marchiza indică cu degetul spre sud, unde strada principală din Pavia se întindea paralel cu un canal.

— Uite-i acolo! Sunt absolut sigură că ei sunt!

Gămălii de lumină solară luceau pe armurile din depărtare, pâlpâind prin norul estompat de praf înălţat de cai.

— Beatrice, e Tata! A adus *toată* lumea cu el! Trebuie să coborâm acum şi să ne înşeuăm caii ca să le ieşim în întâmpinare. Ba nu. O să luăm caii şi o să-i aşteptăm în forum adoptând o atitudine falnică, ca şi cum i-am saluta pe Cezar şi legiunile sale la întoarcerea de pe teritoriile galilor. Nu. Sunt prea nerăbdătoare ca să aştept...

Escortate de zeci de străjeri, marchiza şi Beatrice au surprins escorta tatălui lor la porţile oraşului. Ducele Ercole d'Este călare

pe un armăsar alb cu hamurile din piele gofrate cu aur înainta în fruntea contingentului său de străjeri în armuri, aceştia, la rândul lor, precedau pe „toată lumea” la care făcuse referire marchiza, un contingent de cel puţin patruzeci de actori, poeţi, cântăreţi şi muzicieni costumaţi într-o varietate de tunici colorate şi o colecţie excentrică de tichii împodobite cu pene. Sute de rândaşi, paji şi dresori de câini înaintau prin furnicarul de ogari în lesă care încheiau alaiul.

Beatrice credea că niciun bărbat nu arătase vreodată mai chipeş pe cal decât tatăl ei. Peste pieptul şi umerii puternici ai ducelui Ercole se întindea aranjată impecabil o tunică din brocart galben pal, brodată cu fir de aur. Picioarele sale musculoase erau învelite în pantaloni strâmţi castanii. Suprafeţele abrupte ale chipului său aveau o strălucire aurie scoasă în evidenţă de părul lung şi argintiu care se revărsa de sub o beretă din catifea. Postura lui era atât de dreaptă că părea să stea mai degrabă în picioare pe scară şi nu aşezat în şa.

Când era mică, Beatrice nu avusese noţiunea felului cum arăta în fapt tatăl său. Bunicul său Ferrante, cu guşa lui de porc, o iubea nebuneşte în stilul său jovial, nepăsător, ca şi cum faptul de a o auzi râzând era distracţia lui preferată, însă nu-i inspira mai

multă evlavie decât bufonii de la curte, precum Diodato. Iar ameninţătorul, diabolicul unchi Alfonso fusese opusul bunicului; nu şi amintea să-i fi vorbit vreodată direct, iar dacă ar fi făcut-o, probabil că ar fi urlat îngrozită şi ar fi luat-o la goană. După aceea se întorsese acasă ca să-l descopere pe acest străin înalt, respingător, cu faţa de granit, rar la vedere căci participa la liturghii interminabile, şi dimineaţa şi la vecernie, zi de zi; când nu era în biserică, Ercole organiza reprezentaţii teatrele pasionale sau strângea hrană pentru săraci ori pentru pelerinii în robe albe de primă importanţă de pe străzi. Beatrice a învăţat rapid că putea să se ducă la fereastră şi să se uite în curte ca să-şi privească tatăl plecând călare la slujbă în fiecare dimineaţă, părul său argintiu şi delicat revărsându-i-se de sub boneta din catifea precum razele îngheţate ale lunii în zori. Ritualul contemplării devenise consacrarea ei zilnică. Femeile, fusese învăţată în Neapole (deşi până la urmă sora ei ferrareză i-a povestit altceva), se închinau dureros în genunchi pe altarul iubirii, iar bărbaţii erau doar nişte imagini searbăde de altar, poleite cu aur, la care ele se rugau, cu nimic mai aievea sau mai întrupate decât profilurile schiţate în aur ale figurilor din picturile demodate. Aşa că acele prime dimineţi scăldate în razele lunii fuseseră suficiente pentru ea ca să-şi dea

seamă că ducele Ercole, drept în şa, cu călăreţii în urma lui pe catâri ca cei doisprezece apostoli, arăta pur şi simplu ca un tată.

— Tată!

Marchiza îşi lovi calul peste noadă şi galopă alături de tatăl său. Se înclină, îşi aruncă braţele în jurul lui şi îl sărută, însă el rămase atât de ţeapăn şi drept în şa că ar fi putut foarte bine să îmbrăţişeze o statuie ecvestră pictată.

— Tată! Nu-mi vine să cred că ne-ai adus toate delicatesele acestea. Ai adus pe toată lumea.

Marchiza privi pe deasupra contingentului de artişti.

— Cu ce intenţionezi să ne tratezi? *Cefalo* la care lucra Messer Niccolo?

Buzele lui Ercole schiţară un zâmbet strâns.

— *Cassina* de Plaut. Maestrul Matteo a tradus-o. Te simţi bine?

— Mă simt minunat. Mi-e dor de soţul meu, fireşte. Beatrice a fost bolnavă. Tată, arăţi excepţional de bine. Nu ţi-am mai văzut ţinuta aceasta până acum. Ai auzit că plec la Genova la sfârşitul lunii?

Beatrice îşi şterse lacrimile. îşi spuse că, atunci când tatăl său va afla despre ambiţia nebunească a soţului ei, va înţelege de ce a procedat aşa. O să plângă pentru ea şi atâta

timp cât el va fi în viaţă lumânările vor arde în bisericile din Ferrara în amintirea sacrificiului ei.

Nu putea să călărească atât de aproape de tatăl ei precum sora sa, căci picioarele îi atârnau pe partea în care se afla cu faţa spre el.

— Milord Tată, spuse ea, cu vocea atât de înaltă şi de fragilă încât răsună precum cea mai fină sticlă de Murano fisurându-se.

Ercole îi oferi zâmbetul său schimonosit.

— Sora ta spune că nu te-ai simţit bine.

— Sunt bine, tată. Cred că am mâncat nişte vânat nepătruns.

— Ei bine, trebuie să fii mai atentă. Mama mi-a dat scrisori pentru voi.

Ercole se întoarse şi se uită spre spatele coloanei sale. Două căruţe încărcate cu legume întăreau spatele contingentului ferrarez.

— împiedicăm marşul alaiului. De ce nu călăriţi voi alături de mine? Vom intra în Vigevano cu o manifestare de forţe impresionantă.

Beatrice îşi struni calul. „E mândru de noi”, îşi zise, iar durerea din inimă fu brusc atât de intensă că nu mai putu să respire.

*

Ercole d’Este şchiopăta uşurei pe măsură ce înainta prin nava imensă de la Certosa di

Pavia; piciorul său ologise în urma unei răni contractate într-o bătălie cu mai bine de trei decenii în urmă şi iarna era adeseori nevoit să folosească un baston. Suliţele oblice ale razelor soarelui se filtrau prin ferestrele mici sub formă de rozele; bolţile cu nervuri sus deasupra capetelor, zugrăvite cu un albastru închis şi bătute cu nenumărate stele aurii, formau un fals paradis strălucitor. Lăsând în urmă capelele de pe culoar, fiecare încadrată cu câte un arc ornamentat şi luminată cu o mulţime de lumânări, Ercole dădea din cap ca şi cum ar fi salutat personal imaginile păstrate în raclă ale Fecioarei, diferiţilor sfinţi şi ale lui Hristos copil şi răstignit. La cel de-al cincilea paraclis Ercole se opri ca să cerceteze una dintre picturile mari. Sfântul Sirus, identificat după inscripţia de pe tronul său din marmură, şedea plin de viaţă într-o grandoare uimitoare, înconjurat de patru sfinţi în robe identice din aur strălucitor.

— Cine este maestrul? întrebă Ercole.

— Bergognone, răspunse Maurul grabnic, ca un şcolar înfocat.

îşi dusese mâinile la spate şi se legăna uşurel pe locuri.

— Cred că dintre toţi pictorii noştri el este cel mai credincios naturii. Şi desigur credincios lui Dumnezeu.

Ercole aprobă din nou din cap şi îşi continuă înaintarea prin navă. Maurul, Messer

Galeazz şi alţi câţiva funcţionari de stat milanezi de rang înalt îi urmăreau. Absida semicirculară din capătul opus al bisericii era ascunsă de schelăria pictorilor. Doi meseriaşi lucrau la stranele corului, instalând un lambriu decorativ pe tăblia din spatele unuia dintre lojile din lemn bogat sculptate. Maurul le ordonă meşterilor să dispară şi făcu semn cortegiului să-i urmeze. El şi Ercole stăteau singuri sub bolţile imense şi tăcute.

Maurul aşteptă în timp ce Ercole studia avid măiestria stranelor, încoronate cu arce şi fleuroni lucrate minuţios. Lambriurile decorative erau marchetate – picturi mozaicate compuse dinlr-o varietate de furniruri. Lucrările erau atât de profesionist executate că dădeau impresia a fi picturi în nuanţe de sepia. Ercole se uită intenţionat atent la câţiva dintre aceşti sfinţi în intarsie, în cele din urmă se întoarse spre Maur.

— Un cor splendid.

Ochii lui Ercole nu erau nici la fel de întunecaţi, nici opaci ca ai Maurului, însă păreau chiar mai duri, ca şi cum ar fi fost sigilaţi într-un înveliş de diamant.

— Credeţi că Neapole va onora orice înţelegere la care vom ajunge?

— De ce nu? Ei sunt obiectul principal al dorinţei francezilor.

— Nu am încredere în Papa ăsta Borgia pe care domnia ta şi fratele vostru l-aţi numit. V-

aţi gândit că Neapole ar putea să urmărească o alianţă independentă cu Roma? Dacă Neapole şi Roma ajung la o înţelegere, Piero li se va alătura.

Piero de Medici moştenise cârmuirea consiliului de conducere florentin după ce tatăl său, Lorenzo, răposase în aprilie. Lorenzo de Medici fusese cel mai bun prieten al Maurului, însă moştenitorul său era un incompetent plângăreţ a cărui loialitate faţă de toţi, mai puţin faţă de propriul său interes, era suspectă.

— Neapole, Roma şi Florenţa ar putea să-şi creeze apoi propria lor ligă antifranceză, lăsând Milano drept cadou Italiei pentru zelul marţial al Franţei.

Maurul făcu un semn nepăsător din mână.

— Aveţi dreptate în legătură cu Piero. Insă Ferrante şi Borgia nu vor ajunge niciodată la un compromis.

— însă fiul lui Ferrante şi Borgia ar putea să găsească un obiectiv comun, indiferent de animozitatea lor personală. Satana nu are nevoie în groapa sa de tovarăşi afabili.

— Ferrante are o sănătate bună, spuse Maurul ridicându-şi din nou mâna. Nu cred că ducele de Calabria va deveni rege al Neapolelui ani buni de zile.

— Soarta s-ar putea să hotărască altfel. în cazul morţii lui Ferrante, orice înţelegere pe care o avem cu Neapole o să devină caducă.

— Bineînţeles. însă în această situaţie totul

se va schimba.

Ultima afirmaţie a Maurului, care-i scăpase pe negândite, cu o inflexiune a vocii pierind treptat, avu efectul contrar de a-i detalia, în loc să-i ascundă, intenţiile. Dacă Ercole ar fi fost o femeie, aceasta ar fi fost o invitaţie senzuală.

Ercole dădu ţeapăn din cap.

— Da. în acest caz trebuie să luăm în calcul încă o ecuaţie.

Maurul făcu un pas spre socrul său. îşi coborî glasul.

— în această situaţie s-ar putea să descoperim că e în interesul nostru să-l încurajăm pe regele Carol în aventura lui.

Ochii celor doi bărbaţi deveniră imobili. Vocea lui Ercole era o şoaptă.

— Ce veţi face în privinţa ducelui de Orléans?

— Aş putea, cu o persuasiune adecvată, să-l determin pe împăratul german să distragă atenţia ducelui de Orléans. Fireşte că va trebui să-i ofer împăratului o garanţie.

Ercole aprobă din cap.

— Continuaţi.

Ochii Maurului ardeau, misterios de opalescenţi.

— Va trebui să pecetluiesc orice înţelegere cu împăratul permiţându-i să mă învestească drept duce de Milano.

Buzele subţiri ca tăişul ale lui Ercole rămăseseră nemişcate, ochii nu-i mai clipeau, reacţia sa măsurându-se numai prin momentul

de tăcere silită înainte de a rosti:

— Milanezii nu vor permite acest lucru până când nu le vei asigura o succesiune sigură. Actualul duce de Milano le oferă un moştenitor pentru dinastia Sforza. în prezent tu nu poţi să le oferi decât haosul care a urmat după moartea lui Filippo Maria.

Acest Filippo Maria fusese ultimul duce de Milano Visconti a cărui bastardă Bianca Maria îi dăruise soţului ei, Francesco Sforza, dreptul legitim la titlu numai după un asediu brutal al Milanoului. Faptul că Francesco Sforza se dovedise ulterior a fi un cârmuitor luminat, chiar vizionar, adâncise şi mai mult temerile milanezilor despre o altă ruptură în dinastia lor conducătoare.

Maurul îşi înălţă bărbia ca şi cum bărbăţia lui îi fusese pusă la încercare.

— Pot să vă asigur că Messer Ambrogio şi cu mine ne vom da toată silinţa. Calculele sale au fost absolut exacte, iar eu i-am urmat graficul cu strictеţe. Dacă Beatrice ar fi mai grijulie cu sănătatea ei, ne-ar fi mai uşor să procreăm.

Chipul lui Ercole se schimbă contractându-se câteva secunde. îi venea greu să suporte că cealaltă fiică a lui legitimă, marchiza, nu reuşise să rămână grea în mai mult de doi ani de căsnicie şi că Maurul sugera printr-o justificare rezonabilă că Ercole făcea comerţ cu marfă proastă.

— Da. Beatrice nu părea să se simtă bine în

această dimineaţă când m-a întâmpinat călare. Poate că face prea multă mişcare.

— Ei bine, ajunge.

Maurul îşi încreţi buzele.

— Trimit după Messer Ambrogio. Am avertizat-o de nenumărate ori de pericolul activităţii excesive şi am fost ignorat cu încăpăţânare. Poate că veţi putea vorbi cu ea. Cu siguranţă nu a deprins aceste obiceiuri în Ferrara, iar noi nu am făcut nimic aici, în Milano, ca să i le încurajăm.

Implicaţia evidentă era că Neapole constituia sursa corupţiei soţiei sale.

Ercole îşi ridică uşurel un umăr, versiunea proprie mai demonstrativă a indiferenţei unui om. Nu era neobişnuit ca tatăl să administreze o disciplină postnupţială. Multe căsătorii reuşite – ca să nu mai menţionăm alianţele – fuseseră salvate prin asemenea intervenţii. Apoi ochii săi ca gheaţa se ridicară spre bolţile înalte, pistruiate cu stele aurii din ipsos.

— îi invidiez pe arhitecţi. Odată ce au înfrânt rezistenţa pietrei brute, pot fi siguri că întreaga lor creaţie nu se va mai altera de la viziunea lor iniţială. însă noi, arhitecţii statului, trebuie să fasonăm lucrările din virtuţile şi slăbiciunile oamenilor, material chiar şi mai refractar, însă cu mult mai puţin demn de încredere.

Maurul îşi apucă socrul de braţ. Buzele i se

relaxară sub o cordialitate subtilă.

— De asta, milord tată, statul este cea mai importantă operă de artă.

*

— Să nu o ţii trează toată noaptea cu bârfele şi fleacurile tale.

Capul îmbătrânit al Polissenei se ivi pe neaşteptate între marchiză, care stătea în picioare lângă patul surorii sale, şi Beatrice, întinsă sub aşternuturi, cu capul înclinat spre piept din pricina celor câteva perne rotofeie din mătase.

— Nu e cu nimic mai prejos decât un scandal naţional cum ducesele de Milano şi de Bari călăresc în fiecare zi, care-ncotro pe caii lor, iar că amândouă au căzut bolnave este de departe şi mai îngrijorător, mai ales că Domnul nostru ne înzestrează de obicei cu un aşa comportament risipitor. Am văzut multe doamne atrăgătoare irosindu-se şi pierind în faţa ochilor mei de pe urma unor îndeletniciri mult mai puţin extenuante.

Capul Polissenei o ataca exclusiv pe marchiză.

— Şi să nu crezi că tu eşti scutită, înălţimea Ta. Aveai cea mai frumoasă piele albă ca spuma laptelui, însă de când te-ai înhăitat cu activităţile surorii tale, soarele te-a colorat mai ceva decât ca pe o prostituată smăcuită din Roma. Când te va revedea bărbatul tău, o

să creadă că s-a căsătorit cu o negresă din Libia.

Marchiza se întoarse spre Beatrice.

— Ai auzit ce s-a întâmplat săptămâna trecută când Polissena a trecut pe sub Regisole?

Marchiza îşi îngădui o pauză nostimă.

— Când Polissena şi-a făcut apariţia, acest împărat măreţ din bronz, cu o armătură de nenumărate secole, s-a speriat brusc şi a sărit de pe cal nemaifiind zărit de atunci. Toată lumea e binevoitoare, remarcând cât de scrupulos a fost executat calul, însă nu cred că statuia este aceeaşi fără împărat.

Beatrice zâmbi slab. Abia dacă auzise înţepătura. Vomitase în această după-amiază şi din nou în seara aceasta. îşi aminti ce-i spusese maica stareţă, să bea licoarea ce producea avortul cu vin ca să o împiedice să-i vină înapoi. Cum să se aştepte ca licoarea să-şi facă efectul, când nici mâncarea nu o putea suporta? Fiola albastră părea să urle la ea de pe cufăr.

Capul Polissenei se iţi timp de o clipă meditativă.

— Tu vei fi următoarea care o să zacă la pat, înălţimea Voastră, şi să nu credeţi că maica voastră sfântă nu va afla de la mine despre expunerile nesăbuite care au viciat starea de sănătate a fetelor sale. Am redactat deja scrisorile pe care le voi trimite prin tatăl

vostru.

Şi cu asta Polissena făcu o plecăciune şi ieşi cu paşi apăsaţi din încăpere. Ultimul lucru pe care-l auziră din gura ei fu ordinul croncănit ca pajul să închidă uşa.

— Vreau să ştiu.

Marchiza se aplecase deasupra Beatricei, cu mâinile în şolduri, întocmai ca mama lor.

— Vreau să ştiu numaidecât.

Beatrice tresări ca şi cum ar fi fost pocnită, iar buzele începură să-i tremure. Era convinsă că nu va putea să avorteze niciodată dacă Bel afla acum.

— Nu-mi pasă cât o să plângi. O să stau aici până când o să-mi spui.

Lacrimile ţâşniră în ochii Beatricei, însă îşi înţepeni maxilarele cu îndărătnicie şi jură să reziste.

Marchiza îşi temperă tonul cu care-şi făcuse cererea.

— Ştiu că ceva nu e în regulă şi vreau să ştiu ce *este. Eu* am considerat că te comporţi bizar din clipa când am ajuns aici, însă de câteva zile toată lumea a remarcat.

Marchiza se aşeză pe pat şi apucă mâna surorii sale.

— Ştii că dacă are legătură cu soţul tău este cel mai bun moment să ne spui. Tata o să vorbească cu el. E clar că mariajul tău nu seamănă cu cel al lui Orfeu şi Euridice. Tata e deja îngrijorat, însă consideră că soţul tău îşi

dă silinţa din greu şi că tu eşti cea capricioasă. Dacă soţul tău face ceva, noi nu avem cum să aflăm, tu *trebuie* să ne povesteşti.

Beatrice clătină uşurel din cap.

— Se culcă cu tine, nu-i aşa? l-a spus tatei că se culcă cu tine. E violent? îţi cere lucruri nefireşti? în numele lui Dumnezeu, Beatrice, nu o să-ţi vină să crezi ce poveşti am auzit de curând şi din surse de încredere. Soţul meu spune că unui membru de rang înalt din conducerea Veneţiei îi place să se costumeze ca o femeie, ba îşi smulge şi sprâncenele, apoi iese pe străzi şi agaţă câte un matelot, îl duce acasă şi îi cere nu numai soţiei dar şi *fiilor* lui... Ei bine, când te vei simţi mai bine o să-ţi povestesc şi restul. Este cu adevărat o poveste ieşită din comun.

Beatrice era pierdută undeva în spatele ochilor săi înceţoşaţi. Marchiza se cuibări lângă ea şi îşi puse braţul în jurul ei.

— Ce este, iubito?

— Te iubesc atât de mult, Bel.

începu să suspine, încleştându-şi sora într-o îmbrăţişare disperată, dându-şi seama că îşi lua rămas-bun.

Marchiza îşi strânse sora în braţe, o legănă şi o sărută.

— *Mia unica sorella,* iubirea mea aparte, deosebită, murmură ea.

Apoi brusc îşi trase capul înapoi ca şi cum

ar fi descoperit că îmbrăţişa o impostoare. Ochii săi erau măriţi şi profund concentraţi. îşi puse palma pe sânul Beatricei şi, înainte ca Beatrice să poată reacţiona, îşi mută palma pe pântecele acesteia. Sări în sus.

— Nu! Nu-mi vine să cred că nu am văzut până acum...

Marchiza nu văzuse pentru că nu se gândise nicio secundă că i se va întâmpla Beatricei înaintea ei.

— Bineînţeles, fireşte, desigur. *Per mia fe.* Greaţa, melancolia... Oh, dragă, Doamne, oh, Dumnezeule bun!

Poate că nu ai ştiut? Trebuie să ştii! Chiar ştii şi ne-ai ascuns-o tuturor! Doamne, sunt atât de furioasă că nu mai suport! Dumnezeule, o să am un nepoţel! Doamne, cum o să-mi mai ţin iarăşi capul sus când surioara mea o să aibă un bebeluş înaintea mea?

Marchiza reflectă iute că poate Beatrice va naşte o fiică şi că va putea totuşi să fie prima care să-i dăruiască tatălui lor un nepot. Se năpusti înapoi în pat şi îşi îmbrăţişa sora.

— Dumnezeule, o să ai un copil! Sunt aşa de invidioasă că-mi vine să plâng.

Beatrice plânsese suficient cât şi pentru sora ei. Trecu o vreme până când marchiza îşi dădu seama că nu erau lacrimi de bucurie.

— Pentru Dumnezeu, acum ce mai e? Beatrice, eu sunt cea care ar trebui să plângă. Ar trebui să mă arunc pe podea şi să îmi

smulg părul din cap aşa cum francii l-au jelit pe Rolando. Ar trebui să fac o epopee etalându-mi mâhnirea. Acum serios, o să-mi povesteşti.

Beatrice plânse cu putere şi trânti:

— Nu pot să fac un copil, Bel. Dacă voi naşte un fiu, soţul meu se va folosi de asta ca să fure Milano de la Iş şi Francesco. Nu-i mai e frică de nimeni. L-ai auzit noaptea trecută.

Fălcile rotunde, cam obeze, ale marchizei se încordară. Avea privirea acea glacială, de granit, a neamului Este. Vocea îi era deopotrivă cu înfăţişarea.

— Beatrice, uită-te la mine. Numai tu trebuie să ştii asta. Nici măcar Iş nu trebuie să ştie. I-am jurat soţului meu că nu o să-i povestesc nimănui, nici măcar tatei, însă ţie îţi spun. De ceea ce ţi-e teamă nu se va întâmpla niciodată. Conducerea Veneţiei a schiţat o rezoluţie
secretă, prin care Veneţia va ataca Milano cu toate forţele pe care le are la dispoziţie dacă Maurul încearcă să devină duce de Milano. Nu e o chestiune ce mai poate fi dezbătută sau amânată. Nu va conta dacă Sfinţia Sa poartă mitra şi împăratul german priveşte în timp ce Gian aşază de bunăvoie mantia ducală pe umerii soţului tău. Conducerea Veneţiei nu-i va permite nicicând Maurului să devină duce de Milano.

Dezvăluirea marchizei puse în mişcare

construcţia minuţioasă a spaimei Beatricei ca o maşinărie uriaşă de război, înălţând zidurile uriaşe şi întunecate, dându-i voie să zărească o străfulgerare bruscă şi orbitoare a empireului orizontului strălucitor. Lăsă uşurarea să o poarte ca un flux călduţ, alintător. Şi apoi spaima pe care sora ei niciodată nu va putea să i-o înfrângă îi aduse aminte de îmbrăţişarea ei rece. Chiar dacă copilul ei nu le-ar mai putea face rău lui Iş şi lui Francesco, tot o va ucide pe ea.

— Şi asta dacă presupunem că vei avea un fiu.

Marchiza şterse obrajii uzi ai surorii sale cu manşeta camizolului.

— îţi dai seama că poţi naşte o fiică.

Marchiza dădu din cap melancolică.

— în acest moment eu m-aş împăca cu o fiică. Vorbesc serios.

Privi în sus.

— Tatăl nostru carele eşti în ceruri, dacă mă auzi, aminteşte-ţi că aş prefera un fiu. Beatrice! Ştii ceva? Tata vine să te vadă! Cu toată frământarea asta am uitat! A spus că după ce se întoarce de la Certosa, vine să vadă cum te simţi!

Beatrice era la fel de năucită cum o buimăciseră toate celelalte lovituri. Toată perioada cât trăise în Ferrara, tatăl ei nu se aventurase niciodată în intimitatea apartamentelor sale, cu excepţia unei singure

dăţi când avusese febră mare şi îşi făcuseră griji pentru viaţa ei.

— Eşti conştientă că trebuie să-i spui tatei în seara asta. N-o să-l las să părăsească camera asta fără să-i povesteşti. Am să stau aici cu tine până va veni. Şi apoi, dacă tu nu-i spui, am să-i spun eu.

Marchiza se lansase într-o litanie extraordinară despre bârfele licenţioase din Veneţia, Paris, Roma, Genova şi Florenţa. Beatrice nu auzi nimic. Hotărârea sa morbidă cedă unei melancolii tulburătoare şi insuportabil de triste. Demonul din pântecul ei, mijlocitorul ambiţiei obscene a soţului său, dispăruse deja. Ii luase locul un biet obiect micuţ care va veni urlând pe lume doar ca să descopere că e singur. Brusc simţi premoniţia morţii sale din copilărie mult mai puternică ca niciodată, o răceală palpabilă care-i făcură dinţii să clănţăne. O să le ceară lui Iş şi Biancăi să aibă grijă de copilul ei. Spera că va fi o fetiţă micuţă care le va aduce întotdeauna aminte de ea...

Pajul ciocăni şi-l anunţă pe ducele de Ferrara. Ercole intră, îmbrăcat elegant cu o tunică brodată şi cu o beretă din catifea. Emoţiile Beatricei se succedau: respect, ruşine că sperase de fapt să-şi priveze tatăl de nepotul său, părere de rău că nu o va vedea niciodată ţinându-şi pruncul în braţe, speranţa că atunci când el îi va lua copilaşul în mâini se

va gândi la ea.

Ercole stătea ţeapăn lângă pat, chipul său arătând ca o sculptură magnifică în piatră. îşi plecă uşurel capul ca să o privească lung pe Beatrice. Ochii duri ca diamantul înregistrau o curiozitate blajină.

— Soţul tău îşi face griji pentru sănătatea ta. Are de gând să-şi trimită medicul.

— Beatrice.

Marchiza începuse să se vânzolească ca şi cum ar fi avut purici în *camora.* Buzele sale spasmotice rezistaseră doar o clipă.

— De ce nu-l lămureşti pe tata despre starea ta?

Ercole îi aruncă o privire inchizitorială marchizei, care se agita atât de violent de parcă era arsă.

— Be-a-tri-ce... Oh, tată, nu pot să mai suport! Beatrice o să aibă un copil! Tată, Beatrice o să dea naştere nepotului tău! Sau cel puţin nepoatei tale. Tată, sunt aşa de geloasă că eu ar trebui să lîu cea care stă în pat. Mor de invidie. întru totul...

Ercole rămase implacabil o clipă şi mai lungă. Apoi miracolul avu loc. Era ca şi cum chipul său, acest masiv alpin glacial, fusese însufleţit de un răsărit de soare rozaliu-îmbujorat. Beatrice privea mirată cum muntele veni la ea, aplecându-se aproape implorator. Tatăl său se aşeză pe pat alături de ea şi o luă în braţele sale puternice, o

sărută pe un obraz, apoi pe celălalt, iar şi iar. Starea de imponderabilitate o asaltă şi avu senzaţia că părăsea cu totul pământul, accelerând spre Paradisul incandescent al lui Dante. Tatăl său o îndepărtă de el o clipă, ochii săi sclipind tară jenă înlăcrimaţi, şi apoi o sărută pe buze, iar în acel moment îşi imagină că i se îngăduise, precum poetului, să aibă o ultimă viziune inefabilă a chipului lui Dumnezeu.

— Sunt aşa de mândru de tine, spuse Ercole. Sunt foarte, foarte mândru. Trebuie să-i dai de-ndată soţului tău de ştire.

Soţul ei. Timp de o secundă splendidă, Maurul nu mai existase în noul univers a) Beatricei. Soţul ei.

— Tată, rosti Béatrice, cred că ar fi cel mai bine dacă i-ai spune tu soţului meu. Există o persoană pe care eu trebuie să o anunţ mai întâi.

*

— Duce Ercole. Sunt plăcut surprins.

Maurul îi făcu semn şambelanului care-l conduse pe Ercole în cameră să aducă nişte vin.

— Examinam cu Messer Galeazz măiestria maestrului Donadi. Ştiţi că şi-a dedicat şaizeci de ani din viaţă instrumentului său.

Ercole hoinărea în jurul ceasului enorm, un edificiu din lemn şi alamă care-i ajungea lui

Galeazz până la bărbie. Galeazz îndepărtase o foaie de metal din alamă şi studia reţeaua fantastică de roţi zimţate zornăitoare şi mecanisme zumzăitoare din interior. Acest mecanism punea în mişcare o coroană minuţioasă cu semnele zodiacale sculptate în alamă, hărţi cerestre şi sfere crestate şi pictate, toate învârtindu-se în ritmul universului.

Galeazz ridică privirea spre Ercole şi dădu din cap făcând o plecăciune formală; efortul neînsemnat fusese instinctiv, mai degrabă din obişnuinţă decât intenţionat.

— Acest dispozitiv înregistrează poziţia soarelui, a stelelor şi a planetelor, ca şi a timpului, spuse Galeazz pe un ton atât de tăcut şi de înfumurat că ai fi crezut că el însuşi pusese în mişcare şi acest cosmos în miniatură şi copia lui în mărime naturală.

Incovoindu-se ca să examineze filigranul aproape dantelat al mecanismelor ceasornicului, capul lui Ercole se ivi pe neaşteptate în ritmul unei melodii inspirate de maşinăria ticăitoare. în cele din urmă îi aruncă o privire Maurului.

— Am lămurit maladia fiicei mele.

Ercole făcu o pauză care dură un moment stânjenitor de lung.

— îţi poartă în pântece copilul.

Galeazz pocni drept în picioare.

— *Per cap de Dieu!* Splendid.

Stupendissimo!

Buzele senzuale şi întunecate ale Maurului se frământau în timp ce privea printre cei doi bărbaţi.

— Mama mea a fost cea mai înţeleaptă femeie din câte am cunoscut. Pe frontispiciul tuturor cărţilor ei îşi gravase motto-ul *Merito e tempore.* Străduieşte-te şi ai răbdare, iar eforturile îţi vor fi răsplătite. Am procedat răbdător, aşa cum m-a sfătuit Messer Ambrogio, în ciuda multora care ne-au criticat metoda, iar acum mi-am primit răsplata.

înaintă şi strânse călduros mâinile lui Ercole.

Pajul intră cu trei pocaluri de sticlă pentru vin pe o tavă din argint. Galeazz şi-l înşfăcă rapid pe-al lui.

— Să bem şi să închinăm un toast în cinstea viitoarei mămici, spuse el, şi să ne rugăm pentru sănătatea ei.

Maurul şi Ercole îşi apucară pocalurile.

— Da, rosti Maurul, să bem pentru Beatrice a mea.

Aruncă o privire scurtă lui Galeazz, profilul său vulturesc licărind, apoi îi oferi lui Ercole un zâmbet franc, deschis:

— Şi să ne rugăm pentru un fiu.

*

Beatrice îşi găsi verişoara în odaia copiilor, cântându-i micuţului Francesco un cântec de

leagăn napolitan. Beatrice aşteptă până când Isabela îşi isprăvi cântecelul şi îşi întinse băieţelul în leagăn.

— A visat urât, şopti Isabela.

Beatrice se aplecă peste gratiile pătuţului şi îşi atinse buzele uşor de fruntea lui Francesco.

— Mă bucur că ai venit, îi spuse Isabela când părăsiră odaia. Am discutat cu sora ta... Ştim că ceva te supără. A vrut să vorbească prima cu tine.

Isabela aruncă o privire fugară spre geam şi se uită prin curtea vastă, înnegurată.

— De ce nu mergem să ne plimbăm prin labirint?

Isabela o apucă pe Beatrice de mână şi o conduse prin apartamentele sale până la o arcadă cu un singur cat, deschisă spre curtea principală. Labirintul, o încurcătură de straturi de flori şi garduri vii înalte până la mijloc, strălucea în lumina sidefată a pătrarului lunii. Deşi avea doar câţiva ani, labirintul părea totuşi vechi şi misterios, un artefact al unei puteri divine care locuise aici cu mult timp în urmă. Ducesele găsiră o intrare în capătul de sud al cercului larg şi se învârtiră spre interior de-a lungul cărării cu pietriş. Isabela îşi puse braţul în jurul umerilor lui Beatrice, iar aceasta şi-l strecură pe al ei în jurul taliei verişoarei sale. Hoinăriră tăcute o vreme, fără să-şi facă griji că avansau spre centru, ghidându-se după

cotiturile abrupte sau reconstituindu-şi traseul când ajungeau într-un punct mort.

După o tăcere interminabilă Isabela întrebă:

— Mai eşti supărată pe ceea ce a spus soţul tău noaptea trecută? Ştii că sora ta mi-a povestit că toţi guvernanţii Veneţiei i se vor opune aproape cu siguranţă dacă va încerca să-l constrângă pe Gian. Este o persoană foarte reconfortantă. Chiar mi-a făcut plăcere că a venit aici. E pur şi simplu remarcabil modul în care semănaţi amândouă. Şi felul în care vă deosebiţi.

Beatrice se trase de-o parte cu faţa spre verişoara ei; toată voinţa îngrozitoare pe care şi-o mobilizase ca să-şi avorteze copilul acum se orientase spre acest moment, după câte s-ar părea, mult mai dificil. Inima îi urla în urechi.

— Iş... Iş... Iş...

îşi imagină că se îneca şi trase adânc aer în piept.

— Oh, Iş, o să am un copil...

Pieptul Isabelei se înălţă tresărind iute, cu sufletul la gură. Apoi rămase complet nemişcată, ca şi cum ar fi fost suspendată în timp, ea însăşi o rămăşiţă a acestui loc străvechi. Faţa i se albise, deşi poate că schimbarea se datora doar unui capriciu al luminii. Şi apoi înaintă, atât de lent că părea să se mişte pe sub o mare luminată de lună, avansând prin vâscozitatea timpului. Cu o

deosebită băgare de seamă o luă pe Beatrice în braţe.

— Acum îmi dau seama, murmură Isabela. Te-ai schimbat treptat-treptat, aşa că niciodată nu m-am gândit. .. Mă întrebam de ce mergeai după copac de câte ori mă duceam şi eu. Dar chiar şi aşa...

îşi apăsă buzele de urechea Beatricei.

— Draga mea, nu te voi minţi spunându-ţi că nu a existat o vreme când m-aş fi temut de acest lucru mai mult decât de orice. Dar îţi mărturisesc sincer că acum există această... bucurie ştiind că tu... că noi putem fi părtaşe la acest... miracol. Scumpo, suntem mai mult decât potire goale pentru visele bărbaţilor. Ceea ce noi creăm în trupurile noastre este singurul miracol adevărat din lume. Şi este al nostru şi numai noi îl putem împărţi, în curând nu va mai fi nevoie să-ţi spun asta. Curând vei simţi un suflet nou mişcându-se înăuntrul tău şi nimeni niciodată nu te va putea convinge că aparţine altcuiva.

Lacrimile îi scăldau obrajii Beatricei. Ar fi trebuit să plângă cu sughiţuri spasmotice, însă era atât de golită că vibraţiile treceau prin ea precum vălurelele printr-un heleşteu.

— Mi-e teamă, Iş.

— Nu, nu, iubito, nu trebuie să-ţi fie. Eşti atât de puternică. Ştii că eşti. Nu ai de ce să-ţi fie frică.

Deodată Isabela o strânse cu putere pe

Beatrice, vrând să-i demonstreze verişoarei sale că trupul său putea să suporte chinurile facerii. Beatrice răspunse cu o îmbrăţişare aprigă. Era atât de aproape de Iş, atât de aproape cât putea fi de o fiinţă umană, cu abdomenul şi cu sânii apăsaţi cu putere unul de altul ca ai iubiţilor. Era convinsă că poate auzi inima lui Iş bătând alături de a ei. Pasiunea pe care Beatrice nu şi-o imaginase niciodată în braţele bărbatului ei o cutremură, o senzaţie pe care o putea vedea, simţi şi auzi în acelaşi timp, înconjurând-o cu note bubuitoare care explodau în inele imense de lumină. Sufletul i se umplu de o revelaţie colosală, unanimă: tocmai îşi concepuse bebeluşul. Nu din legătura ascunsă care-i plantase sămânţa soţului ei, ci printr-o unire mai înaltă hărăzise un suflet uman nou. Acum bebeluşul ei fusese conceput în iubire. Iar acum putea să-şi iubească pruncul.

Se agăţă de verişoara ei, noaptea dilatându-se la infinit în sunet şi în lumină, inima sa gonind în ritmul celor patru suflete legate. Şi pe lângă asta în pântecul ei se zbătu ceva, o singură notă discordant de ascuţită, dar mai frumoasă decât orice alt sunet magic. Se dezlipi de Isabela şi îşi apăsă degetele tremurânde pe abdomen. Ridică ochii spre Iş, uimită, întregul univers cufundându-se în linişte.

Ochii Isabelei scânteiau în lumina slabă a

lunii.

— Copilul tău a mişcat, şopti ea.

PARTEA A PATRA

CAPITOLUL 20

Alpii francezi, lângă Grenoble, septembrie 1492

Maiestatea Sa regele creştin, Carol al VIII-lea, privea atent prin ţeava imensului tun de asediu. Cu umerii înguşti cocoşaţi, nasul ghebos proiectat în afară şi ochii bulbucaţi imprecis focalizaţi, regele Franţei semăna cu o victimă ţintuită locului de un şarpe din bronz care era de două ori mai lung pe cât era el de înalt, putând cu uşurinţă să-l înghită cu totul. Gaura alezajului tunului putea să găzduiască o ghiulea din fier cam de mărimea căpăţânii disproporţionate a lui Carol.

— Propun să-l înhămăm şi să-l urcăm prin trecătoare, propuse Ludovic, duce de Orléans[xx], vărul regelui.

[xx] Ludovic al XII-lea (1462-1515), numit şi „Le

Privirea jucăuşă a lui Ludovic rătăcea iute peste echipajul cu trei duzini de cai ce se deplasa în faţa tunului, apoi şi-o azvârli spre o culme acoperită cu zăpadă, încadrată de un cer albăstrui-violet, doar la câteva sute de paşi deasupra drumului îngust, abrupt şi bolovănos.

Carol se holbă o clipă la Ludovic, cu gura sa uscăţivă deschisă. Apoi flutură din mână spre brigada de puşcaşi. Bărbaţii în uniforme se apucară imediat să înhame caii la şasiul greu din lemn – sprijinit pe două roţi masive, roţi cu obezi din fier – care legăna arma de asediu din bronz lucitor.

— Crezi că va merge? îl chestionă regele pe Ludovic.

Ludovic ridică din umerii săi atletici. Un tremur uşor al gurii sale leneşe, lascive, dădea de înţeles că această acţiune nu era o distracţie în aer liber. Ludovic avea o fizionomie neobişnuită, întotdeauna şovăind între o privire încruntată şi un zâmbet atotcunoscător. Bărbia sa puternică şi nasul drept şi nobil contrastau cu fruntea mică şi cu

---

Père du Peuple", unicul monarh a) ramurii Valois-Orléans a Casei Valois. Ludovic s-a născut în Castelul de la Blois, ca fiu al lui Carol, duce de Orléans şi al Măriei de Clèves. I-a succedat tatălui său ca duce de Orléans în anul 1465. Era vărul regelui Carol al VIII-lea căruia i-a succedat la tron după moartea acestuia (n.red.).

tâmplele înguste care păreau să-i fi prins în capcană ochii săi alerţi, răutăcioşi, forţându-i să zboare ca o pereche de păsări în colivie.

— Credeţi că o să meargă?

Amiralul Ludovic Malet de Graville, un bărbat viguros, la jumătatea celor şaizeci de ani ai săi, al cărui cap pivota pe un guler din bărbii multiple, repetă ca un ecou întrebarea regelui şoptindu-i într-o parte lui Antonello di Sanseverino, prinţul de Salerno exilat şi omniprezentul sfătuitor militar din consiliul în creştere al regelui.

— O să meargă foarte frumos pe cărare în sus, răspunse Antonello.

înalt şi cu părul alb, stătea în picioare printre bonetele din catifea ale cortegiului regal, precum un profet cu capul descoperit.

— Oricum, sunt convins că Maiestatea Sa va hotărî în înţelepciunea sa să se revină la schiţa cu patru roţi pentru şasiul armei. Nu e la fel de uşor manevrabil pe teren drept, însă e mult mai sigur în munţi.

— Trebuie... să vorbeşti acum? spuse, cu grijă, amiralul Graville. înaintăm pe un teren abrupt.

Fiind una dintre vocile cele mai precaute din consiliul regelui, Graville se referea în aceeaşi măsură la întreaga Cruciadă a lui Carol ca şi la testul noului şasiu.

— Zelul Maiestăţii Sale este cea mai ascuţită armă pe care o vom traversa peste munţi. Nu văd că ar fi cazul să-i tocim lama cu

precauţii inutile.

Antonello îi privea pe rege şi pe Ludovic încălecând pe cai. îi făcu semn pajului să-i aducă calul, apoi se întoarse spre Graville.

— înflăcărarea Maiestăţii Sale este negreşit justificată de cele mai noi veşti din Italia.

— într-adevăr.

Amiralul Graville trase aer în piept dându-şi importanţă, pieptul său greoi fiind încorsetat în pieptarul brodat, ca şi cum se pregătea să devoreze ultima afirmaţie inteligentă a prinţului Antonello. Oportunistul amiral era nerăbdător să depisteze orice schimbare în mişcările politice care ar fi putut să solicite o împunsătură mai agresivă din partea lui.

— Liga milaneză cu Roma, Florenţa şi Neapole este terminată.

Antonello se ridică în şa şi îşi aşează picioarele în scări. Pintenii săi din argint sclipeau în soarele strălucitor. Piero de Medici a dezertat şi l-a convins şi pe regele Ferrante al Neapolelui să se retragă şi el. Maurul îşi va da seama curând că Franţa este un aliat mai de nădejde decât oricare dintre confraţii lui italieni. Şi atunci munţii vor fi singurul obstacol dintre noi şi Neapole.

Graville îşi mormăi răspunsul pentru sine. Prinţul Antonello călărea deja alături de rege.

— Şi după aceea poate că Maurul va plăti

pentru încă trei sute de corăbii de care vom avea nevoie ca să ne asigurăm că Neapole poate fi aprovizionat, odată ce l-a ocupat armata noastră.

Cei treizeci şi şase de cai, biciuiţi de tunarii care ţineau de şasiu, cărau tunul în sus pe panta abruptă într-o goană surprinzătoare, trecând uşor la pas pe lângă sfătuitorii regelui şi arcaşii scoţieni călări care-i serveau Maiestăţii sale drept gărzi de corp. Regele Carol îşi flutură tichia din samur alb deasupra capului într-un cerc triumfător.

— *Montjoie! Montjoie*| strigă el. Armele noastre de atac ar trebui să fie capabile să avanseze la fel de rapid precum cavaleria!

Se întoarse spre Antonello.

— E adevărat că italienii folosesc boi ca să-şi transporte tunurile?

— Intr-adevăr, aşa este, Maiestate, răspunse apăsat Antonello. Nu se pot mişca mai repede decât o procesiune funerară. Dacă tunul ăsta ar fi fost italian, şi acum tot în Amboise îl găseam.

Carol fornăi cu râsul său nazal şi strigă *Montjoie!* din nou. Şasiul tunului traversă o pajişte alpină minusculă presărată cu ultimele flori de vară şi trecu rapid creasta. Spre est, calote de zăpadă neguroasă se înălţau de-a lungul orizontului precum spectrul unui zid. Meandrele descindeau cioplite în roca cu suprafaţa curată. Şasiul mugi sub presiunea

imprimată de echipajul de cai care prinsese viteză. Carol, însoţit de doi arcaşi scoţieni călări, mergea la trap pe lângă şasiul care începuse să prindă viteză la curbe.

— *Montjoie!*

Tichia albă a regelui căzu învârtindu-se pe fundalul unei stânci cenuşii.

Obezile din fier ale roţilor scrâşniră. Un cor de nechezături veni dinspre echipajul care trăgea tunul şi câţiva cai se împiedicară. Şasiul tunului înclină carena spre rege, iar unul dintre tunari sări jos.

Cu ochii măriţi, drept în şa, cu capul la câţiva ţoii de peretele de piatră din spatele lui, Carol privea monstrul din bronz lucitor deplasându-se spre el. O clipă mai târziu ploua cu scântei, căci arma uriaşă bufni în stâncă, odată şi apoi încă odată, sunetul metalic surd fiind reliefat de un pocnet foarte asemănător cu cel al unei arme de foc mici. Şasiul şi tunul se rostogoliră de două ori, azvârlindu-i cât colo pe tunari şi doborând caii într-un haos de ţipete cabaline şi lovituri din picioare. Botul tunului se ridică din nou în aer şi apoi, atras de propria-i greutate, căzu pe cărare şi adormi.

Tunarii începură să taie cu frenezie hamaşamentul cailor, în timp ce sfătuitorii regelui şi gărzile se băteau să sară în ajutorul suveranului lor. Carol se afla tot în şa, aplecat pe-o parte, fixând drumul. Drept sub el zăcea

un Lunar imobil într-un pieptar galben şi pantaloni strâmţi negri complet intact cu excepţia capului. Doar un glob ocular se holba din talmeş-balmeş, ca ochiul unui bou ce privea atent dintr-o halcă de rămăşiţe proaspăt măcelărite.

— Nu cred că am mai văzut vreodată ceva atât de..., spuse regele, căutându-şi cuvintele cu toată convingerea. Atât de... Toată căpăţâna.

Ochii neînduplecaţi ai lui Ludovic galopară peste cadavru, apoi săltară peste povârnişul stâncos din spatele său. Arătă cu degetul spre o pată de un roşu stacojiu sclipitor, ce ar fi putut fi făcută de un burete însângerat azvârlit în peretele din stâncă.

— Se pare că a fost prins între stânci, în timp ce capul i-a fost izbit de ţeava tunului, zise Ludovic abscons.

— Bietul om, dragul de el, spuse Carol.

— Sunt sigur că Maiestatea Sa va dori să încerce acum planul alternativ, sugeră prinţul Antonello. Patru roţi, cu ariergarda detaşabilă pentru a permite manevrabilitatea acestuia unde terenul permite.

— Trebuie să ne asigurăm că văduva acestui bărbat curajos nu este neglijată, adăugă Carol, căscând ochii la capul terciuit al tunarului. Şi data viitoare ar trebui să încercăm varianta cu patru roţi.

— Nu avem suficienţi bani să putem

construi corăbii, îi şopti pe nerăsuflate amiralul Graville prinţului Antonello. Unde vom găsi destui bani ca să pensionăm toate femeile pe care le vom văduvi când vom traversa munţii?

Prinţul Antonello îi aruncă o privire fugară lui Graville.

— în Italia, răspunse el.

*

Milano, 7 ianuarie 1493

Durerea, ca nişte gheare ce i se înfigeau în abdomen, o trezi pe Beatrice dintr-un somn doar pe jumătate liniştit. îşi trase picioarele în sus şi aşteptă, frica zumzăindu-i în cap. Iş şi Polissena o avertizaseră că o să aibă aceste crampe acum; dacă nu se repetau cam la un sfert de oră, însemna că travaliul său nu era iminent. însă pentru ea acest travaliu sfidător deja o îngrozea.

După prima contracţie care o înjunghie nu mai urmă nimic. După un timp, Beatrice trase cuverturile de-o parte şi se duse la fereastră. în bezna dimineţii premature pădurea semăna cu un banc de ceaţă neagră ca smoala care avansa. Şanţul cu apă de sub ea avea o strălucire surdă, fantomatică. Rândunelele, vizibile în beznă ca nişte spectre în mişcare, zburau pe lângă fereastră.

„Separare", gândi Beatrice, întrebându-se dacă cel ce botezase acest ritual prenatal

luase în seamă ironia crudă a termenului. Urmând reţeta obişnuită, Messer Ambrogio îi ordonase să se retragă în apartamentele sale, unde va sta – conform literei instrucţiunilor sale în permanenţă în pat – până când i se va naşte bebeluşul. Iş spusese că intenţiona să-l chestioneze cu seriozitate pe Messer Ambrogio exact pentru ce crimă o femeie este pedepsită să stea închisă în apartamentele sale în luna de dinainte şi de după naştere. Mai bine femeia ar păcătui aşa cum îi ordonase diavolul, glumise Iş; atâta timp cât femeia nu se angaja în actul lui Dumnezeu de procreare, era liberă să vină şi să plece după bunu-i plac.... însă acum când Iş era şi ea izolată, Beatrice nu putea nici măcar să o vadă sau să-i vorbească.

Mucegaiul pietrei reci se infiltrase în mireasma butucilor de pin din şemineu. Apartamentele Beatricei fuseseră mutate de la lumina şi voioşia curţii ducale, unde locuise de când se căsătorise, la Rochetta, citadela extrem de fortificată a castelului di Porta Giovia. Zidurile imense şi groase din piatră păstrau răceala iemii ca blocurile de gheaţă. Simţea greutatea acestei închisori în jurul ei, la fel de apăsătoare ca un mormânt. Până şi zilele mai scurte o împresurară, fiecare noapte lungă înfăşurând-o într-un giulgiu.

Se târî înapoi sub cuverturi şi aşteptă. Poate cam după o oră bebeluşul adormit s-a

trezit lovind incisiv din picioare. însă pentru Beatrice această durere era un antidot pentru restul, o rană atât de tandră şi delicioasă, că-şi imagina că prin vene îi curgea miere călduţă. îşi aşează degetele peste pântec şi mângâie delicat nodul tare creat de un picioruş sau un pumn mic. într-o comuniune şoptită, îi vorbi bebeluşului:

— Mi-aş dori să stai aşa în mine pentru totdeauna.

CAPITOLUL 21

Extras din epistola ELEONOREI D'ESTE, ducesă de Ferrara, către ERCOLE D'ESTE, duce de Ferrara. Milano, 16 ianuarie 1493

Preailustrul meu lord şi soţ,

...Am sosit aici în această după-amiază şi... am fost întâmpinată cu mare generozitate şi pompă, dar şi cu numeroasele urale „Maur! Maur!"...Beatrice nu se odihneşte cum trebuie în izolare şi o pun pe seama neliniştilor sale nejustificate, acum că naşterea este iminentă. Mă rog ca durerile să sosească repede, căci organismul i-a fost slăbit de aceste temeri vagi. Insă eu am convingerea că într-o săptămână toate acestea vor fi uitate şi că voi line în braţe primul nostru nepot...

Maurul mi-a destăinuit că Sanctitatea Sa i-a propus o nouă ligă care să includă Roma,

Milano şi Veneţia. Maurul a lăsat să se înţeleagă că e dornic să uite divergenţele sale cu Veneţia, dacă şi tu te vei obişnui cu ideea de a proceda întocmai, căci e nespus de dornic să participăm la această ligă. I-am spus că numai dumneata poţi lua această decizie, dar că simt cu certitudine că vei fi de acord să accepţi oferta de prietenie a unui vechi duşman ca să preîntâmpini o putere nouă şi cu mult mai agresivă să se stabilească în Italia...

*

Milano, 25 ianuarie 1493

— Ce simţi? Ce simţi?

Ochii moaşei sticleau de frică, iar strigătele ei se auzeau ca un calambur printre ţipetele Beatricei.

-Nu pot să spun..., răspunse ajutoarea moaşei, neauzită de nimeni; trăsăturile ei adolescentine deveniseră livide din pricina epuizării.

Ingenunchiase în patul Beatricei. Braţul ei, ascuns aproape până la umăr de camizolul ridicat al Beatricei, dispăru printre picioarele femeii.

— Caută-i nasul! Caută-i părul! ţipă moaşa. Găseşte-i capul! Găscşte-i capul şi trage-l în jos!

Capul Beatricei zvâcni instantaneu, tendoanele gâtului ieşindu-i în afară prin pielea albită, iar buzele îi dezveliră dinţii

îngălbeniţi şi gingiile violet deschise imitând rânjetul căpăţânii unui asasinat. Ochii i se fixară o clipă pe ajutoarea moaşei cu o voinţă dementă. Işi smulse piciorul din strânsoarea unuia dintre ajutoarele lui Messer Ambrogio şi îl izbi în spinarea fetei subţirele înainte de a fi prins şi fixat pe pat.

— I-ai prins capul?

Capul fetei zvâcni la fel de vehement ca şi al bietei Beatrice, cu ochii scăldaţi în lacrimi la fel de sălbatici. Acum vocea ascuţită a fetei putu fi auzită.

— Se mişcă în continuu! Cât pe ce să-mi rupă braţul! Messer Ambrogio strigă în urechea mamei Beatricei. Eleonora aprobă din cap. Măturând imperios podeaua cu mantia sa roşie, Messer Ambrogio se îndreptă spre uşă. O clipă mai târziu doi paji voinici îl urmară înăuntru. îi însărcinase să-i ajute pe bărbaţii care încercau să imobilizeze picioarele Beatricei, apoi îşi mută cele două ajutoare spre vintrele Beatricei şi îi instrui să-i ţină pelvisul pe cât de ferm posibil. Beatrice îşi arcui şoldurile într-o ultimă implorare disperată de libertate, iar camizolul îi căzu spre piept, dezvelind braţul fetei vârât în vaginul acesteia aproape până la cot.

Beatrice îşi strivi capul de saltea, iar ţipetele ei necontenite îşi schimbară intensitatea, devenind un sinistru horcăit inuman. Ajutoarea moaşei se clătină spre

spate, retrăgându-şi spasmodic braţul mânjit de sânge din canalul de naştere.

— L-ai răsucit? ţipă moaşa la ea.

— Aşa cred, răspunse fata, răspunsul său fiind prea slab ca să fie auzit printre gemetele lungi, animalice ale Beatricei.

Ochii fetei înotau în lacrimi şi începu să plângă, neauzită în continuare.

Messer Ambrogio o conduse pe Eleonora în anticameră, făcându-le semn chirurgului cu înfăţişare mohorâtă şi inflexibilă, moaşei şi ajutoarei acesteia să-l urmeze. închise uşa. Când a deschis gura, vocea lui şuiera ca cea a unui oracol, un acompaniament sinistru de calm pentru zgomotele animalice care răzbăteau neostoit din dormitor.

— Răsucirea a fost izbutită? o întrebă pe moaşă, aruncându-i pe jumătate o ocheadă.

Moaşa strânse umerii tinerei sale asistente şi o iscodi amănunţit. Fala poate că avea treisprezece ani. Plângea şi acum cu sughiţuri.

— Am simţit capul, scânci ea. Eu... eu... l-am tras în jos.

— Ştie care-i diferenţa dintre cap şi noadă? îl întrebă chirurgul pe Messer Ambrogio, fără să catadicsească să se adreseze nici măcar moaşei, ca să nu mai vorbim de ajutoarea acesteia. Echivala cu o înaltă trădare să încredinţezi sănătatea ducesei unei fete care fără niciun dubiu asistă la prima ei naştere.

înşfăcând înfuriată braţul fragil şi

însângerat al fetei, moaşa zise:

— Uterul ducesei este atât de strâmt că aş fi fost norocoasă dacă eu mi-aş Fi băgat degetul mare prin el. Rar găseşti o fată şi cu un braţ Ia fel de zvelt ca al ei şi pe jumătate atât de isteaţă ca să urmeze instrucţiunile. Şi când fetele fac odată răsucirea, nu vor să o mai repete.

Eleonora se adresă tuturor, ochii săi verzi mişcându-se repede şi hotărâţi.

— Haideţi să presupunem că scăfârlia este în poziţia corectă, spuse ea dând recunoscătoare din cap spre fată. Acum la ce ne aşteptăm?

— *Dacă* răsucirea a fost efectuată, vom asista la o naştere evoluând normal, răspunse Messer Ambrogio, scepticismul său susuros Fiind secondat de încruntătura imperioasă a chirurgului.

— Dacă răsucirea ar Fi fost săvârşită cu ore în urmă, aşa cum *eu* v-am îndemnat, ar trebui să ne aşteptăm ca naşterea să se desfăşoare normal.

Moaşa făcu o plecăciune Eleonorei scuzându-se.

— însă acum mă tem că este extenuată. De o noapte şi o zi e în chinuri. Un travaliu foarte chinuitor.

Ochii Eleonorei nu clipiră.

— Şi dacă naşterea nu evoluează normal?

— Masarea părţilor moi ar putea fi mai eficientă acum, propuse Messer Ambrogio.

Moaşa se înclină din reflex.

— Ierburi. Pomezi. însă e atât de istovită, înălţimea Voastră...

— Atunci, după cât se pare, aceste recomandări nu vor avea acum mai mult succes decât au avut noaptea trecută şi toată ziua.

Eleonora se întoarse spre chirurg.

— Nu intenţionez să-mi las fiica să moară cu un copil în pântec. Aveţi instrumentele necesare să scoateţi copilul?

Buzele pungite de bătrâneţe ale medicului curţii, Messer Ambrogio, se lăsară. Pălise vizibil.

— Va trebui să ne consultăm cu ducele de Bari înainte -

— Ducele de Bari nu zace suferind în felul prin care şi eu mi-am adus copilul pe lume, clănţăni Eleonora, aruncându-şi braţul robust şi întinzând ameninţător un deget gros spre dormitor. *Aveţi instrumentele?*

Chirurgul înghiţi în sec şi dădu aprobator din cap.

— Atunci ne vom întoarce înăuntru şi ne vom ruga ca Domnul să-i poruncească acestui copil să vină pe lume.

Eleonora susţinu căutătura nemiloasă a chirurgului.

*

Beatrice îi văzu revenind în dormitor. Nu ca pe nişte identităţi separate, ci ca pe o singură

prezenţă ameninţătoare, un demon al durerii cu multe capete. Propria-i durere pe care o cunoscuse deja ca pe suferinţa unei vieţi întregi, acidul fierbinte care-i ardea fiecare vinişoară, bila usturătoare din plămâni şi din gâtlej, povara colosal de dureroasă care-i apăsa pe măruntaie, precum un torent de plumb topit, se zăvorâse înăuntrul ei. Ajunsese să cunoască această *ordalie'* suficient de bine ca să ducă tratative cu ea, ca să se încredinţeze că atunci când, în cele din urmă, o va ucide, o va face ca un călău specialist, dintr-o lovitură grabnică şi curată. însă această creatură mişcătoare a durerii, cu multe braţe, nu putea fi convinsă; o va sfâşia bucăţică cu bucăţică. Deja încercase.

îi privi înconjurând-o, numai ochi, singurul lucru pe care-l putea distinge limpede acum. Masajele şi unsorile cu pomezi şi îndemnurile şi înghiontelile şi aşezatul la nesfârşit în scaunul pentru naşteri, apoi datul jos, o sco-seseră din minţi peste putinţă de imaginat, însă amintirea acestor torturi îi dispăruse din conştiinţă precum un fulg negru de nea plutind într-o fântână fără fund. în acest moment tot ceea ce-şi putea aminti era răsucirea – un fulger limpede, vizibil şi distinct în fiecare clipă. Braţul alunecând în ea, fiecare mişcare ca o lovitură separată de cuţit, mai adânc şi mai adânc. Şi apoi degetele otrăvite sucindu-se în abdomenul ei, fiecare atingere ca o vibraţie pripită de agonie care

începea în măruntaie şi-i exploda în cap într-o distonanţă dezgustătoare, precum comul gălăgios al unui demon care sufla pumnale în loc de note muzicale. Şi-ajurat că dacă încercau încă odată răsucirea, îşi va elibera cumva scăfârlia şi va sfâşia cu dinţii beregata monstrului.

[1] *Ordalie* – mod de stabilire a dreptăţii sau a vinovăţiei părţilor în litigiu, caracteristic Evului Mediu, prin diferite probe (a focului, a apei clocotite, a fierului încins) sau prin duelul judiciar (n.red.).

însă monstrul nu s-a mai mişcat în ea. După o lungă perioadă de timp Beatrice îi ignoră privirea pofticioasă şi discută cu propria-i durere, pe care totuşi o găsi mai rezonabilă, simţind că părţi din ea începură să plutească în fântâna întunecată de sub ea, bucăţele strălucitoare ca beteala din sufletul ei scânteind în uitare. Preţ de o secundă îşi văzu mama stând acolo, cu ochii aşa de verzi, şi se gândi să vorbească cu ea; poate că a şi făcut-o. „Merg acasă, Mama.”

îşi închipuia că fiecare ochi al său vedea lucruri complet diferite. Unul dormea liniştit, visând la o beznă uriaşă luminată de păpuşi cu rochii albe din dantelă şi sfinţi cu mantii din brocart strălucitor. Păpuşile sclipitoare şi sfinţii lucitori treceau în goană pe lângă ea ca o armată de făclii, încoace şi-n colo, flamurile zburând. Cu celălalt ochi privea în jos la bestia care se uita tot lacom la ea; acest ochi o

văzu pe Mama stând în picioare înăuntrul monstrului, nefăcând parte în întregime din ea. „Vin acasă, Mama. Am un copil cu mine. Vreau să-mi vezi bebeluşul.”

Şi iarăşi creatura cu mulţi ochi se agită din nou. Mama o îmboldise! „De ce, Mama? De ce îmi faci rău din nou?” Dar ştia de ce Mama trezise monstrul la viaţă, iar durerea acestei realităţi era ca mâna din pântecul ei care se întindea să-i smulgă inima. Păpuşile şi sfinţii trecură pe lângă ea cât ai clipi din ochi şi dispărură; se uita la chirurg cum bagă mâna în desaga din piele şi scoate obiecte din metal lucios. îşi aminti într-o fracţiune de secundă unde mai văzuse instrumentele alea şi ce vor face cu ele şi de ce monstrul venise după bebeluşul ei.

Beatrice se luptă moale cu chirurgul, încordându-şi ultimul dram de putere, însă nu mai era în stare decât să-şi mişte trupul în ritmul mătăhălos de *bassa dania.* înaintă spre ea, cu ciocănelul, lanţeta şi cârligul în mâini. Cu un efort uriaş se ridică ca să-l întâlnească. Mâini o înhăţară de braţe, însă le scăpă. Se ridică direct în picioare, dar începu să dispară într-un vârtej negru, îşi puse palmele pe genunchi şi le spuse să-i aducă scaunul pentru naşteri. Se aşeză pe vine. I se adresară cu toţii în cor, însă se hotărî că nu-şi va asculta decât propria respiraţie. Cunoştea deja termenii înţelegerii pe care tocmai o negociase şi se

întreba simplu cu cine avusese de-a face. Fusese zeiţa Fortuna? Sau Mama?

Viaţa pătrundea şi se scurgea din ea în valuri mari, puternice, regulate, cu un sunet ca al talazurilor îndepărtate. îşi imagină că se afla într-o catedrală, la fel de împodobită cum era Domul, însă de o mie de ori mai lungă, cu un tunel imens cu o singură lumânare pâlpâind la capăt. începu să păşească prin el, spunându-şi că trebuie să-şi precupeţească forţele. Din când în când, sfinţii se uitau fix la ea din nişele lor, statui însufleţite care o admonestau şi o aplecau în noroi, voci zumzăitoare înainte de a le alunga închizând ochii. Periodic, pardoseala se înclina precum versantul unui munte şi era nevoită să-şi folosească toată forţa ca să meargă înainte până să se niveleze din nou. După aceea, de fiecare dată era mai slăbită.

înaintase destul de departe. Altarul era acum mai strălucitor şi mii de lumânări ardeau în jurul lui. Nu mai remarca sfinţii povăţuitori. începuse să alerge, înghiţiturile mari de aer îi pârjoleau plămânii, iar picioarele o dureau de oboseală. Alerga atât de iute. Pruncul se odihnea pe altar, dezbrăcat, înfăşat doar în lumină pură. Pardoseala se înclină nebuneşte, însă acum într-un fel era uşor, deşi ştia că atunci când va atinge vârful va cădea înapoi mai repede decât avansase, va cădea toată distanţa

parcursă. Nu o mai îngrijora. Căldura lumânărilor era ca soarele şi acolo era copilul, cu ochii scânteindu-i ca nestematele. într-un efort final care o lăsă imponderabilă şi o eliberă de durere, se întinse până la el. Era aşa neted, atât de perfect, cu pielea ca o petală călduţă de trandafir. Cuvintele „te iubesc" scânteiară din buricele degetelor şi ştiu că era pruncul ei şi nu conta că acum se năpustea înapoi, căzând în beznă. Işi auzi copilul plângând, văzu notele de aur lucitoare ale primelor lui ţipete îndepărtându-se de ea şi ultimul lucru pe care şi l-a spus a fost: „Acum pot să mă duc oriunde."

*

Contele Girolamo da Tuttavilla îşi dădu jos ochelarii şi se frecă la ochi. Ridică privirea spre Maur. Trimisul cu împuterniciri nelimitate cel mai calificat din Milano, căruntul Tuttavilla era de cincisprezece ani cel mai în vârstă supus al Maurului. Ce-i drept, servise şi sub tatăl Maurului, Francesco Sforza. Cerceta mesajele trimise de aparatul serviciului de spionaj al Maurului din inima Veneţiei, genul de reţea de negustori, mesageri, bancheri şi chiar curtezane pe care acesta îi organizase în toate capitalele mari din Europa.

— Cunoşti zicala, remarcă Tuttavilla, „Ştim amândoi câte zile mai sunt până la

sărbătoarea Sfântului Biagio.” Conducerea Veneţiei înţelege la fel de bine ca noi că nu trebuie să le permitem francezilor să traverseze munţii. Cu siguranţă aceştia plănuiesc să intre în alianţa pe care Sanctitatea Sa a iniţiat-o. Adevărata întrebare este în ce măsură vor susţine liga dacă li se va cere mai mult decât vorbe.

Maurul se lăsă pe spate în jilţul lui. Lumina din încăpere, aruncată de globuri mari din sticlă suspendate din tavan cu aplice din bronz, era curios de statornică într-o eră a lumânărilor şi a lămpilor cu ulei, ascuţind liniile regale ale chipului Maurului.

— Tocmai asta-i şi preocuparea mea. Republica speră că această paradă a unităţii italiene îl va determina pe regele Carol să stea acasă. însă dacă armata franceză traversează până la urmă munţii...

Maurul făcu o mişcare neînsemnată, dispreţuitoare din cap.

— în acest caz sunt sigur că Republica ne va trimite rugăciunile ei.

— Atunci poate că ar trebui să consimţim să intrăm în această alianţă numai cu condiţia ca fiecare stat membru să se angajeze public că va ajuta orice alt stat membru atacat de francezi. Asta îi va responsabiliza pe veneţieni şi, fără îndoială, va avertiza capetele înfierbântate din alaiul regelui Carol.

— Republica nu va fi niciodată de acord cu

această condiţie, răspunse Maurul. Chiar în acest moment întreaga Veneţie se teme de Germania mai mult decât de Franţa. Şi, atâta timp cât francezii se află în poziţia de a se opune germanilor care ameninţă Veneţia, Republica nu va dori să adopte o poziţie aşa de agresivă împotriva francezilor. Guvernul va încerca să realizeze o politică mai prudentă. Bineînţeles, dacă francezii şi germanii îşi vor aplana diferendele, tactica veneţiană poate deveni mai riscantă.

— E posibil?

— Contele Belgioioso mă informează că regele Carol încearcă să aranjeze un rămăşag cu fiul împăratului german, Maximilian. Pacea dintre Franţa şi Germania va înlătura cel mai important obstacol din faţa Cruciadei regelui Carol. Şi asta ar fi cea mai nefericită chestiune a situaţiei *de facto.*

Maurul îşi trecu degetul arătător peste micuţul bust rubiniu de pe inelul său.

— Ei bine, în acest moment cred că o alianţă ambiguă cu Veneţia este mai bună decât niciuna. Este un prim pas. După aceea putem să sporim treptat presiunea asupra Republicii, ca să-şi arate colţii în învoiala noastră.

Maurul privi meditativ preţ de o clipă.

— Mă gândesc că ar trebui să facem liga pe cât de vizibilă posibil. Ca să o confirmăm, te-aş putea trimite la Veneţia în fruntea unui

mare alai de ambasadori ca să-i ceri ducelui Ercole şi Sanctităţii Sale să procedeze la fel. Mi-aş dori să pot merge personal împreună cu ducele Ercole, însă avem prea mulţi inamici printre veneţieni.

— Poate soţia ta? Şi soţia ducelui Ercole. Cu un alai foarte însemnat de doamne. Cu siguranţă va sublinia importanţa pe care o atribuim acestui acord.

Maurul dădu din cap satisfăcut. Stătu o clipă tăcut, apoi se ridică brusc şi se îndreptă spre una dintre lămpi. O examina şi bătu uşurel cu degetul în globul din sticlă clară umplut cu apă; fitilul ardea într-un cilindru din sticlă aşezat înăuntrul globului.

— Ai observat-o în timp ce citeai?

Tuttavilla se răsuci în jilţul său şi studie lampa.

— Fără îndoială. Dacă la o lampă cu ulei poţi citi două ore până să te apuce oboseala, în cazul acesteia singurul impediment este nevoia de a dormi.

îşi învârti ochelarii groşi cu rame din sârmă.

Probabil că încă nu suntem în stare să redăm vederea orbilor, însă cunoaşterea a luat categoric amploare în folosul bătrânilor.

— Leonardo mi-a făcut-o, îi spuse Maurul, bătând din nou în glob. îmi trimite o listă cu zece idei, dintre care doar una ar putea fi folositoare. Un om extrem de ciudat.

întotdeauna blamându-i pe umanişti, fără îndoială pentru că nu ştie să citească în latină. Cu toate acestea, ai ceva de comentat despre calitatea viziunii sale, neîmpovărată de trecut, concentrată doar asupra viitorului? Desigur că imediat ce unul dintre cărturarii mei a tradus un text din greacă în dialectul local, Leonardo trebuie să-l aibă.

Maurul zâmbi nostalgic.

— Pe tata l-ar fi amuzat. L-ar fi aţâţat pe Leonardo contra lui Filarete – Filarete şi-ar fi desenat oraşele sale perfecte în formă de stea, Leonardo şi-ar fi imaginat străzi îngrămădite una peste cealaltă şi trăsuri trase doar de nişte fierătănii de mecanisme şi resorturi. Tatăl meu avea darul de a vedea geniul acolo unde alţii nu vedeau decât bătăi de cap.

Maurul îşi reluă din nou locul, pe buzele sale rămânându-i doar o reminescenţă subtilă a zâmbetului său. Nu se uita la Tuttavilla.

Aruncând o ocheadă pe sub sprâncenele sale negre, Tuttavilla îl studie o clipă pe Maur înainte de a rupe tăcerea.

— Ai fost întotdeauna favoritul tatălui tău, deşi, firește, nu a putut să declare asta deschis despre cel de-al patrulea fiu, atât de departe de succesiune. însă o ştiam cu toţii. îţi aminteşti când aveai cincisprezece sau şaisprezece ani şi ai plecat lângă Binasco la întâi mai? Te-ai înscris la turneul acela de lupte cu voinicii regiunii şi i-ai bătut pe toţi.

Când i-am spus tatălui tău, a izbit cu pumnul în felul său caracteristic şi a bubuit: *„JStupendissimo* Lodovico Maria!" Apoi mi-a zis: „Ştii cum i-a învins, Messer Girolamo? Nu cu cârca, deşi e suficient de puternică. Ci cu mintea. Cu şmecherie şi cu şiretenie, fiind mereu cu o jumătate de duzină de mişcări înaintea adversarului său. De asta el o să fie un bărbat mai puternic decât mine. Nimeni nu poate înfrânge mintea lui Lodovico Maria."

Tuttavilla zâmbi călduros şi sincer, fără să lase de bănuit că ar fi fost vreun şiretlic flatant.

— Sunt convins că sufletul tatălui tău îşi găseşte alinarea ştiind că Milano gustă ideea de a-l guverna.

Maurul îşi ridică privirea. Ochii săi negri şi opaci sugerau, deşi nu cu cruzime, că Tuttavilla bătuse în retragere de la graniţa pe care încercase să o treacă. Apoi căută pierdut în lumina neşovăitoarc a lui Leonardo.

— Lumina înţelepciunii, spuse el cu o împunsătură uşor ironică. Ni sc cere să avem credinţă că într-o zi această lumină va ilumina întreaga omenire. Şi totuşi orice pictor învăţat îţi poate spune că, fără întunericul în contrast cu lumina, nu poate fi redată înfăţişarea exterioară a formei şi a chipului. *Chiaroscuro*[XXI].

[XXI] *Clarobscur* (în Ib.italiană) – Procedeu grafic şi pictural cu ajutorul căruia se obţine redarea volumelor prin distribuirea gradată a umbrei şi

Lumină şi umbră. Cu cât lumina este mai strălucitoare, cu atât mai temeinică trebuie să fie absenţa ei. Uită-te la lucrările pictorilor florentini. Graniţa dintre lumină şi întuneric este la fel de ascuţită ca a unui tăiş'.

Ca şi cum şi-ar fi susţinut ipoteza, Maurul se holbă la umbrele clare, distincte, din spatele pupitrelor secretarilor săi. Umerii săi tresăriră graţios surprinşi de bătaia din uşă.

Mesagerul era Bernardino da Corte. Şeful securităţii Maurului era un bărbat costeliv cu trăsături acviline milaneze şi cu tenul oacheş, al unui sud-mediteraneean. Puse un genunchi în pământ şi îşi strânse tichia la piept.

— Messer Ambrogio mi-a poruncit să vă înştiinţez că soţia v-a născut un fiu, fără niciun defect, fără însemne neobişnuite şi cu o sănătate viguroasă.

Faţa şi vocea Maurului nu exprimau nimic.

---

a luminii sau prin efecte de contrast puternice (n.trad.).

[1] De amintit tehnica maestrului Leonardo da Vinci, *sfumato,* „fără linii sau delimitări, în maniera fumului sau a unei imagini nefocalizate" (precum în *Mona Lisa).* Este o tehnică folosită în pictură, care suprapune multiple straturi translucide de culoare ce! sunt aplicate în tuşă extrem de subţire pentru a reda senzaţia de formă, volum şi adâncime (o modalitate de amestecare şi de tranziţie a culorilor foarte fină) (n.red.).

— I-am dictat lui Messer Calco un plan complet pentru a sărbători. îi poţi spune să-l pună în aplicare.

Surprinzător, Bernardino nu s-a ridicat, iar degetele i se încordară pe tichie.

— înălţimea Voastră, Messer Ambrogio vă imploră să vă consultaţi cu el într-o situaţie care a apărut cu privire la ducesa de Bari.

în ochii Maurului se oglindi o strălucire stranie, ca şi cum lampa lui Leonardo răbufnise ca apoi să se stingă.

— Unde este Messer Ambrogio? întrebă uniform.

CAPITOLUL 22

Era un loc cu o lumină translucidă, o mare adâncă, limpede. La intervale rare de timp, o stranie statuie plutitoare, poate efigia unui monument funerar, aluneca uşor, veşmintele din brocart fluturându-i pe măsură ce erau propulsate precum o sepie uriaşă, învelişul său din nestemate sclipind până când se făcea nevăzută în depărtări.

Durerea o aduse mai aproape de suprafaţă. Din când în când vedea oameni pe ţărm; apăreau scurt precum figurile desenate pe cărţile de tarot, apoi, când norii acopereau soarele dispăreau. Odată o văzu pe maică-sa şi îşi zise: „Mama nu e moartă. De ce e mama aici?”

Pulsaţiile din pântece îi decojeau straturile delicate ale visului. Lumina din încăpere deveni regulată şi strălucitoare, făcând ca totul să se prefacă în chin şi realitate. Avea mâinile şi picioarele reci. Ştia că era în viaţă, iar panica ce puse imediat stăpânire pe ea era cea mai rea durere dintre toate: „Mi-am visat copilul?” Trebuia să se ridice în capul oaselor.

Mama era acolo, iar pentru o secundă toată viaţa ei era ura faţă de Mama care o

împiedicase să se ridice. Insă nu mai avea putere după asta. Când a deschis din nou ochii, îşi auzi propriul glas prin fâsâitul din urechi.

— Mama, unde mi-e copilul? Unde este...?

Mama plecă. Când s-a întors, bocceluţa din catifea de culoarea dudei din braţele ei sclipi o clipă, izbită de lumina ce se scurgea prin obloanele deschise parţial. Dădu cu ochii de pielea arămie şi părul negru şi fin. Beatrice se aştepta la ceva magic când mama i-a aşezat bebeluşul alături, corul întregit al sferelor rotitoare, însă nu a fost nimic din toate acestea, ci doar uimire văzându-i trăsăturile micuţe brute şi strânse.

— *// suo fanciullo, mia fanciulla,* îi şopti maică-sa. Bebeluşul tău, micuţa mea.

Beatrice atinse obrazul bebeluşului. Era mult mai pufos decât părea; era la fel de călduţ şi de catifelat cum şi-l imaginase. îşi ţuguiase buzele, iar căpşorul i se bălăbănea spre pieptul ei. Instinctiv bâjbâi după şiretul camizolului.

— Nu, iubito, îi spuse mama. Eşti prea slăbită. Şi va fi mai bine dacă nu începi. Dacă nu îi dai să sugă, nu vei fi nevoită să renunţi.

Apucându-şi strâns camizolul, Beatrice se înfurie pe maică-sa şi pe propriile sale degete reci, neîndemânatice, fără viaţă. Făceau parte tot din moartea ei? Dar apoi copilul deschise ochii şi o privi. Nu auzi decât o notă, însă era

cel mai clar şi mai pur sunet pe care-l auzise până atunci. Ochii lui aveau o culoare nedesluşită, cristalinii unei omniscienţe bizare pe care Beatrice o înţelese imediat. Nu îşi cunoştea doar sufletul, ci îl şi auzi cântând. El era sufletul ei.

Poate că Maurul se afla în încăpere de puţin timp înainte ca Beatrice să-şi dea seama că soţul ei era prezent. Nu a socotit niciodată că bărbatul ăsta era tatăl copilului ei. Vorbea însufleţit cu Mama – dar ea nu ştia despre ce – şi se aşeză pe pat alături de ea. îi sărută şi pe ea şi pe copil, însă sărutările lui nu avură o semnificaţie mai mare decât atunci când Mariolo bufonul, într-unul din giumbuşlucurile lui de clovn, îşi ţuguia buzele şi se dichisea pretinzând că e iubitul ei.

— Fiul meu se obişnuieşte cu mama lui, spuse Maurul.

„Idiotule”, gândi Beatrice. „Nu am nevoie să mă familiarizez cu propria mea came, propriul meu suflet. Nici într-o sută de ani n-o să-l poţi cunoaşte cum îl ştiu eu acum.” O clipă fu înspăimântată că putea să simtă o asemenea furie cât timp îşi ţinea bebeluşul în braţe, însă apoi îşi dădu seama că furia îi salvase viaţa micuţului. Şi că îl va proteja întotdeauna.

Maurul se ridică iarăşi în picioare şi vorbi cu Eleonora. Beatrice îşi continuă comuniunea neşovăitoare cu pruncul ei. „Nu-ţi voi face

niciodată rău”, îi cânta în tăcere un jurământ, „nu voi lăsa niciodată pe nimeni să-ţi facă rău. N-o să las nicicând pe nimeni să-ţi facă ce mi-a făcut mie Mama.”

*

— E cât pe ce, înălţimea Voastră. E gata-gata. Moaşa se îndepărtă de scaunul pentru naşteri şi vorbi în şoaptă cu ajutoarea sa, aceeaşi fată care executase răsucirea pentru Beatrice. în trei zile ai reuşit să participi la una dintre cele mai dificile naşteri pe care le-am observat în douăzeci şi şase de ani de moşit, iar acum la una dintre cele mai uşoare. Şi nici nu-ţi imaginezi cât de uşoară a fost această naştere pentru înălţimea Sa, în comparaţie cu prima.

Isabela auzi comentariile moaşei care treziră în ea simţul competiţiei pe care-l simţise de-a lungul scurtului său travaliu: competiţie cu sine însăşi, ca să scoată copilul afară pe cât de repede posibil şi o competiţie şi mai serioasă cu Maurul, ca fiul ei să i-l întreacă pe al lui şi să-şi încline din nou echilibrul simplu al cifrelor în favoarea ei. în aceeaşi măsură în care avea oroare de ele, trebuia să ţină seamă de otrăvurile şi comploturile şi, bineînţeles, de toate bolile naturale care răpuneau atât de mulţi copii în primii lor anişori de viaţă. Acest bebeluş era garanţia ei. Primul său fiu, Francesco, nu va mai trebui să ia singur asupra sa povara

enormă a sorţii. Şi, nu în ultimul rând, cel de-al doilea fiu va fi un talisman, un simbol al favorurilor neîncetate ale Zeiţei Fortuna.

Simţea cât de aproape era copilul şi dintr-odată nu mai dorea ca acest moment să se sfârşească. Se abandonă încă o dată, înălţându-se uşurel în lumina intensă, din când în când silindu-se să rămână în înalturi, dar adeseori plutea firesc, prăvălindu-se în salturi uriaşe prin vistieria strălucitoare a speranţelor sale. „Asta e iubirea", îşi zise în sinea ei, „adevăratul act de iubire, cel mai splendid moment sexual al vieţii, validarea supremă a puterii mele."

Se avânta în zbor printre ţipetele bebeluşului său. Le privi pe femei scoţându-l din ea, mai întâi capul, însângerat şi totuşi perfect, deja imaginea ei. Pruncul se răsuci; ea se înfioră şi îi împinse trunchiul afară, fără nicio pudoare, dezvăluind valul de came al bebeluşului ieşind prin al ei. Cordonul ombilical i se lipise de picioare ca o viperă Sforza albastră...

Panica pulsă prin ea, făcând-o să se prăbuşească. Copilul e crăpat, deformat! Era năucă, goală, plonjând printr-un cer care-şi pierduse soarele, totul se scursese din ea. El este...

O clipă mai târziu a înţeles ce văzuse, chiar înainte de a-i auzi pe martori murmurând „fiică". Fiul său nu era crăpat, bobocul de putere pe care se aşteptase să i-l găsească între picioare se teşise cumva în uter. Acest

fiu pur şi simplu nu existase niciodată.

Martorii ieşiră supuşi din camera de naşteri. Moaşa spălă fetiţa şi i-o arătă ducesei de Milano.

— De data aceasta aţi născut aşa uşor, înălţimea Voastră. Sunt sigură cu nu vă va fi greu să-i daţi să sugă acum, dacă doriţi.

Isabela dădu din cap amorţită.

— Mai bine ai vedea dacă doica e pregătită.

Extras din lunga epistolă a TEODOREI DEGLI ANGELI, doamnă de onoare a ducesei de Ferrara, către ISABELA D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova. Milano, 20 februarie 1493

...ce-i drept, o vreme m-am temut pentru bunăstarea Madamei, mama domniei voastre. Şi-a petrecut atâtea ore îngenunchiind pe pardoseala rece a Capelei Ducale rugându-L stăruitor pe bunul nostru Dumnezeu să o izbăvească pe Madona, sora domniei voastre, şi cu siguranţă toate acestea nu au făcut nimic ca să-i uşureze Madamei, mama dumneavoastră, necazurile de la stomac, despre care deja aveţi cunoştinţă. însă Madona, sora domniei voastre, şi-a recăpătat sănătatea neobişnuit de miraculos, iar acum Madame, mama domniei voastre, insistă ca Madona, sora dumneavoastră, să nu aştepte cu nerăbdare în viitor nimic altceva decât multfolositoarele naşteri. Sora domniei voastre se odihneşte

liniştită de multe zile (una peste alta, e o mare diferenţă faţă de conduita pe care i-o cunoaştem), însă străluceşte ca altarul Domului când doicile îi aduc pruncul cel frumos în braţe...

Ambasadorii, conţii, cardinalii, magistraţii, diverşii şi feluriţii demnitari au fost invitaţi să vadă darurile şi decoraţiunile de îndată ce s-a considerat că Madona, sora dumneavoastră, s-a însănătoşit suficient. Aşa cum aţi cerut, mi-am dat toată silinţa să vă scriu toate detaliile posibile şi să estimez valoarea obiectelor descrise alăturat... un set de carafe din cristal cu baza din aur în formă de grifoni, de satiri şi de delfini evaluat la 3.500 de ducaţi bucata. O urnă mare din aur moarat în stilul *all'antica* în valoare de 15.000 de ducaţi... Baldachinul patului Madonei, sora domniei voastre, este din *velluto riccio sopra riccio* purpuriu cu... o bordură cu canafi mici şi aurii despre care am fost informată că este preţuită la 8.000 de ducaţi în sine... leagănul are patru coloane aurite şi un baldachin din mătase albastră *tahi* tivită şi horbotită cu aur, în care micuţul vostru nepoţel Ercole doarme sub o ţesătură din lame care face 150 de ducaţi cotul!... Madame, mama domniei voastre, este îngrijorată că etalarea este excesivă şi că-i va aţâţa zadarnic pe ducele şi pe ducesa de Milano, din moment ce aceste oboluri au întrecut chiar şi pe cele cu care a fost întâmpinată naşterea moştenitorului ducelui de Milano. Deja, am auzit noi, au existat

comentarii în consecinţă venind dinspre camerele ducesei de Milano...

Madona, sora dumneavoastră, va fi eliberată din apartamentele ei în patru zile de acum înainte, ca şi ducesa de Milano, lăuzia fiind stabilită de către Messer Ambrogio da Rosate. (Din toată atenţia acordată hotărârilor acestui individ, înălţimea Voastră, aţi crede că Messer Ambrogio, şi nu Madona, sora domniei voastre, a dat de fapt naştere lui *il hello puttino...*

CAPITOLUL 23

Milano, 24 februarie 1493

— A fost o dulceaţă de băiat în dimineaţa aceasta, înălţimea Voastră.

Doica privea în ochii sticloşi şi îmbuibaţi ai lui Ercole Sforza în vârstă de patru săptămâni. Pruncul dădu drumul sfârcului cu o plesnitură jilavă, buzele sale fiind pline de viaţă sub pelicula translucidă de lapte.

Beatrice apucă bocceluţa înfăşată şi îşi propti fiul pe umăr, căpşorul lui pufos legănându-i-se pe gâtul gol, pentru ea mirosul curat şi umed al bebeluşului fiind mai de preţ decât cele mai fine parfumuri milaneze. îl mângâie pe spate, iar când a erupt râgâind răsunător, făcu schimb de zâmbete cu doica. La început fusese geloasă pe doica copilului său, care era cu doi ani mai mare ca ea, însă părea mai tânără datorită manierelor sale candide. însă Beatrice se înmuie faţă de doica fiului său (al cărei copil fusese născut chiar în aceeaşi zi cu Ercole) şi îi dăruise deja o avere cu rochiile la care renunţase.

— Dacă varsă, o să îţi strici încântătoarea

cantora, va trebui să îţi alegi alta nouă din *guardaroba* şi nu mai avem timp şi pentru asta dacă vrei să-ţi părăseşti apartamentele la ora desemnată de Messer Ambrogio.

Eleonora înaintă prin uşă, o prezenţă formidabilă în satin negru lucitor, scoasă în evidenţă de o broşă cu diamante enormă cocoţată pe pieptul său remarcabil.

— Şi chiar dacă nu dai doi bani pe schemele lui Messer Ambrogio, nu trebuie să o laşi pe ducesa de Milano să aştepte. Ştii că toată lumea va supraveghea cu atenţie orice indiciu al comportamentului tău, de o manieră nerespectuoasă faţă de ducesa de Milano şi fiica acesteia.

— Te rog s-o asculţi pe maica ta cea sfântă.

Polissena o urmase pe Eleonora în încăpere, capul său pierdut în glugă se iţi pe neaşteptate aprobând mânioasă.

— Vei fi supusă la grele încercări astăzi doar şi pentru că vei sta în picioare, înălţimea Voastră, ca să nu mai vorbim de Te Deum-ul de la Santa Maria della Grazie din această dimineaţă şi de recepţia de la palatul contelui Della Torre din această după-amiază. Şi după spaima pe care am tras-o cu toţii, nici eu şi nici maica ta sfântă nu suntem complet refăcute în prezent ca să te purtăm pe braţe dacă o să te extenuezi, aşa cum procedam când erai sugaci.

Beatrice aruncă o privire cuplului ridicol,

mama ei robustă împachetată în nuanţe de doliu, iar matroana sa de onoare veştejită dând din cap aprobator după mama ei precum o dansatoare scheletică cu o mască de mort. Se .răsuci pe călcâie îndepărtându-se de ele şi îşi miji ochii în aburul strălucitor al dimineţii de cositor ce pătrundea prin ferestrele odăii copilului. Pe mama o auzea întotdeauna din depărtări; Beatrice se închipui pe un promontoriu însorit măturat de vânt, iar vocea Mamei era aşa de confuză şi de distantă că aparţinea cu siguranţă unei alte vieţi. însă fireşte că Mama nu înţelegea că se adresa unei stafii, că Beatrice pe care Mama încă o mai admonesta şi îi dădea sfaturi a murit în ziua în care i s-a născut copilul. Nu pentru că era aproape să-şi piardă viaţa, ci pentru că în ziua aceea în cele din urmă a aflat. Nimeni nu putea să înţeleagă că voiajul ei prin beznă începuse în ziua în care se născuse şi sfârşise în clipa în care bebeluşul său venise pe lume.

Predându-şi pruncul doicii sale, Beatrice simţi un vestigiu de spaimă împungând-o, aproape cum ai smulge coaja de pe o rană. în primele câteva zile după naşterea lui Ercole, de fiecare dată când i-l lăsa doicii, trăia cea mai cumplită groază că nu-l va mai vedea niciodată. Totuşi a trebuit să se convingă pe de-a întregul că fiecare despărţire era doar temporară. Când s-a întors în *guardaroba,* doamnele sale de onoare o întâmpinară cu o

agitaţie de reverenţe adânci şi teatrale. începură să mişune în jurul ei cu o ferocitate prădalnică, ciorovăindu-se pe faţă una cu alta pentru cinstea de a o drapa pe frumoasa ducesă de Bari cu mantia din satin tivită cu samur alb sau de a-i strânge panglicile încolăcite în jurul cosiţei unice. Beatrice auzea foşnetul ambiţiei în mătăsurile doamnelor sale şi frica din spatele zâmbetelor lor slugarnice şi îi fu silă de atenţia lor subită mai mult decât de cei doi ani de dispreţ făţarnic. Ca şi cum se aşteptau ca soţul ei să se declare duce de Milano înainte de sfârşitul zilei.

Beatrice îşi ignoră doamnele de onoare şi o sărută pe fiica nelegitimă a Maurului, Bianca, care aştepta timidă la periferia încăierării, obrajii învăpăiaţi contrastând cu paloarea feţei. Urmărită de alaiul său pompos, Beatrice o apucă pe Bianca de mână şi traversă camera de lucru şi dormitorul întru totul prea familiar, ca până la urmă să-şi părăsească apartamentele pentru Sala della Palia. Acolo fu aplaudată de auditoriul în aşteptare al dependinţelor curţii, de a căror existenţă aproape că uitase: măscărici şi pitici, diplomaţi şi clerici, birocraţi şi oşteni. Se simţea ca şi cum ar fi fost învingătorul unuia dintre cele mai mari tumiruri şi, o secundă, măruntaiele i se strânseră de o unică nelinişte glacială: „Deja a făcut-o. S-a folosit deja de copilul meu ca să se proclame singur duce.”

Raţiunea alungă iute acest scenariu („nu ar îndrăzni să facă asta, mai ales cu Mama aici”), însă reziduurile fricii îi intensificară sentimentul ciudat de euforie pe care nu-l mai simţise până atunci şi nu se putu opri ca să şi-l examineze.

Ducesa de Milano şi cortegiul ei aşteptau în porticul descoperit al Curţii Ducale. Formau un grup mai mic decât cel care o însoţea pe Beatrice, în mare parte limitându-se la doamnele de onoare. în mătăsurile şi satinurile lor, doamnele Isabelei erau la fel de lustruite precum o pictură proaspăt spoită, cu feţele pictate şi părul pomădat cu gumă arabică, aşteptând rundele petrecerilor oficiale de lăuzie cu impasibilitatea tăinuită a leoparzilor la vânătoare. însă ochii lor albaştri şi reci şi zâmbetele formale lăsau clar să se înţeleagă că nu mai aveau nimic de sărbătorit. Contrastul dintre anturajul Beatricei şi cel al Isabelei era atât de evident, încât până şi Beatrice fu nevoită să recunoască faţă de sine: „Toţi îşi închipuie că eu am învins, iar Iş a pierdut.”

Nu o văzuse niciodată pe Isabela atât de somptuos îmbrăcată, *camora* ei din catifea *appicciolato* în dungi verzi şi aurii şi cusută cu firicele argintii şi panglici din velur carmin, părul prins într-o plasă cu diamante minuscule, mantia din velur carmin acoperindu-i neglijent umerii lăţi, lăsând un pandantiv cu

rubin la vedere în decolteu precum un strop de sânge scânteietor. Isabela îi zâmbi stins Beatricei, aproape obosită, colţurile îndesate ale ochilor trădând încordarea. Beatrice gândi încă o dată: „Ce a făcut el, de care eu habar nu am şi probabil nici Mama nu ştie?”

Beatrice execută imperios o reverenţă, îşi sărută verişoara pe obraz şi îi şopti:

— Mi-a fost aşa dor de tine, înălţimea Voastră.

Isabela o înfăşură în îmbrăţişarea ei. Spatele tensionat şi puternic al lui Iş simţindu-se ca o armură pe sub rochia-i din catifea moale.

— Prima lună de recluziune am perceput-o ca pe-o săptămână, spuse Isabela pe tonul său frivol obişnuit, iar a doua lună a trecut ca doi ani. Data viitoare când voi fi însărcinată voi insista ca Messer Ambrogio să fie legat în lanţuri în patul său pe perioada recluziunii mele. Va consimţi grabnic că două sau trei zile la pat este tot ceea ce ar trebui să ceară pentru a asigura sănătatea unei mame.

— Abia aştept să-l vezi pe Ercole, Iş. Nu mi-am imaginat niciodată c-o să-l iubesc atât de mult. Şi ard de nerăbdare să-ţi văd fiica. Toată lumea spune că e aşa de frumoasă.

— Gian a insistat să-i dăm numele mamei lui, aşa că acum e blestemată cu numele Bona.

Isabela se retrase de lângă Beatrice şi o salută pe Eleonora.

— Poate că ar trebui să ne deplasăm cu trăsurile, sugeră Eleonora. Avem o zi lungă în faţă.

Isabelă aprobă din cap. Prinse involuntar privirea lui Beatrice încă o dată, însă se uită iute în altă parte.

Beatrice o găsi pe Bianca şi o strânse din nou de mână, căutându-şi alinare în căldura ei inocentă. înăuntrul său se agitau două preocupări – prima, adevărurile neplăcute ale noii sale vieţi. Bineînţeles că exista şi agitaţia şi resentimentul vădit al lui Iş, poate din pricină că Maurul întreprinsese ceva pe durata recluziunii lor, un lucru despre care Mama nu-i povestise. Sau poate că Iş îi purta pică pentru că Maurul avea acum un moştenitor. Pe Beatrice o exaspera să se gândească că ea şi Iş trebuiau să-şi clădească de la capăt încrederea una în cealaltă, însă era sigură că oricare ar fi fost cauza, neînţelegerile dintre ele puteau fi aplanate. însă cel de-al doilea lucru de care Beatrice îşi dăduse seama o tulbura până în străfunduri. Remarca zăcea ascuţită şi periculoasă în mintea ei, ca amintirea copilului pe care l-a văzut nimicii cândva şi trebuia să-şi impună să o înfrunte: Iş nu-şi iubea fetiţa.

*

— Pun rămăşag pe minunata mea catapeteazmă de Bergognone că e cu doi ţoii

mai înaltă, comentă contesa Della Torre. Aş fi putut să o spun de când şi-au făcut intrarea. Când o femeie are un copil la vârsta ei, întotdeauna se mai înalţă un pic.

Contesa era soţia în vârstă de treizeci şi trei de ani a contelui Della Torre, gazda primului banchet postpartum oficial. Privi încordată pe deasupra uneia dintre solniţele sale aurite, o Diană goală pozând provocator cu un arc minuscul, minuţios meşteşugit. Ochii săi experimentaţi se îngustară privind-o pe Beatrice care şedea în capătul mesei alături de Maur şi de ducele şi ducesa de Milano. Contesa se considera deja una dintre supravieţuitoarele desăvârşite ale societăţii milaneze, o veterană printre femeile predominant adolescente sau la începutul vârstei de douăzeci de ani, înşirate împrejurul mesei sale, toate spoite cu ceruză şi cu decolteuri albe strălucitoare, multe dintre ele a doua, a treia sau chiar a patra soţie, piesă de rezistenţă a magnaţilor bătrâni şi cărunţi, înlocuitoare ale predecesoarelor doborâte de naşteri, boli şi, în unele cazuri, otrăvuri administrate de soţi (cu toate că soţii mai umani îşi obligau pur şi simplu soţiile bătrâne să intre într-o mănăstire ca să facă loc unei înlocuitoare mai tinere).

— Poartă conduri cu talpă flamandă, sunt sigură. Asta e! Şi de aceea este aşa de subţire. Elegant... cusuţi, aş spune.

Madona Anna da Casate era cea de-a doua soţie de douăzeci şi cinci de ani a lui Francesco Casate, un membru al cercului intim de sfătuitori ai Maurului. îşi îndreptă elegantul său nas lombard spre urechea contesei şi se aplecă mai aproape; încă destul de atrăgătoare ca să-şi exploateze calităţile sexuale, împărţea cu contesa o inteligenţă cinică ce i-arfi putut asigura utilitatea mult timp, după ce o succesiune de metrese şi târfe îi va fi uzurpat locul în patul soţului ei.

— Ştii că s-a aflat la un pas de moarte. O sursă de încredere absolută mi-a spus că i s-au administrat chiar şi sacramentele. Eu pot să bănuiesc că doar echitaţia i-a formal o constituţie remarcabilă. Nu a arătat niciodată mai bine.

— *Cara amica,* tu chiar nu pricepi că niciodată nu trebuie să-ţi iroseşti linguşelile pentru cineva care nu le aude.

— Cel puţin am avut bunul-simţ să nu rânjesc de câte ori micuţa mireasă *forestiera* a Maurului călărea lângă mine. Tata îmi spunea mereu: „Oferă-i unei femei bunăvoinţă şi iute se va lepăda de ea. Arată-i dispreţ şi pe ăsta îl va păstra pentru totdeauna.” Privirea tăioasă a Madonei Anna se vârî în susul şi în josul mesei de banchet enorme, îngrămădită de-a valma cu tăvi din aur, pocaluri din cristal, dropsuri argintii şi sute de cherubini *confetti* din zahăr roz caramelizat. Conversaţia dintre

cele patru duzini de demnitari şi soţiile lor aşezaţi la masă se desfăşura pe un ton şoptit, încordat şi neliniştit.

— Uitaţi-vă acum la doamnele de companie ale ducesei de Bari, complotând ca nişte hoţoaice pentru a-i câştiga favorurile. *Scioce.* Gândiţi-vă la timpul pe care şi l-au irosit încercând să-l atragă pe Maur în paturile lor. S-ar fi putut încredinţa de mai multă influenţă comportându-se pur şi simplu civilizat cu ducesa de Bari.

— Sau culcându-se cu Messer Galeazz.

— Oh, asta ar fi mai degrabă *prea* uşor. îţi aminteşti reprezentaţia de teatru de la carnavalul trecut, prostia aia grecească pe care au pus-o în scenă la castel? Am plecat la prima pauză ca să merg la toaletă şi el m-a urmat înăuntru.

— Ce curtenitor e căpitanul nostru general. S-a oferit să pună capăt legăturii înainte ca pauza să se fi isprăvit?

— De fapt a rămas în picioare pe toată durata celui de-al doilea act. Şi nu cred că tălpile mele au atins vreodată podeaua.

-r Per dio. Este galant.

Contesa se concentră o clipă asupra Biancăi care conversa voioasă cu Eleonora.

— Mă întreb când îl vor lăsa să o măcelărească pe micuţa bastardă a Maurului.

— Mă întreb dacă acum Maurul, când şi-a asigurat succesiunea, va începe să-şi satisfacă

plăcerile.

— Sper că nu te aştepţi ca Galeazz să i te recomande. Maurul preferă idilele mai trainice. I-a fost credincios Ceciliei Gallerani pe toată perioada cât a fost cu ea.

— Un amant fidel în Milano? Asta ar fi la fel de vrednic de luat în seamă ca şi un soţ credincios. De ce nu au fost informate autorităţile papale din Roma de acest miracol?

— La Roma noţiunea actuală de miracol constă în găsirea unei femei cu care Papa să nu se fi culcat.

Contesa se opri şi îl studie pe Maur, care, la rândul său, examina gesturile fluide, aproape muzicale, ale mâinilor soţiei sale — Beatrice discuta animată cu ducele de Milano – încercând să descifreze un limbaj al semnelor. Ceea ce este curios e că Maurul a fost şi un soţ fidel. Cel puţin loial schemelor lui Messer Ambrogio. Maurul îşi mută rapid privirea de la Beatrice, aproape ca şi cum ar fi fost prins visând cu ochii deschişi.

— Ştii, asta-i prima oară când îl văd aruncându-i mai mult decât o ocheadă. însă e aşa cum spui tu, ea nu a arătat niciodată mai bine.

— Ceea ce am avut de gând să spun era „dă-i la o parte giuvaierurile şi veşmintele" şi vei obţine fiica drăgălaşă a unui comerciant. Totuşi, are un anumit *leggiadria,* acea afectare vivace care, în cele din urmă, se

dovedeşte fermecătoare, acum că este echilibrată de un dram de maturitate şi de o patină de paloare. înainte de perioada de recluziune era o simplă neastâmpărată, o ţâncă rumenă în obraji. Poţi să-ţi petreci fiecare dimineaţă spălându-ţi faţa cu zeamă de urzici sau să ţi-o tencuieşti cu came de viţel de lapte, însă nimic nu te înzestrează cu un ten splendid şi alb ca porţelanul ca două luni de zile petrecute în pat.

Madona Anna fu distrasă de la peroraţia ei de genul de aspect social pe care şi-l impusese să-l observe: ducesa de Milano, aşezată lângă Maur, se întorsese spre acesta şi gesticula energic cu cuţitul.

— Crezi că ducesa de Milano e geloasă?

— Puţin probabil...

— E geloasă pe Maur, asta e.

Madona Anna se înclină înainte lacomă, urmărind captivată şi sedusă cum Isabela continua să-i vorbească Maurului, fandând cuţitul cu mâner din aur în împunsături precise, înşiruite.

— Of, faceţi linişte, spuse Madona Anna cu o voce joasă şi frustrată, trăgându-şi umerii goi spre sine ca şi cum încerca să obţină o vedere mai bună. Cred că vom fi părtaşe la un schimb de opinii.

însă orice ar fi avut de zis, Isabela deja spusese. Se ridică brusc în picioare, cu ochii înfrigurati de furie, dădu din cap spre gazdă şi

se îndreptă în grabă spre uşă. Doamnele sale de companie uimite chicotiră între ele şi însoţitorii lor pentru o clipă. Apoi se ridicară subit la unison şi o urmară.

Madona Anna se întoarse spre contesă, cu sprâncenele-i pensate arcuite întrebător, pe buzele lucioase jucându-i un zâmbet atotcunoscător.

— Te mai interesează să pui rămăşag pe catapeteazma ta pictată de Bergognone că vom avea un nou duce de Milano?

*

Eleonora le dădu afară pe servitoarea şi doamna de onoare a Beatricei şi începu să-i dezlege corsetul *camora-ei* grele din brocart.

— Ce rochie încântătoare!

Mângâie rândurile înzorzonate de panglici înguste din mătase, *stringhe* care acopereau mânecile Beatricei precum penajul unei păsări tropicale.

— Totul e atât de neobişnuit faţă de când eram o copilă. îmi amintesc când una dintre *vechhie* m-a acuzat de indecenţă pentru că mă îmbrăcasem cu o rochie neagră cu mâneci roşii. Presupun că şi eu sunt o cotoroanţă acum. îţi mărturisesc că am fost şocată de decolteurile rochiilor pe care le-am văzut în seara aceasta. *Nostro Signore,* când unele fete trăgeau aer în piept le puteai zări vârful sfârcurilor.

Eleonora mângâie *stringhe*-|*e* nostalgică,

părând a fi deranjată de propria-i tinereţe pierdută, ca şi de excesele tinerei generaţii.

— Mama, el ce a spus?

— Am vorbit cu ambasadorul nostru mai întâi şi Messer Trotti m-a informat că nu s-a urzit nimic în afară de nişte zvonuri, răspunse Eleonora privind-o pe Beatrice în ochi, degetele sale trăgând în continuare de şnururile corsajului fiicei sale. Soţul tău îşi consacră toate eforturile ca să-i împiedice pe francezi să traverseze munţii.

— Dar, Mama, el încearcă să convingă Serenissima Republică să vină de partea lui.

Eleonora oftă.

— Din moment ce Piero de Medici l-a convins pe tatăl meu să se retragă din alianţa anti-franceză, soţul tău nu are de ales. Trebuie să se apropie de Veneţia. Până şi tatăl tău a fost de acord cu asta.

Beatrice nu era convinsă că apropierea soţului său de Veneţia avea de-a face cu ţinerea francezilor departe de Italia. Era posibil ca bărbatul ei să fi convins deja Serenisima Republică să-şi retragă decizia secretă de a-l ataca, dacă încerca să devină duce de Milano?

— Mama, tu ai vorbit cu el?

— Mi-am exprimat foarte sincer îngrijorările în faţa soţului tău. M-a asigurat că nu are niciun fel de dorinţă să uzurpeze tronul nepotului său, ci doreşte doar să menţină pacea care a dus toată Italia, şi mai

ales Milano, la un asemenea grad de prosperitate.

— Dar, Mama, Iş are dreptate. Mi-a povestit că atunci când s-a născut Francesco au bătut clopotele doar trei zile, iar soţul meu le-a lăsat să bată şase zile ca să anunţe naşterea lui Ercole. Şi au mai fost şi tot felul de alte lucruri, precum darurile şi decoraţi uni le. Astăzi nimănui prezent la banchet nu i-a păsat de fetiţa lui Iş.

— Aiureli. Toate festivităţile sunt *şi* pentru copilul tău *şi* pentru al Isabelei.

Eleonora oftă din nou.

— Beatrice, trebuie să-ţi spun că eu consider că verişoara ta este nedreaptă nu numai cu soţul tău, dar şi cu tine. împreună cu soţul tău sunteţi îndreptăţiţi să vă bucuraţi de naşterea fiului vostru, iar dacă Isabela nu vă poate împărtăşi această bucurie, atunci se comportă ruşinos când îţi cere să Hi părtaşă la invidia ei. Nu e nicio ruşine să dai naştere unei fiice. Eu am născut două fete şi pot să te asigur că şi tu şi sora ta îmi sunteţi la fel de dragi ca şi moştenitorii tatălui tău.

— Ştiu că pentru mine nu au sunat clopotele când m-am născut.

— Asta chiar că nu e adevărat.

Beatrice scutură uşurel din cap; o pleoapă i se zbătu.

— Mama, mi-au spus oamenii care au fost acolo. Oameni care nu m-ar minţi.

Eleonora termină de dezlegat corsajul şi

trase nervoasă rochia ţeapănă şi grea peste capul Beatricei. O întinse cu grijă pe pat şi îi netezi cutele înainte de a răspunde.

— Ei bine, dacă le-ar fi păsat de tine, nu ar fi trebuit să-ţi povestească. E uşor de priceput că supuşii tatălui tău erau demoralizaţi că primi săi doi născuţi erau fete. Eşti norocoasă că nu ai trăit neliniştea care survine ca rezultat al neasigurării succesiunii.

Eleonora făcuse aluzie la istoria sinistră a familiei lor. Soţul ei, ducele Ercole, s-a luptat cu nepotul său, Niccold pentru succesiune, războiul civil izbucnind după moartea fratelui vitreg mai mare al lui Ercole, ducele Borso d'Este; cinci ani mai târziu, Niccold a pus la cale lovitura din care Eleonora şi cei trei copilaşi ai săi abia au scăpat. Vreme de câţiva ani după execuţia publică a susţinătorilor lui Niccold rămăsese un semn distinctiv obişnuit al vieţii civile din Ferrara. Niccold a fost în cele din urmă decapitat într-o zi de primăvară rece, atât de limpede şi strălucitoare că Eleonora încă mai vedea scânteierea dementă a ochilor lui în momentul când sabia a lovit. Ercole a ordonat să-i fie cusută la loc căpăţâna mică pentru generoasele funeralii. în plus, el i-a crescut sub acoperişul său pe cei nouă bastarzi ai lui Niccold.

Beatrice stătea ţeapănă în picioare, cu bărbia ridicată ostentativ. Se holba la şemineu.

— Beatrice, ştiu cât de mult îţi iubeşti verişoara, iar Domnul ştie că în calitate de mătuşă a ci şi eu o iubesc, însă întotdeauna a fost un copil dificil, prea mult răsfăţată de tatăl ei. Mă tem că dacă te înrolează într-un fel de protest, amândouă veţi încuraja exact ceea ce tu speri să previi. Zeiţa Fortuna a fost de partea ta când ai protestat împotriva Ceciliei Gallerani, mulţumită şi convingerii în cauza ta şi intervenţiei chibzuite a lui Messer Trotti. însă tu nu eşti pregătită să te implici în genul ăsta de acţiune. Dacă eşti cu adevărat prietena Isabelei, o vei sfătui să fie prudentă, în acelaşi fel în care procedez şi eu cu tine.

Beatrice privea atentă şnururile camizolului său din mătase subţire, degetele sale bâjbâind cu o emoţie înăbuşită. Bineînţeles că soţul ei era un mincinos; şi desigur şi Mama. însă acum pata neagră a suspiciunii se împrăştiase asupra cuiva despre care crezuse că niciodată nu se va îndoi. Dacă Iş nu-şi putea iubi propria-i fetiţă, cum putea să iubească pe altcineva?

*

Maurul privea prin una dintre deschizăturile pătrate ale galeriei defensive de pe acoperişul care se întindea de Ia Curtea Ducală până la imensul foişor rotund din colţul nord-vestic al castelului. La dreapta lui în depărtare, Milano dormea în bezna

dinaintea aurorei, singurele semne de viaţă fiind cele câteva făclii şi zborul ascendent neîntrerupt al scânteilor şi cenuşei fierbinţi de la topitoriile de pe Via degli Armorai. îşi cuibări bărbia în gulerul capei din blană şi se uită spre nord, în obscuritatea inexpresivă a parcului duca). Aştepta mişcând doar ocazional dintr-un picior, ca şi cum îşi punea la întrecere răbdarea sa cu cea a naturii. Cam după o oră cerul se lumină, iar zgomotele dimineţii premature străpunseră tăcerea de sticlă. Alpii se întrupară, mai întâi ca nişte umbre distincte, apoi ca un miraj sidefat la orizont. Maurul îşi ridică bărbia şi mai aşteptă o vreme, în câteva minute vârfurile începură să se îmbujoreze rozalii lucioase şi catifelate, dând coamelor masculine şi ascuţite Fineţea cărnii femeieşti. După alte câteva minute bizara iluzie erotică dispăru, iar calotele de zăpadă sclipeau ca un diamant dur, faţetat. Maurul se răsuci pe călcâie şi merse spre Curtea Ducală. în urma lui, străzile Milanoului zăceau în continuare în umbre adânci liliachii, însă nenumăratele acoperişuri din ţiglă roşie ale oraşului se învăpăiaseră în soarele dimineţii.

CAPITOLUL 24

Milano, 27februarie 1493

— Vă cer iertare, înălţimea Voastră, spuse Marchesino Stanga, cizelatul ministru al lucrărilor publice din Milano, înclinându-se cumva şovăitor în faţa Beatricei. Mă tem că trebuie să recunosc că excelentul vin de Malavasia mi-a accentuat stângăcia picioarelor când intenţionam să vă impresionez cu graţia mea. îmi pare atât de rău.

— Dar, Marchesino, m-ai călcat pe picior aşa graţios, îi replică Beatrice. îşi ţinea mâna întinsă în aşa fel încât ea şi Marchesino, care era de aceeaşi vârstă cu mama ei şi o cunoştinţă a acesteia, să se poată alătura cercului din perechi de dansatori care se mişcau cu variate grade de pricepere în jurul scenei cu muzicanţi în livrele roşu-alb-albastru. Marchesino era departe de a fi cel

mai nesigur dintre chefliii îngrămădiţi în marea sală din Palazzo da Pusterla, una dintre cele mai grandioase reşedinţe private din Milano. în timp ce multe perechi încă se afundau şi se răsuceau cu o siguranţă iscusită, majoritatea se împleticeau comic; ducele de Milano, încercând să facă o piruetă *fioretta* extravagantă, tocmai căzuse în şezut. Totuşi, cu mult mai complexe decât îndeajuns de simplele mişcări de *bassa danza* erau manevrele fizice şi psihice – de asemenea practicate în grade diferite de acurateţe – prin care dansatorii de ambele sexe îşi comunicau disponibilitatea pentru o gamă largă de îndeletniciri sexuale.

Beatrice consumase destul vin cât să se bucure de decorul relaxant şi să uite pe moment că Iş realmente o ignorase în ultimele două zile. începuse chiar să ţină seamă, deşi ambi valent, de părerea că ar trebui să pretindă recompense publice pentru truda sa încununată de succes. Pe de o parte simţea că până la urmă scăpase de iobăgia faţă de toţi aceşti oameni din Milano, îndeplinindu-şi obligaţia esenţială pe care o avea faţă de ei – şi faţă de soţul ei. însă pe cât de pătrunzător se deprinsese cu ironiile amare legate de transformarea ei miraculoasă din mireasa *forestiera* nedorită în preaiubita mamă a celui mai sănătos – şi probabil celui mai puternic – vlăstar din Europa, nu putea scăpa de sentimentul straniu de apartenenţă. Poate că

era numai butucul unei cârme scrâşniloare de linguşitori şi sicofanţi, însă insistenţa cu care aceşti oameni erau atraşi acum de ea, servindu-şi totuşi propriul punct de atracţie, îi dădea un sentiment de siguranţă, de a fi acostat într-un loc stabil pentru prima oară în viaţa ei.

Muzica sonoră şi ritmată de *bassa danza* se sfârşi, iar cercul dansatorilor îşi opri răsucirea. Poetul curţii, Gaspare Visconti, îşi făcu apariţia la balustrada de la mezanin dominând sala imensă. Prima sa declaraţie abia dacă instaură liniştea în mulţime. Apoi, fluturându-şi mâna, spuse:

— în onoarea fiului ducelui de Bari, un *cantione alia piffarescha* original, cu participarea trombonului, compus de maestrul Franchino Gafori.

Dansatorii aplaudară. A urmat un interludiu, timp în care instrumentiştii, cărora li se alăturară tromboniştii şi câţiva solişti, mai aruncară câteva priviri pe partitură.

Beatrice se ridicase pe vârfuri în expectativă; avea de gând să memoreze fiecare notă aşa încât să-i poată fredona şi cânta partitura micuţului Ercole când se va întoarce la castel. Notele vesele îi invadaseră deja capul care-i bâzâia şi îşi dădu seama că mare parte dintre formalităţile de la curte, care până atunci i se părură pur şi simplu prosteşti şi nesincere, acum aveau sens pentru că se ţineau în cinstea băieţelului ei...

— Hai afară cu mine.

Vocea se vârî în reveria Beatricei ca un ţipăt într-un vis. Se întoarse îngrozită. Iş era lângă ea, cu ochii ei mânioşi de pisică.

— Prima dedicaţie ar fi trebuit făcută copilului ducelui de Milano. Asta e ultimul afront pe care-l voi accepta din partea Maurului. Eu plec şi vreau ca tu să ieşi afară cu mine. Trebuie să-l facem să înţeleagă limpede că impunerea insidioasă a pretenţiilor sale ilegale nu poate continua.

— Iş...

Beatrice se gândi deznădăjduită o clipă la avertismentul Mamei despre asemenea proteste, se gândi să o prevină pe Iş în legătură cu asta, însă pricepu că nu acesta era motivul pentru care nu putea să plece.

— Iş... stărui ea. Iş, e pentru băieţelul meu, primul lui cântec. E... e ca şi cum mi-aş părăsi copilul.

—-Te-ai gândit vreodată că băieţelul tău l-ar putea costa pe băieţelul meu tot ceea i se cuvine de drept? S-ar putea să ne coste chiar vieţile noastre.

— Iş, nu e drept!

Beatrice se opri pe neaşteptate, brusc jignită că Iş nu putea să vadă că Ercole era băieţelul *ei,* iubirea noii sale vieţi, şi nu un mijlocitor sinistru al ambiţiei Maurului. Vechea furie competitivă pe care o simţise faţă de Iş când a sosit pentru prima oară în

Milano crescu din nou, atât de fierbinte încât o rănea. însă acel reflex iniţial a fost iute înlocuit de ceva şi mai rece, mai calculat, pe care-l rosti în cuvinte.

— Te înşeli, Iş. Greşeşti să-mi urăşti băieţelul doar pentru că tu nu-ţi poţi iubi fetiţa.

Isabela se dădu înapoi tresărind ca şi cum ar fi fost trăznită, cu privirea năucă şi apoasă. Obrajii şi fruntea i se înroşiră.

— Se va folosi de băieţelul tău ca să te întoarcă împotriva mea, spuse ea, pe un ton care nu mai era nici furios şi nici dârz, ci doar obosit şi trist.

Muzica începuse, suflătorii şi comurile aşa jucăuşe şi vibrante că păreau ridicole. Furia Beatricei dispăruse, îi rămăsese doar senzaţia de greaţă în urma plonjonului după cuvinte, încercând să le captureze şi să le aducă la mal. Voia să o îmbrăţişeze pe Iş, să-i spună cât de rău îi părea. însă Isabela îşi roti tăios umerii şi păşi maiestuos prin mulţime atât de grabnic că abia dacă îi observă cineva plecarea.

*

Plânsetele sugarului se auzeau din *guardaroha* învecinată cu odaia copiilor. Un paj goni spre odaie ca să-i deschidă uşa ducesei de Milano care trecu în zbor. Când uşa s-a deschis, plânsetele ţâşniră cu o

intensitate pişcătoare.

Doica balansa iute leagănul greu, poleit cu aur. Se opri şi făcu grabnic o reverenţă în faţa Isabelei, apoi încercă să vorbească tare peste hărmălaie.

— înălţimea Voastră...

Isabela o izbi cu patul palmei pe doica scundă şi îndesată în partea de sus a fălcii şi o trimise lată la pământ, cu mâinile şi picioarele răşchirate. Femeia ridică privirea, cu irişii ca nişte gămălii de teroare, apoi se ridică iute în picioare şi făcu înnebunită câteva reverenţe.

— Ieşi afară! urlă Isabela la ea. Luate-ar dracu – ieşi afară!

Doica se mai înclină încă de două ori şi-şi luă tălpăşiţa, închizând uşa după ea.

Isabela stătu o clipă deasupra leagănului cu ochii închişi. Ca o consecinţă a furiei sale avea o frumuseţe bizar de melancolică. Se aplecă ca şi cum ar fi vrut să sărute ţâncul zbierând.

— Căţea! ţipă Isabela direct în faţa fiicei sale.

Copilaşul se zvârcolea, luptându-se cu scutecele, cu trăsăturile sale mici, roşii ca vinul, schimonosite inuman şi urla chiar şi mai tare.

— Căţea! Căţea!

Isabela era aproape la fel de lividă ca fiica ei.

— Căţea! Căţea! Căţea! Căţea!

După un moment lacrimile Isabelei se dezlănţuiră şi plângea în hohote deasupra fetiţei, umerii săi săltând ca o mimare liniştită

a furiei nedomolite a fiicei sale.

*

Beatrice îi trase Biancăi mantia tivită cu blană până sus la urechi şi apoi îi luă mâna înmănuşată şi i-o legănă în poala sa. Torţele cocoţate pe acoperişul trăsurii dogoreau slab prin perdelele din mătase de la fereastră. Sunetele cailor sforăind, copitelor tropotind şi râsetele chefliilor semnalau exodul general de la Palazzo da Pusterla. Beatrice se instalase între pernele groase, bănuind că accidentele trăsurilor din Piaţa Domului le vor întârzia plecarea spre castel.

— Toto, o întrebă Bianca, ai cunoscut vreodată pe cineva care a murit?

Beatricei i se păru complet logică această întrebare neaşteptată. Mintea Biancăi lucra în mare parte ca a ei. Şi salută faptul că o distrăgea de la mânia faţă de ea însăşi şi faţă de Iş. Iş se înşelase şi avusese inima de piatră când îşi alesese momentul să protesteze. însă Beatrice ştia că şi ea fusese la fel de nesimţitoare acuzând-o pe Iş că nu-şi iubea fiica... îi trecu prin minte că nicio persoană din cele pe care le iubise nu murise. îşi aduse aminte de slujba de parastas pentru cel de-al doilea soţ al Polissenei, cum îşi impusese să arunce o privire chipului acestuia situat la douăzeci de paşi mai departe şi zărise fulgerător o mască palidă din ceară în lumina

sclipitoare a sutelor de lumânări comemorative. Fusese mai puţin autentic decât un bust din marmură. Nici măcar nu şi-l putea imagina pe Tata sau pe Bel sau pe Bianca în felul acesta. Oamenii pe care-i iubeşti nu mor.

— Te gândeşti la mama ta? o întrebă pe Bianca. Să ştii că doar pentru că am copilul meu acum nu înseamnă că nu mai eşti *amica* mea cea mai specială.

Bianca strânse cu putere mâna Beatricei. Uşa trăsurii de pe partea Biancăi păcăni şi se deschise.

— *Carissima,* murmură un bărbat, apoi îi şopti ceva Biancăi.

Beatrice recunoscu vocea şuierătoare şi trebui să se stăpânească ca să nu strângă alarmată mâna Biancăi.

— Merg acasă cu trăsura tatălui meu. Mi-a spus că găsesc o surpriză în ea.

Bianca chicoti şi o sărută pe Beatrice.

— Te iubesc, Toto, spuse ea, apoi întinse mâna şi dispăru în noapte într-un susur de brocart şi blană.

Beatrice îşi recită în tăcere temerile bubuiturilor inimii sale. Nu e de mirare că Iş era aşa supărată; el are de gând să o facă în noaptea asta…

Trăsura se mişca încoace şi încolo, iar Maurul se urcă înăuntru, în obscuritate trăsăturile sale părând întunecate şi sinistre.

Mirosul lui de virilitate discret parfumată ajunse până la ea. Se aşeză lăsându-se pe spate şi ciocăni uşor în uşă. Trăsura pomi clătinându-se.

— Am fost mişcat de compoziţia maestrului Gafori, spuse Maurul. A fost de-a dreptul o surpriză pentru mine.

Beatrice nu putea să sufere siguranţa calmă cu care vorbea, atât de opusă ritmului frenetic din interiorul ei. Stătea fără să scoată niciun cuvânt, poveştile mamei sale despre trădări pustiitoare ţipând în ea ca răpitoarele înfuriate. Acum chiar îşi dorea să fi acceptat să meargă acasă în trăsura mamei.

— Eşti supărată pe mine că verişoara ta a plecat în această seară?

— Ştiu ce faci.

Maurul îşi schimbă greutatea înainte de a răspunde.

— Şi ce anume?

— Ai de gând să te proclami duce de Milano.

Beatrice simţi brusc o uşurare enormă şi se întrebă de ce până atunci niciodată nu se gândise să sară în groapă şi să-şi strige provocarea chiar în faţa mârşavă şi vicleană a Satanei.

— Tu eşti soţia mea... rosti Maurul abstract, ca şi cum ar fi probat primele cuvinte ale unui discurs pe care ştia că trebuie să-l rescrie.

îi simţea ochii negri pe ca, pete de negreală insondabile în semiîntunericul pâlpâitor. Tropotul copitelor cailor părea tunător. Când începu să vorbească din nou, tonul vocii sale era mai familiar.

— Verişoara ta ţi-a spus că intenţionează să ceară majoritatea pentru soţul ei şi să mă înlăture din funcţia de regent?

„E absurd”, îşi zise Beatrice. Nu şi-o putea imagina pe Iş nici măcar gândindu-se la aşa ceva. Poate că ambiţia Maurului avea nevoie să fie strunită, însă în calitate de catâr care trăgea căruţa statului, el era esenţial, înlăturarea lui ar fi fost la fel de nesăbuită ca doborârea zidurilor oraşului sau ca demolarea castelului. Iar pe Gian prea puţin îl interesa şi statutul său titular de duce de Milano, cu atât mai puţin să-şi dorească să-şi asume sarcinile Maurului. încercă să râdă arogantă, zeflemisitoare, însă nu-i ieşi decât un sunet spart de frică.

— în mod limpede te-ai gândit la ambiţia mea, spuse Maurul. La fel de evident cum nu ţi-a trecut de niciun fel prin cap care sunt motivele verişoarei tale.

— înţeleg că verişoara mea, ducesa de Milano, doreşte să protejeze dreptul prin naştere al soţului şi fiului său.

— Efectiv eşti cu mult prea isteaţă ca să înţelegi atât de puţin.

Făcu o pauză ca şi cum îi deplângea în

tăcere nesocotinţa.

— îndrăznesc să afirm că îmi pasă mai mult de nepotul meu Gian decât de oricine altcineva din Italia, inclusiv decât soţia şi mama lui. Eu măcar l-am protejat pe ducele de Milano de rivalii lui, l-am binedispus şi l-am făcut bogat şi e prea puţin probabil să fiu blamat dacă nu l-am făcut om de nădejde. Verişoara ta face prea multe pretinzând pentru Gian un lucru la care singur a renunţat. Probabil că de fapt îşi doreşte pentru ea puterea pe care mă acuză pe mine că o râvnesc.

— Verişoara mea e conştientă de funcţiile pe care soţul ei doreşte sau nu să le îndeplinească. Vrea să se asigure pe ea însăşi că atunci când fiul ei va avea vârsta necesară, va putea să moştenească titlul care i se cuvine de drept.

Maurul se întoarse cu atâta forţă că Beatrice crezu că era cât pe ce să se năpustească asupra ei.

— Fiului verişoarei tale nici măcar nu-i curge sânge Sforza prin vene.

„Va încerca să te întoarcă împotriva mea”, o auzi pe Iş spunându-i. Apoi se auzi pe sine râzând zgomotos, un sunet distonant ca al unor talgere minuscule. Brusc i se făcu foarte teamă de el. Evident era un om nebun, afirmaţiile sale erau atât de ridicole, servindu-i propriilor interese, încât până şi un copil o putea discerne. îşi forţă râsul încă câteva

secunde. Apoi, cât de sfidător posibil, întrebă:

— Dacă ai cunoştinţă de acest lucru remarcabil, atunci de ce nu te foloseşti de el ca să obţii ce doreşti? Ridică-te în picioare în Dom în faţa tuturor nobililor şi ambasadorilor şi acuz-o pe ducesă de această trădare cu care tocmai ai ponegrit-o.

Beatrice gândea în sinea ei: „Or să creadă că *eu* sunt nebună dacă îl acuz pe el de această bârfă."

— Nu m-am folosit de ceea ce ştiu că este adevărat pentru că ambiţia mea este să asigur pacea şi prosperitatea pe teritoriul Italiei şi nu, cum presupui tu, să devin duce de Milano. Unchiul tău Alfonso a ameninţat odată că-şi aduce armata la porţile cetăţii Milano ca să apere onoarea fiicei lui. Sunt sigură că ai cunoştinţă de acest lucru.

O notă iritantă şi lucidă întrerupea din când în când melodia nebunească a soţului său. îşi aduse aminte de Mama, de Bel, de toată lumea, chiar şi de Tata, vorbind despre asta. Gian nu fusese în stare să-şi consume căsătoria cu Iş aproape un an de zile. Alfonso ceruse ca zestrea fiicei sale să-i fie înapoiată şi, într-adevăr, se adusese vorba de un război între Milano şi Neapole. Când sarcina lui Iş aplanase convenabil criza, existaseră cleveteli şi pe această temă.

Maurul se lăsă pe spate uşurel, catifeaua şi blana fâşâind.

— Sunt convins că eşti suficient de isteaţă ca să vezi de ce multiubita ta verişoară a fost

obligată să găsească un tată pentru... ambiţia ei.

— Ieşi afară!

Vocea Beatricei era pătrunzătoare, ca şi cum interpreta cel mai înalt registru la flaut.

— Dacă nu ieşi tu afară, am să cobor eu şi am să merg pe jos şi o să te las să explici de ce ducesa de Bari a sărit din trăsura ei în toiul nopţii. Mai repede l-aş crede pe luda vorbind prin gura Satanei decât să cred o vorbuliţă pe care-o rosteşti tu! Afară!

Maurul bătu în uşă şi trăsura se opri gemând. Aşteptă până când vizitiul îi deschise uşa, apoi păşi în noapte. însă, la scurt timp, îşi vâri capul înapoi în caleaşcă. Vizitiul care stătea exact în spatele lui ţinea o făclie şi o clipă Beatrice îşi închipui că soţul ei purta o cunună de flăcări.

— înţeleg că nu mai ai încredere în mine, murmură Maurul. însă înainte de a presupune că poţi să arunci lumina adevărului peste minciunile mele, chiar trebuie să-ţi întrebi verişoara cine este tatăl fiului ei.

CAPITOLUL 25

Extras din epistola TEODOREI DEGLIANGELI, doamnă de onoare a ducesei de Ferrara, către ISABELA

D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova. 1 martie 1493

...ieri ducele de Bari ne-a adus pe toţi aici, în însoritul Vigevano, ca să vânăm şi să chefuim în continuare. în această dimineaţă ne-am îndeletnicit cu un tur al *guardaroba-ei* Madonei, sora domniei voastre, dar ne-ar prinde Pastele dacă avem de gând să vedem totul! Am putea vizita toate prăvăliile de pe Via Torino din Milano, înălţimea Voastră, şi nu am găsi atâtea ţesături câte aflăm pe rafturile Madonei, sora domniei voastre...

Madona, sora domniei voastre, nu prea a fost în apele sale în ultimele zile, iar Madame, mama domniei voastre, îşi face griji că toate aceste activităţi sunt prea mult pentru ea. însă ducesa de Milano, care a avut o naştere mult mai uşoară, afişează şi ea aceeaşi epuizare şi nu am văzut-o pe amintita ducesă nici măcar dând din cap spre

Madona, sora voastră. De aceea sunt de părere că toate discuţiile privind ce onoruri au fost aduse cărui copil au năpăstuit prietenia mai sus-pomenitelor ducese...

*

Vigevano, 2 martie 1493

— Iş!

Beatrice îşi lovi calul peste crupă cu

cravaşa. Animalul îi simţi slăbiciunea mâinilor şi îşi potrivi trapul într-o încercare apatică de a o azvârli de pe el. Când calul nu alerga lin, simţea durerea din interiorul său, ca şi cum măruntaiele încă îi mai erau strivite după travaliu. Fu vag conştientă de copacul pe lângă care trecu fulgerător, cu mugurii proaspeţi ca nişte ornamente mici din smarald.

— Iş! chemă ea din nou.

Urmărirea începuse imediat ce Isabela, ca de obicei, se izolase de grupul principal al cortegiului de vânătoare. După două zile de indiferenţă glacială din partea verişoarei sale, Beatrice şi-a dat seama că această vânătoare era cea mai bună ocazie ca să se confrunte cu Iş şi să obţină ceea ce-şi dorea cu cea mai mare disperare: împăcarea.

Vedea cravaşa Isabelei biciuind şi stropii de spumă zburând pe măsură ce armăsarul ei alb urma un suiş ierbos. Isabela nu privi înapoi din vârful urcuşului şi capul ei, încoronat de o bonetă din catifea verde şi cu o singură pană de păun dată spre spate ca o giruetă, se pierdu iute sub orizont.

Beatrice călărea încăpăţânată spre vârful pantei abrupte. Isabela o aştepta în depresiunea pustie, mocirloasă. Calul se învârti pe loc, iar ea stătea în şa precum

un cavaler în armură, cu capul sus, până acum ţanţoşă, boneta de catifea verde subliniindu-i statura.

Beatrice încetini şi încercă să-şi revină. Inima îi bătea nechibzuită, iar privirea i se înceţoşase. îşi auzea respiraţiile scrâşnite printre sunetele mustoase, absorbante, ale copitelor calului în mocirlă.

— Iş..., trase, cu poftă, o gură de aer. Iş. îmi pare rău, Iş. Vreau ca totul să fie ca înainte.

Calul Isabelei tremură, iar ea smuci brusc de căpăstrul împodobit.

— Iş, ce vrei să fac? Fac orice, Iş. Iş, el încearcă să spună lucruri oribile despre tine.

Gura complicată a Isabelei se contorsionă indecisă. Până la urmă vorbi:

— Slavă Domnului! în afară de măscăriciul Mariolo al soţului tău nu există nimeni în Italia care să creadă un singur cuvânt pe care-l rosteşte. Dacă aş vrea să scap de Inchiziţie[XXII], l-aş plăti pe Maur să mă acuze de erezie!

— îl urăsc, Iş. El spune că tu ai vrut ca el să demisioneze din funcţia de regent, astfel ca Gian să poată conduce Milano.

Cornul unui paznic de vânătoare trâmbiţă.

[XXII] Faţă de tribunalul Inchiziţiei, instituit de papa Grigorie IX în 1233 ca instanţă supremă de reprimare a ereziilor. Inchiziţia este o instituţie nouă (în Spania şi în Italia) (n.red.).

Isabela o privi pe Beatrice zâmbind mânzeşte.

— Acum înţeleg de ce soţul tău angajează atât de mulţi poeţi. îi pune pe toţi la treabă ca să-i scrie aceste născociri, rosti ea cu o frivolitate familiară, neglijentă. Bineînţeles că dacă Gian ar putea fi convins că de fapt eu am vrut ca el să conducă cetatea Milano în locul Maurului, o să treacă munţii călare pe Neptun şi n-o să-l mai vedem în veci. Isuse!

îşi clătină capul în bătaie de joc, uimită, apoi îi zâmbi Beatricei cu inocenţa caracteristică, de fetişcană cu gropiţe în obrăjori.

Zâmbetele şi tachinările Isabelei făceau sufletul rănit al Beatricei să cânte. Lucrurile nu vor mai fi aşa cum fuseseră până atunci. Vor fi şi mai bune, prietenia lor era acum mult mai bogată şi mai profundă. Abia aştepta să i-l arate lui Iş pe băieţelul ei... însă ştia că, în primul rând, trebuia să se confrunte cu inamicul care le bântuia prietenia.

— Iş, trebuie să-l oprim într-un fel. E nebun! Iş, şi asta nu e tot! Spune cele mai îngrozitoare lucruri.

— Ce fel de lucruri?

Ochii Isabelei se îngustară.

Prin faţa ochilor Beatricei un şoim trecu spre copacii din apropiere. O clipă mai târziu, un iepure ţipă, sunetul semănând izbitor cu urletul de durere al unui copil. Ştia că trebuie să-i povestească lui Iş. Era singura cale de a-

şi opri soţul.

— Iş, încearcă să spună că Francesco nu e fiul lui Gian. îţi imaginezi?

Un moment faţa Isabelei se făcu ca ceara şi încremeni precum cea a unui cadavru. Apoi zâmbi, însufleţită fără viaţă, fragilă. Beatrice îşi aminti de o Fecioară cu un nimb auriu pe care o văzuse cândva într-o biserică din Neapole, pictată în vechiul stil grecesc, atât de ameninţătoare în serenitatea ei arhaică, stilizată, încât zâmbetul său neintenţionat de crud îi bântuise visele de fetiţă zile la rând.

— Dacă oricine altcineva, în afară de tine, ar fi repetat o asemenea calomnie, l-aş fi pus la grele încercări şi l-aş fi executat pentru trădare.

Isabela ridică cravaşa, plesni zgomotos crupa calului şi se depărtă călare.

Printr-o aureolă strălucitoare de lumină solară şi de lacrimi, Beatrice îşi urmărea verişoara dispărând peste urcuş. încercă să se ţină după ea. Se concentră pe detalii – apa mocirloasă băltea în adânciturile lăsate de copitele cailor, un şoim de vânătoare se rotea în spirajă sus pe cerul albastru cobalt – acele de gheaţă ale conştiinţei ei o înţepau. „Oh, Dumnezeule bun!”, invocă ea. „Te rog, fă să nu fie adevărat!”

*

Isabela călări înapoi spre castelul din

Vigevano[XXIII]. în mai puţin de o oră îşi încarcă copiii şi doicile în trăsuri şi porniră la drum. Lăsă instrucţiuni pentru soţul său, îşi organiză un contingent micuţ de paznici şi plecară spre sud de-a lungul canalului spre Pavia. Mare parte a călătoriei îşi mână caii de schimb la galop furios, forţându-şi gărzile să ţină pasul cu ea.

Sosi la castelul din Pavia la căderea nopţii. Traversă încăpere cu încăpere în timp ce personalul servitorilor permanenţi se grăbea să aprindă lămpile în aplicele din pereţi şi să facă focurile. După aceea le ordonă să iasă afară.

Continuă să se plimbe prin camerele apartamentului său, având sentimentul recluziunii apăsătoare, zidurile reci urmărind-o dintr-o încăpere în alta. Atât de multe gânduri îi trecură prin minte, o mie de ciori croncănind eliberate în acelaşi timp dintr-o colivie.

— Căţeaua! croncăneau ele.

Astea erau toate nişte căţele. Ce-i făceau, târfele? Nişte căţele: Soarta, Beatrice, în care n-ar fi trebuit niciodată să se încreadă; fiica ei, care ar fi trebuit să fie un fiu. Mama ei,

[XXIII] Studiile şi proiectele de lucrări hidraulice din manuscrisele lui Leonardo da Vinci arată că el a participat efectiv la vastele lucrări de asanare a zonelor mlăştinoase din regiunea Vigevano (n.red.).

căţeaua primordială. Maică-sa, târfa aia neajutorată, scofâlcită. Plânsetele, leşinurile, lunile în care dispărea la vreo staţiune din Alpi ca să se poată „odihni”. Felul cum mirosea când se întorcea acasă, puţind a parfumurile sale milaneze. Nu e de mirare că tatăl ei nu dormea niciodată cu ea.

Brusc păsările care ţipau se potoliră. Liniştea era copleşitoare, sunetul tuturor rotiţelor sorţii se opriră şi aşteptau. O aşteptau. Cât de puternică era! Cât de puternică era în ciuda a toţi şi a toate!

Strigă după o servitoare, disperată să facă acel lucru în timp ce roata aştepta. Când se deschise uşa, dădu ordinele rapid şi doar peste un minut servitoarea se întoarse cu câteva foi de velum alb, cu tocurile şi cu cerneala ei. Isabela îşi aşează materialele de scris şi o lampă pe o măsuţă de lângă pat. îşi înmuie pana în călimară, îşi ţinu respiraţia şi aşteptă, ascultând, asigurându-se că tăcerea destinului nu fusese încă tulburată. Apoi, în această linişte zgârie salutul de început cu mişcări rapide: „Preaiubitul şi ilustrul meu lord Tată...”

*

Beatrice îi şopti îngrijitoarei de noapte a lui Ercole să se întindă o vreme, spunându-i că va sta ea cu copilul şi că îşi va chema doica dacă se trezeşte. Puse lumânarea pe masa din colţ

şi se aplecă peste leagăn în lumina mocirloasă. Ercole semăna mai mult cu sora ei, Bel, decise ea; o să aibă un ten bălai şi părul nisipos.

Se minuna de precizia şi de delicateţea trăsăturilor sale, atât de minuscule şi totuşi atât de perfecte. într-o lume care brusc o luase razna în jurul său, copilul acesta era toată raţiunea de care avea nevoie.

— Cred în tine, susură ea fiului său adormit. Şi tu vei putea întotdeauna să crezi în mine.

Copilul se strânse şi plescăi ca şi cum ar fi auzit. Ea se gândi la universul lui Dante, unde lumina iubirii divine învârtea toate sferele[XXIV], fiecare sferă mişcându-se deasupra celei de sub ea, transmiţând lumina precum o serie de lentile. Oricine ar fi fost Dumnezeu, îşi imagină că toată iubirea Lui era acum concentrată asupra bebeluşului ei.

Lumina şi umbra pâlpâiră făcând-o să se întoarcă alarmată. Maurul stătea în spatele ei, cu părul negru ca o glugă, cu chipul

[XXIV] „Lumină-n veci, ce numa-n line-ţi eşti,/ şi singură te ştii, şi-aşa ştiută,/etern ştiind, surâzi şi te iubeşti I" (Dante, *Paradisul,* Irad. de G.Coşbuc, comentariu de Al.Bălăci, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1957, p.387) (n.red.).

înnegurat. Vru să o ia la goană, însă îi fu teamă să-şi lase copilul cu el.

Maurul merse la leagăn şi se uită lung la copil cu capul plecat. Nu scoase niciun cuvânt mult timp. Apoi şopti:

— Sferele în ierarhia lor iau iubirea din înalt şi o trimit pe pământ.

Citatul era din *Paradisul* lui Dante. Coincidenţa o înspăimântă pe Beatrice şi mai mult ca niciodată vru să plece. însă picioarele o părăsiseră.

El vorbea într-o şoaptă moale, familiară.

— Verişoara ta a decis să ne părăsească pentru castelul din Pavia. Am încercat să-l conving pe Gian să rămână aici, însă decât să rişte să-şi supere soţia, intenţionează să i se alăture în zori.

Beatrice nu ştiuse că Iş plecase. Simţi o ranchiună amară faţă de Iş căci lărgise prăpastia de incertitudine care le separa acum. Insă mai mult decât atât îşi ura soţul pentru că era cel care-i spusese.

— Ai avut ocazia să-i adresezi verişoarei tale întrebarea pe care ţi-am pus-o?

Beatrice simţi că picioarele-i prind viaţă. Cel mai tare îl ura pentru că-i distrusese acest moment în compania bebeluşului ei. îi mai aruncă o ultimă privire fugară lui Ercole şi se îndreptă rapid spre *guardaroba* în semiîntuneric.

Maurul se ţinu după ea, o înşfacă de braţ şi o întoarse spre el.

Ea se uită dezgustată la mâna lui.

— Messer Ambrogio ţi-a dat instrucţiuni pentru seara aceasta? întrebă ea acid. Ţi-am dat deja fiul de care ai nevoie. Dacă încerci să vii în patul meu din nou, o să-ţi implânt un cuţit în coaste.

îi dădu drumul braţului.

— Dacă i-ai adresat verişoarei tale întrebarea pertinentă, înseamnă că ştii răspunsul...

— Ştiu că tu eşti cel mai mare mincinos al Creştinătăţii.

„Nu e adevărat", Beatrice discuta furioasă cu propria-i îndoială căscându-se. „Ceea ce am citit pe faţa lui Iş nu era o mărturisire..." Spune-mi, te rog, numele tatălui.

— Nu doresc să-l pun pe tată în pericol, nu mai mult decât îmi doresc să ameninţ pacea dezvăluind trădarea ducesei de Milano.

Răspunsul său o înfioră până în măduva oaselor, ca izbitura bruscă a unui prunc în pântece. „Dacă minţea", îşi dădu ea seama, „s-ar fi oferit de bunăvoie să-mi dovedească."

— Atunci de ce îmi spui? întrebă ea, însă la fel de rapid îşi răspunse singură la întrebare. înţeleg.

Dădu din cap indicând faptul că a înţeles.

— însă ţi-ai irosit degeaba acest secret. Căci, chiar dacă copilul ducesei de Milano

este progenitura vreunui sălbatic din Guineea, n-o să te ajut niciodată să ajungi duce de Milano.

— Eşti un elev atât de pasionat de ambiţia mea. Cercetările tale ţi-au dezvăluit vreun motiv pentru care vreau să mă proclam duce de Milano?

îşi dădu seama că niciodată nu mersese mai departe de simpla concluzie că îşi dorea acest lucru pentru că aşa voia, că spera pur şi simplu să-şi adauge sceptrul de duce de Milano la restul de bibelouri din tezaurul său. Se înfuriase că în toate repetiţiile sale închipuite privind această confruntare îi scăpase cu vederea acest punct esenţial.

Se îndepărtase de ea, poziţia lui alterându-i esenţa vocii de o manieră pe care n-o mai auzise până atunci.

— Provii dintr-o familie care a domnit în Ferrara timp de două secole. Tatăl tatălui meu s-a născut într-un sătuc mic din Romagna, iar în ziua în care a murit nu ştia să-şi scrie numele. A fost un ucenic de cizmar care a devenit cel mai mare *condottiere* al timpului său. Fusese botezat Muzio Attendolo, însă puterea lui, *xforza* sa, a dat familiei noastre acest nume. A luptat în sute de bătălii, însă nu şi-a uitat niciodată omenia. S-a înecat încercând să-şi scoată pajul, un biet băiat, din viitura unui râu. Tatăl meu, care a luptat pentru prima oară când avea

doisprezece ani, avea douăzeci şi trei de ani când tatăl lui a murit şi i-a preluat trupele. Era tot ceea ce fusese tatăl său, ba chiar mai mult. Mai degrabă o legendă decât un om. Nu a purtat niciodată un coif în luptă şi se spune că adeseori, când soldaţii care-l înfruntau îi vedea chipul, se retrăgeau şi puneau armele jos. A luptat mare parte a vieţii lui. Avea aproape cincizeci de ani când s-a luptat să se proclame duce de Milano şi ani de zile după aceea s-a bătut cu veneţienii ca să-şi apere statul. în ciuda a toate acestea, a avut înţelepciunea de a construi. Castele, biserici, primul spital de binefacere din Milano. L-a angajat pe arhitectul Filarete, una dintre minţile cele mai strălucite ale generaţiei sale. Jumătate din ceea ce vezi în Milano a fost construit de tatăl meu.

Când Maurul vorbi despre tatăl său, cadenţa vocii sale acceleră într-un crescendo de pasiune controlată, sau poate de o vehemenţă subtilă. Acum glasul îi scăzu din nou.

— Am fost cel de-al patrulea fiu al tatălui meu. Nu m-am aşteptat niciodată să-i urmez. însă nicicând nu m-am aşteptat la atât de multe câte s-au întâmplat după ce tatăl meu a răposat.

O nuanţă de regret modulă această ultimă afirmaţie, la fel de simplă şi tristă precum hohotele unei bocitoare pe fondul polifoniei

elaborate a unei slujbe de parastas.

— Nu am încercat niciodată să fiu războinicul care a fost tatăl meu şi, chiar dacă aş încerca din răsputeri, nu voi fi niciodată nici pe jumătate bărbatul care a fost el, nici măcar privind acele calităţi care nu au nimic de-a face cu războiul. însă voi construi acest edificiu al statului pe care tata ni l-a lăsat mai presus decât ar fi putut el să viseze vreodată, şi numai datorită tăriei fundaţiei pe care a înăiţat-o. Şi mă rog ca fiul nostru să-l ridice şi mai sus şi să vadă mai departe decât am visat eu vreodată.

Se întoarse, iar umerii i se prăbuşiră ca ai unui zidar la sfârşitul zilei.

— Nu sunt un om rău, *cara esposa.* Poate că, aşa cum crezi tu, nu sunt nici măcar un om grozav de bun, dar mă străduiesc să fac lucruri bune, să fac Milano să prospere ca astfel toţi locuitorii noştri să prospere. Nici pofta de mărire, nici lăcomia de avuţii, nici alte pricini nu m-au îndemnat vreodată să uneltesc cu gând de Iudă împotriva ta sau a familiei tale. Trăiesc într-o lume a bărbaţilor care nu respectă faptele bune nici pe departe la fel de mult cum respectă capacitatea de a transforma acele fapte în praf şi pulbere. Bărbaţi precum unchiul tău Alfonso. Regele Franţei şi ducele de Orleans. întreabă-ţi mama despre faptele bune ale Serenissimei Republici. Şi atâta timp cât nepotul meu este

duce de Milano, vom fi ostatici intrigilor Neapolelui şi Franţei şi la mila toanelor Republicii. Toată Europa protestează împotriva pericolului ambiţiei mele. însă cine protestează împotriva primejdiei în care se află oraşul Milano datorită unui beţivan, un biet băiat, gajul unei soţii infidele care ar escorta armata tatălui ei până la porţile oraşului ca să-şi îndeplinească setea de glorie? Şi chiar dacă presupui tot ce-i mai bun despre soţia lui Gian, ce zici de vicioasa, de idioata lui mamă, care nu face altceva decât să-i implore pe francezi să-i scape fiul de opresiunea Maurului?

Nu vorbele lui o afectară, ci timbrul vocii cu care le rostise. Cel mai experimentat mincinos al Creştinătăţii credea de fapt în aceste lucruri. Sau asta făcea parte din jocul lui încâlcit, un joc în care toate minciunile lui anterioare fuseseră prezentate drept minciuni, în aşa fel încât minciuna finală, culminantă, să fie deghizată în adevăr?

— Deci ai de gând să faci asta, spuse ea. Să te proclami duce de Milano.

El privea în podea şi trăgea de inel.

— Nu ştiu, îi răspunse, cu vorba ostenită, chiar uşor nedesluşită. Şi chiar dacă aş putea fi sigur că asta vreau, nu sunt sigur că aş putea să o fac.

Era uluită că soţul ei se putea îndoi vreodată în viaţa lui de ceva. Opacitatea care părea să-l protejeze ca un scut lucea,

oferindu-i o strălfulgerare translucidă a ceea ce zăcea sub învelişul dur al sufletului său.

însă când ridică privirea, acea deschidere trecătoare e posibil să nu fi existat niciodată, ci să fi fost doar o iluzie a luminii capricioase.

— Ţi-am spus ceea ce voiam să ştii, spuse el ca o garanţie înnoită. Aşa că noapte bună, soaţa mea.

Se înclină, se răsuci pe călcâie şi păşi în umbră.

PARTEA A CINCEA

CAPITOLUL 26

Neapole, 28 martie 1493

— Ar trebui să ne convocăm toţi ambasadorii şi să le dăm voie s-o examineze.

Alfonso, duce de Calabria, stătea pe un cal de război uriaş şi nervos, cu picioarele şi cu trunchiul atât de puternice şi de musculoase încât părea a fi parte componentă dintr-un animal, un centaur sălbatic.

Ferrante de Aragon, regele Neapolelui, mângâia apatic, cu un deget durduliu, pieptul şoimului glugat căţărat pe încheietura mâinii sale.

— Unde e scrisoarea acum? îşi întrebă fiul, îndepărtându-l tiptil de şirul de muzicieni viu coloraţi şi soldaţi – care se aflau deja la o distanţă respectuoasă – care îi acompaniase la inspectarea zidurilor oraşului.

Alfonso privi în sus la un arc masiv nou sculptat în piatră care se interpunea între

două foişoare enorme, poarta dinspre mare a zidului estic al Neapolelui, abia terminat. O echipă de pietrari, cocoţaţi pe o schelă vastă, se chinuiau să instaleze un panou decorativ din marmură, încă înfăşurat în prelată, pe întinderea plată a zidului care se ridica deasupra arcului. Ochii mari ai lui Ferrante se îngustară ca nişte arginţi verzi şi sticloşi în timp ce fiul său îi supraveghea tacticos pc lucrători. în cele din urmă Alfonso răspunse ambiguu:

— O ţin sub lacăt.

Ferrante pufni uluit pe nările sale strâmte, supape ridicol de mici pe faţa lui umflată.

— Dumnezeule! Insist să o păstrezi sub pază. Când vom avea o idee mai bună despre intenţiile francezilor, vom putea discuta ce foloase putem trage de pe urma ei.

Aproape fără nicio manifestare limpede a pintenilor argintii sau a frâielor de aur înzorzonate pe care le strângea în mâinile sale vânjoase, Alfonso îşi retrase calul alături de cel al tatălui său. Gâtul său proeminent, cuprins de gulerul înalt din brocart, îi răsucea capul netot, îl privi pe Ferrante direct în ochi.

— Când Maurul va aduce Veneţia în alianţa sa antifranceză, şansa noastră va fi irosită. Dacă ne folosim acum de scrisoare drept justificare pentru o blocadă contra Genovei, Serenisima Republică nu se va amesteca. Republica se teme cel mai tare că ea şi

notabilităţile statului vor fi taxaţi să-şi plătească făgăduiala militară. Pentru mulţi, acesta este neajunsul hotărâtor al republicii ca formă de guvernământ. E absurd să presupui că bărbaţii se vor înrola în armată de bunăvoie.

Ferrante continua să mângâie pieptul şoimului, mişcarea fiind mai frecventă acum.

— Nici măcar nu ştim dacă afirmaţiile făcute de fiica ta pot fi susţinute. Tu ai încurajat-o să considere o ofensă dacă Maurul nu-i asigură o escortă de cinci sute de cavaleri şi să atârne tende din mătase pe deasupra străzilor de fiecare dată când soţul şi copilul ei călăresc spre Dom. Dacă soţul fiicei tale ar fi fost mai apropiat de milanezi, decât de vierii şi cerbii din Pavia, poate că ar fi avut mai des ocazia să fie aclamat. *Uccelliaccio* ăla de Gian Galeazzo nu-şi poate găsi cocoşelul nici să urineze, cu atât mai puţin să şi-l fluture în faţa Maurului.

— Fiica mea a îndurat aceste insulte, şi chiar mai rău, ani de zile, fără să protesteze vreodată. Oricare altă ducesă din Italia ar fi proferat înjurături de la fereastra ei ca o târfă din Roma. întrucât a păstrat tăcerea până acum, ambasadorii vor da crezare revendicărilor sale.

Pleoapele crucişe şi grele ale lui Alfonso se închiseră ca nişte fante ameninţătoare.

— Nu se pune problema exclusiv a onoarei

fiicei mele. Este un ultraj contra sângelui *nostru.*

— Da. Dacă folosim scrisoarea împotriva Maurului, fără îndoială că ambasadorii îi vor da crezare, iar noua alianţă a Maurului va cădea. Izolat, cu portul Genovei blocat, va fi o pradă uşoară pentru armata franceză. Nu uita că francezii s-ar putea să fie aproape de a-şi regla conturile cu germanii şi că Ludovic, duce de Orléans, poate să ajungă la urechea regelui Franţei mai uşor decât poate neruşinatul de prinţ de Salemo. Şi apoi, după ce Milano se va fi predat, francezii nici nu vor mai fi nevoiţi să se împrumute din tezaurul Maurului ca să-şi finanţeze mărşăluirea spre sud, contra noastră. însă ţine cont de asta: noi continuăm să le permitem Maurului şi Serenisimei Republici să-şi adulmece fundurile precum câinii. Veneţienii vor cădea de acord că se impune ca francezii să fie împiedicaţi să treacă munţii, scutindu-ne astfel de griji. Totuşi Republica nu va sprijini în veci nicio încercare a Maurului de a se proclama duce de Milano, scutindu-ne de asemenea şi de această grijă.

Ferrante îşi întoarse brusc privirea de la şoimul său acoperit cu glugă, ochii săi fiind la fel de strălucitori ca nestematele de pe degetele sale grase.

— Vom fi liberi să ne consacrăm vistieria distrugerii celui mai periculos om din Europa,

acest Papă Borgia pe care Maurul l-a numit. Şi, când vom invada Roma, atunci vom putea să ne folosim de scrisoarea fiicei tale ca să-l împiedicăm pe Maur să-şi salveze puiul de târfă pe care l-a aşezat pe scaunul pontifical.

Chipul lui Ferrante se coloră aproape instantaneu, ca şi cum un ochi de geam violet fusese aşezat între el şi soare. Vorbea cu dinţii încleştaţi, fălcile sale durdulii tremurând.

— Am de gând să îmbălsămez cadavrul lui Rodrigo Borgia şi să-l aduc înapoi în Neapole. O să-l aşez în picioare în dormitorul meu şi o să-l pun să privească în timp ce fiica lui îmi suge cocoşelul.

Alfonso îşi manifestă amuzamentul printr-o ridicare graţioasă din umeri.

— Ei bine, Sanctitatea Sa a văzut deja capul fiicei sale între picioarele lui.

Contemplând în aparenţă planul tatălui său, Alfonso îi privi o clipă pe pietrari, apoi se întoarse şi privi în jos la întinderea considerabilă a zidului din dreapta sa. O sută de paşi mai încolo, nişte umbrare necoapte din tufişuri uscate se sprijineau de zidul imens din piatră, după toate probabilităţile ridicate de ţăranii săraci care sperau să cerşească de la călătorii care intrau în oraş. Cu o rafală de înjurături, Alfonso îşi expedie soldaţii care galopară în sânul sălaşelor improvizate şi în câteva secunde le

 transformară în materiale pentru un foculeţ în aer liber. Din norul de praf ţâşniră câteva figuri micuţe ţipând, atât de cafenii încât semănau cu nişte maimuţe speriate. Numai după ce şi-au întrerupt zborul, aterizând nesiguri şi zbierând isterici, au putut fi recunoscuţi drept nişte copii sfrijiţi, murdari şi goi.

Alfonso se întorsese deja spre Ferrante. Dinţii lui albi îi licăreau.

— Când îl vom îmbălsăma pe Papa Borgia trebuie să fim siguri că are cocoşelul încă suficient de ţeapăn pentru toate târfele din Iad. Apoi am de gând să-l aduc aici pe Maur şi să-i înfig în fund scula moartă a Papei.

CAPITOLUL 27

Extras din epistola lui LEONARDO DA VINCI, inginer la curtea din Milano, către exploratorul internaţional şi povestitorului BENEDETTO DEI. Milano, 4 aprilie 1493

...supravieţuirea ducesei de Bari servi pe de-a-ntregul creşterii prestigiului magicianului Ambrogio da Rosate, drept urmare diverşi ofiţeri de la curte şi-au amanetat sănătatea fiecărui necromant şi alchimist itinerant care se străduieşte să le golească pungile... Doctorii sunt distrugătorii vieţii, dragul meu Benedetto, iar doctoriile lor o plagă care întotdeauna va avea nevoie de un leac...

...doamnele de la curtea sa, a căror zburdălnicie ar face de ocară şi un lupanar, susţin că ducesa de Bari şi-a refuzat soţul în

pat de la naşterea progeniturii lor. Pot să mărturisesc din surse demne de încredere că ducesa de Bari nu-şi însoţeşte soţul când acesta îşi inspectează proiectele pe care le derulăm în prezent. Totuşi amintita

ducesă şi-a manifestat interesul faţă de aceste eforturi ale noastre pentru propria-i instruire şi adesea face escapade în aer liber în compania prietenului nostru, Messer Galeazzo di Sanseverino, cu scopul de a ne aprecia activităţile. Ieri am fost delegat să călăresc cu ei de-a lungul noilor canale pe care le-am construit aproape de Val Seria, unde au remarcat succesele noastre în cultivarea tuturor varietăţilor de cereale, ca şi a orezului şi a duzilor pentru producerea mătăsii, şi asta într-un pământ iniţial la fel de arid ca deşertul, mai sus-amintitele îmbunătăţiri fiind meritul numeroaselor ecluze şi dispozitive de irigare pe care le-am proiectat. Ducesa de Bari a pus numeroase întrebări despre această lucrare, iar eu am fost încântat să-i răspund, căci are un spirit capabil şi nu repetă refrene vătămătoare din cele mai elementare investigaţii. Acum a făcut cunoştinţă cu un număr de cărturari de aici şi majoritatea sunt mulţumiţi de grija ei şi se aşteaptă că ea va lua cunoştinţă de lucrările de adevărată valoare şi că-i va ajuta să avanseze la curte, deşi, bineînţeles,

mediocrităţile cârcotesc deja... Despre ducele şi ducesa de Milano nu se aude nimic, căci s-au izolat la Pavia, unde ducele poate găsi mai la îndemână o abundenţă de sporturi nebuneşti, unicul său ţel arzător...

Extras din lunga epistolă a ISABELEI D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova, către FRANCESCO GONZAGA, marchiz de Mantova şi Căpitan General al oştirilor Veneţiei. Mantova, 9 aprilie 1493

Preailustrul meu lord soţ,

Mama mi-a scris că Maurul şi cu sora mea au căzut de acord să viziteze Ferrara în mai şi mi-a prezentat lista însoţitorilor care îi vor escorta, listă pe care o anexez ca să o cercetezi (deşi a trebuit să găsesc un ducat în plus ca să-l plătesc pe curier!). îţi vine să crezi? Să nu am partea mea! Aş putea să amanetez tot ce avem şi tot nu aş deţine nici pe jumătate din cât au doamnele din suita mea şi nicio doime din odoarele pe care le poartă pe ele şi nu mă îndoiesc că sora mea poate să-şi gătească doamnele sale de companie în rochii din stofe mai costisitoare decât eu însămi îmi permit să port. De-ar da Domnu' să avem banii lor, căci ştim atât de bine cum să-i cheltuim!

...Mai târziu Mama pleacă la Veneţia, însă m-a asigurat deja că o să stea la palatul Tatei de pe Marele Canal şi nu-ţi va cere să o

primeşti cu vreo ceremonie pompoasă! Ambasadorii din preajma Maurului vor pleca şi ei la Veneţia ca să confirme noua ligă, însă Mama n-o poate convinge pe sora mea s-o însoţească, fapt pe care-l consider o binecuvântare căci Veneţia, fără niciun dubiu, se va scufunda în mare de greutatea alaiului surorii mele...

Extras din lunga epistolă a ISABELEI D'ESTE DA GONZAGA către marchizul FRANCESCO GONZAGA. Mantova 22 aprilie 1493

...Să nu-ţi vină să crezi! Mama zice că alianţa cu Veneţia e de o asemenea importanţă presantă încât Beatrice trebuie Iară doar şi poate să-şi reprezinte soţul la confirmare. Deşi sunt de aceeaşi părere cu Mama în estimarea importanţei acestei ligi, sunt pur şi simplu nimicită de gândul că eu şi doamnele mele de companie vom fi subiectul nesfârşitelor comparaţii care, neîndoios, vor fi prilejuite de extravaganţa alaiului Beatricei şi de modestia cortegiului meu. Nimic de pe faţa pământului nu mă poate convinge să merg la Veneţia în acelaşi timp cu sora mea! Dacă Beatrice şi Mama nu-şi schimbă planurile, mi le voi eu schimba pe ale mele...

Decodificarea mesajului secret al contelui CARLO BELGIOIOSO,

ambasadorul milanez în Franţa, trimisul lui LODOVICO SFORZA, duce de Baci şi regent al ducelui de Milano. în original cifrat şi semnat *„cito! cito!”* (urgent! urgent!). Amboise, 27 aprilie 1493

înălţimea [Voastră]: C. [Regele Charles pleacă] la Senlis ca să încheie urgent tratatul cu M. [arhiducele Maximilan] — [se] foarte aşteaptă că se va ajunge la o înţelegere. C. nu vorbeşte de nimic altceva decât de traversarea munţilor acum. O. [Ludovic, duce de Orléans] s-a angajat furios în campania contra statului Milano ca prim obiectiv al său. Situaţia nu poate fi mai periculoasă [pentru noi], [Eu plec] La Senlis cu/C. – voi încerca să exercit influenţă asupra/germanilor să-l împiedice pe O. Părerea [mea] [este] că francezii nu se aşteaptă ca Veneţia să ne fie credincioasă. Părere că trebuie să propunem imediat să le cerem să-l aducă pe M. de partea noastră. – B.

CAPITOLUL 28

în apropiere de Vigevano, 1 mai 1493

Galeazzo di Sanseverino se ridică în scări. Tichia sa din catifea atinse uşor crengile înfrunzite ce umbreau pista de călărie de lângă canal.

— Cea fost asta? întrebă el.

Un sunet purtat de vânt se auzi peste câmpurile cu grâne verzi, ca de pluş. Poate că fusese un cor al naturii, un roi depărtat de lăcuste urmărit de un stol de păsări vorace.

— *Cacarelle,* îi răspunse Beatrice.

Bâzâitul otrăvitor îi aducea de fiecare dată aminte de noaptea nunţii. Şi, de asemenea, o muzicuţă, tobe şi cel puţin două lăute.

Galeazz îşi scoase tichia drept omagiu comic adus auzului extraordinar al Beatricei.

— O formaţie de provincie. Bineînţeles. Este prima zi de mai. Uităm de ea pentru că în Milano întâi mai este privită ca o sărbătoare câmpenească, potrivită doar pentru neciopliţii asudaţi.

— în Ferrara toată lumea adună rămurelele de mai.

întâi mai fusese sărbătoarea ei preferată şi faptul că anul acesta abia îşi mai amintise de

ea îi dădu o înţepătură de regret, deşi, în acelaşi timp, remarcă cu rapiditate cât de departe în urmă îşi lăsase copilăria zdrobită. Se hotărî să ducă acasă nişte rămurele pentru Ercole şi jură că anul viitor măcar îl va scoate să călărească în parcul ducal.

Galeazz îi arătă cu degetul clopotniţa unei biserici îndepărtate peste câmpurile irigate, un turn dreptunghiular vechi de secole cu un acoperiş simplu din ţiglă, venerabilul concept lombard fiind omniprezent în toate provinciile înconjurătoare ale oraşului Milano.

— Vreţi să ne alăturăm petrecerii lor?

— Da!

După care Beatrice privi exasperată în jur la contingentul său din două duzini de soldaţi şi ingineri.

— O să le stricăm petrecerea de îndată ce sătenii or să înţeleagă cine suntem.

— Atunci vom participa doar noi doi deghizaţi.

Galeazz începuse să-şi desfacă nasturii vestei sale din brocart orbitor.

— Va trebui să vă daţi jos podoabele şi ne vom schimba valtrapurile cu cele ale unor soldaţi. Vor crede că eu sunt un negustor oarecare care a cheltuit prea mult pe rochia soţiei lui.

— Nu crezi că totuşi cineva te va recunoaşte?

Galeazz era cu un cap mai înalt decât

media bărbaţilor şi câştigase o jumătate de duzină de lurniruri în nordul Italiei, la toate participând zeci de mii de spectatori.

— M-au văzut întotdeauna în armură. Pentru ei Galeazzo di Sanseverino este un bărbat de două ori mai mare decât sunt eu, cu un cap de fier.

Galeazz şi Beatrice îşi isprăviră pregătirile şi îşi trimiseră escorta înapoi la Vigevano. Se îndreptară în unghi drept spre canal, călărind pe lângă una dintre conductele principale de irigat. Gardurile vii, şirurile de copaci şi movilele înverzite de pe lângă şanţurile cu apă demarcau cu acurateţe hotarele câmpiilor. Doar o singură dată au traversat un curs de apă natural, mărginit de copaci, cu albia aglomerată cu papură şi cârcei. La intervale regulate, zăreau în depărtare ferme prospere cu prispe cu colonade şi grajduri din cărămidă îndesate cu fân. Plantaţia obligatorie de viţă-de-vie a fiecărei ferme putea fi identificată prin rândurile ţepoase de puieţi morţi folosite pentru a înlănţui cârceii. Şi mai frecvent trecură pe lângă casele ţărăneşti bine întreţinute ale arendaşilor fermelor, cu ogrăzile cu orătănii hârâitoare şi grădiniţele pedante cu plante medicinale.

Până la urmă, cărarea lor se intersectă cu un drumeag noroios brăzdat de făgaşe străjuit de chiparoşi. Muzica urla. Au trecut pe lângă un ţăran într-o salopetă pătată cu vin,

împleticindu-se aproape inconştient în jos pe drum; încercă să-şi încline boneta spre călători, dar îşi dădu seama că nu avea nimic pe cap şi începu să-şi înjure furios tovarăşul imaginar.

Satul se compunea dintr-o biserică şi câteva prăvălii aranjate în jurul piaţetei minuscule. O gloată de câteva sute de oameni, compactă şi bufă, părând să fie antrenată în demolarea unui mănunchi de clădiri, se adunase pe drum, în piaţetă şi prin pasajele prăvăliilor. Mare parte dintre ei erau arendaşi gătiţi cu cei mai buni pantaloni strâmţi ai lor şi tunici din lână vopsită. Proprietarii fermelor mai importante erau îmbrăcaţi în veste din mătase sau din damasc şi purtau ghete din piele lucrate de mână. Cartoforii, ghicitoarele şi muzicanţii ambulanţi se foiau prin mulţime, pantalonii lor strâmţi ordinari şi multicolori şi cămăşile scurte dându-le o înfăţişare dezinvoltă. Babele purtau rochii conservatoare din lână şi şorţuri albe demodate, însă multe dintre femeile mai tinere erau costumate precum prostituatele milaneze de rang mijlociu, cu corsaje strâmte din damasc şi bijuterii ieftine. Majoritatea îşi îndepărtaseră de la cingătoare ramurile ceremoniale de mai, proaspete, în favoarea burdufurilor cu vin şi a ploştilor umplute de la butoaiele aşezate împrejurul piaţetei.

Noii sosiţi erau întâmpinaţi de vânzători ce

le ofereau urlând claponi şi porumbei fripţi, produse de patiserie ordonate pe mese, felii de pepeni, brânzeturi, ţipari muraţi, păstrăvi copţi, ulei tămăduitor despre care se spunea că vindecă arsurile şi alină durerile de stomac, dar şi un afrodiziac preparat din creier de vrabie. Totuşi, vinul se dovedi a fi cel mai eficient afrodiziac. Muieri tinere şi flăcăi, chipurile lor purtând roşeaţa strălucitoare a beţiei avansate, se înfigeau unii în alţii cu o aşa neruşinare de parcă erau în aşternut cu luminile stinse şi nu într-o piaţă publică.

Lucrătorii de la ferme se uitau făţiş la Beatrice pe măsură ce se plimba printre ei, iar ea le găsi înfăţişarea deschisă şi tâmpă în contrast bătător la ochi cu practicile sexuale practicate pe furiş în Milano. Se uită la un flăcău chipeş în stilul de la ţară, încălţat cu nişte conduri ridicoli, după moda franceză, cu vârfurile întoarse, ce îşi strecurase mâna în corsajul unei fete osoase cam de vârsta ei şi nu simţi nicio surpriză sau ruşine la tulburarea dinăuntrul ei. Chiar de la vârsta de doisprezece ani, când Beatrice ajunsese sub înrâurirea sexualităţii surorii sale adolescente, visele sale romantice de fetişcană conţinuseră şi imagini grăitoare ale pasiunii brute. Şi, în timp ce căsnicia i le distrusese, ca şi orice alt aspect al dorinţelor sale romantice arzătoare, maternitatea (şi desigur eliberarea de programul strict al

magicianului Messer Ambrogio) îi reaprinsese într-un fel sau altul focul dorinţei. Avea un copil şi el însemna totul pentru ea, totuşi iubirea ei faţă de copilul său o făcu să conştientizeze acut că îi mai lipsea încă ceva. Voia un bărbat. Unul care să o ţină în braţe. Iubirea unui bărbat care să-i desăvârşească iubirea pentru bebeluşul său.

Galeazz îi aduse lui Beatrice o ploscă cu vin şi foarte repede ajunse să plutească în arşiţa după-amiezei târzii. Demnitarii locali strigau discursuri pe fundalul zgomotului crescând al sărbătorii. Majoritatea oratorilor îşi începură discursul toastând în cinstea Maurului, arhitectul bunăstării localnicilor şi, nefiind nevoiţi să urmeze protocolul de la curte, nu pomeniră nimic despre ducele de Milano. Beatrice observă acest lucru cu o surpriză şi o amărăciune mult mai diminuate decât le-ar fi simţit doar cu câteva luni mai înainte. Când începuse pentru prima dată să viziteze diferitele proiecte inginereşti şi agricole – de obicei în compania lui Galeazz – îşi imaginase că va demasca puţinătatea „faptelor bune”, asupra săvârşirii cărora prelinsese că se concentrase soţul ei. Dar, în schimb, îşi dăduse în vileag propria-i ignoranţă despre transformările colosale pe care le suferiseră regiunile rurale din jurul Milanoului, proiectele de irigaţii şi de canalizare, ca şi revitalizarea zecilor de orăşele şi de sate –

lucruri pe care nu le văzuse niciodată călărind în parcul ducal cu Iş.

Când discursurile luară sfârşit, formaţia improvizată încercă să construiască un dans cu paşi rapizi cam în acelaşi tempo ca al dansului *moresca.* Trei lăutari profesionişti statorniciră vitejeşte melodia, notele lor exersate fiind în competiţie cu bătăile unui toboşar cu un singur braţ şi cu un grup de băieţandri din regiune cu *cacarelle.* Zumzăitul îngrozitor al acestui instrument era produs de o coardă trasă printr-o membrană întinsă peste un vas, iar braţele băieţilor se smuceau frenetic în sus şi-n jos, ca şi cum încercau să ciomăgească armonia.

Beatrice îl duse pe Galeazz în cercul dansatorilor care se învârteau şi descoperi firul ritmului în cacofonia formaţiei. Se simţea uşoară şi diafană, aşa cum nu se simţise niciodată sub bagheta profesorului de dans de acasă, eliberată brusc de picioarele sale grele şi de inhibiţiile copilăreşti. Stilul ei şlefuit atrase în curând atenţia şi o vreme captivă mulţimea; oamenii se strânseră în jurul ei, murmurând: *„Che bellezza"* şi exclamând: „Dansează ca o zeiţă!" în cele din urmă admiratorii săi fură distraşi de trânta animată dintre doi flăcăiandri, însă, până atunci, Beatrice acceptase ceea ce nu-şi îngăduise niciodată să creadă copilă fiind. *„Sunt* frumoasă. Mai ales când dansez."

Nu atât de frumoasă precum Galeazz. îl apucă strâns de mâna puternică şi graţioasă gândind: „Dacă nu ar fi aparţinut Biancăi, pe care nu aş putea-o trăda niciodată...” Ar risca cu adevărat? îşi aduse aminte de una dintre cele mai vii experienţe ale copilăriei sale. Tatăl tatălui ei, Niccolb, care răposase cu aproape o jumătate de secol înainte de a se naşte ea, prăsise atât de mulţi bastarzi încât a inspirat un cântecel localnicilor: *Di qua e di la del Po, tuttifigli di Niccold* – „De o parte şi de cealaltă a râului Po, toţi sunt copiii lui Niccolb”. Fiind bătrân, Niccolb îşi luase o a doua soţie tânără, care fusese

atrasă de fiul cel mai în vârstă al lui Niccold. Trădaţi de o doamnă de companie, amanţii au fost puşi faţă-n faţă şi condamnaţi să-şi petreacă ultima noapte într-o temniţă a castelului Este. în dimineaţa următoare, un Niccold înlăcrimat şi-a impus bărbăteşte dubla pedeapsă şi a asistat în timp ce li s-au tăiat capetele soţiei şi moştenitorului său. într-o noapte, Beatrice şi sora ei au coborât în temniţa de multă vreme nefolosită. Legenda spunea că dacă nu făceai niciun zgomot, încă mai puteai auzi lacrimile damnate şi şoaptele amanţilor care-şi aşteptau ultimii zori de zi. Beatrice şi sora ei au stat acolo în beznă, cu mâinile strânse cu putere, încercând să nu tulbure liniştea otrăvitoare nici măcar cu sunetul propriilor respiraţii. După un timp auziră un şuierat ca al unui val îndepărtat. Şoaptele fantomatice deveniră suspine, năvălind în bolboroseli ale spiritelor reci printre umbrele mişcătoare, sinistre, iar când nici ea şi nici Bel nu mai putuseră suporta, o luaseră la goană ţipând din infernul întunecat al iubirii... Dar Iş? Se culcase Iş într-adevăr cu altcineva? Dacă da, Beatrice o invidia.

Beatrice se opri ca să golească o jumătate de ploscă de vin. Apoi reintră în vârtej, în dansul haotic, culorile atenuându-se în lumina estompată a serii, până când şi mişcările în sine căpătară o tentă de auriu spălăcit. „Liberă", îşi zise, „sunt mai liberă decât am fost

vreodată, în ultimele două luni de zile am învăţat mai multe decât în toată viaţa mea.” Revăzu chipul copilului său, primele sale zâmbete ştirbe, întocmai ca în cele o sută de dăţi pe zi când se afla cu el. „Bebeluşul meu este centrul. înjurul lui se învârteşte totul.”

Iş. De ce nu a plecat la Pavia să pună ordine în lucruri cu Iş? Poate pentru că se temea că i se va adeveri ceea ce bănuia în adâncul sufletului său, că nu o cunoştea de fapt pe Iş cu nimic mai mult decât îşi ştia soţul, că exact ca şi soţul ei era capabilă de fapte bune – numai dacă îi serveau propriei vanităţi şi mândrii – şi că Iş era capabilă să spună cele mai colosale minciuni şi înşelătorii. Timp de o clipă ameţitoare îşi zări soţul şi pe Iş învârtindu-se în jurul ei ca un inel de dansatori, proclamându-şi virtuţile, strigându-şi în gura mare acuzaţii reciproce.

Iş sau soţul ei. Era o alegere pe care trebuia să o facă într-o zi, să găsească adevărul în cercul lor de minciuni vociferate? Nu astăzi. Astăzi nu putea să aleagă, nu era nevoită să aleagă, căci în lumea ei nouă de posibilităţi învolburate, adevărul era o pată. Un amant, probabil o decepţie a ei. Rochia fâşâi şi făcu o piruetă în amurg, viteza gesturilor sale Fiind multiplicată de mişcările de revoluţie ale cercului de dansatori, închipuindu-şi că este o stea rotitoare gonind prin ceruri pe orbita roţii Sorţii.

CAPITOLUL 29

Neapole, 14 mai 1493

Cei doi bărbaţi găsiră nişte locaşuri neînsemnate între îmbinările lespezilor cenuşii şi imense de la baza feţei dinspre mare a castelului Nuovo. Se uitară înapoi de-a lungul Golfului Neapole, un pustiu mânjit de cerneală, acoperit cu o draperie dintr-o ţesătură de stele. Valuri mari de apă tulbure pălmuiau stâncile, ridicând corpurile bărbaţilor şi forţându-i să-şi consume energia chiar şi numai ca să se odihnească. înotători puternici intraseră în apă cu mai bine de o oră în urmă, azvârliţi dintr-o barcă micuţă cu vâsle în largul golfului.

înotătorii îşi îndreptară atenţia spre zidul acoperit cu lespezi abrupte şi colţuroase care se întindea pe încă zece coţi deasupra lor. Toată latura cu faţa spre mare a enormului palat-fortăreaţă era înconjurată de un astfel

de brâu de piatră. Deasupra lui, faţada impunătoare a castelului Nuovo se înălţa având sub stăpânire o vedere panoramică a Golfului Neapolelui. Chiar imediat după linia unde versantul brâului de piatră se contopea cu
faţada perpendiculară, verticală, se afla o singură ferestruică cu zăbrele şi obloane.

— Acum vom afla ce ne-a adus aurul nostru, şopti unul dintre bărbaţi. Dacă fereastra aia nu e deschisă...

— Va fi deschisă, replică celălalt. Dacă am fi fost trădaţi, ne-ar fi aşteptat.

Cei doi bărbaţi rămaseră tăcuţi, contemplând în întuneric certitudinea unei torturi prelungite şi a morţii, dacă erau descoperiri. îşi scoaseră împreună pumnalele din chingile prinse în jurul mijlocului; înotaseră în nădragi. Până la urmă cel de-al doilea bărbat susură din nou: „Sufletul părintelui nostru nu-şi va găsi pacea până când nu vom fi făcut asta."

începură să-şi croiască agale calea pe panta iute, găsind cornişe riscante pentru degetele de la mâini şi de la picioare, pe cutele neînsemnate create de lespezile masive tăiate cu aproximaţie. Cei doi bărbaţi erau fraţi, unul de douăzeci şi doi de ani, altul de nouăsprezece, fiii unuia dintre nobilii napolitani care dispăruseră în noaptea infamului banchet de reconciliere al lui

Ferrante. Cei doi feciori nu avură nevoie de zvonurile despre masacrul din ziua de Crăciun ca să le aţâţe curajul. Şi mama lor fusese luată prizonieră la banchetul lui Ferrante, iar mai târziu fusese eliberată – siluită, torturată, un cadavru viu jelindu-se în hohote. Toate averile şi pământurile întregii familii fuseseră confiscate, iar membrii supravieţuitori, surghiuniţi. Ca majoritatea exilaţilorcare nu fugiseră în Franţa, aceşti doi flăcăi dispăruseră în regiunile rurale necizelate din sudul Italiei. Puţinele bijuterii şi aurul pe care putuseră să le ia cu ei fuseseră cheltuite pe iscoadele şi informatorii din interiorul castelului Nuovo. Printre achiziţiile lor se număra
şi unul dintre secretarii ducelui de Calabria, care-i înştiinţase – pentru un preţ uluitor — despre premiul pe care veniseră să şi-l revendice în această seară.

Obloanele fuseseră deschise. Fraţii îşi făcură semnul crucii. Cel mai mare, căruia prietenii şi familia îi ziceau Giovann, se strecură printre zăbrele, oprindu-se ca să inspecteze ce se putea prin încăpere. Metalul armelor de foc şi al suliţelor mici licări în lumina slabă a stelelor. Giovann îşi dădu drumul pe podea şi aşteptă. O clipă mai târziu, tălpile goale ale fratelui său plescăiră pe duşumeaua din lemn de deasupra lui.

Deschiderea spre pasajul dintre ziduri era

acolo unde li se spusese că va fi. După ce desfăcură tăblia subţire din lemn, Giovann intră din nou primul. Bezna era atât de desăvârşită, încât părea să aibă consistenţă, făcând aerul umed chiar şi mai greu de respirat. Ghemuindu-se, capul zdrelind tavanul jos din piatră şi cu coatele frecându-se de zidurile lipicioase, Giovann îşi închipui că va întâlni o fundătură şi se va întoarce ca să dea peste intrarea zidită. Se întreba câte zile va putea să trăiască împreună cu fratele său, zgâriind pereţii ca nişte rozătoare prinse în capcană.

Li se spusese că pasajul se va sfârşi într-o vastă *guardaroba.* După ce mai trecu o vreme ca să smulgă alt lambriu, Giovann se târî în cămară. în continuare în genunchi, ridică privirea şi simţi frica ca o mână rece care-l mângâia pe spate şi încercă să-şi înăbuşe strigătul involuntar. Nişte ochi, apropiaţi şi roşii în lumina slabă, piezişă, îi pluteau chiar în faţă, apoi, când se întinse după pumnal, clipiră. Capul îi ardea, iar obrazul îl ustura. Până când nu i-a simţit greutatea, Giovann nu şi-a dat seama că atacatorul său nu era un om şi abia atunci şi-a amintit vag ceva despre leoparzii folosiţi ca să detecteze hoţii şi să ţină sub control şobolanii din *guardaroba* lui Alfonso. Reuşi să-şi elibereze cuţitul din chingă şi îi izbi frenetic de o jumătate de duzină de ori trupul suplu, înfricoşător de

puternic. Leopardul urlă şi se potoli. Giovann se târî de-a buşilea, cu faţa şi cu spatele arzând de durere, iar fratele său îl împingea din urmă. Lumina explodă în cadrul uşii.

Fratele său se ciocni de primul paznic şi trimise sfeşnicul cu ceară aprinsă zburând de perete. Şi cel de-al doilea paznic purta o torţă, iar Giovann sări la el şi îi împlântă cuţitul în stomac. Paznicul strigă: „lisuse! lisuse!”, iar Giovann trebui să-l reducă la tăcere retezându-i beregata. Apoi se răsuci spre paznicul care se lupta cu fratele său şi îi înfipse cu sălbăticie cuţitul în gât. Urmă un vaier profund şi paznicul se prăbuşi.

Singurul sunet îl producea şuieratul şi clipocitul beregăţii gâjâinde a santinelei. Giovann ridică o torţă în flăcări şi se duse să-şi ajute fratele. în clipa în care lumina dădu la iveală trupul fratelui său, Giovann ştiu că va părăsi castelul Nuovo singur.

Fratele său îşi apăsase degetele însângerate peste maţele ce i se revărsau prin spintecătura de-a lungul abdomenului. Clătină din cap.

— Sunt un om terminat, spuse el aproape minunându-se. Dulcele lisus mă va scoate de aici astă-seară.

Giovann stătea nemişcat, ţinând torţa strâns într-o mână, iar cuţitul în cealaltă.

— Fă-o, şopti fratele său disperat. Fă-o şi du-te!

Giovann îngenunche şi îşi sărută tandru fratele, apoi îşi apăsă cuţitul pe gâtul său.

Fratele îi răspunse la presupusa întrebare aprobând rapid din cap.

— Pentru Mama şi Tata şi Iş – Se cutremură când cuţitul se mişcă de-a lungul beregatei. Sângele îi curgea în valuri peste clavicule. Se uită în ochii lui Giovann şi zâmbi slab. Nu va fi în viaţă când paznicii lui Alfonso vor da de el.

Giovann pătrunse în *guardaroba* adiacentă. Auzi un strigăt de undeva, după câte s-ar părea foarte departe. *Guardaroba* era o comoară care i-ar fi captat atenţia ore întregi cu diferite amănunte; dădu cu ochii de vaze de majolică, statui din aur şi clăi de zgărzi pentru câine bătute cu diamante. El căuta doar caseta din argint. Unde era? Sfeşnicele poleite cu aur înfăţişau satiri. Un set de cuţite cu mânere nichelate. Tăvi de servit pictate cu scene mici parcă aievea. Acolo. Patru casete din argint, toate bogat gravate. Două erau prea mici ca să tăinuiască scrisori. Celelalte două, suficient de mari să conţină documente mici, erau identice. Ochi nişte nuduri gravate pe capacul uneia. Nu avea vreme să arunce o privire în ele şi să afle pentru ce venise. Le luă pe amândouă.

Strânse neîndemânatic casetele sub un braţ, amintindu-şi că trăistuţa impermeabilă se afla în continuare la fratele său,

blestemându-se în câteva cuvinte că nu luase o traistă mai încăpătoare pentru această împrejurare.

Acum strigătele puternice veneau din încăperea alăturată. Giovann şovăi. Apoi alergă direct spre voci. Paznicii fură luaţi complet prin surprindere când năvăli ca un taur peste ei.

Un coridor lung cu o fereastră la capăt. Obloanele parţial deschise. Gonea, sunetul propriilor tălpi goale răpăind pe podea, sunetul pingelelor din piele lipăind în urma lui. Dacă fereastra se deschidea în curtea interioară, era mort. Trânti oblonul de perete, se căţără pe pervaz, se adună pentru saltul necesar ca să evite brâul din piatră al faţadei, apoi zbură în abis. Stelele strălucitoare şi fidele se precipitară ca şi cum el gonea prin univers cu aceeaşi viteză ca a lor.

Când se izbi, pentru o fracţiune de secundă i-a trecut prin cap că sărise în curtea interioară. însă apa îi năvăli în nări, iar membrele începură să se zbată contra lichidului benefic, salvator. Reveni la suprafaţă, hăpăi aerul, apoi începu să înoate pe sub apă.

Apa sărată care-i pătrunse în răni era ca şi uleiul încins. Continuă să înoate sub apă, ieşind la suprafaţă să ia aer de o duzină de ori, înainte de a se opri să privească înapoi la castelul Nuovo. La câteva geamuri străluceau lumini, iar torţele se mişcau de-a lungul cheiului din beton proiectându-se în port. Ştia

însă că cei de la castel pot trimite în larg zeci de bărci, însă acum aveau puţine şanse să-l găsească. Numai atunci şi-a dat seama că pierduse una dintre casetele din metal.

Încercând să ţină deasupra apei premiul alunecos, Giovann înota, prin minte jonglându-i o sută de lucruri. Imagini ale mamei sale distruse şi ale fratelui său spintecat; făcu un efort să-şi aducă aminte de ultima oară când şi-a văzut tatăl; începuturile unei analize despre Zeiţa Fortuna care alegea pe unul dintr-o pereche; fratele său era mort; el trăia; o casetă de argint zăcea pe fundul Golfului Neapolelui. Giovann călcă apa şi mai privi o dată în urmă la faţada dinspre mare luminată a castelului Nuovo, întrebându-se dacă în caseta din argint pe care încă o strângea în braţe se afla scrisoarea care va doborî casa de Aragon.

CAPITOLUL 30

Extras din epistola ELEONOREI D'ESTE, ducesă de Ferrara, către ISABELA D'ESTE DA GONZAGA, marchiză de Mantova. Ferrara, 19 mai 1493

...Sora ta şi consortul ei au fost întâmpinaţi cu strigăte de „Maur! Maur!", fapt care m-a surprins venind de la propriul meu popor, dar asta este popularitatea de care el se bucură astăzi pe tot cuprinsul Italiei... Sora ta s-a înveşmântat cu o *camora* din brocart stacojiu, brodată cu aur cu acel motiv al turnului farului din Genova, pe care ştiu că servitoarele tale o privesc ca fiind ultima *nove foze...* Sora ta arată excepţional de bine, iar purtarea şi graţia ei, care sunt cu mult îmbunătăţite, m-au tăcut aşa de mândră, că mă tem că va trebui să-ţi mărturisesc! Simt cu adevărat că, deşi nici tu şi nici Beatrice nu mai locuiţi sub acelaşi acoperiş, acei ani petrecuţi cu tine drept model i-au îngăduit să dobândească demnitatea şi şarmul de acum... N-o să-ţi vină să crezi cu ce podoabe şi rochii s-au gătit doamnele de companie ale surorii tale pentru apariţia la Veneţia. Prin urmare,

ca doamnele mele să nu fie înfrânte, le-am dat tuturor rozarii din perle şi *cantore* noi din *velluto allucciolato* verde, în contrast cu vărgile din satin negru. Păstrez ca rezervă pentru doamnele mele o cantitate de pandantive cu rubine şi broşe, în eventualitatea că sora ta va fi inspirată să le furnizeze doamnelor ei podoabe suplimentare când va vedea ce am făcut... Tatăl tău a pregătit o săptămână necurmată de distracţii, inclusiv trei zile de tumir şi trei nopţi de reprezentaţii teatrale, nenumărate *fieste* şi o cursă de cai, la care s-a înscris şi fratele tău. Astăzi, totuşi, va fi o zi de destindere pentru sora ta şi consortul ei, căci au plecat singuri la palatul Schifanoia, pe care Beatrice dintotdeauna l-a iubit atâta...

*

Ferrara, 20 mai 1493

Stând în holul principal al palatului Schifanoia, Beatrice îşi aduse aminte de o altă întoarcere acasă, cu şapte ani înainte. Comparativ cu colosalul castel Nuovo din Neapole, cu panoramele magice ale mării de un albastru safir şi ale oraşului vast, dichisit cu flori, căţărat pe dealurile dinapoia lui, castelul Este din Ferrara părea o fortăreaţă medievală înghesuită care privea spre un orăşel plat, incolor şi un parc paludic numai de curând recuperat dintr-o mlaştină. însă

Schifanoia, casa de recreere a familiei sale (numele semnifica „tară griji”), situată în codrul răcoros din estul oraşului, dăduse un sens diferit moştenirii sale neobişnuit de străină. Copiliţă în vârstă de zece ani, hoinărise prin aceste încăperi lustruite *aH'antica,* înţesate cu sculpturi romane şi tapiserii franţuzeşti, şi chiar şi atunci fusese impresionată de sentimentul intangibil de încredere pe care palatul Schifanoia i-l transmitea, un simţământ de secole de rafinament, preferabil celor câteva decenii de ostentaţie ale casei de Aragon.

De data asta nimic nu o impresionă ca acest hol principal, numit Salone dei Mesi, Salonul Lunilor. Fusese botezat după ciclul magnific de fresce care acoperea în totalitate pereţii, o măreaţă procesiune iluzorie din mitologie care-ţi tăia respiraţia, extravaganţa de la curte şi viaţa cotidiană desfăşurându-se într-un peisaj imaginar cu dealuri fantastic configurate, castele de basm şi ruine romane străvechi. Fiecare lună era reprezentată de un zeu sau de o zeiţă care defila într-o procesiune triumfală, printre scene înfăţişând muncile şi distracţiile de sezon. Minerva lui martie, cu carul ei tras de unicorni albi, prezida peste fermierii care copileau pomii şi peste un cortegiu de vânătoare ducal ce înainta printr-o provincie rurală, haitele de câini chefnind la picioarele cailor. Venus încoronată cu trandafiri, aşezată pe un tron plutitor tras de

lebede, proteja o petrecere de aprilie într-o grădină plină cu flori, loc de întâlnire a îndrăgostirilor unde menestrelii le cântau serenade. Copilă fiind, Beatrice se ruşinase la început, iar mai apoi fusese intrigată, de erotismul explicit al atât de multor scene: cele Trei Graţii, complet dezgolite, în posturi mai degrabă lascive decât clasice; cupluri sărutându-se şi pipăindu-se prin grădină; şi imaginea apoteotică a unui bărbat îmbrăţişat cu o femeie în pat, cu veşmintele azvârlite pasional la repezeală şi în dezordine pe podea, îşi amintise ce îi povestise sora ei cu detalii fascinante despre ceea ce se petrecea pe sub cearşafuri.

Acum găsea figurile pictate cumva înţepenite şi înlemnite, prin comparaţie cu cele ale lui Leonardo sau chiar ale lui Bergognone, iar purtările lor neobişnuit de demodate. însă restul era încă izbitor de senzual, îi aruncă o privire Maurului. Acesta stătea în picioare câţiva paşi mai încolo, studiind grav luna septembrie, cu vinieta mitologică a unor Ciclopi cu un singur ochi ce-şi forjau armura pe nicovala lui Vulcan. Se întreba dacă el avusese vreodată vreo fantezie, poate cu Cecilia, dacă vreodată apucase strâns în braţe vreo pernă prefăcându-se că era iubita lui.

Nu se gândise la el făcând dragoste cu ea. După schimbul de replici din *guardaroba* de la

Vigevano, el se comportase ca şi cum luase în serios ameninţarea ei că-l va întâmpina cu un cuţit în coaste următoarea dată când va încerca să-i viziteze dormitorul. Respectul său o făcuse să bată în retragere şi descoperise că se putea relaxa în preajma lui, ba chiar putea să-l tachineze şi să glumească cu el în timpul dineurilor ocazionale la care participau. I se părea în continuare uluitor cât de uşor era să fie mama fiului Maurului, şi nu simpla soţie a acestuia.

însă această excursie le ameninţase fragila apropiere. în Milano se puteau evita reciproc în mare măsură, însă aici se aştepta de la ei să se comporte în majoritatea timpului ca un cuplu. Până acum nu existase nicio divergenţă şi chiar avuseseră nişte conversaţii însufleţite despre literatură, diverşi curteni şi câteva dintre proiectele inginereşti pe care Beatrice le vizitase. Ea spera doar că armistiţiul va dura până când vor pleca spre Veneţia.

— *Copiosită,* spuse Maurul admirând abundenţa pură a frescei. *Grandezza.* Se întoarse către Beatrice.
Aruncăm o privire grădinii înainte ca ţânţarii să-şi facă apariţia?

— Ţânţarii nu sunt atât de agresivi aici, la Schifanoia. Dintr-un anume considerent ideea vizitării grădinii îi dădea un sentiment prevestitor de rău, însă motivul era indefinibil, aşa că-l dădu deoparte.

El îi oferi braţul şi porniră să coboare treptele. Grădinile se aflau în spatele palatului, câţiva acri impecabil dichisiţi cu pomi fructiferi, pergole acoperite cu viţă-de-vie, statui din marmură şi răzoare de flori dantelat terasate cu poteci geometrice din prundiş.

Totul se înfăţişa privirii neschimbat. Hoinăriră pe lângă micuţa menajerie, iar Beatrice îi salută pe tigru şi pe girafa ca pe nişte prieteni vechi. Intrară înăuntrul aviariului, un pavilion dintr-o plasă de sârmă de cupru delicată înălţat deasupra câtorva copaci falnici. Beatrice îl recunoscu imediat pe marele ei papagal african, Almanzor, îl strigă şi încercă să-l facă să-i rostească numele. Se întristă când el nu-şi mai aduse aminte. Zări o fulgerare sulfuroasă de galben, însă nu putea fi sigură că fusese canarul ei de companie, Gia, în care avuse atâta încredere. Chiar se gândise să îl ia pe Gia la Milano, însă cum de se aşteptase că el o să fie fericit acolo unde ea nu era binevenită?

— Beatrice! cârâi tardiv papagalul.

Beatrice aplaudă recunoscătoare. Se hotărî să revină cu băieţelul ei ca să-l caute pe Gia.

Părăsiră aviariul şi se plimbară printre potecile îngrijite din pietriş. Unele lucruri se schimbaseră: un crâng cu portocali noi plantaţi se aflau acolo unde cândva existaseră răzoare cu irişi violeţi; o pereche de arbuşti

ornamentali modelaţi ca două lebede. însă tufele de trandafiri erau exact cum le lăsase. Noduroase şi cioturoase după decenii de retezături, purtau flori de un alb cremos, uşor rozaliu, sau de un carmin atât de intens şi bogat că prefăceau picăturile de rouă în rubine micuţe. întotdeauna admirase aceste tufe, străvechi şi cicatrizate, cu toate acestea sursă perpetuă a unei noi frumuseţi atât de alese.

Furia o năpădi cu o grabă şi o violenţă uimitoare, ca şi cum dintr-o pulsaţie inima îi pompase venin prin tot trupul.

— Te urăsc atât de mult, spuse ea cu sălbăticie.

Maurul o privi, clipind iute, surprins.

Ştia că trebuia să rostească totul acum, când cuvintele îi vor ţâşni la fel de inevitabil precum sângele din rană.

— Când am venit acasă din Neapole nu a fost pentru că Mama mă voia acolo, ci pentru că eram deja promisă ţie şi venise vremea să mă pregătesc ca să-ţi devin mireasă. Obişnuiam să mă plimb prin grădina asta şi să mi te imaginez ca pe un cavaler galant aidoma eroilor din cărţile mele, în genunchi stăruind după mănuşa mea parfumată ca să o strângi la piept. Prima oară când ai amânat nunta am stat sub pergolă şi am plâns până când ochii mi se umflaseră şi nu-i mai puteam ţine deschişi. A doua oară am tăiat un trandafir din

tufa asta şi mi-am dat sângele în schimb, un simbol al inimii mele rănite, convinsă că preaiubitul meu cavaler nu va mai sosi nicicând.

Beatrice se opri; gura i se încleştase de furie, iar mâinile îi dârdâiau.

— Ne aflam aici la Schifanoia în noaptea aceea de vară când ţi-ai trimis emisarul ca să anuleze contractul. Chipul Tatei: nu voi uita în veci faţa tatălui meu. în dimineaţa ce a urmat nu puteam să mai suport nici grădina asta. Mă plimbam pe potecile de lângă Po şi mă gândeam să mă arunc în râu. Credeam că tata era furios pe *mine* şi că numai murind aş fi putut să-mi scutesc familia de o umilinţă în plus. Se opri din nou şi privi fix în trecut. Am venit aici cu o zi înainte de a pleca ca să trăiesc cu tine. Pe pământ se aşternuse zăpada şi oamenii trebuiau să aprindă focuri ca să împiedice păsările şi animalele să moară. I-am spus canarului meu, Gia, cât de mult te uram. Totul era ridicol. Căci aici, în această grădină, nu visasem niciodată cât de mult voi ajunge să te urăsc cu adevărat.

Nu mai avea cuvinte. Durerea trecuse, veninul i se revărsase din membre. Simţea o euforie bizară, ca şi cum gonea prin vântul şuierător.

— Crezi că eu nu te-am urât? întrebă Maurul lin, însă cu un glas scăzut ca un plânset straniu şi rece.

Sub ochiul drept un muşchi i se zbătea.

— Am iubit-o pe Cecilia Gallerani mai mult decât cred că voi mai iubi vreodată o femeie. Nu iubirea pe care ţi-o imaginezi din cărţile cu poze şi romanele de dragoste franţuzeşti, ci o iubire care este hrănită şi înfiptă atât de adânc în suflet, încât atunci când este îndepărtată smulge totul din el odată cu ea. Când mi-ai îndepărtat-o pe Cecilia de lângă mine, m-am jelit cum n-am mai făcut-o de la moartea mamei...

Se întrerupse, ca şi cum ultimele vorbe fuseseră nişte incantaţii întâmplătoare, autoanihilatoare. însă apoi repetă plictisitor „mama mea" înainte de a se pierde din nou. Acum ochii săi exprimau un fapt mai presus de orice îndoială şi totuşi distonant: frica. Obrazul i se zbătea violent. însă după câteva secunde tremurul îi dispăru şi se stăpâni.

— în zece ani cât am trăit cu Cecilia Gallerani nu am făcut niciodată dragoste cu o altă femeie, spuse el cu o tristeţe care suna veridic. Până în noaptea nunţii tale. Când am intrat în tine prima oară m-am simţit... violat.

— îţi aminteşti că eu am fost cea violată. Şi nu doar în noaptea nunţii noastre. îmi dau seama că toate contactele noastre în pripă la porunca imediată a lui Messer Ambrogio nu m-au făcut o expertă în arta dragostei, însă sunt absolut incapabilă să pricep cum e posibil ca *eu* să te Ti forţat pe *tine.*

— Tatăl tău m-a forţat.

„Adevărat”, îşi zise în sinea ei, acel gând intrând în conştiinţa sa subit vacantă precum ciripitul unei singure păsări înspăimântate în dezmorţeala liniştită de după furtună. „El crede lucrurile acestea, le simte. A iubit-o pe Cecilia, încă o mai iubeşte. Poate că a plâns după ea, încă mai plânge după ea. Cecilia şi Maurul au fost şi ei victime ale acestei tragedii? îşi iubeşte fiul”, se întrebă ea pe neaşteptate, „în felul în care o iubeşte pe Cecilia şi nu ca pe o simplă unealtă a ambiţiei sale?” Brusc obrajii i se înroşiră de furie, ruşinată că îşi obligase soţul şi pe ea să se dezbrace în pielea goală şi să se holbeze reciproc la sufletele lor palide, înfometate.

Umerii lui puternici se prăbuşiseră.

— Regret toate acestea. Ceea ce tocmai am spus. îmi pare rău pentru tine. Mi-aş dori să fi putut fi cavalerul galant din visele tale. îmi pare rău pentru mine şi pentru Cecilia. Regret că între mine şi tine va exista pe vecie această mare întunecoasă...

Gesticula slab cu ambele mâini, ca un bolnav care se întindea după ajutor.

Beatrice nu se putea gândi decât la cât de extraordinar era totul, căci grădina de la Schifanoia era încă atinsă de magie. Poate că marea de care el tocmai vorbise nu va putea fi nicicând traversată. Dar, în cele din urmă, ea îl strigase de pe malul celălalt al acestor ape tulburi şi descoperise un alt suflet uman.

Extras dintr-un mesaj al contelui

CARLO RELGIOIOSO, ambasadorul milanez în Franţa, către LODOVICO SFORZA, „Maurul”, Duce de Bari şi regent al Ducelui de Milano. Cifrată *cito! cito! cito!* Milano, 22 mai 1493

Preailustrul meu duce de Bari,

Am avut intenţia să vă transmit Maiestăţii Voastre în persoană această dare de seamă a întâmplărilor de la Senlis, însă isprăvind o călătorie de şase sute de mile în şapte zile şi nefiind sigur că înălţimea Voastră se află încă în Ferrara, trimit această telegramă prin curier, alături de mesageri, la Toriaga şi Mantova în situaţia în care Alteţa Voastră se va găsi la aceste destinaţii...

...Maiestatea Sa Regele Creştin Carol al VlII-lea şi Maximilian, Arhiduce de Austria, au consimţit asupra unui tratat de pace extraordinar între naţiunile Franţei şi Germaniei... Proporţiile teritoriilor cedate de Maiestatea Sa stau ca mărturie elocventă a insistenţei cu care a căutat această alianţă...

...imediat după parafare Maiestatea Sa m-a chemat într-o audienţă privată şi m-a informat că acum este hotărât să treacă munţii şi că are de gând să înainteze o cerere înălţimii Voastre ca să-l susţineţi în acest efort. Ne-a asigurat cu voioşie că pretenţiile vărului său, Ludovic, duce de Orléans, vor fi lăsate de-o parte, din pricina valorii fără pereche pe care Maiestatea Sa Regele Creştin o acordă

prieteniei înălţimii Voastre. Maiestatea Sa, regele Franţei, este şi foarte doritor ca Messer Galeazzo di Sanseverino, pe care l-a numit paladinül cel mai de seamă al Creştinătăţii, să fie trimis în Franţa ca să-i dea sfaturi despre tacticile impuse de un atac al Neapolelui...

...Sunt convins că sunt un ecou slab al propriei judecăţi a înălţimii Voastre când insinuez că garanţiile Maiestăţii Sale Regele Creştin privindu-l pe Ludovic, ducele de Orléans, ar trebui privite drept o momeală în capcana francezilor şi nimic mai mult...

*

Ferrara, 24 mai 1493

Ercole d'Este, duce de Ferrara, îi înmânâ soţiei sale mesajul lui Belgioioso. Cu o furculiţă cu coada din aur şi doi dinţi despică o altă bucată de fazan fript şi o mestecă deliberat. Eleonóra termină de citit înainte ca el să fi urmat înghiţitura cu o sorbitură de vin şi îşi tamponă meticulos buzele cu un şervet din olandă. Maurul şi Beatrice erau aşezaţi în dreapta lui, cele două cupluri stăteau singure la mijlocul mesei lungi. Până şi pajilor li s-a cerut să plece.

Ercole îşi prefaţă remarcile privind ţintă pe fereastra care domina parcul ducal chiar la nordul castelului Este. Şiruri de felinare amplasate pe stâlpi marcau viitoarele străzi şi amplasamentele construcţiilor majore ale unei

noi adăugiri a Ferrarei, deja planificată cu detalii precise înainte ca prima cărămidă să fie aşezată. Rândurile de lumini schiţau fantoma unui oraş licărind în beznă.

— Chestiunea germană pe care am discutat-o în Vigevano, spuse Ercole, întorcându-se spre Maur şi aruncându-i o privire dură ca diamantul, cu buzele strânse într-o singură linie. I-a venit vremea.

— Eu m-am interesat.

Maurul dădu la iveală această dezvăluire numai cu o uşoară ezitare şi o neutralitate neînchipuită.

— Acum două săptămâni contele Belgioioso m-a avertizat că germanii şi francezii intenţionează să facă ordine la Senlis în diferendele lor. Drept răspuns, acum zece zile i-am scris fiului împăratului german, arhiducele Maximilan al Austriei, şi i-am oferit mâna surorii ducelui nostru, Bianca Maria, împreună cu o zestre de patru sute de mii de ducaţi. Aştept un răspuns până la mijlocul verii. Până atunci tatăl lui Maximilian, despre care am fost informat că este grav bolnav, cel mai probabil va muri, iar Maximilian va deveni noul împărat al Sfântului Imperiu Roman.

Beatrice şi-o închipui imediat împărătească pe nenorocita de Bianca Maria, prezidând de pe un imens tron strălucitor într-un hol îngheţat din Innsbruck sau din Anvers. La început crezuse că solia urgentă a lui

Belgioioso înştiinţa simplu despre o altă manevră diplomatică abstractă, iar conţinutul său nu va avea drept rezultat mai mult decât un sonet recitat la cină de un poet de la curte. însă gândul că dulcea şi nesăbuita Bianca Maria îşi va împacheta trusoul şi se va face nevăzută peste munţi o forţă pe Beatrice să recunoască că acest tratat parafat la Senlis le va schimba vieţile tuturor.

— Şi învestirea? îl întrebă Eleonora pe Maur cu o voce stridentă de soprană. Milano este o feudă imperială, însă niciun duce Sforza nu i-a cerut vreodată împăratului să-l învestească formal pe ducele de Milano. Puţin probabil să ne putem aştepta ca prinţii electori ai Germaniei să subscrie mariajului viitorului lor împărat cu sora unui simplu duce care nici măcar nu a fost legitimizat prin învestitura imperială. Evident că ai fost destul de isteţ să propui acest lucru când Maximilian va deveni împărat, căci se va folosi de oportunitatea de a-l învesti pe ducele de Milano.

Maurul aprobă din cap, cu trăsăturile înlemnite.

— Apoi, cine urmează să fie învestit duce de Milano? Gian Galeazzo?

Eleonora nu clipi în timpul pauzei.

— Sau tu?

Beatrice aproape că invidia abilitatea soţului său de a susţine privirea maică-sii cu

acelaşi calm neclintit.

— Aş fi chiar nesăbuit să-i cer împăratului german să *mă* învestească, spuse el neglijent. După cum ştiţi, Serenisima Republică a adoptat o rezoluţie secretă cerând invadarea imediată a teritoriilor noastre şi asasinarea mea, dacă aş încerca vreodată să devin duce de Milano.

„Ştie", medita Beatrice. „A ştiut dintotdeauna de rezoluţia secretă. La asta se referea când a spus că nu era sigur că se poate proclama duce."

— În acest caz îi vei permite Republicii să te distrugă într-o manieră mai eficace.

Ercole vorbi cu dicţia infatuată şi elegantă a unui bărbat educat realmente din copilărie.

— Republica nu va fi nevoită să cheltuiască niciun ducat ca să scape de Maur. Pentru că atunci când temutul Alfonso de Aragon devine rege al Neapolelui, o să facă asta pentru ei.

Ochii Eleonorei licăriră iritaţi către soţul ei.

— Acest pericol nu există în prezent. Tatăl meu continuă să se bucure -

— Tatăl tău a avut o viaţă foarte lungă, rosti Ercole întrerupând-o. Mai lungă, ar considera oricine, dacă a dorit Dumnezeu să-i suporte lipsa de cucernicie.

Fălcile musculoase ale lui Ercole se contractară.

— Mai lungă decât aşteptarea diavolului pentru sufletul lui.

— Domnul va ţine socoteala păcatelor tatălui meu, nu tu, bărbate.

Eleonora îşi făcu semnul crucii.

— în ceea ce-l priveşte pe fratele meu, Alfonso, cred că statele Italiei îl vor putea împiedica când va veni vremea.

— Statele Italiei nu vor face absolut nimic dacă Gian Galeazzo, după ce va fi învestit de către împăratul german, va dori să-şi exercite deplina dominaţie ca duce de Milano — după cum fără niciun dubiu socrul lui Gian Galeazzo va insista ca el să acţioneze. Maurul va fi obligat să demisioneze din funcţia de regent, iar Milano va deveni o provincie a Neapolelui.

Eleonora se ridică ţeapănă şi se întoarse ameninţătoare spre soţul ei.

— Ţi-ai petrecut prea mult timp cu arhitecţii tăi, trasând pe hârtie schiţele unor lucruri care nu există.

Ercole continua să-l privească pe Maur, strângându-şi şi umflându-şi fălcile în timp ce muncea metodic la o altă bucată de fazan. în cele din urmă îşi tamponă gura şi lăsă jos şervetul.

— Dacă *tu* nu insişti să primeşti învestirea de la împărat, nu vei supravieţui, familia ta nu va supravieţui, iar Italia nu va mai rămâne în viaţă.

— Aiureli!

Eleonora bătu în masă cu pumnul său cărnos.

— Cine-ţi spune lucrurile astea? Vrăjitorul ăla în preajma căruia stai mereu şi care te îmbrobodeşte că poate să conjure moartea?

Beatrice avea senzaţia că făcuse un salt mortal printr-o ploaie de stele. Era buimăcită de prorocirea apocaliptică a tatălui ei, însă era chiar şi mai uimită de conştientizarea faptului că Tata şi Mama, despre care întotdeauna presupusese că se închinau aceleiaşi religii comune a unei Halii unite, se contraziceau atât de violent.

— Ştii că-ţi împărtăşesc grijile, milord Tată, spuse Maurul răsucindu-se spre Ercole.

îşi împreună calm vârfurile degetelor.

— însă singura mea grijă în acest moment este doar să ţin Franţa deoparte şi, am ajuns în acest punct, să-mi consacru întreaga atenţie integrităţii alianţei noastre cu Roma şi cu Veneţia. Ultimul lucru de care avem nevoie în această conjunctură este o dezertare oportunistă care-i va convinge pe francezi că ne lipseşte unitatea de a le ţine piept.

Ercole îi oferi zâmbetul său sec, schimonosit.

— Dacă Serenisima Republică e pusă faţă în faţă cu alternativa de a-şi aduce tributul pentru apărarea comună a Italiei sau de a-şi abandona aliaţii, ne vor oferi francezilor deja bătuţi şi legaţi.

Ercole smulse enervat de pe faţa de masă mesajul lui Belgioioso.

— Arată-i asta Republicii. Spune-le că dacă le permite francezilor să cucerească Milano, Republica se va trezi că oştenii francezi se uşurează în Marele Canal. Singurul lucru care consolidează o alianţă mai puternic decât lăcomia este frica. Spune-i *Veneţiei* că, dacă nu consimte public la apărarea noastră mutuală, atunci nu vom avea altă scăpare decât să ne facem din regele Franţei aliatul nostru şi să-i permitem armatei acestuia să traverseze munţii.

— Sminteală, bodogăni Eleonora.

Beatrice aruncă o privire spre ferestre, întrebându-se cum devenise această seară de primăvară aşa de sufocantă. Luminile din parc dădeau impresia că fâlfâiau ca şi cum ar fi fost pictate pe o culme ce se învârtea lent. Se simţea scăldată în arşiţă şi ştia că trebuia să părăsească încăperea sau va leşina.

— Milord Tată, spuse ea, ridicându-se şi aplecându-se stângaci, dacă mă scuzaţi, am nevoie de aer.

*

Balconul, suspendat la trei caturi deasupra şanţului pe un şir de contraforturi din pietre mici, avea sub stăpânire panorama parcului ducal către nordul Ferrarei. Beatrice se rezemă de balustrada din marmură. Oraşul plin de lumini al tatălui ei pâlpâia în noaptea de primăvară. Extinderea cea vastă era intitulată Terra Nova. Pământul cel Nou.

Se concentră asupra şirurilor regulate de felinare, încercând să-şi dea seama de ceea ce tocmai auzise la masa tatălui ei. îşi aminti de ceea ce Dante scrisese despre Şansă: de la anotimp la anotimp şi de la teritoriu la teritoriu, se transformă la nesfârşit şi astfel trebuie grăbită după propria-i necesitate. Beatrice avea senzaţia că gonea după Şansă într-un fel de Terra Nova, un teritoriu nou unde făcliile speranţei licăreau nedesluşit într-o sălbăticie de nesiguranţă şi de teamă.

Urme de paşi păcăniră pe culoarul din piatră. Nu se întoarse, însă ştia că era soţul ei. El se opri la o lungime de braţ depărtare de ea şi privea tăcut în noapte.

— Tatăl tău îl va construi, zise, până la urmă, şoptit Maurul. Am văzut planurile. Magnifice. Ceea ce vezi în seara aceasta sub formă de lumină va dăinui în piatră mii de ani de acum încolo.

Păru satisfăcut de această chezăşie şi deveni iarăşi tăcut.

Beatrice invocă oraşul, un monument în cinstea tatălui ei la mult timp după ce va fi dispărut de pe străzile lui. însă straniu, nu putea să conceapă moartea tatălui ei, nu putea, nici măcar cu cea mai adâncă intuiţie, să se vadă condamnată să-l jelească.

— Lumina înţelepciunii, spuse Maurul aproape doar pentru sine. Poate că aceasta este lumina înţelepciunii, aceste felinare în

beznă.

Se opri ca şi cum ar fi fost izbit de propria-i revelaţie.

— Şi probabil că această lumină este vizibilă şi pe valea râului Ticino când canalele de irigat sunt luminate de soare şi devin o reţea de argint lichid, până unde poate vedea ochiul omului.

Se întoarse spre ea.

— Asta e ceea ce eu şi cu tatăl tău construim. Trimitem lumina înţelepciunii, a păcii şi a prosperităţii de-a lungul Europei. Nu sub forma unor zori impetuoase ale unui soare nou, ci unul câte unul, atârnând felinarele inteligenţei într-o pădure întunecoasă.

O clipă Beatrice îl lăsă să o ademenească în pădurea întunecoasă, călăuzită doar de farul vorbelor lui. O apucă de umeri cu fermitate, însă delicat, şi o răsuci ca să-l privească direct în faţă. Se întrebă dacă avea de gând să o sărute. Se întreba cum s-ar fi simţit...

— Tatăl tău şi cu mine vrem ca tu personal să duci mesajul lui Belgioioso în faţa Veneţiei şi să le soliciţi o declaraţie de apărare reciprocă. Vorbeşti la fel de bine ca oricare dintre ambasadorii noştri şi, ca fiică a ducelui Ercole şi soţie a Maurului, prin prezenţa ta vei proclama în faţa întregii Italii imperiozitatea cu care privim această situaţie. Şi bineînţeles, ca proaspătă mămică, ai putea chiar să determini Serenisima Republică să te pri-

veească cu simpatie. Cu siguranţă, cu mai multă simpatie decât îi vor arăta contelui Tuttavilla.

Mincinos. Sau poate că-i dezvăluia doar o parte din adevăr.

— Vrei altceva, îi spuse ea ursuză.

— Da.

Vocea Maurului sună jenată, surprinsă de propria-i candoare. însă ochii înaintară agresivi.

— Vreau să le pui întrebări conducătorilor Veneţiei în folosul meu. Presupun că acum eşti conştientă că Republica a adoptat o rezoluţie secretă cerând -

La cuvintele „rezoluţie secretă", adevărul se ridică din întunecimea pădurii neguroase. Beatrice avu imaginea propriei fiinţe alergând nebuneşte prin Terra Nova, strângând mânuţa fiului ei, încercând să răzbată prin noaptea neîndurătoare. Când vorbi, nu mai avea aer, ca şi cum alergase în realitate.

— Dacă vrei să apelez la Veneţia ca să retragă rezoluţia secretă care te împiedică să devii duce de Milano, trebuie să ştii că nu voi face niciodată asta.

— Nu. Nu îţi cer să faci asta. Vreau doar să-i întrebi în ce circumstanţe vor lua în considerare retragerea -

— Nu sunt vreun măscărici de ambasador pe care să-l păcăleşti cu jocuri de cuvinte.

— Nu ai auzit nimic din ce-a spus tatăl tău?

— Tata m-a vândut ţie. Sunt sigură că îţi permiţi să-i cumperi şi vorbele.

Beatrice fu surprinsă cât de lesne se mâniase pe tatăl ei. Era atât de obişnuită să o învinovăţească pentru toate pe Mama.

El îi aruncă privirea sa înfuriată „nu înţelegi deloc”

— în mod clar nu eşti conştientă că eu sunt cel care ţine toate lucrurile acestea la un loc. Tatăl tău se pregăteşte deja să-l trimită pe fratele tău în Franţa ca să-i ofere armatei franceze libera trecere prin Ferrara, în situaţia în care nu pot obţine de la veneţieni un angajament ferm şi public de apărare reciprocă.

Beatrice râse, notele înalte şi aspre săltând în noapte.

— Deci tu eşti bărbatul de care depinde pacea Italiei?

Ochii Maurului se dilatară iritaţi într-adevăr. Plecă de lângă ea şi îşi aşeză mâna pe balustrada din piatră a balconului. O vreme privi în jos în şanţul negru şi unsuros, bretonul învăluindu-i chipul.

— Nu am dormit niciodată alături de tine, ca să ştii ce visez. Visez sânge. Nu sângele dulce, roşu ca vinul lui Hristos, care curăţă omenirea. Visez sânge care se încheagă negru şi urât mirositor şi în care mişună muştele. Sânge pe care l-am văzut.

îşi încleştă palmele pe balustradă, încheieturile degetelor ridicându-se ca nişte corzi.

— Am semnat cu propria-mi mână moartea unui bărbat a cărui singură crimă a fost loialitatea faţă de statul nostru şi am privit cum sângele îi pompa afară din gât. Am... am fost martor al unor lucruri pe care fratele meu le-a înfăptuit şi pe care nu ţi le voi povesti, căci nu mă vei ierta dacă o voi face, lucruri...

Maurul apucase balustrada cu o aşa ferocitate că braţul îi tremura.

— încă mai aud ţipetele. Ţipetele inocenţilor care nu au putut să înţeleagă răul... Şi îl şi miros. Miros un sat după ce mercenarii au făcut o descindere şi le-au smuls maţele plugarilor. Sânge şi fecale. Miros la fel. în ziua în care am devenit regentul nepotului meu, am jurat că nu voi mai întări mortarul statului cu sânge şi am suportat furia multora dintre prinţii Italiei, inclusiv pe a bunicului şi pe a tatălui tău, umblând după o pace pe care nimeni altcineva n-o dorea. Nu am nevoie să-mi dovedesc pasiunea mea pentru pace în faţa unei fete care-şi imaginează că războiul înseamnă trei zile de turnir.

Se întoarse spre ea.

— Pot doar să-ţi spun asta. Dacă nepotul meu va continua să domnească ca duce de Milano, cu siguranţă va fi război, căci unchiul tău Alfonso se va folosi de duşmănia verişoarei tale Isabela faţă de mine ca să-şi justifice agresiunea. Şi atunci tot ceea ce am

construit va fi prădat şi ruinat.

„Dar Iş nu ar face asta”, îşi zise Beatrice. Iş nu o minţise de-adevăratelea, chiar dacă îi făcuse rău cu suspiciunile sale, chiar dacă Iş probabil că o minţise în legătură cu vreun lucru care nu avea nimic de-a face cu faptul că Gian ar fi trebuit sau nu să fie duce de Milano. Beatrice ştia că adevăratul mincinos era soţul ei; aşa erau şi tatăl şi mama ei. Avea dovezi că *ei* minţiseră, că îi făcuseră răni adânci în inimă. Ei o vor trăda, însă Iş niciodată. Iubirea era singurul adevăr care conta cu adevărat. Şi în pofida lunilor de îndoială şi de separare, şi-a dat seama că încă o mai iubea pe Iş.

— Dacă va trebui să colaborez cu tine ca să devii duce de Milano, îmi voi înşela verişoara, spuse ea cu o fervoare onestă. Şi nu pot să fac asta niciodată.

Făcu un pas către ea şi se gândi o secundă că s-ar putea să izbucnească furios şi să o arunce de la balcon, un martiriu glorios. Dar el se uită în jos la ea şi spuse:

— Eşti credincioasă. Respect asta.

O studie cu atenţie.

— Când m-am căsătorit cu tine acum doi ani, erai o copilă. Acum devii femeie. O femeie atrăgătoare şi foarte inteligentă. Nu ştiam că vrei să devii şi înţeleaptă. Ştiu că eu, la vârsta ta, nu mi-o doream. Nu m-am îndrăgostit niciodată de o femeie care era inteligentă

când am cunoscut-o. Se pare că toate femeile pe care le-am cunoscut şi-au dobândit înţelepciunea pentru că m-au tolerat.

Beatrice nu înţelegea în ce fel folosea el cuvântul „iubire”. El nu o iubea, nu avea de gând să o iubească…

Ridică o mână şi îi mângâie obrazul cu degetele. Fără să ştie de ce, se întinse şi îi apăsă mâna pe buzele sale. Veni mai aproape şi îi sărută degetele. Ea îl privi în ochi, apoi coborî privirea. O clipă mai târziu buzele lui şuşoteau tăcute peste ale ei. Ceva o tulbura în interiorul său, tentativa unei note de pe o liră ciupită atât de tare, încât ştia că, dacă melodiile extravagante ale acesteia ar fi fost vreodată interpretate, nu va mai fi în stare niciodată să detecteze disonanţa subtilă a minciunilor lui.

El se retrase.

— Trebuie să o porneşti pe fluviu mâine devreme. Şi ştiu că vrei să-ţi petreci timpul acesta cu fiul nostru. Îţi voi cere doar să înmânezi mesajul lui Belgioioso Serenisimei Republici şi să îi rogi să facă o declaraţie publică de apărare reciprocă. Asta şi nimic mai mult.

îi atinse din nou obrazul şi plecă.

Beatrice îl privea depărtându-se, totul învârtindu-se în mintea ei, maşinăria Zeiţei Fortuna manipulând noi permutări bizare. Pe moment intră în panică la gândul de a-şi

părăsi fiul timp de zece zile, temându-se că-i va face lui Ercole cam ceea ce-i făcuse Mama ei. Apoi îşi zări soţul oprindu-se în pragul uşii de sub turn, aruncând o ultimă privire luminilor în depărtare şi, pentru prima oară din ziua nunţii sale, simţi fiorul nervos şi tulburător al gândului cum ar fi dacă ar face dragoste cu el.

*

Poate că adormise, sau poate că nu, însă auzea spiritele murmurând în atmosfera densă, înăbuşitoare. Numai când au început să ţipe a fost sigur că era treaz.

Maurul sări din pat şi se îndreptă împleticindu-se spre fereastră, ca şi cum căuta o scăpare. Cu mâini tremurătoare trase într-o parte obloanele deja întredeschise. Câteva torţe încă mai ardeau în Terra Nova, fărâme de lumină în pustiu.

Ţipetele se opriseră, însă oroarea a ceea ce auzise era un zumzăit continuu. Fata ţipase prima în timp ce Galeazzo Maria o viola, sodomizând-o cu o perversitate indescriptibilă. Apoi urlă tatăl ei, protestul înăbuşit, isteric al unui om deja sigilat în coşciugul său. Erau sunete pe care le auzise de fapt cu ani în urmă şi nu le va uita nicicând. însă ultimul ţipăt nu-l mai auzise până acum. Nu era tonul strident al fricii şi durerii, ci bocetul terifiant, metafizic, al unui suflet jupuit de toată demnitatea şi speranţa.

Ţipătul unei femei care-l privise pe Diavol în faţă şi văzuse expresia rânjită, dementă a primului copil pe care-l purta în pântece.

Maurul îşi apăsă tâmplele ţipătoare cu degetele şi le porunci să tacă. întâmpină yidul care urmă cu un suspin convulsiv, amar.

— lartă-mă, mamă, şopti el.

CAPITOLUL 31

Extras dintr-o epistolă a BEATRICEI D'ESTE DA SFORZA, Ducesă de Bari, către LODOVICO SFORZA, „Maurul", Duce de Bari şi regent al Ducelui de Milano. Chioggia, 26 mai 1493

...şi, după cum am promis să trimit de îndată înălţimii Voastre un raport complet şi precis al misiunii mele în Veneţia, încep cu amănuntele succesului meu la *scartino,* dobândit pe parcursul voiajului nostru de astăzi... până în momentul când am ajuns în această după-amiază aici am câştigat cinci sute de ducaţi de la doamnele mele de companie, care şi-au aruncat cărţile dezgustate şi au purces să se sfădească furioase între ele dacă victoriile mele se datorau dibăciei mele sau hatârului norocului. Sinceră să fiu, am câştigat atâtea mâini că trebuie să subscriu succesele mele ambelor calităţi şi o consider ca pe o prevestire de bine pentru restul călătoriei mele...

Extras dintr-o epistolă a BEATRICEI

D'ESTE DA SFORZA către LODOVICO SFORZA. Veneţia, 27 mai 1493

...Pe insula Sfântului Clement, Serenisimul Doge Agostino Barbarigio ne-a condus la bordul unei *bucintoro,* care este o galeră de o mărime impresionantă, cu şiruri de vâsle precum nişte aripi uriaşe şi multe ornamente suflate cu aur şi tende stacojii. O sută şi treizeci de doamne veneţiene erau aşezate în rânduri în spatele Dogelui la prora bi/ciniaro-ului, iar Dogele ne-a poftit pe mine, pe Madame, mama mea, pe contele Tuttavilla şi pe ceilalţi ambasadori şi o parte din alaiul nostru, cât a putut fi găzduit, să ia loc în faţa lor. Am pomit din nou la drum şi, după ce am traversat printre insulele La Giudecca şi Sfântul Giorgio, am întâlnit galere, barje, gondole şi goelete într-un număr atât de mare, că însuşi oraşul Veneţia părea o simplă prelungire a acestei insule plutitoare de corăbii de toate tipurile, unele dintre ele înarmate cu şiruri de tunuri care bubuiau saluturi (la Fiecare detunătură contele Tuttavilla putea fi văzut făcându-se mic de frică), iar altele ornate precum nişte grădini. Până şi gondolele erau minuţios decorate cu flori şi cu baldachine din mătase colorată... Printre aceste vase am întâlnit o plută întinsă cu figurile lui Neptun şi ale Minervei stând alături de un munte enorm confecţionat din lemn pictat şi pânză de prelată, mai sus

amintitul munte încoronat cu vipera Sforza şi leul veneţian al Sfântului Marcu. Mai întâi Neptun începu să danseze şi să jongleze cu mingi pe muzica tobelor şi a tamburinelor... Apoi Minerva izbi muntele cu lancea ei, iar un măslin se înălţă din interiorul muntelui ca şi cum ar fi fost vrăjit, după câte s-ar părea prin intermediul unui dispozitiv automat similar cu cel pe care l-a născocit maestrul Leonardo. După aceea Neptun lovi muntele cu tridentul său şi la suprafaţă ieşi un cal viu. Iar după asta, personaje de toate felurile apărură dinăuntrul muntelui, cu cărţi deschise în mâini, semnificând că se gândeau cum să boteze oraşul găsit pe munte, onoare pe care, în cele din urmă, o adjudecară în favoarea Minervei şi nu a lui Neptun. Minerva alese numele de Atena, leagănul naşterii tuturor învăţăturilor. Aceasta, ni s-a povestit, voia să simbolizeze că statele mari se întemeiază prin mijloacele arbitrajului împăciuitor...

în plus faţă de această scurtă reprezentare teatrală au mai existat multe plute ce duceau actori şi figuri reprezentând diferitele bresle ale Veneţiei, toţi foarte ingenioşi şi încântători la vedere. Şi aşa am intrat pe Marele Canal, unde Dogele, care ne vorbea în cea mai familiară şi animată manieră în pofida vârstei sale venerabile, avu imensa plăcere de a ne atrage atenţia asupra tuturor palatelor principale, acestea având rânduri de rame

care se aseamănă cu dantela prin modelele sale splendide. Covoare persane atârnau de la fiecare balcon şi ghirlande împodobeau coloanele logiilor. Toată lumea venise pe marginea apei ca să observe procesiunea, până şi sclavii negri, care se cocoţaseră pe stâlpii din afara uşilor bucătăriilor. Dogele ne-a pomenit despre multele doamne gingaşe care îşi făcuseră apariţia la ferestre şi la balcoanele împopoţonate cu toate giuvaierurile, însoţite de pudeli, de maimuţe şi de păuni. Ne-au mai etalat discret şi numeroasele curtezane, în aceeaşi măsură de splendid gătite precum doamnele familiilor nobiliare. Serenisimului nu i-a fost jenă să le recunoască pe aceste femei, ne-a spus el, căci ele contribuiau la foarte multe fapte bune pentru Republică, ca rezultat al birurilor foarte împovărătoare la care erau supuse – doar taxa pe prostituţie fiind îndestulătoare cât să echipeze întreaga marină veneţiană! După ce am văzut toate aceste privelişti, am sosit la palatul tatălui meu, unde Dogele a insistat să ne escorteze până la apartamentele noastre, deşi Madame, mama mea, şi cu mine l-am implorat să-şi cruţe sănătatea. Am găsit palatul plin cu tapiţerii şi cu draperii în culorile familiei Sforza atârnând pe pereţi, iar paturile acoperite cu satinuri brodate cu emblema Sforza... în această seară s-au întrunit trei gentilomi ai Republicii, oră la

care am solicitat o întrevedere cu acest organism... îţi voi scrie iarăşi mâine dacă audienţa a avut loc. Mă supun înălţimii Voastre...

*

— Dacă înălţimea Voastră mă va scuza, voi expedia această scrisoare Alteţei Sale, soţul domniei voastre, şi voi începe să sortez mesajele pe care le-aţi primit aici. Sunt sigur că înălţimea Voastră are neapărată nevoie de odihnă.

Vincenzo Calmeta, noul secretar al Beatricei, un tânăr poet chipeş, cu maniere cizelate, dar totuşi sincere, ţinea într-o mână un snop de notiţe şi invitaţii pecetluite, iar în cealaltă mână scrisoarea pe care Beatrice tocmai i-o dictase. O privea aşteptând.

Beatrice îi dădu liber lui Calmeta, deşi îi făcea plăcere compania sa mucalită şi devotamentul evident faţă de ea. Nu era pregătită să meargă la culcare în ciuda zilei lungi, istovitoare. Avea în continuare senzaţia că mergea pe o punte în tangaj, însă, în loc să îi fie greaţă, senzaţia uşoară, plutitoare îi intensifica voioşia zumzăitoare. Putea să închidă ochii şi să retrăiască totul: marea colorată şi tumultuoasă de corăbii, oraşul vechi, aproape oriental a cărui siluetă se profila pe cerul de un albastru ameţitor, bubuitul tunurilor, zbieretele trâmbiţelor şi refrenele surprinzătoare de „Maur!” Alături de ziua în care-l ţinuse în braţe pe Ercole,

aceasta fusese cea mai grozavă zi din viaţa ei. Veneţia, cel mai puternic oraş al lumii. Buricul pământului. „Iar astăzi”, îşi zicea în sinea ei, „eu am fost centrul buricului lumii”

Abandonă în silă imaginile triumfătoare şi ridică pachetul de documente pe care-l plasase pe măsuţa de lângă pat. Le mai parcurse o dată în goană, doar ca să se mulţumească că memorase deja punctele pe care soţul ei o instruise să le sublinieze când va prezenta solia lui Belgioioso în faţa Serenisimei Republici. Nu avea nicio îndoială privind misiunea sa; tot ceea ce propunea soţul ei era calculat să asigure apărarea Italiei. Până şi cel mai sceptic ochi nu ar fi putut să depisteze printre cuvintele lui un argument pentru propriile sale ambiţii.

Puse documentele jos când se auzi ciocănind la uşă. Eleonora intră fără să fie anunţată, cercetă încăperea în fugă şi legă unul dintre şireturile din aur care strângea laolaltă draperiile baldachinului. Beatrice se avântase în sfere prea înalte ca să fie iritată de felul cum mama sa se agita prin dormitor precum o cameristă. Mama nu se putea abţine, fiind atât de irevocabil cu picioarele pe pământ.

— Trebuie să fii foarte, foarte prudentă mâine când te vei adresa conducerii Republicii, spuse Eleonora după ce până la urmă îşi îndreptase atenţia spre Beatrice. Ne

aflăm într-o situaţie foarte delicată, aşa că transmite-ţi mesajul exact cum te-a învăţat soţul tău. De-ar fi dat Domnul ca soţul tău să nu te împovăreze cu această responsabilitate şi să-ţi Ti permis să te bucuri de prima ta vizită la Veneţia.

— Mama, contele Tuttavilla zice că recepţia noastră din această după-amiază a fost cea mai extravagantă din câte s-au văzut în Veneţia de mulţi ani. îmi vine greu să cred că veneţienii au obiceiul de a le face aşa o primire inamicilor.

Iar Beatrice deja se considera de-a dreptul intimă cu Dogele.

— Adu-ţi aminte că simbolul Veneţiei este Leul Sfântului Marcu, zise Eleonora. Şi nu trebuie să-ţi faci griji când rage Leul, ci când te invită să-ţi aşezi capul în gura lui.

— Mama – Beatrice fu recunoscătoare că era întreruptă de o altă bătaie în uşă. Mama, trebuie să văd cine a venit.

Deschise uşa şi-l reprimi pe Calmeta, care începu să facă plecăciuni şi să se scuze când dădu cu ochii de Eleonora. Beatrice îl înşfăcă de mânecă.

— Nu, nu, maestre Vincenzo, spuse ea ca să fie auzită de mama ei, ştii că trebuie să isprăvim epistola către soţul meu.

Calmeta era suficient de sensibil ca să înţeleagă deja natura relaţiei Beatricei cu mama ei, aşa că înţelese de ce era nevoie să

termine o scrisoare pe care deja o expediase. îşi luă de jos tăbliţa de scris şi se prefăcu că se pregăteşte pentru dictare. Beatrice îşi sărută mama de noapte bună şi închise uşa după ea.

— înălţimea Voastră, nu sunt sigur ce să fac cu asta.

Calmeta scoase o notiţă cu pecetea ruptă de sub tăbliţa de scris.

— Autorul, care nu s-a semnat, spune că are o scrisoare pentru soţul domniei voastre şi insinuează ca Alteţa Voastră să fiţi agentul care să i-o transmită.

Calmeta se încruntă zeflemitor.

— înălţimea Voastră, bărbatul spune că această scrisoare pe care doreşte să o duceţi mai departe soţului domniei voastre este de la ducesa de Milano.

Sprâncenele Beatricei se înălţară.

— Corespondentul nostru *incognito* zice că trebuie să trimiteţi mâine dimineaţă pe cineva în care aveţi încredere la San Marco, purtând această broşa într-o mantie roşie şi să-l puneţi să aştepte lângă icoana Fecioarei din aripa de vest.

Calmeta îşi deschise mâna dreaptă şi dădu la iveală o broşă din metal ieftin, smălţată cu, dintre toate lucrurile, un crin franţuzesc.

— înălţimea Voastră crede că acesta e vreun fel de complot franţuzesc ca să ne submineze misiunea?

Beatrice medită o clipă, inima sa bubuitoare părând să o aducă cu picioarele înapoi pe pământ, deşi ea naviga încă pe mare. Bineînţeles că Iş nu-i va scrie niciodată soţului ei – şi apoi să i-o trimită pe calea asta ocolită? însă cel puţin era sigură de un lucru.

— Nu, Vincenzo, nu e un scenariu al francezilor. Nici măcar francezii nu sunt aşa de lipsiţi de tact ca să-şi murdărească mâinile în felul ăsta.

— Dar nici nu sunt suficient de subtili ca să ne trimită o broşă în speranţa că nu vom ţine cont că şi-au băgat nasul în această chestiune, adăugă Calmeta cu un zâmbet crispat.

— Oricine ar fi, sunt sigură că această persoană încearcă să provoace necazuri pentru propriu-i interes.

Beatrice se simţi în siguranţă intuind că, într-un fel, această mică intrigă prevestea o mare încurcătură. Dacă ar fi fost menţionat oricine altcineva, dar nu Iş, ar fi insistat să dea uitării complet această poveste. îşi aminti tacticile pe care le-a folosit ca să-şi bată doamnele la *scartino;* un jucător bun ştie când să scape de cărţile proaste... însă era posibil ca Iş să se afle în spatele acestei poveşti, că într-o manieră complexă punea la cale o reconciliere?

— înălţimea Voastră, sunt dispus să merg la San Marco mâine, fie şi numai ca să vă satisfac curiozitatea.

— Nu, Vincenzo.

Luă notiţa şi broşa şi le examină.

— Asta nu-mi place. S-ar putea să fie periculos pentru tine.

— înălţimea Voastră, îmi vine greu să mă gândesc că mă voi afla în pericol în San Marco, numai dacă traista îmi va fi prădată de vreun pungaş sau voi ceda şi traista şi virtutea vreunei curtezane. Regret doar că această misiune nu poate fi mai periculoasă, astfel încât să-mi pot dovedi şi mai energic devotamentul faţă de înălţimea Voastră.

îşi dădu seama că Vincenzo a spus asta cu toată sinceritatea. Poate, se gândi ea uşor înfiorată, chiar era îndrăgostit de ea – într-un mod cast, cavaleresc. Nu voia ca el să meargă în San Marco, însă, dacă-i interzicea, o să-i domolească bucuria din ochii săi cenuşiu catifelaţi.

— Cred că este foarte periculos, Vincenzo, însă am încredere că doreşti să mă cruţi de durerea pe care aş suferi-o dacă ţi s-ar întâmpla ceva. Vei fi foarte atent.

*

în cele cinci domuri vaste în stil bizantin ale bazilicii San Marco răsunau ecouri pe trei nivele sonore. Mai înainte de toate, incantaţiile sonore ale preoţilor care celebrau utrenia din altarul înalt. O polifonie fermecătoare se adăuga trilurilor delicate ale curtezanelor, pe măsură ce defilau prin navă.

Buclele lor blonde lungi până la umăr, decolteurile lustruite şi straturile concentrice de perle şi de coliere din aur constituiau un plus adecvat la odoarele bisericeşti. Cu mozaicurile sale sclipitoare acumulate de-a lungul a şapte secole, cu lambriurile din marmură, cu marea catapeteazmă suflată cu aur şi smălţuită şi cu toate candelabrele şi icoanele bizantine, bazilica San Marco arăta ca o casetă imensă cu bijuterii.

Cel de-al treilea sunet era un zumzet rezonant şi şoptit iscat de conversaţiile pe furiş într-o duzină de diverse dialecte italieneşti şi limbi străine. în aceeaşi măsură în care San Marco era un bazar al cărnii, era şi o bursă a unora dintre mărfurile de primă importanţă ale vestitei Veneţii: secretele. Diplomaţii, agenţii, exilaţii şi asasinii din toată Europa se strângeau aici ca să facă troc de informaţii, de minciuni şi de vieţi.

Doi bărbaţi, deghizaţi precum majoritatea tovarăşilor lor în anonimatul capelor din catifea neagră croite după moda veneţiană şi cu părul până la umeri, îşi întinseseră dugheana în braţul stâng al imensei bazilici greceşti în formă de cruce. Acest transept era realmente o catedrală în sinea sa, cu propriul său dom avântat şi cu capelele de o parte şi de alta a coridorului, ale căror bolţi erau ca nişte butoaie bogat decorate. Lumina blândă a dimineţii se fdtra prin ferestrele care

încercuiau domul şi unul dintre bărbaţi îşi plecă uşurel capul înainte, astfel încât părul său lung să-i ascundă cele patru cicatrici livide de pe obrazul stâng.

— Te-ai gândit ce vei face dacă nu vine nimeni? întrebă bărbatul cu cicatrici pe faţă.

— Giovann, trebuie să înţelegi că nu te mai ascunzi într-un sat din Apulia, îi răspunse răspicat companionul său. Singurul lucru pe care l-am învăţat aici este că în Veneţia există întotdeauna un alt cumpărător.

— Nici măcar nu ar trebui s-o vindem. Dacă apare cineva ne vom asigura că o reprezintă pe ducesa de Bari şi apoi o să isprăvim cu asta. Această scrisoare a fost cumpărată cu sânge şi nu poate fi vândută decât în aceeaşi monedă, spuse Giovann cu amărăciune.

— Nu avem nicio garanţie că Maurul sau Republica va face ceva cu scrisoarea asta, poate cu excepţia faptului de a o pune pe foc, şopti imperios cel de-al doilea bărbat. Dar dacă îi vom face interesaţi pe Maur şi pe Veneţia să liciteze unul împotriva celuilalt, vom putea profita cel puţin ca să ajungem în Franţa şi să contribuim la eforturile prinţului Antonello.

— Cum ai de gând să te apropii de Serenisima Republică? întrebă Giovann.

— Am iniţiat deja o conversaţie cu reprezentantul lor, murmură cel de-al doilea bărbat. I-am sugerat natura mărfii noastre şi am aranjat să discutăm din nou după ce se va consulta cu conducerea. Ceea ce ne va

permite să stabilim dacă Maurul doreşte să plătească înainte de a negocia cu Republica. Acum caută mantia roşie.

Trecu o jumătate de oră. Giovann îşi înghionti însoţitorul.

— Preotul acela în sutană neagră, de lângă icoana Fecioarei. Nu se află aici ca să ceară de pomană ori să participe la slujbă. Nu face nimic altceva decât să ne privească.

Vreo treizeci de persoane ascunseseră realmente vederii icoana bizantină cu rama încrustată cu odoare, piesa centrală a unui micuţ altar din marmură. Cel de-al doilea bărbat căuta concentrat prin mulţime. Dădu din cap.

— Nu văd niciun preot.

— A dispărut, spuse Giovann. Ne-a văzut că ne uităm la el. Cred că se află aici ca să administreze sacramentele Republicii. Am fost nişte blegi să credem că Republica va plăti pentru un lucru pe care-l pot fura cu uşurinţă. Ar trebui să plecăm acum, imediat.

Şoapta sa şuiera alarmată.

— E cineva cu o mantie roşie lângă...

în secunda în care bărbatul se întrerupse, ochii săi se bulbucară larg de groază şi de durere. Preotul stătea în spatele lui, cu o mână strângându-i braţul, iar cu cealaltă trântindu-i un pumn în spinare. Victima icni: „Pleacă, Giovann...” apoi coşmarul său începu, dându-şi ochii peste cap, sângele prelingându-i-se pe bărbie şi trupul i se prăbuşi în braţele

preotului.

Giovann aruncase doar o privire fugară trăsăturilor acviline ale preotului veneţian, înainte de a se răsuci pe călcâie şi a o lua la goană prin mulţime. Bâjbâia prin pelerină după cuţit. Privi înapoi şi îl văzu pe preot izbind la pământ o curtezană, care în cădere îl blestemă în gura mare. Brusc îi trecu prin minte că nu era suficient doar să scape; dacă nu-l omora pe criminalul năimit al Republicii, în câteva minute descrierea sa va circula printre renumitele şi eficientele forţe de securitate veneţiene.

Greşea oprindu-se să-l aştepte pe preot, căci încetinea şi-i dădea voie acestuia să-l prindă. După o clipă îşi dădu seama de asta şi se învârti alarmat. Singurul indiciu că preotul trecuse vreodată pe acolo era curtezana care se ridicase în picioare. Trase arogantă de trâmbele din mătase albă ale camizolului care se întrezăreau prin despicăturile mânecilor sale, bolborosind ceva despre preoţii care sodomizează băieţaşii.

*

— înălţimea Voastră, înţelegeţi că vă veţi adresa celor şase funcţionari conducători ai Serenisimei Republici în Sala del Collegio, nu întregului corp al Republicii în sala Senatului.

Contele Girolamo da Tuttavilla, capul ambasadei milaneze, îşi coborî sprâncenele dese. Nu era prea sigur că Beatrice îi asculta

rezumatul.

— Aceşti bărbaţi sunt aleşi dintre cei trei sute de membri ai Republicii, care, la rândul lor, sunt şi ei aleşi din cei o mie două sute de nobili care sunt distribuiţi prin drept de naştere în Consiliul Major. Aşa că atunci când vă veţi adresa acestor şase gentilomi, vă veţi adresa întregii Veneţii.

Beatrice aprobă din cap; îl scuza pe contele Tuttavilla pentru că presupunea că e absentă. Aruncă o ocheadă şemineului din marmură din faţa ei, făcut fărâme, purtând încă semnele pârjolitoare ale focului care, cu zece ani în urmă, făcuse ravagii în palatul Dogelui, reşedinţa ocârmuirii Veneţiei. Exteriorul palatului fusese somptuos refăcut, însă sărăcăcioasa conducere decisese să stagneze renovarea interiorului. Pereţii, peste care agăţaseră tapiserii, fuseseră tencuiţi în pripă, în timp ce lucrările serioase de refacere a picturilor murale şi poleirea cu aur a tavanelor fuseseră amânate la infinit. Anticamera în care aşteptau Beatrice şi trimişii milanezi era micuţă şi simplă, o încăpere pe care o puteai găsi în locuinţa unui negustor milanez de condiţie medie. în închipuirea sa, Beatrice repetase o urare zeloasă sutelor de gentilomi gaianţi dintr-o sală vastă, splendidă. Acum se vedea stând bot în bot cu o jumătate de duzină de funcţionari în colţuri care cel mai probabil nu

erau mai mari decât cămările sale.

— înălţimea Voastră nu trebuie să considere întârzierea un afront, adăugă Tuttavilla. Cu cât este mai urgentă şi mai vitală misiunea cuiva, cu atât mai mult timp îi cere conducerea să aştepte. Dacă ai fi venit să întrebi de preţul unui cot de olandă ieftină în Merceria, te-ar fi zărit după o jumătate de oră.

Uşa holului din exterior se deschise. Tuttavilla se duse să vadă cine a intrat. Privi înapoi către Beatrice.

— Secretarul domniei voastre doreşte să fie primit, înălţimea Voastră.

Beatrice fusese atât de neliniştită de misiunea clandestină a lui Calmeta, că i-a ordonat să se prezinte la palatul Dogelui de îndată ce se întorcea din bazilica San Marco. Se grăbi spre uşă şi îl împinse pe Calmeta afară, în camera strălucind în lumina soarelui care servea drept zonă de aşteptare pentru camerele Senatului şi Consiliului celor zece, aparatele de securitate ale Veneţiei.

Calmeta clătină din cap.

— M-am îmbrăcat cu mantia roşie cu broşă, simţindu-mă foarte inadecvat costumat, şi am stat în picioare lângă icoană pe parcursul celei mai mari părţi din utrenie. Nimeni nu m-a abordat. A fost un proiect dezamăgitor de salutar, înălţimea Voastră. Nici măcar vreo curtezană nu a ameninţat să mă bruscheze. Totuşi, imediat cum am sosit s-a produs un fel

de dezordine. Un bărbat a leşinat şi o femeie a fost ofensată de un preot care cumva s-a amestecat în negoţul ei.

Calmeta zâmbi cuceritor şi ridică din umeri.

— Bănuiesc că am căzut victimă unei feste pe care aţi fost suficient de înţeleaptă să mă sfătuiţi să o evit.

Tuttavilla apăru în uşă şi îi făcu semn Beatricei. îi mulţumi lui Calmeta pentru bravura sa nepăsătoare şi o luă la goană înapoi în anticamera cu cicatricile incendiului. Un paj deschise balansând uşa spre marea Sala del Collegio. Tuttavilla dădu din cap încurajând-o, iar Beatrice păşi înăuntru.

Sala del Collegio era mai lungă decât anticamera sa şi mai puternic iluminată, însă la fel de îngustă şi fără chibzuială decorată. De jur împrejur, atârnaseră pe pereţi draperii din catifea carmin, iar pardoseala era din marmură *opus sectile*[XXV] afumată şi crăpată. O

[XXV] *It.* Se referă la o tehnică din artă, popularizată în Roma, unde materialele erau tăiate şi încrustate în ziduri şi pardoseli ca să formeze o imagine sau un model. Materialele cele mai folosite erau marmura, sideful şi sticla. Materialele erau tăiate în bucăţi mici, lustruite şi apoi tăiate mai departe conform desenului. Spre deosebire de tehnicile în mozaic, unde plasarea unor piese de aceeaşi mărime formează un desen, piesele *opus*

estradă din stejar lăcuit din capătul celălalt al încăperii susţinea o singură băncuţă din lemn. Şapte bărbaţi stăteau unul lângă altul pe băncuţă, separaţi de cotiere plate tapiţate cu satin violet. în dreapta, de-a lungul peretelui stăteau doi secretari pe o strană din lemn îngrădită.

Beatrice avu puţin timp ca să se orienteze înainte de a parcurge micuţa distanţă până la estradă. Se afla suficient de aproape cât să strângă mâinile gentilomilor, care se ridicară politicoşi, însă nu făcură o plecăciune. Nu-şi putea face decât o impresie generală a feţelor celor şase membri ai statului, în parte pentru că nu îndrăznea să-i studieze individual, dar şi pentru că secolele de exclusivitate politică şi socială de care se bucurase nobilimea veneţiană îi corcise pe bărbaţii care arătau – şi judecau – foarte asemănător. Acest chip colectiv era puternic încordat, umbrit de o barbă neted rasă, însă deasă şi căptuşită cu pliuri la fel de ascuţite precum tăişul unui cuţit. Buzele strânse, nasul ascuţit proeminent şi ochii albaştri neînduplecaţi completau un portret al durităţii, al eficacităţii şi al indiferenţei.

Singura prezenţă umană binevenită era bătrânul Doge, care rămăsese aşezat în mijlocul băncuţei, ochii săi apoşi clipind pe

---

sectile sunt mult mai mari şi pot forma părţi vaste din desen (n.trad.).

sub pleoapele veştejite. Pelerina sa voluminoasă din damasc alb, brodată cu aur şi cu argint, forma un contrast izbitor cu robele lungi şi cu mânecile lălâi din velur stacojiu costisitor, însă uni, ale celorlalţi bărbaţi. Boneta asortată din damasc a Dogelui avea la spate o protuberantă asemănătoare cu un corn şi aceasta se amesteca cu părul său alb ce-i curgea pe umeri, iar barba îi dădea înfăţişarea unui vrăjitor bun capturat de pe un teritoriu îndepărtat de aventurieri necruţători. Brusc Beatrice şi-a dat seama că decorul spartan exprima exact ceea ce dorea Republica: vizitatorul ducea tratative cu bărbaţi a căror singură preocupare era exercitarea totală şi eficientă a puterii brute, expeditive.

Dogele îi făcu semn Beatricei să ia loc în dreapta lui, fiindu-i acum imposibil să se uite direct la vreunul dintre bărbaţi, cu excepţia celor doi secretari; îi trecu prin cap că şi acest aranjament se potrivea stilului unor bărbaţi care puneau valoare pe tăcere şi pe discreţie mult mai mult decât pe efuziunea diplomatică. Bine. O să înveţe mai multe de la ei ascultându-i decât holbându-se la feţele lor hotărâte, imobile.

Dogele o întâmpină cu efuziune, ca şi cum i s-ar fi permis toate curtoaziile pe care conducerea le desconsidera atât de evident. Beatrice îşi înfrânse primul moment iniţial de

panică şi apoi răspunse cu măiestria retorică cu care fusese antrenată aproape din momentul în care a putut să vorbească. Frica participase la Fiecare dintre recitalurile sale în latină din copilărie – primul a avut loc când avea patru ani – şi aşa a învăţat nu doar să vorbească bine în faţa unei audienţe formate din cei mai în vârstă ca ea, ci şi să vorbească bine în timp ce inima ei bătea într-un ritm zăpăcitor, iar gâtlejul i se lupta cu fiecare respiraţie.

încheiate fiind glumele, Beatrice prezentă mesajul lui Belgioioso. Fu obligată să stea într-o tăcere torturantă cât timp fiecare bărbat a citit documentul. însă pe măsură ce foaia de pergament trecea dintr-o mână în alta simţea atmosfera încărcându-se în jurul ei, aproape ca atunci când tavanele încasetate coborau constant presând aerul.

Când pergamentul ajunse în capătul băncii, o voce din stânga ei întrebă:

— înţeleg că regele francez plănuieşte să-i ceară soţului tău sprijinul în aventura sa italiană. Cum intenţionează soţul tău să răspundă acestei cereri?

Beatrice remarcă şi autoritatea infatuată şi viclenia din vocea nazală, supărătoare a interpelatorului său nevăzut. Avea de gând s-o testeze, poate să o momească într-o confesiune nechibzuită despre duplicitatea soţului ei. Subit, fu dornică să-şi încerce

vorbele cu acest adversar anonim.

— Soţul meu a făcut tot ce i-a stat în putere ca să se opună oricărei incursiuni a francezilor în Italia. Nu vede niciun motiv să schimbe această politică acum, când traversarea munţilor a devenit un obiectiv neschimbat al regelui Franţei.

— într-adevăr. Oricine ar putea să insinueze că acesta este cu adevărat momentul potrivit ca soţul tău să-şi schimbe politica, replică vocea nazală cu o iritare vioaie care-i dădu Beatricei un junghi de frică. Acum francezii îţi vor ispiti soţul cu promisiuni şi cu ameninţări ca să-şi abandoneze aliaţii italieni şi să le permită francezilor să acţioneze.

Deci acesta era jocul: Serenisima Republică îşi va scuza propria-i lipsă de decizie pretinzând că Maurului i s-a dat un imbold mai mare decât celorlalţi ca să dezerteze din alianţă. Beatrice decise să se îndepărteze de acest punct întorcând acuzaţiile împotriva pârâtului.

— Este subiectul de dispută al soţului meu, că nu numai Milano, ci şi Veneţia vor fi expuse la aceleaşi promisiuni şi ameninţări.

Beatrice era prea prinsă de moment ca să noteze mândria combativă cu care fluturase sintagma „soţul meu” însă aici, în această încăpere minusculă, alături de cei mai puternici bărbaţi din lume, începuse să nu-

treasca ideea că Milano, soţul ei şi copilaşul lor îmbrăţişaseră cu toţii aceeaşi cauză indivizibilă.

— Conform înţelegerii noastre, aşa cum prevede ea acum, Republica şi-a luat angajamentul faţă de o alianţă de prietenie mutuală, convocând pentru consultare în chestiuni de apărare reciprocă statele Roma, Milano, Ferrara şi Mantova. Negreşit soţul tău nu pune la îndoială garanţia furnizată de angajamentul mărturisit ai Republicii?

Beatrice îşi controlă exaltarea, la fel cum o făcuse şi când privise la o mână câştigătoare la *scartino* sau *buttino.* Contraatacul său îi atrase pe funcţionari direct în cursă.

— Soţul meu crede că stipularea „consultare în chestiuni de apărare reciprocă" nu-l va descuraja suficient pe regele Franţei. Prin urmare, soţul meu propune ca Milano, Roma, Veneţia, Ferrara şi Mantova să schiţeze şi să facă publică o înţelegere revizuită, apelând la susţinerea imediată a întregii ligi dacă oricare stat membru va fi atacat. Ba mai mult, tatăl meu propune ca liga să publice un avertisment special pentru regele Franţei, cum că orice incursiune în Italia a armatei franceze va fi privită drept un atac simultan asupra întregii ligi.

Se instală o tăcere mormântală. După o clipă, cineva, aşezat în stânga Beatricei, şopti, iar mâinile făcură semn spre dreapta ei, de

parcă gentilomii comunicau şi prin semne. Murmurul deveni un suspin grav generalizat. Beatrice abia putea să desluşească vorbe separate, cu atât mai puţin să disceamă direcţia acestei discuţii politice neobişnuite. Dogele se întoarse spre ea şi zâmbi stins.

După câteva minute încăperea se cufundă din nou în tăcere. Vocea nazală se adresă Beatricei.

— Soţul tău va înţelege precis că dorim să ne consultăm cu Sanctitatea Sa în această chestiune.

Beatrice vru să strige: „Sanctitatea Sa îi aparţine soţului meu!” în schimb clănţăni:

— Soţul meu are deja promisiunea Sanctităţii Sale în această problemă. De angajamentul domniilor voastre vrea să se asigure.

Vocea nazală răsună aproape plictisită.

— Serenisima Republică va lua propria-i hotărâre în această chestiune, separat de dorinţele Sanctităţii Sale.

Lui Béatrice nu-i venea să creadă că acest bărbat, oricine ar fi fost el, şi-a închipuit că ea nu o să-i audă subînţelesul glacial: Republica va lua propriile sale hotărâri şi când Ludovic, duce de Orléans, va mărşălui prin Milano.

Dogele îi zâmbi din nou, ochii săi albaştri acoperiţi de pungi fiind singura despicătură de culoare. După aceea se ridică, oferindu-i mâna Beatricei. Când se sculă în picioare,

înţelegerea a ceea ce tocmai se petrecuse îi înmuie genunchii şi crezu că o să se prăbuşească. Apoi panica dispăru şi un sunet rece de alamă îi reverbera mai mult în stomac decât în urechi. „Ai pierdut această mână”, spunea sunetul. „Şi, în jocul pe care-l joci acum, preţul înfrângerii este războiul.”

*

Béatrice zăcea trează departe în noapte. Deschisese obloanele ca să poată auzi minunatul murmur fluid al gondolelor şi al plutelor care treceau prin preajmă; dormitorul său de la primul etaj avea vedere direct peste canal şi din când în când auzea frânturi de conversaţie şi râsete atât de clare, că ai fi crezut că bărcuţele se scurgeau pe la piciorul patului ei.

Işi recita în minte iar şi iar fiecare cuvânt din conversaţia ei cu reprezentanţii Republicii. Contele Tuttavilla îi spusese că răspunsul acestora la apelul de apărare reciprocă era în mare parte aşa cum se aşteptase şi că procedase bine demascându-le politica zăbavnică. Dar în vreme ce Mama nu zisese nimic, ea privise în mod clar audienţa ca pe o greşeală şi ca pe un eşec amarnic – pe care nu-l comunicase prin nimic altceva decât printr-o sprânceană ridicată şi printr-o anume iuţite în felul în care abandonase chestiunea.

în această privinţă Beatrice fusese de acord cu Mama. Se aşteptase la mult mai mult.

Alimentase chiar viziunile despre propria-i persoană ca una dintre femeile abile în arta politicii de primă însemnătate ale Italiei, arbitrul ovaţionat al unităţii şi al armoniei. Acum îşi dorea orice cuvinţel înapoi — ca să-l reformuleze, să-i dea o cu totul altă elocvenţă, să anihileze rezerva glacială a reprezentanţilor cu calmul său implacabil. Şansa îi pusese la îndemână o ocazie, însă îi lipsise abilitatea de a se folosi de ea cum se cuvine. Se ambalase şi îşi pusese singură beţe-n roate.

în cele din urmă adormi şi visă, dar nu despre diplomaţie şi bărbaţi severi. Se afla pe apă, un râu cam cum era Po acasă în Ferrara, întinsă într-una din gabarele mici asemănătoare unei gondole cu care ea şi sora ei ieşeau adesea în larg. Barca plutea de-a lungul malului, uneori sub soarele strălucitor, alteori în umbra aruncată de copacii uriaşi plecaţi deasupra râului. Apa era presărată cu petale de flori şi ea îşi plimba mâna prin ele. Era îmbrăcată cu un camizol desfăcut, iar briza îi ridica învelişul diafan de pânză mângâindu-i pielea. Apoi apăru un bărbat, degetele sale rătăcind pe unde trecuse briza şi fiecare atingere o tăcea şi mai fluidă până când deveni ca un râu călduţ, senzaţia fumicând-o...

Căzu ceva pe ea şi o aruncă în apă, iar mirosul sălciu, sufocant, îi năvăli în nări. Se

înecă pe loc, cu apa ca o mocirlă cleioasă în gură, şi se uită în sus şi văzu ochii albi privind pofticioşi prin beznă, pielea neagră... Prea aievea! Ţipă, un sunet înăbuşit obsedant. Prea aievea! Şi apoi: „Ăsta nu e un vis!" Şi mai calmă: „Sunt moartă. N-o să-mi mai văd copilul niciodată."

Cel care se dăduse la ea era un bărbat. Un flăcău. Sudoarea îi sclipea pe chip, iar cămaşa lui albă era descheiată. îi ţintuise braţele cu genunchii, iar cu o mână îi închise gura. Putea să respire pe nări.

— Ascultaţi cu atenţie, înălţimea Voastră, şopti flăcăul, cu vocea un tremolo de frică, oboseală şi fermitate. Am o epistolă scrisă de ducesa de Milano pe care sunt sigur că soţul domniei voastre va dori s-o vadă.

Beatrice nu se mai zbătea. Bărbatul băgă mâna în cămaşă şi scoase un sul de pergament cu o pecete ruptă.

— îi recunoaşteţi caligrafia?

Beatrice putu să distingă doar un model vag al manuscrisului. Apoi zări monograma de sub semnătură. IX. Isabela. înfloritura majusculelor era inconfundabilă.

— înălţimea Voastră, pot să am încredere în domnia voastră că nu ţipaţi dacă vă permit să aprindeţi o lampă ca să puteţi examina această scrisoare?

Beatrice îi făcu semn din cap şi bărbatul îşi îndepărtă mâna. Păşi grabnic spre fereastră,

ţinând în continuare pergamentul. O clipă ea ezită, întrebându-se dacă ar trebui să ţipe, sigură că a auzit râsul batjocoritor al Zeiţei Fortuna. Apoi s-a ridicat şi a aprins lampa, nepăsătoare că era îmbrăcată doar cu un camizol.

— Cine eşti? întrebă ea.

Avea trei sau patru cicatrici recente pe obrazul stâng, toate în linie, ca şi cum ar fi fost zgâriat de o felină mare. După toate probabilităţile avea vreo douăzeci şi ceva de ani.

— Sunt un om care nu va părăsi Veneţia viu, zise el cu indiferenţă. M-am ferit de copoii Republicii toată ziua, însă mă tem că am epuizat generozitatea Fortunei. Am nevoie ca dumneavoastră să transmiteţi această scrisoare soţului vostru.

îi întinse pergamentul la o lungime de braţ de parcă i-ar fi fost frică de ea.

Dezvăluirea intrusului că fugea de Republică îl făcu să crească considerabil în ochii Beatricei. Apoi cercetă sigiliul rupt şi îşi dădu seama că dacă nu era al lui Iş, atunci era un fals de calitate. însă scrisul strâns şi lizibil nu lăsa nicio îndoială că documentul era autentic. Scrisoarea era datată 2 martie. începea: „Preaiubitul şi ilustrul meu lord tată...”

Restul scrisorii păru se readucă durerea în povestea Beatricei, fiecare propoziţie o mână

ticaloasă care i se chircise în pântec: „M-ai căsătorit cu Gian Galeazzo înţelegându-ne că în timpul cuvenit va ascede la tronul strămoşilor săi Visconti şi Sforza. Acum Gian Galeazzo are vârsta, e tatăl unui moştenitor şi se aşteaptă să i se ofere guvernarea deplină ca duce de Milano. în schimb, toată puterea rămâne în mâinile Maurului, care a asudat laborios ca să-l împiedice pe Gian să-şi preia vreo îndatorire sau vreun privilegiu prin naştere... Soţia lui se comportă ca şi cum ar fi ducesa de Milano, iar curtea o priveşte astfel. Toată lumea presupune aici că fiul Maurului va succede ia tronul ducatului şi din pricina asta toate onorurile unui moştenitor regal i-au fost închinate mai sus-numitului copil la naşterea sa, în timp ce noi şi pruncii noştri am fost sfidaţi, abia ni s-au pus la dispoziţie obiectele de primă necesitate pentru a trăi şi am fost nevoiţi să fugim la castelul din Pavia pentru că ne temeam pentru vieţile noastre... Dacă ai vreo compasiune părintească şi dacă iubirea pentru mine şi gândul la lacrimile mele încă îţi mai mişcă sufletul, te implor să-ţi aduci armata în sprijinul nostru şi să-i eliberezi pe fiica şi pe ginerele tău din sclavie, punând capăt regenţei vrednice de dispreţ a Maurului şi restituindu-i lui Gian Galeazzo puterea care-i revine de drept... Dacă nu ne vei ajuta, mai degrabă mor de propria-mi mână decât să continui să îndur jugul

Maurului şi al soţiei sale...”

Beatrice începuse încet-încet să se înmoaie pe măsură ce citea; când termină de citit trebui să se sprijine cu mâinile de genunchi. Voia să se îmbolnăvească. Rana mai adâncă, moartea brutală a iubirii lui Iş, fusese la fel de grabnică ca o amputare şi încă nu putea să se descurce cu ea. Avea o imagine a unchiului ei Alfonso, cu chipul întunecat, demonul încruntat al copilăriei sale, tunând împotriva cetăţii Milano în fruntea armatei sale. „Adu-ţi armata şi eliberează-ne...” Tot ceea ce-i spusese Tata şi soţul ei era adevărat. Tot ce-i spusese Iş era o minciună... Se holbă din nou la scrisoare. Nu ar fi putut fi mai îngrozită dacă bărbatul ăsta i-ar Ti adus capul lui Iş pe o tavă. în cele din urmă ridică privirea şi întrebă:

— De ce? tânguindu-se ca o victimă. De ce ai făcut asta?

— Am făcut-o pentru sufletul tatălui meu. Şi al fratelui meu. Pentru mama mea. Am făcut-o ca să-mi eliberez poporul.

Părea să nu-i mai fie frică.

— Aveţi un fiu. Veţi jura pe capul fiului domniei voastre că soţul vostru va vedea scrisoarea?

Dădu aprobator din cap, nefiind în stare să-i spună că această scrisoare nu va reprezenta nicio surpriză pentru soţul ei, că ea era singura persoană din toate curţile Europei

pentru care această scrisoare era ca un pumnal înfipt în inimă.

Bărbatul o privi un moment şi ea fu nevoită să-i susţină privirea. Se întreba de ce şi cum plănuise Soarta acest conflict al destinelor care se roteau. Apoi, fără niciun semn de despărţire, fără ca măcar să mijească, bărbatul îşi îndepărtă privirea şi se căţără pe fereastră. Auzi bufnitura tălpilor sale când păşi în gondolă, iar după asta oftatul slab al unei carene despărţind apa.

întregul univers se schimbase, sferele se învârteau în dezacord şi în dezordine. Şi în acest univers nou exista doar un singur punct fix, un cristal dur al terorii, ca un diamant care captura întunericul în locul luminii. Ce se va întâmpla cu bebeluşul ei când va veni Alfonso?

CAPITOLUL 32

Veneţia, 29 mai 1493

— Trebuie să precizez că am fost surprins să primesc petiţia ta la această întrunire.

Serenisimul Doge Agostino Barbarigio îi făcu semn Beatricei spre jilţul din faţa sa.

— Deşi sunt, desigur, încântat de încă o ocazie de a mă vizita. Pur şi simplu m-am gândit că te-ai săturat de atâţia bătrâni şi de suferinţele lor. O tânără fermecătoare ca înălţimea Ta şi-ar petrece mai bine timpul bucurându-se de frumuseţile oraşului nostru. Şi astfel contribuind cu propria-i frumuseţe la cea a Veneţiei.

Beatrice se cuibări pe marginea jilţului şi acceptă complimentul Dogelui cu o înclinare graţioasă din cap. Apartamentele Serenisimului se aflau la cel de-al doilea etaj al palatului, sub camerele conducerii de la etajul al treilea. îşi situase camera de lucru –

care era la fel de spartan decorată ca şi restul clădirii – într-o încăpere exterioară, profitând de lumina strălucitoare a dimineţii reflectată de cornul măturat de apă al canalului San Marco şi de laguna de dincolo de el. Panorama cuprindea autoritatea distructivă a Veneţiei, ca şi întinderea placidă a mării şi cerului. O pădure de catarge marca zona Arsenale, imensul şantier naval unde galerele complet echipate erau întoarse la fel de rapid ca Fecioarele din teracotă, modelate din lut la un atelier de olărit.

După o pauză stânjenitoare Dogele vorbi din nou.

— Gentilomii Republicii au fost foarte impresionaţi de eleganţa cu care li te-ai adresat. Au remarcat cu toţii cât de bine vorbeai şi cât de limpede ai prezentat poziţia soţului tău.

„Da”, îşi zise Beatrice, „au fost cu toţii impresionaţi cât de repede mi-am dezvăluit mâna.” Nu răspunse din nou. De data asta Veneţia va fi pusă în încurcătură.

Dogele zâmbi şi îi făcu semn cu degetele sale albe, veştejite.

— îţi înţeleg dezamăgirea faţă de răspunsul mai degrabă ambiguu pe care l-ai primit de la gentilomii Republicii. însă hai să aşteptăm şi vom vedea. Sanctitatea Sa va avea fără nicio îndoială propriile sale vederi privind chestiunea apărării mutuale.

Beatrice stătea cu mâinile încrucişate şi îi

aruncă Dogelui o privire care spunea: „Nu te mai obosi să-mi repeţi născocirea asta’ ’

După încă o perioadă de tăcere din partea oaspetelui său, Dogele îşi ciuli curios capul cărunt.

— De ce ai venit, fiica mea?

— Daţi-mi voie să fiu deschisă. Cred că Serenitatea Voastră, fiind cel mai înţelept între bărbaţi, este mult mai favorabil înclinat spre grijile soţului meu decât sunt gentilomii Republicii.

Dogele dădu din cap cu gravitate.

— Neîndoios pun mare preţ pe prietenia soţului tău.

Zâmbi, arătându-şi dinţii pătaţi.

— Ştii, fiica mea, se spune adesea că Republica pune mare însemnătate pe două calităţi când îşi alege dogele. Prima este înţelepciunea unui bătrân venerabil, iar a doua absenţa unei ambiţii personale, o calitate care atât de des îi înzestrează pe cei în vârstă. Sunt convins că îmi satisfac colegii cel puţin privind cea de-a doua calitate. Nu încerc să conving Republica de niciun fapt pe care nu sunt deja dispuşi să-l admită.

— Şi nu pot fi convinşi că Veneţia e supusă pericolului reprezentat de francezi.

Dogele surâse răbdător.

— Copila mea, francezii nu pot să treacă munţii fără ca mai întâi să aibă acces la tezaurul Maurului. Fără împrumuturi de la soţul tău, regele Franţei nu va fi în stare nici măcar să-şi plătească armata până la

Grenoble. Iar soţul tău nu prea pare dispus să finanţeze distrugerea propriului stat. Pe de altă parte, chiar şi fiind atât de nesăbuit, Veneţia cu greu se poate aştepta să beneficieze de pe urma legăturii cu prostia conducerii oraşului Milano.

— Soţul meu nu va avea altă opţiune decât să finanţeze aventura francezilor dacă va fi ameninţat să fie atacat de Neapole.

— Nu există o asemenea ameninţare. Şi nu va mai exista niciuna atâta timp cât ginerele lui Alfonso de Aragon rămâne duce de Milano.

Beatrice se hotărâse deja că dacă oferea scrisoarea lui Iş drept mărturie a situaţiei soţului ei, va fi pur şi simplu forţată să ducă tratative de pe o poziţie slabă – care acum ştia că putea fi fatală când aveai de-a face cu Republica. Se decisese în schimb să simuleze o poziţie puternică, pretinzând, ca şi în jocul de *scartino,* că deţinea cărţile învingătoare când de fapt nu avea niciuna. Numai că acesta nu mai era un joc.

— Alfonso va ataca Milano când soţul meu se va proclama duce de Milano.

Dogele era la fel de rigid ca un mort. Ochii săi nu mai erau însufleţiţi, ci abia dădeau impresia că reflectă marea şi cerul azuriu dincolo de fereastră. în cele din urmă zise:

— Republica va privi uzurparea ducelui de Milano de către soţul tău drept o atrocitate cu cele mai serioase consecinţe.

— Sugeraţi că veţi impune rezoluţia secretă

care solicită intervenţia veneţiană pentru a-l împiedica pe soţul meu să devină duce de Milano. însă ne putem întreba – continuă Beatrice – cât de eficientă va fi rezoluţia Republicii dacă soţul meu va fi învestit duce de Milano de către împăratul german?

— Agenţii noştri nu ne-au raportat niciun angajament de acest fel din partea împăratului german, spuse Dogele voios.

— Sunt sigură că agenţii domniei voastre vor fi în curând mai bine informaţi.

Beatrice nu avu nicio ezitare să se convingă de una singură că înţelegerea soţului ei cu germanii era ca şi făcută. Chiar dacă nu necesita învestitura soţului ei, Republica va trebui să suspecteze o cauză secretă.

— Şi, când împăratul va fi de acord să-mi învestească soţul drept duce de Milano, Republica va avea două opţiuni. Fie să vă retrageri imediat rezoluţia secretă şi să-i permiteţi soţului meu să se folosească de simpla ameninţare a intervenţiei franceze ca să-l forţeze pe Alfonso să consimtă tacit, fie puteţi să impuneri rezoluţia secretă, astfel aliind Veneţia cu Alfonso de Aragon şi asigurându-vă că francezii, şi foarte posibil şi germanii, vor intra în Italia în apărarea soţului meu.

Dogele îşi încrucişă mâinile înăuntrul bonetei sale albe şi îşi înţepeni bărbia ca şi cum se pregătea să moţăie. După un moment

zâmbi şi spuse:

— A fost plăcerea mea să ne întâlnim, copila mea. însă acum trebuie să scuzi un bătrân a cărui sănătate nu-i permite o întrevedere mai lungă.

Extras din mesajul contelui GIROLAMO DA TUTTA VILLA, capul ambasadei milaneze la Veneţia, către LODOVICO SFORZA, „Maurul", duce de Bari şi regent al ducelui de Milano. Veneţia, 31 mai 1493

... ultima noastră noapte aici ne va prinde la banchetul ce sărbătoreşte liga, fiind orchestrat la palatul Dogelui, în marea sală a Consiliului Major. întrucât extravaganţa şi durata acestui eveniment vor fi invers proporţionale cu angajamentul veridic al Serenisimei Republici faţă de aliaţii săi, mă tem că suntem nevoiţi să slăbim chinga pentru o seară epuizantă şi interminabilă de festivităţi şi feluri de mâncare, cu siguranţă exacerbată de arşiţă...

*

Gondolele se îmbulziră la cheiul din faţa palatului Dogelui. Pajii aşteptau pe uscat să escorteze doamnele şi gentilomii din bărcile lor. Beatrice aproape că alunecă când păşi din gondola ei. Urcă treptele către piaţetă cu groaza imaterială cu care îşi imagină că un

condamnat escalada eşafodul călăului. Faţada palatului era o bijuterie gotică, cu nenumărate coloane dantelate şi flori din piatră albă, ce contrastau cu modelele zidăriei de cărămidă din marmură roz de Verona. îi aducea aminte de scena ei ornată cu păpuşi animate din Neapole, unde cavalerii marionetă se băteau cu maurii ticăloşi.

înăuntrul palatului Beatrice mai urcă un alt refugiu cu scări, apoi fu condusă în prelungirea de mărimea unei catedrale a sălii Consiliului Major, locul de întâlnire pentru cei o mie două sute de nobili ai Consiliului Major, corpul de conducere care alegea reprezentanţii Republicii. Căldura din sala uriaşă era sufocantă, iar lumina ferestrelor mari dădea spre o apă tulburător de strălucitoare. Nu s-a uitat direct pe deasupra şirurilor de mese, însă avea deja conştiinţa indirectă a splendidei abundenţe: rând după rând de bărbaţi în culori sobre alternând cu şirurile soţiilor sau amantelor lor, toate în aur şi perle şi trâmbe din mătase albă şi sâni albi răscopţi. Era sigură că fiecare avea cunoştinţă de încercarea ei patetică de a-l constrânge pe Doge să retragă rezoluţia secretă.

Chiar mai mult decât se simţea umilită, Beatrice era înspăimântată. Nu s-ar fi comportat aşa nesăbuit dacă nu ar fi fost atât de disperată să-şi salveze copilul. Ar fi aşteptat şi să se răzbune pe Iş. însă fusese aşa

de sigură că modul de a trata cu conducerea Republicii era să amenințe, să ceară mai mult decât dorea. Se convinsese singură că dacă-şi zugrăvea soţul ca fiind gata să-l zdrobească pe Alfonso, Republica se va oferi să medieze între ei. Plăsmuise un tratat care îl va avertiza pe Alfonso să stea departe pentru totdeauna şi să o lase pe Iş să ţipe tot ce poftea, până când toată lumea va şti că era nebună. însă se înşelase din nou. Acum Republica probabil că-l va susţine pe Alfonso, s-ar putea chiar să-l încurajeze să atace. în două zile trecuse de la plăsmuirea că era salvatoarea Italiei la certitudinea că distrusese Italia, familia, pe ea şi pe copilul ei.

Urcă iarăşi, de data asta spre estrada enormă din capătul îndepărtat al sălii. Stratul inferior de var roşu al unei fresce în desfăşurare acoperea întreaga tencuială proaspătă a zidului din spatele estradei ca un crochiu al lui Titan. înfăţişa tronul ceresc al lui Hristos flancat de corurile de îngeri. Două mese lungi, deja ocupate de câteva sute de membri ai Republicii şi de soţiile acestora, fuseseră întinse pe estradă, de fiecare parte a unei scene artistic construite. Beatrice fu aşezată împreună cu mama ei, episcopul de Como chinuit de gută – membrul senior în vârstă al delegaţiei milaneze – şi contele Tuttavilla, diplomatul senior, îşi îndreptă atenţia asupra tacâmurilor de aur şi argint şi a

veselei din cristal şi încercă să nu se uite la nimeni. Presupuse că Dogele va ocupa locul gol din stânga ei. însă, spre mirarea sa, interlocutorul ei la dineu se dovedi a fi bărbatul care-i arătase jilţul, un bărbat înalt, imperios, cu părul de culoarea oţelului, cam de vârsta tatălui ei.

— înălţimea Voastră, să mă prezint: eu sunt *nobilomo* Ser Constantino Privolo, spuse interlocutorul ei după ce-şi ocupă locul.

Beatrice trebui să-şi strângă părul ca să-l împiedice să-i năvălească peste chip. După audienţa cu reprezentanţii Republicii invocă iar şi iar aroganta voce nazală, simţind-o ca pe un grilaj în jurul oaselor. Nu recunoscu faţa bărbatului în seara aceasta pentru că nu fusese în stare să-l vadă clar în timpul audienţei.

— Serenisimul regretă că nu ni se poate alătura în această seară, continuă Ser Privolo. Serenisimul vă trimite scuzele sale sincere şi speră că veţi înţelege că sănătatea lui precară i-a refuzat această plăcere.

Beatrice simţi goliciunea fierbinte a înfrângerii şi a umilinţei cumplite. Bineînţeles că avea sens. Dogele nu o să mai aibă din nou de-a face cu ea, nici măcar formal. Şi-a trimis în schimb călăul.

Muzica de dans, interpretată cu suflători şi cu lăute, agita atmosfera înăbuşitoare. Perechile începură să se strecoare pe scenă

pentru scurte întoarceri pe ritmul lent de *basa danza.* Beatrice observă o vreme cercul domol de dansatori, capul învârtindu-i-se ca şi cum se rotea în *moresca.* Se luptă cu ameţeala, însă după aceea greaţa îi tulbură stomacul şi ştiu că trebuia să plece înainte de a i se face rău la masă. Era aşa dezorientată că i se părea că altcineva se ridicase şi-şi ceruse scuze.

Nici măcar nu era sigură cine o escortase la etaj şi pe un hol spre un dormitor micuţ cu vedere spre apă. O minunată briză marină plutea prin ferestre. Se întinse pe pat, iar mama îi pusese un prosop ud pe frunte.

— E o serbare foarte slab prezentată, spuse Eleonora irascibilă. Au chemat prea mulţi oameni în hol şi au programat prea multe distracţii şi de asta au fost nevoiţi să înceapă seara devreme, când încă mai este caniculă. Şi, când se va face întuneric şi vor aprinde făcliile, va fi la fel de cald. Manierele veneţienilor nu sunt mai bune decât ale germanilor.

— Mama, du-le înapoi. Am nevoie să stau singură în linişte.

Beatrice se temea de o mare parte a celor spuse de Mama când va afla. Mama avusese dreptate. Nu era pregătită pentru această responsabilitate.

Beatrice se prefăcu că adormise şi, după un timp, Mama plecă. Briza răcoroasă începu s-o

liniştească şi se simţi moleşită. O luă somnul.

Când se trezi camera era întunecată. Auzea muzica din sala de banchet. Văzu imagini cu Ercole şi nu mai putea de durere să-l ţină în braţe. Se gândi la ceea ce acest Ser Privolo îi făcea bebeluşului ei şi brusc se hotărî să se întoarcă şi să-l înfrunte. Sau cel puţin să-i arate că nu-i era teamă de el şi de Serenisima lui Republică mincinoasă.

Sala era iluminată cu sute de făclii din ceară şi era încinsă aşa cum prezisese Mama. O procesiune de actori zugrăvind figuri alegorice – şerpii Sforza, leii veneţieni, Justiţia întronată pe un car suflat cu aur – şerpuiau printre mese. Beatrice se strecură pe scaunul ei, atrăgând atenţia doar cu un minim de agitaţie. Mama se încruntă ca şi cum nu ar fi trebuit să revină. Ser Privolo se înclină şi căută sfios spre ea.

Actorii tot soseau, mişcându-se prin sală înainte de a-şi interpreta rolurile pe scenă, intrările şi ieşirile lor fiind uneori marcate de explozii sclipitoare de praf de puşcă. Titani cu coarne ale abundenţei aurii, himere călărite de mauri goi ce loveau nenumărate tamburine şi talgere, Diana şi Meleagru jucând moartea celui din urmă. Când şi când globuri imense din aur, cărate pe lectici ca şi cum ar fi fost sultani otomani, explodau în nori de fum şi scuipau şi mai mulţi actori, transformaţi în şerpi şi lei.

într-un târziu, trâmbiţele anunţară începerea banchetului. Felurile de mâncare

erau aduse lângă torţe, platourile mari din argint înaintând prin sală la fel de neobosite precum actorii costumaţi, rundă după rundă de păsări, porci, cerbi, miei, capre întregi împodobite cu giuvaieruri, împăunate sau suflate cu aur şi atât de multe animale marine că aveai senzaţia că tot oceanul fusese prădat. Deserturile înfăţişau o diversitate uluitoare de prăjituri, împreună cu o întreagă populaţie de figurine *confetti,* toate colorate minuţios cu vopsele şi sirop auriu. Aceste produse confecţionate din zahăr caramelizat reproduceau multe dintre figurile alegorice care apăruseră pe scenă, însă existau şi tablouri detaliate ale personajelor reale – Papa şi cardinalii lui, Dogele, Maurul, ducele şi ducesa de Milano, chiar şi Beatrice.

Precum felul principal, *confetti* defilară pe lângă făclii, pe tăviţe mici din argint. Beatrice era fascinată acum, privind visătoare dansul luminii pâlpâitoare de pe feţele oamenilor reali şi ale locţiitorilor minusculi ai acestora din zahăr caramelizat, la fel de însufleţiţi ca spiriduşii. îşi închipui o masă unde ea trecea mai departe ca o figurină *confetti,* destinată să sfârşească pe farfuria vreunui titan. Poate că titanul arăta întocmai ca ea şi o să se devoreze singură.

Torţele pâlpâiau în spatele ei şi le simţea căldura. Pe farfuria ei apărură două *confetti.* Era atât de minunată de acurateţea cu care fuseseră reproduse trăsăturile, încât o secundă pierdu din vedere simbolismul lor. I

se serviseră figurinele ducelui şi ducesei de Milano. Gian şi Iş.

Astfel fusese prezentată ultima alegorie. Ea şi soţul ei fuseseră avertizaţi în maniera cea mai umilitoare să-l accepte pe Gian drept duce de Milano. Rezoluţia secretă nu va fi niciodată retractată. Brusc se înfurie atât de tare că tremura. Voia să trântească *confetti*-*le* de podea.

Ser Privolo pluti ameninţător lângă urechea ei şi avu un impuls căruia greu i se putea împotrivi să dea şi cu el de pământ.

— Tot îi mai doreşti? murmură el.

Era şocată din pricina confuziei neartificiale. Ce voia să spună?

Se întoarse spre ea zâmbind vârtos şi se aplecă atât de aproape de ea, încât îi simţi respiraţia în ureche.

— Republica s-a gândit la ultimatumul soţului vostru şi considerăm că, în circumstanţele actuale, trebuie să-l respingem. Dar fireşte că circumstanţele sunt supuse schimbării şi ne-am gândit şi la asta. înţelegeţi că nu putem să facem publică decizia noastră. Nici măcar nu am înregistrat-o în minutele întâlnirii noastre. însă vă oferim în numele Serenisimei Republici aceste condiţii în care vom retracta rezoluţia secretă. Dacă Alfonso de Aragon îi succede tatălui său ca rege al Neapolelui sau dacă regele Ferrante îi permite lui Alfonso să trimită trupe împotriva cetăţii Milano, nu numai că vom accepta, dar şi vom încuraja învestirea soţului

domniei voastre ca duce de Milano.

*

— Vă vine să credeţi că episcopul de Como a bâzâit la nesfârşit precum o *cacarella* despre zăpuşeală şi durerea sa de picioare şi întreba când se va sfârşi petrecerea şi, în tot acest timp, a scurmat în mâncare precum soldaţii care ridică parapete şi a spălat-o cu suficient vin ca fiecare barcă din Veneţia să se menţină la suprafaţă? Când, în cele din urmă, ne-am ridicat, l-am văzut îndesându-şi în traistă nuci poleite şi înşfăcând cu fiecare mână câte un pumn plin de fructe glasate.

Glasul ridicat al Beatricei şi râsu-i sclipitor răsunau ca muzica peste apă. Restul cortegiului său, care sosea din urmă într-o duzină de gondole, era contrastant de frânt şi mut după chinuitorul banchet interminabil.

Când au ajuns la *palazzo* Este, pasagerii au fost conduşi din gondolele lor direct pe treptele logiei de la primul etaj. Beatricei nu-i păsă de pajii care-şi oferiră ajutorul. Ţopăi în sus pe scări, simţindu-se atât de uşoară încât se întreba de ce nu păşise uşor peste apă spre casă, în loc să ia gondola. Un cor de îngeraşi îi cântau în cap: *Vittoria! Vittoria!* Victoria îi aparţinea Beatricei, care fusese mai bună decât atotputernica Republică şi îngrozitorul de Alfonso şi trădătoarea de Iş! Ea salvase Italia! îşi salvase copilul.

— Beatrice.

Beatrice se întoarse către mama ei care

venise înainte într-o altă barcă şi stătea în picioare în logia ca o santinelă, cu mâinile în şolduri.

— Beatrice, vreau să mănânci înainte să mergi la culcare. Abia dacă ai ciugulit ceva la banchet şi ai băut prea mult vin pe stomacul gol. Am întins o masă în balconul meu.

O scară în spirală ducea în logia micuţă de la cel de-al treilea cat, învecinată cu dormitorul Eleonorei. Beatrice năvăli pe scările şerpuitoare ca un copil care se joacă. Eleonora îşi ţâra greoaie picioarele în urma ei. Masa era decorată simplu, cu castronaşe din argint ce conţineau supă şi pocale din sticlă de Murano pline cu vin îndoit cu apă. Nu trăsese obloanele peste ferestrele înguste şi înalte, iar Beatrice putea să privească în jos pe canalul din dreapta ei. Lămpile încă mai ardeau în logiile şi balcoanele clădirilor din apropiere, subliniind modelele colonadelor din piatră fragilă încoronate cu flori sculptate, aproape maure.

Eleonora mestecă în supă, apoi îşi puse lingura jos.

— Când am pornit ia război cu Veneţia, această casă ne-a fost confiscată de Republică. După tratativele de pace, casa ne-a fost retrocedată. Cred că nu mi-a venit să cred că războiul se încheiase cu adevărat până când nu am venit aici din nou. însă Veneţia nu a mai fost niciodată aceeaşi pentru mine. Părţi

din această casă dăinuiesc aici de cinci sute de ani şi, totuşi, până şi această construcţie părea schimbată după război. Nu mai puteam iubi nici singurul lucru din Veneţia care era al nostru.

Beatrice nu era obişnuită cu sfârşeala, aproape fragilitatea, din vocea mamei sale. O considera pe Mama la fel de trainică precum casa.

— Ce ţi-a promis Ser Privolo în această seară?

Beatrice îşi auzi lingura zăngănind în castron.

— Am văzut afacerea cu *confetti.* La fel de bine e posibil să se fi adresat întregului Consiliu Major.

în ciuda propriei voinţe, Beatrice era uşurată că Mama ştia.

— Mama, am păcălit Republica.

Undeva în adâncurile sale o voce implora: „Mama, te rog, fii mândră de mine." Iar una chiar şi mai profundă: „Te rog, iubeşte-mă."

Eleonora îşi făcu semnul crucii.

— *Nostro Signore,* eşti la fel de nebună ca tatăl tău. Pentru numele lui Dumnezeu, ce vrei să spui?

— Mama, povestindu-le că soţul meu plănuieşte să fie învestit de către împăratul german, i-am determinat să fie de acord că poate deveni duce de Milano dacă Alfonso face vreo mişcare. Am cerut mai mult decât

voiam şi am primit exact ce îmi doream. Ne-am asigurat pacea, Mama.

Eleonora îşi privea fiica cu un amestec de groază şi uimire, cu ochii străpungători şi maxilarul moale.

— în numele Domnului, ce te-a împins să faci ceva atât de completamente...

— Mama, Iş i-a cerut lui Alfonso să ne atace şi am o scrisoare care poate s-o dovedească. Pot să-ţi arăt scrisoarea lui Iş, Mama.

— Unde este scrisoarea?

Beatrice se aruncă în jos pe scări spre dormitorul ei. Extrase scrisoarea din caseta de argint cu ornamentaţii pentru documente şi ţopăi înapoi pe scări, inima bătându-i anticipând bucuroasă. Acum Mama o să înţeleagă.

Eleonora examină sigiliul. Citi iute, dând din cap uşurel. Când isprăvi, ridică privirea spre Beatrice.

— Mă aşteptam la asta din partea verişoarei tale, însă ceea ce ai făcut tu este cu mult mai nesăbuit şi mai prostesc. Nu ai idee cu ce te joci. Ai fi putut foarte bine să ne aduci în pragul războiului. Vreau să-mi juri solemn că nu-i vei povesti în veci soţului tău ceea ce ţi-a spus Ser Privolo în această seară.

Cuvântul „prostesc” a fost o palmă atât de tare că buzele Beatricei tremurau. Şi apoi se înfurie.

— Nu, Mama, tu eşti neghioabă. Căci dacă

bunicul Ferrante moare, singura cale prin care vom evita războiul este dacă soţului meu i se va permite să devină duce de Milano.

Eleonora privea în depărtări. O gondolă neagră aluneca uşor pe apa înnegrită precum un catafalc plutitor.

— Pacea este soţia fiecărui bărbat, spuse ea. Iar războiul este amanta lor. *Condottieri* ca fratele meu iubesc războiul atât de mult pentru că ei nu trebuie să trăiască cu consecinţele lui. Pentru ei războiul este o vânătoare sau un turnir grozav. Galopează prin provincie în armuri, urmărindu-şi joviali armatele, evitând cu orice preţ să se întâlnească de-adevăratelea în bătălie. Dacă un cătun sau un oraş este prea slab să li se opună, îl jefuiesc şi-l pradă sau pur şi simplu îşi storc cheltuielile de la locuitorii îngroziţi. Şi ard şi devastează fiecare sat
ce le iese în cale. în toate războaiele care s-au desfăşurat în Italia de când m-am născut, o sută de femei şi de copii au fost ucişi de soldaţi pentru fiecare soldat cu care s-au întâlnit accidental în timp ce evitau lupta.

— Mama, am convingerea că soţul meu nu doreşte războiul. Şi totuşi o îndoială se ridică ca o şoaptă dintr-o fântână adâncă. „Aşa este?”

— Da, cred că este adevărat. Şi soţul tău este chiar mai periculos decât fratele meu. Soţul tău crede că se poate folosi de

ameninţarea cu războiul ca să aducă pacea. Va ameninţa Neapole cu Franţa şi Veneţia cu Germania şi Florenţa cu Roma şi spune că face totul în numele păcii. Crede că-l poate chema pe regele Franţei peste munţi şi apoi să-l trimită înapoi la fel de uşor ca şi cum ar fi un *condottieri* cu cincizeci de infanterişti.

— Mama, regele Franţei nu va fi nevoit să vină niciodată în Italia atâta timp cât Alfonso nu atacă -

— Asta-i plăsmuirea soţului tău, ca să-l biruie pe fratele meu cu ameninţări, întocmai cum fratele meu îşi imaginează că o să cucerească Milano cu armata lui. Bărbaţii care guvernează Italia trăiesc în castelele închipuirilor lor, defilând în armurile lor la turnire şi ordonându-le arhitecţilor lor să le deseneze oraşe cu străzi drepte şi recitându-le amantelor sonete scrise de poeţii lor.

Eleonora îşi scutură capul gânditoare.

— însă tu, draga mea fiică, precum o soţie simplă de plugar, eşti condamnată să trăieşti în lumea reală. Şi tu, la fel ca oricare femeie, ştii că violenţa şi suferinţa îţi cer să aduci un singur copil pe lume. în fiecare clipă a fiecărei zile, undeva, o femeie îşi oferă tributul unei zbateri mortale ca să dea viaţă. Şi în fiecare moment al existenţei trebuie să ne războim să hrănim şi să protejăm această viaţă pe care am creat-o cu durerea şi sângele *nostru.* La sânii noştri trebuie să sugă mielul păcii, căci

nu va găsi nimic la sfârcul uscat al bărbatului.

Eleonora îşi făcu semnul crucii, mâna sa durdulie mişcându-se de-a curmezişul pieptului cu o graţie exersată.

— Dumnezeule milostiv, Beatrice, ce am văzut de pe urma războiului! îţi promit că mă rog Fecioarei în fiecare zi ca fetele mele să nu fie martore la asemenea orori.

Se închină din nou.

— Şi îi mulţumesc Domnului în fiecare zi că nu mi-am pierdut niciun prunc. îmi amintesc când veneţienii ne-au asediat. Nu primeam mâncare. Apa s-a împuţit rapid. Apoi ciuma a izbucnit în oraş. Au murit atât de mulţi încât cadavrele pe care le cărau cu cotiga spre Dom în fiecare zi umpluseră întreaga piaţetă. Zi după zi. Se înnegriseră cu toţii de la boală. Atât de mulţi bebeluşi, aşezaţi la rând, cu feţişoarele înnegrite precum statuile căzute ale unor îngeri căzuţi, negri şi mici. Fiecare fusese cândva în pântecul unei femei şi hrănit la sânul său. Morţi cu toţii, tot laptele ăla dulce şi şoaptele de dragoste şi mângâierile blânde se transformaseră în putregai şi mortăciune. L-aş implora pe scumpul lisus să mă ia înainte ca să mai văd vreodată aşa ceva. îl implor pe bunul Dumnezeu să mă ia dacă moartea îmi poate scăpa unul dintre copii de asemenea atrocităţi. în asta constă războiul. în prunci morţi.

Beatrice privea fix, ca şi cum cerceta

aceste şiruri de cadavre micuţe şi negre. Apoi îşi scutură capul violent.

— Eşti o mincinoasă şi o ipocrită, Mama. Da, cunosc durerea şi frica care mi-au trebuit să-l aduc pe lume pe Ercole şi ştiu că aş face asta din nou de o mie de ori ca să-l mai ţin măcar o dată în braţe. Şi mi-aş da viaţa pentru el, Mama. Aproape că am făcut-o.

Se ridică brusc în picioare.

— M-ai lăsat în Neapole, Mama. Timp de opt ani nu ştiam ce înseamnă cum e să ai o mamă să mă strângă în braţe. Cum poţi să-i iubeşti pe bebeluşii altor femei, Mama, şi pe mine nu?

Eleonora ţâşni de pe scaun.

— Nu am să te ascult rostind asta...

Apoi convingerea i se scurse de pe chipul greu, puternic. îşi privi supa, fălcile sale groase tremurând la fiecare mişcare puţin piezişă a capului. întinse mâna şi îşi apăsă degetele pe faţa de masă. Braţele i se zgâlţâiau. în cele din urmă spuse:

•— Cred că nu am dorit niciodată să ştii cât de mult îl detesta tatăl tău pe al meu. Bineînţeles, după noaptea precedentă sunt sigură că ţi-ai dat seama de asta. S-au duşmănit de când tatăl tău era băieţel.

Era o resemnare înspăimântătoare în vocea ei, ca şi cum vorbele sale mărşăluiau spre moarte.

— V-am luat pe voi, copiii, la Neapole cu

mine pentru că nepotul tatălui tău, Niccolo, tocmai încercase să ne detroneze. După ce am ajuns, tatăl tău l-a învinovăţit pe tatăl meu că-l sprijină pe Niccolo şi un lucru duce spre altul şi se părea că un alt război urma să se dezlănţuie iarăşi. Văzusem deja prea multe lupte şi nu asistasem decât la o mică fracţiune din ceea ce fusesem martoră până atunci. Aşa că am fost de acord să mă întorc la Ferrara şi să duc tratative de pace între tatăl meu şi al tău.

Eleonora se opri, iar sprâncenele sale negre şi prăvălite tresăreau spasmodic.

— *Tatăl meu* m-a obligat să-mi las unul dintre copii cu el drept ostatic al păcii.

Tonul Eleonorei era atât de înveninat, că Beatrice înţelese instantaneu un fapt pe care nu şi-l putuse imagina nici în cele mai sălbatice împrejurări: Mama îşi ura tatăl.

Beatrice simţi că ura mamei sale o trăgea după sine pe a ei, precum două năpârci şuierătoare ce se înfruntau.

— Şi de ce m-ai ales pe mine, Mama?

— Desigur că fratele tău Alfonso trebuia să se întoarcă. El este moştenitorul tatălui tău. Tu erai cea de-a doua fată...

Beatrice era atât de şocată de calculul matematic elementar, în funcţie de care îşi făcuse alegerea mama ei încât trecu doar o secundă până să-şi dea seama că nici acesta nu era adevărul. Ţipătul ei plesni în logia şi

răsună în jos pe canal.

— Mincinoase, Mama! Eşti o mincinoasă!

Eleonora se întinse peste masă într-un gest patetic, implorator, ca şi cum încerca să scape de trupul ei mătăhălos.

— Nu ştii cât m-a durut, copilule. M-a durut la fel de tare de parcă mi-ai fi fost smulsă din pântec. Pentru numele lui Dumnezeu, copilule, dacă nu crezi nimic altceva, atunci crede că te iubesc şi că te-am iubit întotdeauna.

— Eu nu te iubesc, Mama.

Beatrice i-o trânti triumfătoare, părând să domine alături de postura înfrântă a mamei sale.

— Şi nu-mi pasă dacă m-ai iubit vreodată.

Se năpusti pe lângă mama ei într-un murmur de tafta şi dispăru în casă.

Eleonora se întoarse şi îşi ridică braţul din nou, chiar şi mai slab perceptibil, apoi îl lăsă să cadă. Privea fix de cealaltă parte a canalului. Chiar în faţa ei se afla una dintre bisericile mai noi din Veneţia, în stilul *all'antica* al radicalei purităţi geometrice, faţada sa neîmpodobită fiind realmente la fel de simplă ca o piatră funerară.

Imaginile pe care le păstrase zăvorâte atâta vreme se iviră în beznă, o pantomimă de umbre pe fundalul curat al zidului bisericii. Tatăl ei venind la patul ei, o pacoste întunecoasă, greoaie, duhnind a vin. Scheletul înnegrit al unui sat şi rândurile de dâmbuleţe

proaspete din pământ de un roşu crud din Campania. Execuţiile în masă, procesiunile gâturilor decapitate din care ţâşneau sângele... Şi apoi îşi examină propria-i vină, o lespede funerară mentală păstrată cu detalii meticuloase. Beatrice. Domnul ştia cât de mult o iubise pe Beatrice. însă prima ei născută, Isabela, fusese copilul la care visează fiecare mamă, atât de bălaie şi de înzestrată de parcă un înger fusese trimis pe pământ. Chiar şi acum simţea mâhnirea când Bel plecase departe la Mantova să se căsătorească, în ziua următoare plimbându-se prin apartamentele goale ale fiicei sale ca şi cum ar fi umblat prin cavoul ei, iar în ziua de după a ordonat ca încăperile lui Bel să fie sigilate pentru totdeauna ca să nu mai fie nevoită să le vadă goale din nou. S-o ierte Bunul Dumnezeu. în Neapole nu şi-a pus niciodată întrebarea ce copil să abandoneze. S-o ierte Dumnezeu, pentru că în inima ei îi mulţumise că o avusese pe Beatrice ca să o lase zălog.

Eleonora se sforţă să se ridice în picioare. Se sprijini de balustrada din marmură şi provocă toate ororile pe care le invocase în noapte. „Nu pot să-ţi redau copilăria", se confesa în tăcere Beatricei. „Pot doar să vă dau ţie şi Italiei pacea pentru care copilăria ţi-a fost masacrată. Dacă ar trebui să mă întorc înapoi din mormânt, voi asista la această pace pe care tu şi copilul tău o aveţi. Şi poate atunci vei şti că te-am iubit."

*

Beatrice se trezi iute în camera întunecoasă şi îşi aminti că se afla la Veneţia. O maimuţă făcea glume răutăcioase pe undeva, urmate de lătratul unui câine, sunetele fiind atât de îndepărtate încât dădeau impresia că aparţin altui timp. Nu auzea nimic mişcându-se pe canalul de sub fereastra ei.

Visul ei era încă aievea. Fusese în nava întunecoasă a unei catedrale, numai că această catedrală era rotundă ca o roată, cu circumferinţa largă cât zidul unui oraş. Catedrala s-a răsucit, iar ea stătea în centru, privind capelele de pe coridor, strecurându-se uşurel, fiecare iluminată un moment de o explozie de lumină strălucitoare, precum artificiile arzând. în secunda aceea de lumină fiecare capelă se întrupase şi dispăruse. Lucruri ciudate. Tatăl ei pe catafalc, ca un obiect făcut din ceară. Iş îmbrăcată în negru, plângând în hohote, cu faţa atât de scofâlcită ca a unui cadavru. Unul dintre bebeluşii morţi ai Mamei, o statuie din teracotă smălţuită cu negru cu ochi rubinii înfricoşători. Un tablou al unchiului ei Alfonso, înconjurat de ghirlande de rodie şi de sfinţi îngenunchiaţi, cu chipul albastru. Copilaşul ei, însă pe placa de marmură de sub el era numele altui băiat. O madonă goală, cu picioarele răşchirate şi cu organele genitale pictate cu roşu...

Catedrala se învârtea de jur împrejur, mai

repede şi mai repede, vârtejul uriaş al mişcării ridicându-i-se în urechi, imaginile ivindu-se atât de repede că între ele nu mai exista nicio clipă de beznă. „Opreşte roata”, şoptea vântul sub mugetul său, „opreşte roata.” Dar ştia că dacă o face, forţa care o menţinea în centru o va trimite zburând într-una din capelele de pe coridor şi acolo va rămâne pentru totdeauna, îngheţată pentru eternitate, locul său din centru fiind luat de un nou penitent urmărindu-i propria-i soartă trecând în goană.

Se ridică în şezut. în noaptea asta dormise dezbrăcată din pricina căldurii. îşi apăsă palmele pe sân şi îşi simţi inima, atingerea ei deşteptând un amestec de teamă şi de dorinţă. Teama era rezultatul înfricoşător al secretului pe care acum îl ţinea sub cheie în inima ei, cunoscut numai de ea, de Mama şi de Serenisima Republică. însă nu trebuia să descătuşeze acest secret. Nu până când era nevoită să-şi salveze copilul. Numai atunci o să-i spună soţului ei. Poate că bunicul Ferrante o să trăiască veşnic; poate că n-o să-i mai permită niciodată lui Alfonso să facă nimic.

Dorinţa ei era mai complicată. Puterea făcea parte din această dorinţă. Desigur că avea puterea să se răzbune pe Iş. Oricând dorea. însă acum avea, de asemenea, putere asupra soţului ei. Puterea de a-i da lucrul pe care şi-l dorea cel mai mult. Puterea de a-l

ridica sau de a-l doborî. Puterea de a juca jocul sorţii.

Beatrice îşi mângâie uşurel sfârcurile până se întăriră. Se cutremură şi o năpădi un fior de plăcere.

— Atinge-mă, îi susură iubitului său imaginar. Strânge-mă. Ascultă-mi inima şi închipuie-ţi că-i înţelegi muzica, că alintările tale au fost autorul fiecărui cântec. Căci nu vei auzi niciodată muzica inimii mele secrete. Mă vei atinge neştiind nicicând că exact sub degetele tale există cheia la care nu vei ajunge în veci, cheia care deschide fiecare destin. Alegerea mută a inimii mele secrete.